Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Dostojevskij, F. M.; F. M. Dostojewskij ; paa Dansk ved Erna Juel-Hansen.
Titel | Title:	De forurettede og undertrykte
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1886
Fysiske størrelse | Physical extent:	524 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58.- 406.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 13993 1

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DE FORURETTEDE OG UNDERTRYKTE.

F. M. Dostojewskij:

DE FORURETTEDE OG UNDERTRYKTE

PAA DANSK

VED

ERNA JUEL-HANSEN.

KJØBENHAVN.
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)
FR. BAGGES BOGTRYKKERI.
1886.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FØRSTE DEL.

I.

Forrige Aar den 22nde Marts om Aftenen hændte mig noget højst besynderligt. Jeg havde løbet om i Byen hele Dagen for at finde mig en Bolig. Den, jeg havde, var nemlig fugtig, og den havde skaffet mig en slem Forkølelse paa Halsen. Jeg havde villet flytte allerede om Efteraaret, men det var trukket ud til nu hen paa Vaaren.

Jeg havde altsaa løbet om hele Dagen uden at finde noget, som passede for mig. Jeg vilde fremfor alt have en luftig Bolig, den maatte være rummelig, selv om den kun bestod af ét Værelse, og saa maatte Lejen alligevel være moderat.

Jeg har lagt Mærke til, at det er daarlig bevendt med éns Tanker i et snævert Rum, og jeg har altid holdt af at kunne gaa frem og tilbage, mens jeg digter mine Noveller. Og siden jeg har nævnt mine Noveller, vil jeg føje til, at jeg altid

har fundet større Glæde i at digte dem end i at skrive dem ned, og det, skjønt jeg ikke er doven. Hvoraf mon dog det kan komme?

Jeg havde følt mig ilde tilpas om Morgenen, og hen mod Aften havde min Tilstand forværret sig. Jeg havde Feber, jeg var aldeles ødelagt af Træthed efter at have været paa Benene hele Dagen, nu da jeg henimod Solnedgang befandt mig paa Vosnessensky Perspektivet.

Jeg holder af Martssolen i St. Petersborg, især naar den er ved at gaa ned. Hele Gaden bliver pludselig som overgydt med Strømme af Lys. Husene synes med ét at kaste Blink fra sig og deres graa-gule, skidengrønne Farver mister for et Øjeblik deres triste Udseende.

Det lyser op i Sjælen, Blodet faar raskere Fart, det er, som om man nu først blev rigtig vaagen. Det nye Syn kalder nye Tanker frem. Hvilken vidunderlig Indflydelse har ikke en Solstraale paa Menneskesjælen!

Solen var gaaet ned, Frosten tog til og begyndte at stikke én i Næsen. Skyggerne blev dybere, og Gassen straalede inde i Butikerne.

Da jeg var kommen til Müllers Konditori blev jeg pludselig staaende som naglet til Jorden og saa' over til den anden Side af Gaden med en Forudfølelse af, at noget mærkværdigt vilde hænde. I samme Øjeblik fik jeg virkelig ogsaa Øje paa en gammel Mand og en Hund. Jeg blev greben af en ubehagelig Fornemmelse, uden at jeg kunde gjøre mig selv Rede for, af hvad Art den var.

Jeg er slet ikke Mystiker. Jeg har hverken Tro til Forudfølelser eller Anelser. Der er imidlertid hændet mig som saa mange andre visse Ting, som det er vanskeligt at forklare. Hvorfor følte jeg saaledes ved Synet af denne Olding, at der den Aften vilde hændes mig noget alt andet end hverdagsagtigt? For Resten var jeg syg, og sygelige Fornemmelser er i Reglen bedrageriske.

Den gamle Mand rettede sine Skridt henimod Konditoriet. Han gik langsomt og usikkert, i det han flyttede Benene uden at bøje dem, som om de var af Træ. Han var krumbøjet og stødte sin Stok mod Fortovets Stene. Jeg havde aldrig set en saa besynderlig Skikkelse, og hver Gang jeg havde mødt denne Mand hos Müller, havde det gjort et smerteligt Indtryk paa mig. Hans høje Skikkelse, hans krumme Ryg, hans ottiaarige Ansigtstræk, der havde noget dødningehovedagtigt ved sig, hans gamle Frakke, der var gaaet op i Sømmene, hans runde forslidte Hat, den havde vist gjort Tjeneste i tyve Aar og bedækkede hans skaldede Hoved, hvor der fra Nakken hang en Tot Haar ned, som havde været hvide, men nu var gulagtige, hans avtomatagtige Bevægelser — alt dette paatrængte sig uvilkaarlig deres Opmærksomhed, som saa' ham første Gang.

Det var virkelig højst besynderligt at se denne Olding, der saa at sige havde overlevet sig selv, gaa saaledes alene, uden Ledsager. Han lignede en afsindig, der er undsluppen sine Bevogtere.

Han var forfærdelig mager, havde næsten ikke mere noget Legeme, var ikke andet end Skind og Ben. Hans store, men matte Øjne, omgivne af blaa Ringe, stirrede lige ud uden at se noget. Ingen af Stamgæsterne i Konditoriet havde nogensinde talt til ham, og han sagde aldrig et Ord til nogen.

«Hvorfor kommer han i Müllers Konditori? Hvad har han der at gjøre?» tænkte jeg, mens jeg stod paa den anden Side af Gaden, uden at kunne vende mit Blik bort fra ham.

Der opstod hos mig en vis Følelse af Uvilje, en Følge af mit Ildebefindende og Trætheden. «Hvad tænker han paa?» sagde jeg til mig selv, «hvad foregaar der i ham? Mon han egentlig tænker paa noget?» Ethvert Udtryk synes forlængst at være udvisket af Dødens Haand i dette Ansigt. Hvorfra har han denne grimme Hund, der aldrig forlader ham, men synes at være en væsenlig og uadskillelig Del af sin Herre, hvem den ligner grumme meget.»

Denne stakkels Hund saa' ud, som om ogsaa den var otti Aar gammel. Det var, som om den havde naaet en højere Alder end noget andet firfødtdet Dyr. Jeg véd ikke hvorfor, men det forekom mig, første Gang jeg saa' den, at denne Hund ikke kunde være som andre af dens Art, at det var en mærkværdig Skabning, som havde noget fantastisk, fortryllet ved sig, at den var en Slags Mephistopheles blandt Hundene, at dens Skæbne var knyttet til dens Herres ved et eller

andet hemmelighedsfuldt, ukjendt Baand. Den var saa mager som et Skelet eller rettere sagt som dens Herre. Jeg vilde have væddet med hvem som helst om, at den ikke havde spist noget i Aarevis. Den var aldeles afpillet. Dens Hale, der var fæstet til Kroppen som et Stykke tørt Træ, trak den ind mellem sine kjødløse Ben, og dens lange Øren hang bedrøvelig ned om dens altid ludende Hoved. Jeg havde aldrig nogensinde set et saa hæsligt Dyr. Naar de saaledes begge stavrede omkring i Gaderne, den gamle Mand i Spidsen og Hunden bag efter med Snuden mod Skøderne af hans Frakke, syntes deres Gang og hele Udseende at sige: Aa, hvor vi er gamle! Gud, hvor er vi gamle!

Den gamle Mand opførte sig paa den mest besynderlige Maade inde i Konditoriet. Ejeren, Hr. Müller, plejede i den sidste Tid at gjøre en utilfreds Grimace bag sin Disk, naar denne kun lidet vel sete Gjæst traadte ind. Denne løjerlige Stamgjæst nød aldrig noget. Han gik lige hen og satte sig i Kakkelovnskrogen, og hvis denne Plads var optagen, blev han staaende nogle Øjeblikke forfjamsket og forvirret lige overfor den, der havde taget Pladsen, og gik med en skuffet Mine hen i et andet Hjørne ved Vinduet. Dér tog han en Stol, satte sig langsomt til Rette, tog sin Hat af og anbragte den paa Gulvet ved Siden af sig. Han lagde Stokken ned ved Hatten og lænede sig tilbage mod Stoleryggen. Saaledes blev han siddende ubevægelig i tre à fire Timer.

Man saa ham aldrig med en Avis i Haanden, han udtalte aldrig et Ord. Han sad dér, stirrende ud af sine hule, udslukte Øjne. Det var, som om han hverken hørte eller saa noget af, hvad der foregik omkring ham. Hunden drejede sig to eller tre Gange rundt paa Gulvet og lagde sig saa aldeles ubevægelig ved hans Fødder. Den stak Snuden ind mellem sin Herres Støvler, udstødte et dybt Suk og blev liggende helt udstrakt uden at røre en Muskel, som om den havde hørt op at leve den hele Aften. Man skulde tro, at disse to Væsener var døde for længe siden og levede op hver Aften henimod Solens Nedgang, ene og alene for at gaa hen i Müllers Konditori og opfylde en eller anden hemmelighedsfuld, for alle andre ubekjendt Pligt.

Naar Oldingen saaledes havde siddet dér en tre, fire Timer, rejste han sig, tog sin Hat og Stok og gav sig paa Vej hjemad. Hunden rejste sig ogsaa og fulgte med ludende Hoved og Halen mellem Benene sin Herre.

De andre Gjæster, hovedsagelig Tyskere, gjorde alt muligt for at undgaa Oldingen og tog Plads langt fra ham for at give ham deres Mishag tilkjende. Men han lod ikke til at bemærke det.

Jeg plejede at komme i Müllers Konditori de første Dage i hver Maaned for at læse de russiske Tidsskrifter.

Da jeg denne Aften kom ind i Konditoriet, fandt jeg Oldingen allerede paa sin Plads ved

Vinduet og Hunden, som sædvanlig, ved hans Fødder.

Jeg satte mig tavs i en Krog og tænkte ved mig selv: hvorfor er jeg i Grunden gaaet her ind, hvor jeg ikke har det fjærneste at gjøre, saa meget mere som jeg er syg og havde meget bedre af at gaa hjem, drikke The og lægge mig til Sengs? Skulde det være muligt, at jeg er gaaet her ind blot for at iagttage denne Olding? Jeg blev ærgerlig tilmode. Hvad kommer denne Olding mig ved? tænkte jeg videre, i det jeg huskede paa den Følelse af Uvilje, Synet af ham havde frembragt hos mig paa Gaden. Hvoraf kommer mon disse fantastiske Stemninger, denne Uro, som den mindste Bagatel kan foraarsage hos mig, som hindrer mig i at se klart paa Tilværelsen, og er saa fremherskende, at en Kritiker, der selv er Tænker, allerede har paapeget denne Ejendommelighed hos mig i sin Anmeldelse af min sidste Novelle.

Mens jeg ærgerlig sad og grundede paa alt dette, blev jeg ikke desto mindre paa min Plads og følte mig mere og mere generet af mit Ildebefindende. Tilsidst fik jeg en bestemt Fornemmelse af, at det vilde være mig altfor ubehageligt at forlade det lune Værelse. Jeg fik fat i en fransk Avis, læste nogle Linjer og faldt i Søvn.

Efter en halv Times Tids Forløb blev jeg vækket af en heftig Kuldegysning. Det var absolut nødvendigt, at jeg besluttede mig til at gaa hjem. Men just nu foregik i Værelset en stum Scene, som endnu en Gang hindrede mig i at gaa bort.

Jeg har allerede sagt, at naar den gamle Mand sad i sin Krog, fæstede han sit Blik ufravendt paa et eller andet Punkt den hele Aften. Jeg havde undertiden selv været Gjenstand for dette sløvt stirrende Blik, som intet skjælnede. Det var en ubehagelig, ja, ligefrem utaalelig Fornemmelse, og jeg plejede altid at skifte Plads hurtigst muligt.

For Øjeblikket var den gamle Mands Offer en lille trivelig, sirlig Tysker med et meget rødt Ansigt og stærkt stivede Flipper, der sad stramt om Halsen. Det var en Kjøbmand fra Riga paa Gjennemrejse i Petersborg, og han hed, som jeg senere fik at vide, Adam Ivanitsch Schulz og var en god Ven af Müller. Han kjendte endnu ikke Oldingen.

Han gottede sig ved Læsningen af «Landsbybarberen», men fik pludselig, i det han slubrede sin Punsch i sig, Øje paa dette Blik, der var fæstet paa ham.

Adam Ivanitsch var overordentlig ømfindtlig, som alle Tyskere med nogen Opdragelse. Han fandt det besynderligt og fornærmeligt at blive betragtet saa ufravendt og med saa liden Hensynsfuldhed. Med indædt Harme vendte han sig bort fra denne uhøflige Gjæst, mumlede noget mellem Tænderne og skjulte sig bag sin Avis. Lidt efter skottede han der hen paa ny. Samme Haardnakkethed i disse Øjne, samme aandsfraværende Blik. Endnu forholdt Adam Ivanitsch sig tavs.

Men tredje Gang brød hans Vrede løs, i det han fandt det nødvendigt at forsvare sin Værdig-

hed og ikke lade sin skjønne Fødeby, Riga, hvis Repræsentant han mente sig at være, kompromittere i et udvalgt Publikums Nærværelse. Han kastede Avisen fra sig, greb den igjen og slog utaalmodig i Bordet med Stokken, hvortil den var fæstet. Rød i Hovedet af Punsch og krænket Værdighed fæstede han til Gjengjæld sine smaa forbitrede Øjne paa den ubehagelige, gamle Mand.

Man skulde have troet, at det for disse to gjaldt om, hvem der kunde overvinde den anden ved den magnetiske Kraft i Blikket, og at de ventede paa, hvem af dem der skulde være den første, som lod sig forvirre og sænkede Øjelaagene.

Den Støj, Stokkeslagene mod Bordet havde fremkaldt, og den noget excentriske Stilling, Adam Ivanitsch havde indtaget, havde tiltrukket sig de tilstedeværendes Opmærksomhed. Hver især havde straks afbrudt, hvad de var i Færd med at foretage sig, og iagttog med alvorlig og tavs Nysgjerrighed de to Modstandere.

Men det udfordrende magnetiske Blik i Adam Ivanitsch's smaa Øjne var fuldstændig spildt. Den gamle vedblev at stirre stivt paa den rasende, karmoisinrøde Hr. Schultz og lagde ikke mere Mærke til, at han var Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed, end om han havde siddet i Maanen. Tilsidst brast Adam Ivanitsch's Taalmodighed, og hans Vrede brød løs.

«Hvorfor ser De saa stivt paa mig?» raabte han paa tysk med skarp, gjennemtrængende Stemme og truende Miner.

Men hans Modstander var og blev ligesaa stum, som om han hverken havde forstaaet eller hørt Spørgsmaalet, og Adam Ivanitsch bestemte sig derfor til at tale russisk.

«Jeg spørger Dem, hvorfor De ser saa vist paa mig,» skreg han med forøget Ilterhed og paa meget daarligt russisk.

Den gamle Mand rørte sig ikke. Der lød en misbilligende Mumlen blandt Tilhørerne. Müller kom, tilkaldt ved Støjen, ind i Salen. Da han var bleven underrettet om Sagen, tænkte han, at Oldingen var døv og bøjede sig ned til hans Øre. «Hr. Schultz beder Dem ikke se saa stivt paa ham,» raabte han saa højt, han kunde, i det han med opspilede Øjne saa paa den gaadefulde Gjæst.

Den gamle Mand vendte maskinmæssigt sit Blik mod Müller, og hans Ansigt, som hidtil havde været ubevægeligt, fik pludselig et forvirret og uroligt Udtryk.

I heftig Bevægelse bukkede han sig stønnende efter sin Hat, tog hastig den og Stokken, rejste sig op med et ynkværdigt Smil — dette sørgelige Smil, som stjæler sig over den fattiges Ansigt, naar han ydmyget jages bort fra den Plads, han af en Fejltagelse har indtaget — og lavede sig til at forlade Værelset.

Der var i denne svage Oldings ydmyge og føjelige Hastværk noget saa medlidenhedsvækkende, noget, der gik saaledes til Hjærte, at alle de tilstedeværende med Adam Ivanitsch i Spidsen straks formildedes. Det var øjensynligt, at Oldingen ikke

var i Stand til at fornærme noget Menneske, men vidste, at han kunde jages bort som en Tigger overalt og naar som helst.

Müller var en god og menneskekjærlig Mand.

«Nej, nej,» sagde han, i det han slog ham fortrolig paa Skuldren for at opmuntre ham, «nej, nej, bliv De kun siddende. Hr. Schultz beder Dem blot indstændig om ikke at se saa ufravendt paa ham.»

Men den stakkels gamle Mand forstod ham heller ikke denne Gang. Hans Sindsbevægelse tog til. Han bukkede sig for at tage sit hullede Lommetørklæde op, der faldt ud af Hatten, og han kaldte paa sin Hund, som laa paa Gulvet med Snuden mod Forpoterne uden at røre sig, tilsyneladende i dyb Søvn.

«Azor, Azor,» fremstammede den gamle med brudt og skjælvende Stemme, «Azor!»

Azor rørte sig ikke.

«Azor, Azor,» gjentog Oldingen ængstelig og rørte med Enden af Stokken ved Hunden, som blev liggende i samme Stilling.

Stokken faldt ham ud af Haanden. Han bøjede sig ned, lagde sig paa Knæ og løftede med begge Hænder Azors Snude i Vejret.

Stakkels Azor! Den var død; død uden en Lyd ved sin Herres Fødder af Alderdom eller maaske af Sult.

Den gamle Mand saa et Øjeblik forbavset paa den, som om han endnu ikke forstod, at den var død, saa bøjede han sig langsomt ned over sin

gamle Tjener, sin Ven og trykkede sit blege Ansigt mod dens livløse Snude.

Et Øjeblik forløb i Tavshed. Vi var alle rørte —

Saa rejste den gamle Mand sig. Han var overordentlig bleg og rystede som af Feber.

«Den kan stoppes ud,» sagde Müller medlidende for at trøste Oldingen, «den kan godt stoppes ud. Teodor Karlovitsch Krüger stopper udmærket ud, han er en Mester i den Kunst,» gjentog han, i det han tog Oldingens Hat op fra Gulvet og gav ham den.

«Ja vist kan jeg stoppe ud,» svarede Hr. Krüger selv beskedent og gik frem i første Række. Det var en lang, mager og elskværdig Tysker, som havde rødt stridt Haar, kroget Næse og Briller. «Jeg har virkelig Talent for at stoppe alle Slags Dyr ud, og jeg skal stoppe Deres Hund ud gratis,» føjede han til i et Overmaal af Gavmildhed.

«Nej, jeg vil betale for Udstopningen af Hunden,» udbrød Hr. Schultz, som blev rødere og rødere, og hvis Ædelmodighed opflammedes ved Tanken om, at han muligvis uforsætlig var Skyld i Ulykken.

Den gamle Mand hørte paa det altsammen øjensynlig uden at forstaa noget deraf, skjælvende over hele Legemet.

«Vent lidt, De skal have en Snaps Cognac,» sagde Müller, da han saa, at hans besynderlige Gjæst absolut vilde gaa bort.

Cognacen blev bragt. Oldingen tog maskinmæssig Glasset, men hans Haand rystede, saa han spildte det halve af Indholdet, før end han endnu havde kunnet føre det til Læberne, og han satte atter Glasset paa Bakken uden at have smagt en Draabe deraf. Saa smilede han paa en besynderlig Maade, der slet ikke passede til Lejligheden, gik med usikre Skridt ud af Konditoriet og lod Azor blive tilbage.

«For Fanden, det var en løjerlig Historie,» udbrød Tyskerne, i det de saa' paa hvernandre med store Øjne.

Jeg fulgte efter den gamle. Nogle Skridt tilhøjre fra Konditoriet var der en snæver og mørk Gyde med høje Huse. Jeg havde en Fornemmelse af, at han var gaaet den Vej. Det andet Hus paa højre Haand var under Bygning, omgivet af Stilladser. Plankeværket naaede midt ud paa Gaden. Jeg fik Øje paa den gamle Mand i den mørke Krog, der dannedes af Plankeværket og Nabohuset. Han sad paa Fortovet med Albuerne paa Knæene og støttede Hovedet i Hænderne.

«Hør,» sagde jeg til ham uden ret at vide, hvorledes jeg skulde begynde, «vær dog ikke saa bedrøvet over Deres Hunds Død. Kom, jeg skal følge Dem hjem. Rejs Dem op. Jeg skal hente en Drosche. Hvor bor De?» Han svarede ikke. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre. Gyden var tom. Pludselig greb han min Haand. «Jeg

kvæles,» sagde han med hæs, svag Stemme, «jeg kvæles.»

«Kom, jeg skal følge Dem hjem,» sagde jeg og forsøgte at rejse ham op med Magt, «De skal drikke The og lægge Dem til Sengs — — —. Jeg skal faa fat i en Drosche, jeg skal hente en Læge til Dem — en af mine Venner — —»

Jeg husker ikke, hvad jeg mere sagde til ham. Han gjorde en Anstrængelse for at rejse sig. Men da han var kommen halvvejs op, faldt han atter tilbage og gav sig til at mumle noget med sin hæse, halvkvalte Stemme. Jeg bøjede mig dybere ned over ham og søgte at høre, hvad han sagde.

«Vassilij-Ostrov,» rallede den gamle, «den sjette Linje — sjet—te — — Lin—je — —»

Han tav.

«Bor De i Vassilij-Ostrov? Men saa er det ikke til denne Side, De skal gaa. Saa maa vi gaa den anden Vej. Kom blot, jeg skal følge Dem — —»

Han rørte sig ikke. Jeg tog ham i Haanden, den faldt slap ned. Jeg saa ham i Ansigtet, jeg følte paa ham — han var død. Jeg troede at drømme — — —

Denne Begivenhed voldte mig megen Ulejlighed og Bryderi, og imens gik mit Ildebefindende over af sig selv.

Den gamles Bolig blev funden. Det var ikke i Vassilij-Ostrov, men et Par Skridt derfra, hvor han havde udstødt sit sidste Suk, i Klugens Hus paa femte Sal, i Kvistetagen. Lejligheden bestod

af en lille Forstue og et stort Værelse med Vinduer, der lignede Sprækker.

Oldingen havde levet dér i den frygteligste Elendighed. Hele Møblementet bestod af et Bord, to Stole og en gammel Løjbænk saa haard som Sten, hvorfra Lindebarken, den var stoppet med, hang ned allevegne. Det viste sig oven i Kjøbet, at disse usle Møbler tilhørte Værten i Huset. Man kunde se, at der ikke havde været lagt i Ovnen i lang Tid, og der var ikke den mindste Stump af et Lys at opdage. Sandsynligvis havde han kun haft den Hensigt med sine Besøg hos Müller at sidde et Sted, hvor der var Lys og Varme. Paa Bordet var der en tom Lerkrukke og en tør Brødskorpe. Der fandtes ikke en eneste Kopek, og der var ikke en Gang et Stykke Linned til at begrave ham i. En eller anden gav ham en Skjorte. Han kunde naturligvis ikke have levet saaledes mutters ene. Der maatte være en eller anden, som kom og saa' til ham, selv om det gik sjældent paa. Hans Pas laa i Bordskuffen. Den afdøde var af fremmed Herkomst, men naturaliseret russisk Undersaat. Han hed Jeramias Smith, var Mekaniker og otte og syvti Aar gammel.

Paa Bordet laa to Bøger, en Lærebog i Geografi og det nye Testamente paa russisk. Marginerne var overkradset med Blyantsstreger og Mærker af Negle. Jeg kjøbte disse to Bøger.

Naboerne og Værten i Huset blev udspurgt. De vidste saa godt som intet. Der var en Mængde

Husbeboere. De var næsten alle Arbejdere eller Tyskere, som havde Logerende.

Bestyreren af Ejendommen, en dannet Mand, vidste heller intet andet om sin forhenværende Lejer, end at hans Lejlighed kostede sex Rubel om Maaneden, og at den afdøde havde boet der omtrent et halvt Aar, men da han ikke havde betalt Leje den sidste Termin, havde de været nødt til at sige ham op. Man søgte at skaffe sig at vide, om nogen havde besøgt ham, men ingen kunde give et tilfredsstillende Svar i saa Henseende. Huset var stort, der kom og gik saa mange Folk i denne Noahs Ark, og det var vanskeligt at huske dem alle. Portneren, som havde været i Huset omtrent i fem Aar, og som muligvis vilde have kunnet give nogle Oplysninger, var rejst paa Landet for fjorten Dage siden og havde overladt Pladsen til sin Neveu, en ung Mand, som endnu ikke kjendte Halvdelen af Husets Beboere.

Jeg véd ikke rigtig, hvortil alle disse Undersøgelser skulde føre, men omsider blev den gamle Mand begravet. Skjønt jeg havde meget andet at tage mig for, gik jeg hver Dag til den sjette Linje i Vasilij-Ostrov, og næppe var jeg der, før jeg lo af mig selv. Hvad var der at se i sjette Linje andet end en Række Huse? Men, tænkte jeg, hvorfor talte den gamle Mand, da han skulde til at dø, om den sjette Linje og Vassilij-Ostrov? Snakkede han vildt?

Jeg gik hen og saa' paa hans tomme Lejlighed. Jeg fandt Behag i den og lejede den. Hvad der

især faldt i min Smag, var Værelsets Størrelse. Men det var saa lavt, at jeg i den første Tid bestandig havde en Følelse af at skulle slaa Hovedet mod Loftet. Men jeg vænnede mig snart til det. Det var ikke muligt at finde noget bedre for sex Rubel om Maaneden, og hvad jeg især syntes om var, at det laa aldeles for sig selv. Der stod nu kun tilbage at faa nogen Opvartning, og Portneren lovede mig at se til mig i det mindste en Gang om Dagen i Begyndelsen og hjælpe mig, hvis noget særligt skulde tilstøde mig. Jeg tænkte ogsaa, at en eller anden vilde komme for at spørge om den gamle Mand. Men der var allerede gaaet fem Dage, siden han var død, og endnu havde ingen været der.

II.

Paa dette Tidspunkt, det vil sige for et Aar siden, var jeg Korrespondent for forskjellige Aviser, som jeg forsynede med alle Slags Artikler, og jeg var overbevist om, at det skulde lykkes mig at skrive et stort og smukt literairt Værk, for Øjeblikket arbejdede jeg paa en kolossal Roman. Disse herlige Planer har ikke ført mig til andet Maal, end at jeg for Øjeblikket befinder mig — — liggende til Sengs paa et Hospital, efter al Rimelighed i Færd med at dø. Hvis Enden er saa nær, hvad nytter det saa egentlig at nedskrive sine Erindringer?

Men jeg tænker, at de ved at nedskrives vil faa et roligere, mere ordnet Præg, mindre ligne det, de nu synes mig at være, en ond Drøm, et Mareridt. Hvis jeg dør, skal Sygevogteren arve mine Memoirer, han kan tætte Sprækkerne i sine dobbelte Vinduer dermed til Vinter.

Jeg har begyndt med Midten af min Fortælling. Jeg véd i Grunden ikke hvorfor. Siden det nu gjælder om at skrive alt, burde jeg begynde med Begyndelsen.

Jeg er født langt fra Petersborg i *** Gouvernementet. Jeg tror nok, mine Forældre var skikkelige Folk; men enten de var det eller ej, havde jeg allerede mistet dem, mens jeg var ganske lille, og jeg voksede op i Nikolaj Sergejitsch Ikhmenievs Hus. Han var Ejer af en lille Landejendom og tog mig til sig af Medlidenhed. Han havde kun et Barn, en Datter, tre Aar yngre end jeg, og vi voksede op sammen som Broder og Søster.

Nicolaj Sergejitsch Ikhmeniew hørte til en god, men næsten helt ruineret Familie. Da hans Forældre døde, arvede han en ganske god Landejendom og et hundrede og femti Sjæle. Da han var tyve Aar gammel, var han bleven Husar og havde allerede tjent i sex Aar, da han en ulykkelig Aften tabte alt, hvad han ejede, i Spil. Han sov ikke den Nat. Næste Dag viste han sig igjen ved Spillebordet og satte sin Hest som Indsats paa ét Kort. Han vandt et Par Gange, og en halv Time efter var han Ejer af femti Sjæle og

den lille Ejendom Ikhmenievskoë. Han holdt op at spille, forlangte sin Afsked, som han fik to Maaneder senere med Løjtnantsgraden. Saa begav han sig til sin Ejendom.

Han talte aldrig om denne Begivenhed, og til Trods for sin velbekjendte Hjærtensgodhed havde han sikkert yppet Klammeri med den, som havde vovet at minde ham om den. Han beskæftigede sig ivrig med Landøkonomi og ægtede nogle Aar senere en Dame af lavere Adel, Anna Andrejevna Chavnislov, som var fattig og ikke bragte ham nogen Medgift, men som var opdraget i et fornemt Hovedstads-Pensionat hos Madame de Mont Revêche, en Emigrantinde. Af denne Opdragelse var hun stolt hele sit Liv, skjønt ingen nogen Sinde kunde gætte, hvori den bestod.

Nikolaj Sergejitsch blev en udmærket Landmand og et Mønster for sine Naboer.

Saaledes førte han en rolig Tilværelse i nogle Aar, indtil en skjønne Dag Fyrst Peter Alexandrovitsch Valkovsky, en af hans Naboer paa Landet, hvis Gods, Vassilievskoë, talte ni hundrede Sjæle, kom fra St. Petersborg.

Hans Ankomst vakte stor Bevægelse i Egnen. Skjønt ude over den første Ungdom var Prinsen ikke gammel. Han var af meget høj Rang og havde indflydelsesrige Forbindelser. Han var en smuk, rig Enkemand, hvad der gjorde ham særlig interessant i alle Mødres og giftefærdige Frøkners Øjne i hele Gouvernementet. Man talte om

den glimrende Modtagelse, han havde faaet hos Gouverneuren, af hvem han var en fjærn Slægtning. Man fortalte, at hans Elskværdighed havde fordrejet Hovederne paa alle Damerne o. s. fr. Kort sagt, han var en af disse glimrende Fremtoninger fra de elegante petersborgske Selskabskredse, som kun sjældent lader sig se i Provinserne, og som, hver Gang de viser sig, gjør overordentlig Virkning.

Og dog var Fyrsten intet mindre end elskværdig især mod dem, han ikke trængte til, eller hvem han betragtede som staaende langt under sig. Han havde saaledes ikke fundet det nødvendigt at gjøre Bekjendtskab med sine Naboer paa Landet, hvad der havde skaffet ham en hel Del Fjender. Hvor stor var derfor ikke den almindelige Forundring, da han aflagde Besøg hos Nikolaj Sergejitsch, der rigtig nok var hans nærmeste Nabo.

Fyrstens Besøg var en Begivenhed i Ikhmenievs Hus. De to Ægtefæller var allerede fra den første Dag aldeles henrykte. Anna Andrejevnas Enthusiasme kjendte ingen Grænser. Efter kort Tids Forløb var Fyrsten paa en fuldkommen fortrolig Fod med dem, kom daglig i deres Hus, indbød dem, spøgede med dem, fortalte Anekdoter, sang og spillede paa det elendige Fortepiano. Ikhmenievs kunde ikke noksom rose ham: hvordan havde man dog kunnet sige om en saa elskværdig, saa behagelig Mand, at han var stolt og egoistisk, som alle Naboerne endnu bestandig beskyldte ham for at være? Fyrsten havde afgjort indtaget Nikolaj Sergejitsch,

som var en ligefrem, ærlig, ædel og uinteresseret Natur, for sig.

Fyrsten var kommen til Vassilievskoë for at kaste sin Godsforvalter paa Porten. Det var en forløben Tysker, en ærgjerrig Mand med ærværdige, hvide Haar, Briller og kroget Næse, som skamløst plyndrede sin Herre, og som havde pryglet adskillige Bønder ihjel.

Dette Afskum skreg op som en Paafugl, men da han blev greben paa fersk Gjerning, spillede han den fornærmede, talte meget om tysk Ærlighed og blev ikke desto mindre jaget bort med Skændsel. Da Fyrsten saaledes fik Brug for en Godsforvalter, faldt hans Valg paa Nikolaj Sergejitsch, som var en udmærket Administrator og en Mand af den mest prøvede Retskaffenhed i alles Øjne.

Fyrsten ønskede, at Nikolaj Sergejitsch skulde tilbyde sig selv som Godsforvalter. Men da han ikke gjorde det, besluttede han sig til en Morgen at stille ham Forslaget paa den mest venskabelige Maade og i Form af en ydmyg Anmodning. Ikhmeniev afslog det straks, men den betydelige Indtægt lokkede Anna Andrejevna, og Fyrstens forøgede Elskværdighed overvandt deres sidste Betænkeligheder, saa han naaede sit Maal.

Han var Menneskekjender og havde hurtig set, at man for at vinde Ikhmeniev maatte tage ham fra Hjærtets Side, da Penge ellers udrettede lidet. Han havde Brug for en Godsforvalter, til hvem han kunde have blind Tillid, for ikke at

være nødt til oftere at vende tilbage til Vassilievskoë. Den Fortryllelse, han udøvede over Ikhmeniew, var saa stor, at denne troede oprigtig paa hans Venskab. Ikhmeniev var en af disse fortræffelige, russiske, varme, romantiske Naturer, som let lader sig narre af Mennesker, der er dem uværdige, som giver sig hen med Liv og Sjæl og ofte overdriver deres Hengivenhed til det latterlige.

Flere Aar forløb. Fyrstens Godser var i blomstrende Stand. Godsejeren og hans Forvalter havde aldrig haft den ringeste Uenighed. Deres Forbindelse med hinanden indskrænkede sig til tørre Forretningsskrivelser. Undertiden kunde Fyrsten, som ellers ikke paa nogen Maade blandede sig i Nikolaj Sergejitsch's Anordninger, give ham et og andet Raad, som forbavsede Ikhmeniev ved sin praktiske og forstandige Karakter. Det var øjensynligt, at Fyrsten ikke alene afskyede overflødige Udgifter, men at han ogsaa forstod at se paa sin egen Fordel.

Fem Aar efter hans Besøg paa Vassilievskoë sendte han Nikolaj Sergejitsch en Fuldmagt til Kjøbet af et Gods, som laa i samme Gouvernement. Det var en prægtig Ejendom paa fire hundrede Sjæle. Nikolaj Sergejitsch beundrede ham end mere. Han interesserede sig for Fyrstens Sager, for hans Planers heldige Udfald, for hans Forfremmelse, som om det gjaldt hans egen Broder. Men hans Enthusiasme naaede Højde-

punktet, da Fyrsten til sidst viste sin Godsforvalter en Tillid, der virkelig var hædrende.

III.

Jeg har allerede sagt, at Fyrsten var Enkemand. Som ganske ung havde han indgaaet et Pengegiftermaal.

Hans Familie, som altid havde boet i Moskva, var totalt ruineret, og hans Forældre havde intet efterladt ham uden Godset Vassilievskoë, der var bebyrdet med Prioriteter og kun repræsenterede en uhyre Gjæld, saa at han, da han var to og tyve Aar gammel, saa' sig nødsaget til at søge sig Plads i et eller andet Kancelli i Moskva uden at eje en eneste Kopek. Han gjorde saaledes sin Indtrædelse i Livet som et vissent Skud af en gammel Stamme. Men hans Ægteskab med en Brændevinsbrænders allerede mere end modne Datter frelste ham.

Skjønt Brændevinsbrænderen, som det var at vente, vilde have narret ham for Medgiften, blev det ham muligt med sin Hustrus Penge at kjøbe sit fædrene Gods og komme paa Fode igjen.

Brændevinsbrænderdatteren kunde næppe skrive, var ude af Stand til at formulere en Sætning ordentlig og var grim. Hun havde kun én Fortjeneste: hun var god og blid, og Fyrsten for-

stod fuldkomment at drage Fordel af disse Egenskaber. Efter et Aars Forløb lod han sin Hustru, som nylig havde skjænket ham en Søn, blive i Moskva under sin Svigerfaders Beskyttelse og drog selv til det * * * Gouvernement for dér at beklæde et Embede, han havde faaet ved Hjælp af en indflydelsesrig Slægtnings Protektion. Han tørstede efter Udmærkelser og pintes af Ønsket om at komme til Vejrs, gjøre Karrière, og da han forudsaa, at han paa Grund af sin Kones Herkomst hverken vilde kunne leve i Petersborg eller Moskva, besluttede han, mens han haabede paa bedre Tider, at debutere i en Provins.

Han behandlede sin Kone med yderliggaaende Brutalitet. Man fortalte, at han i det første Aar af deres Ægteskab havde været nærved at dræbe hende. Disse Rygter oprørte Nikolaj Sergejitsch, som varmt tog hans Parti og erklærede ham ude af Stand til en slet Handling. Syv Aar efter rejste Fyrsten endelig som Enkemand til Petersborg.

Hans Ankomst vakte Opsigt i Hovedstaden. Endnu ung, smuk, rig, begavet med en Mængde glimrende Egenskaber, uomtvistelig aandfuld, i Besiddelse af Smag og et uudtømmeligt godt Humør gjorde han sin Indtrædelse i Hovedstaden ikke som en Lykkeridder eller en Mand, der søger Beskyttelse, men med en Sejerherres Sikkerhed. Han havde en vis Evne til at tiltvinge sig Beundring og Underkastelse. Kvinderne fandt i

høj Grad Behag i ham, og en Kjærlighedsforbindelse med en smuk Verdensdame øgede hans Ry ved en Skandale.

Han strøede Penge ud med begge Hænder, skjønt han hidtil havde været paaholdende indtil Gjerrighed. Han tabte i Spil, naar han fandt det hensigtsmæssigt at tabe, uden at fortrække en Mine, hvor stor end Summen var.

Grev Naïnsky, en meget højtstaaende Slægtning, som aldrig havde værdigedes at lægge Mærke til ham, hvis han var kommen som simpel Ansøger, blev slaaet af den Lykke, han gjorde i Selskabslivet. Han fandt det overensstemmende med sine Interesser at skjænke ham nogen Opmærksomhed og gjorde ham den Ære at optage hans Søn, som den Gang var syv Aar gammel, i sit Hus for at opdrage ham.

Det var netop paa den Tid, da Prinsens Rejse til Vassilievskoë fandt Sted, og da han gjorde Bekjendtskab med Ikhmeniew.

Ved Grevens Mellemkomst fik Fyrsten en vigtig Post ved et af de første Gesandtskaber og rejste til Udlandet.

Forskjellige Rygter var i Omløb om ham, uden at noget bestemt var kommet for Dagen. Han skulde have været indviklet i en ubehagelig Begivenhed i Udlandet. Men ingen kunde sige, hvori den bestod. Man vidste kun dette, at han pludselig havde været i Stand til at kjøbe fire hundrede Sjæle, hvad jeg allerede har omtalt.

Efter nogle Aars Forløb kom han atter til Rusland. Han havde faaet en høj Plads i Rangforordningen og fik straks et betydeligt Embede i Petersborg. Folk sagde, at han var i Færd med at indgaa et nyt Ægteskab med en Dame af et rigt og mægtigt Hus. Ikhmeniev gned sig i Hænderne af Glæde, da han hørte det.

Jeg var den Gang i Petersborg for at fuldende mine Studeringer ved Universitetet. Ikhmeniev skrev til mig for at faa at vide, om disse Rygter om Ægteskabet talte Sandhed. Han skrev ogsaa til Fyrsten for at anbefale mig til ham. Men paa dette Brev kom der aldrig Svar. Alt hvad jeg kunde faa at vide var, at hans Søn, som først havde været i Huset hos Grev Naïnsky og senere i det kejserlige Lyceum, havde endt sine Studeringer med det nittende Aar.

Dette skrev jeg til Ikhmeniev og tilføjede, at Fyrsten elskede sin Søn, forkjælede ham og allerede lagde glimrende Planer for hans Fremtid, hvad jeg alt havde fra en Universitetskammerat, som kjendte den unge Mand.

En Dag fik saa Ikhminiew et Brev, som satte ham i stor Forundring — — — .
Fyrsten havde hidtil staaet paa en fuldstændig kold og formel Fod med sin Godsforvalter. Nu skrev han med ét til ham i en venskabelig og aabenhjærtig Tone om sine Familiesager. Han beklagede sig over sin Søn, hvis Opførsel voldte ham en Del Bekymring. Han fortalte, at skjønt han ikke tog sig nær, at en Dreng i den Alder

gjorde nogle Dumheder, eller tillagde dem større Vigtighed, end de fortjente, — han søgte aabenbart at formilde Sagen — havde han dog besluttet at straffe og forskrække ham og vilde derfor lade ham tilbringe nogen Tid paa Landet under Ikhmenievs Formynderskab. Fyrsten stolede fuldkomment paa sin hæderlige og fortræffe-Ven saa vel som paa hans Ægtefælle og bad dem begge optage hans letsindige Søn i deres Familjes Skjød og søge der ude i Ensomheden at faa ham til at lytte til Fornuftens Stemme, om muligt at holde af ham, men især at indvirke paa hans Karakters Letsindighed og indskærpe ham de faste og heldbringende Grundsætninger, der er uundværlige i Livet.

Den unge Fyrste kom og blev modtagen som en Søn. Det var en prægtig, ung Mand, smuk, svag og nervøs som en Kvinde, men paa samme Tid munter og naiv med et frimodigt Sind, modtageligt for alle ædle Følelser, han var godhjærtet, oprigtig og taknemmelig og blev snart den Ikhmenievske Families Afgud.

Han var endnu helt Barn til Trods for sine tyve Aar, og det var umuligt at forstaa, at hans Fader, som man sagde holdt meget af ham, havde kunnet give Slip paa ham. Det hed sig, at han i Petersborg havde ført et ørkesløst og letsindigt Liv og havde nægtet at tage sig noget alvorligt for, hvad der havde voldt hans Fader megen Bekymring.

Ikhmeniev gjorde ham ingen Spørgsmaal, da Fyrsten øjensynlig i sit Brev havde fortiet de virkelige Grunde til Sønnens Exil. Man snakkede om en Kjærlighedshistorie, en Udfordring, og det hed sig, at han skulde have tabt en urimelig høj Sum i Spil og bortødslet Penge, som ikke tilhørte ham selv. Men nogle mente, at Fyrstens Handlemaade overfor Sønnen havde særegne Grunde, skrev sig fra ren personlig Egoisme.

Ikhmeniev afviste med Harme al denne Sladder og med saa meget mere Ret, som den unge Mand var sin Fader overordentlig hengiven. Skjønt han næsten slet ikke havde kjendt ham hverken i sin Barndom eller første Ungdom, talte han med Henrykkelse om ham og underkastede sig ham fuldstændig.

Alioscha, saaledes hed han, talte nu og da om en Grevinde, hos hvem han og Faderen havde været Rivaler. Det lod til, at Sønnen var gaaet af med Sejren, hvad der havde gjort Faderen rasende. Alioscha fortalte denne Historie med stor Ivrighed, men Ikhmeniev afbrød ham ved de første Ord derom.

Alioscha bekræftede Rygterne om Faderens Giftermaal. Han havde allerede tilbragt omtrent et Aar i sit Exil. Han skrev fra Tid til anden ærbødige og forstandige Breve til sin Fader og havde tilsidst saaledes knyttet sig til Vassilievskoë, at da Fyrsten om Foraaret kom i Besøg for at afgjøre nogle Forretningssager, bad den landflygtige om Tilladelse til at blive saa længe som

muligt, da han følte et virkeligt Kald for Landlivet.

Alle Alioschas Handlinger og Beslutninger havde sit Udspring dels i hans usædvanlige, nervøse Evne til at modtage Indtryk, hans varme Hjærte og den Lethed i Sindet, der undertiden grænsede til det absurde, dels i hans Temperament, der gav efter for enhver ydre Indflydelse, og i fuldstændig Mangel paa Vilje.

Fyrsten mødte sin Søns Anmodning med nogen Uvilje — — —

Ikhmeniev havde Møje med at gjenkjende sin gamle *Ven*. Fyrsten var aldeles forvandlet. Han var pludselig bleven krakilsk, lagde ved Regnskabernes Gjennemgang den smudsigste og gjerrigste Mistænksomhed for Dagen. Dette gjorde den hæderlige Ikhmeniev, som i Begyndelsen ikke troede sine egne Øjne, meget ondt.

Desuden stod hans øvrige Optræden i den stærkeste Modsætning til hans tidligere Maade at være paa for fjorten Aar siden. Han besøgte alle sine Naboer, selvfølgelig de fornemste, og satte ikke sin Fod hos Ikhmeniev, hvem han behandlede som et underordnet Tyende.

Men pludselig hændte noget højst besynderligt. Uden ringeste synlig Grund fandt en stormfuld Scene Sted mellem Ikhmeniev og Fyrsten. Der blev vekslet heftige Ord og udslynget Fornærmelser fra den ene til den anden.

Ikhmeniev tog harmfuld bort. Men Sagen endte ikke dermed.

Den modbydeligste Sladder udbredte sig i hele Grevskabet: Ikhmeniev skulde efter at have studeret den unge Fyrstes Karakter, have fattet den Plan at drage Fordel af hans Svagheder. Hans Datter, Natascha, som var sytten Aar, skulde have forstaaet at vinde Ynglingens Kjærlighed, og Forældrene havde begunstiget deres Forhold, i det de lod, som om de intet saa'. Natascha, et listigt og fordærvet Pigebarn, havde fuldstændig fortryllet den unge Mand, som, takket være hendes Omsorg, ikke et helt Aar igjennem havde set en eneste af de unge Piger af nogen Rang, som modnedes i Overflod i Nabogodsejernes respektable Familier.

Man gik saa vidt, at man paastod, at de elskende allerede var enige om at lade sig vie i Landsbyen Grigorievs, femten Verst fra Vassilievskoë, tilsyneladende uden Forældrenes Viden. Men i Virkeligheden skulde disse til de mindste Enkeltheder være inde i Sagen og lede deres Datters Opførsel ved de afskyeligste Raad. Kort sagt, et helt stort Bind havde ikke været nok til at optage alle de smudsige Historier, som det lykkedes Rygtesmedene af begge Kjøn at sætte i Omløb.

Men det mest forbavsende var, at Fyrsten skjænkede disse Historier hel og udelt Tiltro, at han endog var kommen til Vassilievskoë ene og alene paa Grund af en anonym Angivelse, han havde faaet i Petersborg.

De, der kjendte Ikhmeniev, skulde, synes man, have vægret sig ved at tro et Ord af alle disse Beskyldninger. Men, som det i Reglen hænder i lignende Tilfælde, fandt enhver sig beføjet til at snakke, sladre, ryste paa Hovedet og sluttelig fælde Dom, uden at nogen Appel var mulig.

Ikhmeniev var altfor stolt til at ville retfærdiggjøre sin Datter overfor al denne Sladder, og han forbød strængt sin Hustru at indlade sig paa nogen som helst Forklaring overfor Naboerne. Natascha vidste i næsten et helt Aar intet om al denne Løgn og Bagtalelse. Hun vedblev at være glad og uskyldig som et Barn paa tolv Aar.

Imens antog Striden en mere og mere bitter Karakter. Øretuderne laa ikke paa den lade Side, og det lykkedes nogle Angivere at overbevise Fyrsten om, at Ikhmenievs Bestyrelse af hans Ejendomme langt fra var et Mønster paa Retskaffenhed.

Det gik endog saa vidt, at de paastod, at Ikhmeniev ved Salget af en Skov for tre Aar siden havde stukket tolv tusende Rubel i Lommen, hvad man vilde bevise ved lovlige og uomstødelige Vidnesbyrd, og dette saa meget lettere, som han havde handlet paa egen Haand, uden nogen Fuldmagt fra Fyrsten og først bag efter havde overbevist Fyrsten om Nødvendigheden af dette Salg, for hvilket han havde opført et langt mindre Beløb i Regnskabet, end det han i Virkeligheden havde modtaget.

Det var usandfærdige Beskyldninger, hvad senere blev bevist, men Fyrsten troede alt og skjældte i Vidners Nærværelse Ikhmeniev ud for en Tyv. Denne vilde ikke taale en slig Fornærmelse og svarede i samme Tone. En forfærdelig Scene paafulgte, og det kom til Proces.

Ikhmeniev indsaa snart, at hans Sag var tabt. Han manglede visse Papirer og især Protektion. Han var fuldstændig uerfaren i saadanne Sager. Han tabte Processen, og hans Ejendom blev beslaglagt.

Fortvivlet forlod han alt og opslog sin Bolig i Petersborg for selv at kunne tage sig af sin Sag og lod en Mand, han havde Tillid til, blive paa sin Landejendom.

Fyrsten saa' snart, det er jeg vis paa, at han grovt havde forurettet Ikhmeniev. Men Fornærmelserne havde været saa voldsomme fra begge Sider, at der ikke mere var Mulighed for noget Forlig. Den opirrede Fyrste gjorde alt for at dreje Sagen til sin Fordel, hvad han godt vidste berøvede hans forrige Godsforvalter det nødvendige til Livets Ophold.

IV.

Ikhmeniev kom altsaa til Petersborg. Jeg vil ikke beskrive mit Møde med Natascha, hvem jeg under disse fire Aars Adskillelse intet Øjeblik havde glemt.

Jeg gjorde mig ikke selv Regnskab for den Følelse, Erindringen om hende vakte hos mig, men da jeg saa' hende igjen, var min første Tanke den, at hende havde Skæbnen bestemt for mig.

Det forekom mig i Begyndelsen, at hun kun havde udviklet sig lidt, at hun var vedbleven at være den samme lille Pige, som før vor Adskillelse. Men senere opdagede jeg hver Dag noget nyt hos hende, som jeg fuldstændig havde overset hidtil, og det var, som hun med Vilje havde skjult det for mig, som om den unge Pige havde villet forstille sig, — og hvilken Nydelse var disse Opdagelser mig!

I den første Tid af mit Ophold i Petersborg var Ikhmeniev irritabel og vranten. Det gik ikke godt med hans Sag. Han brød ud i Heftighed og Vrede, fordybede sig i sine Papirer og bekymrede sig ikke stort om os.

Anna Andrejevna, hans Kone, var rent ude af sig selv. Petersborg gjorde hende bange. Hun sukkede, klagede og begræd de Steder, hvor hun hidtil havde været. Hun sørgede over, at Natascha allerede var i den Alder, da hun skulde giftes, og at ingen brød sig om hende. Hun viste mig en besynderlig Fortrolighed af Mangel paa nogen anden at meddele sig til.

Jeg havde lige fuldendt min første Roman, den, der begyndte min literære Løbebane, og som jeg, da det var en Debut, ikke vidste, hvor jeg skulde faa i Trykken. Jeg havde ikke sagt

et Ord om det til Ikhmenievs, som var nærved at bryde Staven over mig, fordi jeg gik ledig, det vil sige ingen Stilling havde og intet gjorde for at faa en. Min Adoptivfader havde bittert bebrejdet mig dette, og da hans Bebrejdelser var dikteret af faderlig Kjærlighed, skammede jeg mig ved at tilstaa, hvormed jeg beskæftigede mig.

Hvordan skulde jeg ganske ligefrem kunne sige ham, at jeg ikke vilde være Embedsmand, og at jeg lavede Romaner? Jeg narrede ham derfor og fortalte ham, at jeg ingen Plads kunde faa, men at jeg gjorde alt, hvad der stod i min Magt, for at finde én. For øvrigt havde han ikke Tid til at kontrolere mine Ord. Ogsaa Natascha søgte at indvirke paa mig, men heller ikke til hende sagde jeg noget om, hvad jeg havde for.

Endelig udkom min Roman. Allerede før end dens Udgivelse var der blevet talt om den i den literære Verden. B. havde glædet sig som et Barn ved at læse Manuskriptet.

Jeg kan ikke beskrive den Glæde, som de gamle Ikhmenivs følte, da de hørte om den Lykke, min Bog havde gjort. Deres første Følelse var Overraskelse. Anna Andrejevna vilde ikke tro at denne nye Skribent, som alle lovpriste, var — den samme Vania, som o. s. v. o. s. v., og hun rystede paa Hovedet.

Ikhmeniev selv var endnu længere om at forstaa Sagen, og da de første Rygter om mit Værk kom ham for Øre, blev han ganske forskrækket. Han sagde til mig, at jeg mistede en-

hver Udsigt til at gjøre Karrière i Statens Tjeneste og talte om det uregelmæssige Liv, de fleste Skribenter fører.

Men de gunstige Anmeldelser af Bogen i Bladene og nogle rosende Ord, han hørte nogle Folk udtale, til hvem han havde en Tillid, der grænsede til Afguderi, bragte ham til at skifte Mening. Da han saa', jeg havde Penge, og fik at vide, hvorledes literært Arbejde kan blive betalt, forsvandt hans sidste Betænkeligheder, og han hengav sig til de taabeligste Forhaabninger og mest glimrende Drømme om min Fremtid. Han begyndte endog at vise mig en vis Agtelse, som jeg hidtil ikke havde kunnet indgyde ham.

Men undertiden kunde hans første Tvivl pludselig udslette alle disse enthusiastiske Fantasier og gjøre ham fuldstændig modløs. Være Forfatter, Poet! Det var dog noget løjerligt noget! Naar havde nogensinde en Digter gjort Karrière? Kunde han opnaa Æresbevisninger? Der var sikkert ikke meget at vente ved alt dette Kradseri paa Papiret?

Det var især i Mørkningen, at disse triste Tanker overfaldt ham, og Natascha og jeg morede os forud over dem. Jeg søgte da at give ham et mindre pessimistisk Syn paa Sagen ved at fortælle ham en eller anden Anekdote om Sumarskov, der var blevet General*), Derjavine, som havde faaet en Snustobaksdaase fuld af Guld-

*) I Rusland faar de civile Embedsmænd ogsaa Generalstitlen, der svarer til virkelig Gehejmeraad hos os. O. A.

stykker; jeg fortalte ham, at Katarina den anden havde gjort Besøg hos Lomonossov, jeg talte til ham om Lermontov og Gogol.

«Det véd jeg, det véd jeg altsammen,» svarede han, skjønt han hørte disse Historier for første Gang. «Hvad der trøster mig med Hensyn til dig er, at dine Fabrikata ikke er skrevet paa Vers. At gjøre Vers, det er dumt, min kjære — tro du en gammel Mand, som vil dig vel, paa hans Ord. Lad Skoledrenge lave Vers — det faar være — men en ung Mand i din Alder! det fører kun til Galehuset. Puschkin er en stor Mand, ingen siger det modsatte — men hans Vers, nej Tak! For Resten har jeg ikke læst ret meget af den Slags. Prosaforfatteren, det er noget andet. Han kan oplyse os, kan fortælle os om Fædrelandskjærlighed, om Dyden — — ja, jeg forstaar ikke at udtrykke mig rigtig — men du véd nok, hvad jeg mener. Det er mit Venskab for dig, som bringer mig til at sige alt dette. Men lad os nu høre, hvad det er, du har at læse for os,» føjede han til i en beskyttende Tone den Dag, da jeg endelig havde kunnet bringe dem min Bog.

Vi sad alle samlede efter Thetid om et rundt Bord: «læs nu for os, hvad du har kradset op, du har faaet Folk til at tale meget om dig. Lad os nu høre, hvad det er for noget.»

Jeg gav mig til at læse. Min Roman var kommen ud samme Dag, og saa snart jeg havde

faaet et Exemplar, var jeg løbet hen til Ikhmenievs. Jeg havde været saa kjed af ikke at kunne læse den for dem før, men Manuskriptet var allerede i Forlæggerens Hænder. Natascha havde grædt af Ærgrelse derover, vi havde haft en Strid derom, og hun havde bebrejdet mig, at fremmede skulde læse min Bog før hun.

Nu var vi endelig alle samlede. Ikhmeniev antog en meget alvorlig Mine, beredt paa at fælde den strængest mulige Dom. Han vilde dømme selv, danne sig en Mening.

Den gamle Dame saa' ogsaa meget højtideligere ud end sædvanlig. Hun havde været lige ved at tage en ny Kappe paa i Anledning af Læsningen. Allerede for længe siden havde hun lagt Mærke til, at jeg tænkte paa hendes kjære Natascha med uendelig Kjærlighed, at mit Sind var optaget af hende, at mit Blik forvirredes, naar jeg saa' paa hende, og at Nataschas Øjne straalede stærkere, naar jeg kom. Nu var Timen endelig kommen, da mit Held skulde opfylde mine gyldne Forhaabninger og bringe mig Lykken. Hun havde ogsaa lagt Mærke til, at hendes Mand i den sidste Tid var begyndt at rose mig i stærke Udtryk og paa en ganske særegen Maade at lade sine Øjne vandre fra Natascha til mig — — saa var hun pludselig bleven greben af Skræk. Jeg var hverken Greve, Fyrste eller regjerende Hertug. Havde jeg i det mindste været Konferensraad ung, dekoreret og en kjøn

Fyr. Naar hun var i Færd med at bygge Luftkasteller, holdt hun ikke af at standse paa Halvvejen.

V.

Jeg læste min Roman for dem i ét Træk, og det varede til Klokken to om Natten.

Den gamle Mand havde i Begyndelsen rynket Øjenbrynene, han havde ventet sig noget ophøjet svimlende, som han selv ikke havde været i Stand til at forstaa, men i hvert Fald noget rent ualmindeligt. Men i Stedet for dette hørte han intet andet end kjendte Hverdagsbegivenheder, fra Punkt til Punkt de samme dagligdags Hændelser, som foregaar i det virkelige Liv. Havde min Helt endda været en Mand, som fortjente særlig Interesse, en eller anden historisk Person som Roslavliew eller Yovri Miloslavsky. Men nej, min Bog handlede kun om en fattig Djævel af en Embedsmand, et ukjendt og temmelig ubetydeligt Menneske, af hvis luvslidte Frakke Knapperne faldt af, og alt dette fortalt helt simpelt, i det Sprog, vi alle taler til Hverdagsbrug — — det var virkelig højst besynderligt.

Anna Andrejevna saa' forskende og en Smule fornærmet paa sin Mand, som om hun følte sig saaret. Var det Umagen værd at lade trykke og

læse om saadan Elendighed, og hvad mere er, at kjøbe den Slags Bøger? syntes hun at sige.

Natascha var lutter Øre. Hun slugte hvert Ord med Begjærlighed, hendes Øjne var uafbrudt fæstede paa mig, og hendes smukke Læber bevægede sig i Takt med mine.

Naa, jeg var ikke kommen til Halvdelen af Bogen, før de fældte Taarer. Mo'erlil Andrejevna græd oprigtig og tog af hele sin Sjæl Del i min Helts Ulykker og ønskede — at dømme efter hendes Udraab — ganske naivt, at vi kunde hjælpe ham. Ikhmeniev havde givet Afkald paa sine højt flyvende Storhedsdrømme. «Allerede fra den første Side,» sagde han til mig, «mærker man, at det vil blive en lang Historie. Den er slet ikke daarlig. En ganske simpel, lille Fortælling, men som griber én. Alle Biomstændigheder er lette at forstaa og huske, og man ser, at det ubetydeligste Menneske dog altid er et Menneske og fortjener Navn af vor Broder.»

Natascha hørte efter, græd og trykkede heftig min Haand i Hemmelighed under Bordet. Da jeg havde endt, rejste hun sig med glødende Kinder og Øjnene fulde af Taarer. Saa greb hun pludselig min Haand, trykkede sine Læber paa den og løb ud af Værelset. De gamle vekslede et Blik.

«Hm! Hvor hun er exalteret!» sagde Ikhmeniev. «Men der er ikke noget ondt i det. Hun er en flink Pige» — føjede han til, i det han adspredt saa' paa sin Hustru, som i den Hensigt at

retfærdiggjøre sin Datter og mig paa samme Tid. Men Anna Andrejevna saa' ikke slet saa enthusiastisk ud, til Trods for den Bevægelse, hun havde lagt for Dagen under Læsningen. I det jeg saa' paa hende, maatte jeg tænke paa denne Ytring hos en af vore Forfattere: Vist er Alexander af Macedonien en Helt, men derfor er der ingen Grund til at slaa Stolene i Stykker.

Natascha kom snart ind igjen, glad og lykkelig. I det hun gik forbi mig, kneb hun mig ganske let. Ikhmeniev gav sig til *alvorligt* at kritisere mit Værk, men hans Glæde bragte ham snart til at glemme sin laante Dybsindighed, og han blev mere og mere enthusiastisk.

«Den er smuk, min kjære Vania, den er meget smuk! Den har rørt mig, rørt mig langt mere, end jeg havde ventet. Det er ikke ophøjet, ikke stort, men — — jeg har dér «det befriede Moskva» — naa, fra den første Linje føler man sig løftet som paa Ørnevinger — men din Historie er ganske simpel, let at fatte. Hvad jeg kan lide, er just det, at det er mere forstaaeligt, mere nærved, det synes mig, det er mig selv, som alt dette er hændet. Hvad nytter i Grunden alle disse sublime Sager, som man ikke forstaar. Men du vilde ikke have Skade af at forandre din Stil lidt. Jeg under dig enhver Ros, men, du kan sige, hvad du vil, den mangler nogen Flugt — — for Resten er det jo nu for silde: den er trykt. Maaske i næste Oplag — — Hvem véd?

Der kommer maaske et nyt Oplag -- det er flere Penge — hvad!»

«Er det sandt, Ivan Petrovitsch, at De faar meget for det?» spurgte Anna Andrejevna. «Jo mere jeg ser paa Dem, jo mere utroligt synes jeg, det er. Aa Gud, hvad man dog kan give Penge ud til!»

«Ser du, Vania,» sagde Ikhmeniev, «det er ikke noget imod Statstjenesten, men en Karrière er det jo. Fornemme Folk vil læse dig. Du siger, at Gogol fik Digtergage, og at han blev sendt til Udlandet. Og hvem véd, om ikke du — eller maaske det er for tidligt — hvad siger du til det? — Maaske er det virkelig for tidligt. Du maa skrive noget mere. I saa Fald skriv, min Ven, skriv, jo før jo hellere. Læg dig ikke til at sove paa dine Lavrbær. Man maa smede, mens Jærnet er varmt.»

Han sagde dette med en saadan Overbevisning og Hjærtensgodhed, at jeg ikke havde Mod til at stoppe ham i Farten og slaa koldt Vand over hans Enthusiasme.

«Du faar nok en Tobaksdaase,» vedblev han et Øjeblik efter. «Hvorfor ikke? Som en Opmuntring. Og hvem véd? Maaske bliver du indbudt til Hoffet,» sagde han halvsagte og med en alvorlig Mine, i det han blinkede med det venstre Øje, «nej — det er dog maaske endnu for tidlig at vente, at du kommer til Hove.»

«Naa, nu er du allerede ved Hoffet,» sagde hans Hustru lidt gnavent.

«De gjør mig snart til General,» svarede jeg og lo af fuld Hals. Den gamle gav sig ogsaa til at le. Han var rigtig fornøjet.

«Hr. General, vil De ikke tage en Bid,» sagde Natascha, som imidlertid havde lavet Aftensbordet til.

Hun brast i Latter og kastede sig i sin Faders Arme. «Kjære, gode Fader,» udbrød hun ganske bevæget.

«Naa, naa,» sagde Ikhmeniev, som ogsaa var rørt, «lad det nu være godt. Jeg spøgede blot. General eller ikke General, lad os nu spise til Aften.»

Hvilken lykkelig Tid! Jeg tilbragte hver Aften og al min Fritid hos Ikhmenievs. Jeg bragte den gamle Nyheder fra den literære Verden og om Forfatterne, for hvem han pludselig havde begyndt at interessere sig. Han gav sig til at læse nogle Artikler af en Kritiker, jeg havde talt meget om, og som han ikke forstod synderlig af, men roste meget.

Den gamle Kone holdt et vaagent Øje med Natascha og mig, men vi havde forstaaet at skuffe hendes Aarvaagenhed. Vore Hjærter havde fundet hinanden, hun havde tilstaaet mig sin Kjærlighed. Forældrene vidste det, talte om Sagerne, lagde Planer. Men Nataschas Moder rystede paa Hovedet. Hun havde ingen Tillid til Fremtiden. «De har haft Held med Dem denne Gang,» sagde hun, «men dersom det ikke lykkes næste Gang,

eller det gaar galt paa anden Maade, hvad vil De saa gjøre? Hvis De endda havde en Stilling.»

«Hvad mig angaar,» tilføjede Ikhmeniev efter at have tænkt sig lidt om, «saa har jeg set og glædet mig ved at se, at du og Natascha — naa, hvad ondt er der deri? Men I er endnu saa unge. Min Hustru har Ret. Lad os vente lidt. Du har Talent, meget Talent, det indrømmer jeg — det er at gaa for vidt, naar du raaber paa Genialitet. Altsaa, du har Talent — jeg har endnu i Dag læst en Kritik, som ordentlig har dig for — men det har intet at sige. Talentet, ser du, det er endnu ikke Kapitaler i Banken, og I er begge to fattige. Lad os vente et Aar — halvandet Aar. Dersom det gaar dig godt, dersom dit Talent bekræfter sig, er Natascha din. Hvis ikke — døm selv — — —. Du er en hæderlig Mand, tænk over Sagen — — —.

Saadan stod Sagerne den Gang — — et Aar efter — — —?

Ja, det var næsten et Aar efter, at jeg en smuk og klar Septemberdag, henimod Aften, kom ind til mine gamle Venner. Syg og fortvivlet faldt jeg halvt besvimet om paa en Stol og gjorde dem ganske forskrækkede.

Og hvis alt svimlede for mig den Gang, og hvis mit Hjærte var fuldt af Angst og Kval, var det ikke, fordi jeg ti Gange havde været ved deres Dør og ti Gange var vendt om igjen, ikke fordi jeg endnu ikke havde gjort Karrière og hverken havde erhvervet mig Hæder eller Penge, ikke var bleven Ambassadør og endnu var langt

fra det Øjeblik, hvor man vilde sende mig til Italien for at gjenoprette mit Helbred. Men det var, fordi man kan leve ti Aar i ét, og fordi min Natascha i dette Aar havde levet ti, og en Afgrund havde aabnet sig mellem os.

Den gamle Kone saa' paa mig med kun slet dulgt, næsten altfor levende Medlidenhed, og syntes at sige: og ham havde jeg villet give min Datter! «Vil De have en Kop The, Ivan Petrovitsch?» Ssamovaren kogte paa Bordet. «Hvordan har De det? Er De syg endnu?» spurgte hun mig i en beklagende Tone, som endnu gjenlyder i mine Øren.

Mens hun talte til mig, forraadte hendes Øjne helt andre Bekymringer, de samme, uden Tvivl, som formørkede hendes Mands Ansigt. Han sad ubevægelig, hensunken i Tanker. De var meget urolige for Udfaldet af deres Proces med Fyrsten. Det gjorde den gamle Mand næsten syg.

Den unge Fyrste, som var den egentlige Aarsag til denne Proces, havde for nogle Maaneder siden fundet Lejlighed til at besøge dem, og Ikhmeniev, der holdt af Alioscha som af en Søn, og næsten hver Dag talte om ham, havde taget imod ham med Glæde. Hans Kone havde mindedes Vassilievskoë og havde givet sig til at græde. Den unge Mands Besøg var efterhaanden blevne hyppigere, og Ikhmeniev, som var Hæderligheden, Aabenhjærtigheden og Retskaffenheden selv, havde med Harme tilbagevist enhver Forsigtighedsregel. Fuld af ædel Stolthed havde

han end ikke villet tænke paa, hvad Fyrsten, hvis taabelige Mistanke kun syntes ham at fortjene Foragt, vilde sige, hvis han fik at vide, at Sønnen blev modtagen dér i Huset. Den unge Mand kom tilsidst næsten daglig. Han tilbragte hele Aftener med de gamle Ægtefæller, der var lykkelige over at have ham hos sig, og han gik sjældent hjem før over Midnat.

Hans Fader blev naturligvis underrettet om alt, og det gav Anledning til den afskyeligste Sladder. Han skrev et Brev til Nikolaj Sergejitsch, fuldt af Fornærmelser i samme Stil som tidligere og forbød kategorisk sin Søn at komme til Ikhmenievs.

Det var netop tjorten Dage før end mit Besøg. Den gamle Mand var skrækkelig bekymret. Natascha, dette rene, uskyldige Barn blev paa ny overvældet med smudsig Bagtalelse. Hans Navn blev besudlet af denne Mand, der saa grovt havde fornærmet ham. Og alt dette maatte han taale uden at kunne forlange nogen Oprejsning. I de første Dage gjorde Fortvivlelsen ham syg.

Hele denne Historie med alle dens Enkeltheder var ogsaa naaet til mig. Skjønt han var syg og nedbøjet af Sorg, havde jeg ikke været hos dem i tre Uger. Men jeg vidste — nej den Gang anede jeg kun — at der var noget, som vilde forurolige dem mere end alt andet i hele Verden, og jeg tænkte paa dem med den pinligste Angst i Hjærtet.

Det var en Vaande! Jeg var bange for at gætte, bange for at tro, og jeg ønskede af hele min Sjæl at kunne holde det skæbnesvangre Øjeblik fjærnt fra dem. Og dog var det for hendes Skyld, jeg denne Aften var kommen, jeg følte, at noget drog mig til hende, just denne Aften!

«Nej virkelig,» sagde den gamle Ikhmeniev, som om han pludselig vaagnede op af en Drøm, «har du været syg, siden vi ikke har set dig saa længe? Det er rigtig nok en Skam af mig, at jeg ikke har set til dig, men der har været saa meget — —» og han faldt atter i Tanker.

«Jeg har ikke været rigtig rask,» svarede jeg.

«Hm! Ikke rask,» gjentog han efter nogle Minutters Forløb, «ikke rask. Jeg har saa tit bedt dig tage dig i Agt, men du har aldrig villet høre paa mig. Kjære Vania, fra umindelige Tider af har Digteren maattet sulte paa Tagkammeret, og man ser, at saaledes vedbliver det at være.»

Han var ikke i godt Humør, den gamle. Han maatte være dybt krænket for at tale saaledes til mig. Jeg gav mig til at se paa ham. Hans Ansigt var gulblegt. Hans Øjne udtrykte pinlig Raadvildhed, man kunde læse en Gaade, et Spørgsmaal i dem, som han ikke formaaede selv at besvare. Han var mere end sædvanlig heftig og vranten. Hans Kone betragtede ham med Uro og Hovedrysten. Hun benyttede et Øjeblik, hvor han vendte sig bort, til at give mig et hemmeligt Tegn.

«Hvordan har Nathalia det?» spurgte jeg. «Er hun ikke hjemme?»

«Jo, hun er,» svarede Moderen, hvem mit Spørgsmaal syntes at gjøre forlegen. «Hun kommer strax for at have den Glæde at se paa Dem. Tror De, det skal være Spøg. Det er tre Uger siden, I har set hinanden. Hun har ogsaa forandret sig — — det er ikke til at forstaa. Man kan ikke faa at vide, hvordan hun egentlig har det, om hun er syg eller rask. Gud staa hende bi,» tilføjede hun og kastede et frygtsomt Blik paa sin Mand.

«Vist ej, det er ingen Ting,» svarede han med tvungen brudt Stemme, «hun er ikke syg. Det følger med hendes Alder, det er det hele. Hvem forstaar sig paa en ung Piges Smaasorger og Luner?»

«Se saa, nu skal du straks tale om Luner,» sagde Moderen.

Ikhmeniev tav og gav sig til at tromme paa Bordet. Skulde der allerede være noget imellem dem? tænkte jeg.

«Og du, véd du noget nyt?» spurgte han et Øjeblik efter. «Beskæftiger B. sig endnu bestandig med Kritiken?»

«Ja, han skriver stadig.»

«Aa, Vania,» sagde han sluttelig, i det han slog ud med Armene, «hvad nytter al den Kritik til?»

Døren gik op, og Natascha traadte ind.

VI.

Hun havde sin Hat i Haanden og lagde den fra sig paa Klaveret. Saa gik hun hen til mig og gav mig Haanden uden at sige et Ord. Hendes Læber skjælvede let, det lod til, hun vilde sige mig noget, en eller anden Høflighedsfrase. Men hun tav.

Det var, som sagt, tre Uger siden vi havde set hinanden, og jeg blev forskrækket over den Forandring, der var foregaaet med hende. Mit Hjærte krympede sig ved Synet af de blege, hule Kinder, af Læberne, der brændte i Feber, og Øjnene, hvori der under de mørke Øjenhaar luede en heftig Glød, en begejstret Beslutning.

Men hvor var hun smuk! Aldrig havde jeg set hende saa dejlig som paa denne skæbnesvangre Dag. Var det virkelig den samme Natascha, hvis Øjne for næppe et Aar siden hang ved mig, og hvis Læber bevægede sig i Takt med mine under Læsningen af min Bog, som overgivent lo og spøgede med sin Fader og mig, da vi spiste til Aften? Var det den samme Natascha, som med nedslagne Øjne og brændende røde Kinder havde sagt: ja! til mig i Værelset her ved Siden af?

Saa lød en Kirkeklokkes dybe, alvorlige Stemme, der kaldte til Aftenmesse.

Den unge Pige skjælvede, og Moderen korsede sig.

«Nu ringer det til Aftenmesse, Natascha, du vilde jo gaa i Kirke. Gaa — gaa hen og bed, mit Barn. Det er ikke langt, og du kan jo gaa dig en lille Tur med det samme. Du lukker dig for meget inde. Du er saa bleg, man skulde tro, nogen havde kastet Runer for dig.»

«Jeg gaar — maaske ikke — i Aften,» sagde hun, langsomt og ganske sagte, næsten hviskende, «jeg — føler mig — ikke rigtig vel. Og hun blev dødbleg.

«Hvorfor vil du ikke gaa? Du vilde jo for et Øjeblik siden; du har allerede taget din Hat frem. Gaa hen og bed, min lille Natascha, gaa, og bed Gud gjøre dig rask,» sagde Moderen i en opmuntrende Tone.

«Ja vist, gaa kun, og træk med det samme lidt frisk Luft,» tilføjede Ikhmeniev, idet han ogsaa kastede et uroligt Blik paa Datterens Ansigt. «Din Moder har Ret. Vania kan følge dig.»

Jeg ser endnu det bitre Smil, som foer over Nataschas Læber. Hun tog sin Hat og satte den paa. Hendes Hænder rystede. Alle hendes Bevægelser syntes at være instinktmæssige, det var, som om hun handlede uden at vide, hvad hun gjorde. Forældrene saa' paa hende med Forbavselse.

«Farvel,» sagde hun med næppe hørlig Stemme.

«Hvorfor siger du Farvel, min Engel?» sagde Moderen, «du bliver jo ikke længe borte, Vejen er ikke saa lang — aa, det er sandt, jeg glemte

— jeg glemmer ogsaa al Ting — jeg har gjort den lille Pose færdig til dig, og jeg har syet en Bøn indeni, min Engel. En Nonne fra Kiev viste mig i Fjor, hvordan man skulde bære sig ad dermed, en virksom Bøn, Natascha! Tag den om Halsen, mit Barn, maaske vil den gode Gud saa gjøre dig frisk igjen. Vi har jo kun dig.»

Hun tog op af sin Syæske det Guldkors, som Natascha plejede at bære om Halsen. Den lille Pose, hun havde syet, hængte ved samme Baand.

«Gud give dig Sundhed,» sagde hun saa, idet hun bandt hende Baandet om Halsen og stak Posen og Korset ind paa hendes Bryst efter god russisk Skik, og idet hun gjorde Korsets Tegn. »Der var en Tid, da jeg hver Aften gjorde dette, førend du sov. Jeg bad en Bøn, og du gjentog den efter mig. Men nu er du ikke mere den samme, og derfor giver den gode Gud dig ikke Ro i Sindet. Aa, Natascha, Natascha, din Moders Bønner kan ikke hjælpe dig,» og hun gav sig til at græde.

Natascha kyssede sin Moders Haand i Tavshed og begyndte at nærme sig Døren. Men pludselig vendte hun om og gik hen til sin Fader med bølgende Bryst.

«Fader, velsign ogsaa du din Datter,» sagde hun med kvalt Stemme og faldt paa Knæ foran ham.

Vi blev alle besynderlig berørte af denne uventede og altfor højtidelige Opførsel. Faderen saa' et Øjeblik paa hende, aldeles forbavset.

«Natascha, min kjære, lille Ven, min søde, elskede Pige, hvad fejler du dog?» udbrød han endelig og brast i Taarer. «Hvad er det for en Sorg, du har? Hvorfor græder du baade Dag og Nat? Thi jeg har godt mærket det, jeg kan heller ikke sove, og jeg hører det godt. Sig mig alt, Natascha. Betro mig dine Sorger, mig, din gamle Fader, og vi — —» han kunde ikke sige mere, han trykkede hende i sine Arme. Hun knugede sig krampagtig til hans Bryst, idet hun skjulte Hovedet ved hans Skulder.

«Det er ingen Ting, det er ingen Ting, jeg er blot ikke rigtig rask,» sagde hun, kvalt af de Taarer, hun holdt tilbage.

«Gud velsigne dig, som jeg velsigner dig, mit søde Barn,» sagde han, «gid han give dig Fred i Sjælen og bevare dig for alt ondt. Bed til Gud, at den Bøn, jeg arme Synder opsender for dig, maa naa ham.»

«Min Velsignelse følge dig,» tilføjede Moderen grædende.

«Farvel,» mumlede Natascha med svag Stemme.

Da hun var kommen til Døren, standsede hun, saa' endnu en Gang paa dem, syntes at ville sige noget, men formaaede det ikke og gik hurtig ud af Værelset. Jeg skyndte mig efter hende under Forudfølelsen af en Ulykke.

VII.

Hun gik hurtig, med bøjet Hoved uden at se paa mig og uden at tale. Men da hun var kommen til Enden af Gaden ud paa Nevakajen, standsede hun pludselig og tog mig i Haanden. «Jeg kvæles,» sagde hun, «jeg kvæles — —!»

«Lad os vende om og gaa hjem, Natascha,» udbrød jeg forskrækket.

«Indser du da ikke, jeg er flygtet hjemmefra for aldrig mere at komme igjen,» sagde hun og saa' paa mig med ubeskrivelig Kval i sit Ansigt.

Mit Hjærte stod stille. Jeg havde anet alt dette, men hendes Ord slog mig som en Lynstraale.

Vi gik bedrøvede frem og tilbage langs Kajen. Jeg kunde intet sige, jeg anstrængte mig for at tænke. Jeg var som lamslaaet. Alt løb rundt for mig. Det syntes mig saa forfærdeligt, saa umuligt.

«Du synes vist, jeg gjør en stor Synd, Vania,» sagde hun endelig.

«Nej, men — jeg kan ikke tro det. Det kan ikke være muligt —,» svarede jeg uden at vide, hvad jeg selv sagde.

«Men det er sandt! Jeg gaar fra dem, og jeg véd ikke, hvad der skal blive af dem, jeg véd ikke, hvad der skal blive af mig selv.»

«Du gaar hen til *ham*.»

«Ja,» svarede hun.

«Men det er jo umuligt!» udbrød jeg i Fortvivlelse, «du véd, det er umuligt, Natascha, stakkels Natascha. Det er Vanvid! Du dræber dem, og du gaar din Fordærvelse i Møde. Véd du det ikke, Natascha?»

«Jeg véd det. Men jeg kan ikke lade det være, jeg har ingen Vilje længere,» sagde hun, og hendes Ord forraadte lige saa megen Fortvivlelse, som om hun gik til Skafottet.

«Gaa hjem, gaa hjem, mens det endnu er Tid,» bad jeg hende saa indstændig, jeg formaaede, skjønt jeg indsaa det unyttige og taabelige i mine Forestillinger. «Har du tænkt paa din Fader? Du véd godt, at *hans* og din Fader er Fjender, at han har fornærmet ham, beskyldt ham for at være en Tyv. Du véd, de fører Proces med hinanden — skjønt det er jo ingen væsentlig Grund. Med véd du da ikke, Natascha — aa ved Gud — du véd godt, han har mistænkt dine Forældre for selv med Overlæg at have knyttet et Forhold mellem dig og Alioscha, da han boede hos jer ude paa Landet. Husk dog paa, hvormeget din Fader har lidt under al denne Bagtalelse. Hans Haar er blevet hvidt. Jeg vil ikke en Gang tale om, hvad det vil koste dem at miste dig, deres Skat, du, der er alt, hvad der er dem levnet i deres Alderdom — det véd du godt selv. Men tænk paa, at din Fader tror, du er uskyldig, og at disse hovmodige Mennesker bagtaler dig. Det gamle Fjendskab er paa ny blusset op, siden I har taget imod Alioscha i jeres

Hjem. Hans Fader har igjen fornærmet din, Vreden koger endnu i den gamle Mands Sjæl efter denne nye Forsmædelse, og nu skal det pludselig vise sig, at alle disse Beskyldninger er sande. Alle de, der véd noget om Sagen, vil nu undskylde Fyrsten — og kaste Skylden paa dig og din Fader. Hvad skal der blive af ham? Han vil dø deraf. Det er Skam og Skændsel over hans Navn, og fra hvem kommer det? Fra dig, hans Datter, hans eneste dyrebare Barn! Og din Moder? Tror du, hun vil overleve den gamle? Natascha, Natascha, hvad gjør du? Kom dog til dig selv igjen. Lad os gaa hjem.»

Hun tav. Jeg læste en saa dyb Smerte, en saa stor Lidelse i hendes Blik, at jeg, selv naar jeg fuldstændig lod alt, hvad jeg havde sagt, ude af Betragtning, forstod, hvor stærkt hendes Hjærte blødte, forstod, hvad den Beslutning, hun havde taget, havde kostet hende, og hvor jeg havde pint og sønderrevet hendes Sjæl ved mine unyttige frugtesløse Forestillinger. Men jeg kunde dog ikke lade være at blive ved.

«For et Øjeblik siden sagde du til din Moder, du *maaske* ikke vilde gaa ud, ikke vilde gaa i Kirke. Du ønskede altsaa at blive, du havde ikke helt bestemt dig?»

Hun smilte bittert. Hvorfor spurgte jeg hende om det. Jeg kunde godt se, hendes Beslutning var uigjenkaldelig. Jeg var ikke mig selv længere mægtig.

«Elsker du ham da saa højt?» udbrød jeg med Hjærtet fuldt af Rædsel og uden selv at forstaa mit Spørgsmaal.

«Hvad skal jeg svare dig, Vania? Du ser det jo. Han har sagt til mig: kom, og jeg er kommen og gaar nu og venter paa ham.»

«Men hør dog i det mindste — —», begyndte jeg igjen og klamrede mig til et Halmstraa, «alt kan endnu blive godt, lade sig ordne paa anden Maade, paa helt anden Maade. Intet tvinger dig til at forlade dit Hjem. Jeg skal sige dig, hvordan det kan lade sig gjøre, min kjære Natascha, min lille Due. Jeg skal ordne alt for dig, alt, Stævnemøderne og det hele. Men gaa ikke hjemmefra! Jeg skal besørge jeres Breve, hvorfor skulde jeg ikke kunne gjøre det? Det vil dog være meget bedre, end hvad du har for i dette Øjeblik. Jeg skal ordne alt, I skal blive tilfredse, det skal du faa at se — — i alt Fald gaar du saa ikke til Grunde, kjære, kjære Natascha — thi du gaar til Grunde, haabløst til Grunde! Vil du, Natascha, — alt skal blive godt og lykkeligt, og I kan elske hinanden, saa meget I vil, og naar din og hans Fader har holdt op at strides — thi det vil ske før eller senere — kan I — —»

«Aa ti, Vania, ti,» afbrød hun mig, idet hun heftig trykkede min Haand og smilede gjennem Taarer. «Min gode, kjære Vania — du er saa rar, saa brav. Og du siger ikke et Ord om dig selv! Jeg har bedraget dig, og du har til-

givet alt, og du tænker nu kun paa min Lykke! Du vilde besørge vore Breve — — —!»

Hun gav sig til at græde.

«Jeg véd, hvor højt du har elsket mig, hvor højt du endnu elsker mig, og du har ikke gjort mig en eneste Bebrejdelse, du har ikke sagt mig et bittert Ord. Og jeg, jeg! Gode Gud! hvor har jeg gjort Synd imod dig! Aa, det var bedre, jeg aldrig havde kjendt ham, aldrig mødt ham. Saa var jeg bleven lykkelig med dig, min kjære Ven! — Jeg er dig ikke værdig! Tænk ikke paa den Tid, da vi var lykkelige sammen! visk den ud af din Erindring. Du har ikke været hos os i tre Uger, og dog er den Tanke ikke en eneste Gang falden mig ind, du kunde være vred paa mig, eller at du hadede mig. Jeg vidste, du blev borte for ikke at være en Hindring, en Bebrejdelse! Hvor maatte det ikke være dig pinligt at se os. Og alligevel, hvor jeg længtes efter dig. Jeg elsker Alioscha med en vanvittig Kjærlighed, men det synes mig dog, som om jeg holder endnu mere af dig som min Ven. Jeg kunde ikke leve uden dig. Du er mig nødvendig, jeg maa eje dit trofaste Hjærte — — aa, hvilken smertelig, bitter Tid, der vil komme.»

Hun græd atter.

«Hvor jeg trængte til at se dig,» sagde hun, idet hun kvalte sine Taarer. «Du er bleven mager og bleg, du har været syg, Vania. Jeg har ikke en Gang spurgt dig derom, jeg taler

kun om mig selv. Hvad tager du dig til? Gaar det fremad med din Roman?»

«Til Helvede med mine Romaner! Sig mig hellere, om Alioscha har forlangt, du skulde løbe bort.»

«Nej, det er snarere mig. Han har sagt — det er sandt — og jeg —. Men hør, jeg skal fortælle dig det hele. Der er Tale om, han skal giftes med en ung Pige af en umaadelig rig Familie. Hans Fader — du véd, hvor intrigant han er — vil absolut, han skal ægte hende, han vil sætte alt i Værk derfor, thi et lignende Parti tilbyder sig ikke to Gange. Fornemme Slægtninge, kolossal Formue — og dertil smuk, godt opdragen og god som en Engel. Alioscha selv er indtagen i hende, og da hans Fader gjærne vil være af med ham saa hurtig som muligt for selv at gifte sig, vil han, det koste hvad det vil, bryde vores Forbindelse. Han er bange for den Indflydelse, jeg har paa hans Søn — —»

«Véd han noget om jert Forhold?» spurgte jeg.

«Han véd alt.»

«Hvem har sagt ham det?»

«Alioscha.»

«Gode Gud, hvad skal det betyde at sige sin Fader alt og det just i dette Øjeblik.»

«Dadl ham ikke, spot ikke over ham. Det vilde være Uret at dømme ham, som man dømmer enhver anden. Han er et Barn, som er bleven opdraget anderledes end baade du og jeg.

Tror du, han har nogen Bevidsthed om, hvad det er, han har gjort? Det første det bedste Indtryk, en eller anden Indflydelse er nok til at lade ham vende sig bort fra det, han mente at tilhøre helt Øjeblikket i Forvejen. Han mangler fuldstændig Karakter. Han hengiver sig til dig, og samme Dag giver han sig i lige god Tro hen til en anden, og saa er han den første til at fortælle dig det. Han kan begaa en slet Handling, og man véd ikke, om man skal dadle ham derfor eller beklage ham. Han er endog i Stand til at vise Selvfornægtelse, men det varer kun, til noget andet gjør Indtryk paa ham, og saa er atter alt glemt. *Derfor vil han glemme mig, hvis jeg ikke bestandig er hos ham.*»

«Dette Ægteskab er maaske blot et falsk Rygte. De kan dog ikke lade ham gifte sig endnu. Han er jo et rent Barn.»

«Hans Fader har sine personlige Grunde derfor, siger jeg dig.»

«Hvoraf véd du, hans forlovede er smuk, og at han synes om hende?»

«Fordi han har sagt mig det.»

«Er det muligt, han har sagt dig, han elsker en anden, og dog forlanger, du skal ofre ham alt.»

«Nej, nej, du kjender ham kun daarlig. Du har set altfor lidt til ham. Man maa kjende ham bedre for at kunne bedømme ham. Der findes ikke et ærligere og renere Hjærte end hans. Var det da bedre, han løj? At han er bleven

indtagen i hende er ikke til at undres over. Dersom han ikke saa' mig i otte Dage, vilde han glemme mig og elske en anden, men lige saa snart han fik mig at se igjen, vilde han ligge for mine Fødder. Det et lykkeligst, han intet skjuler for mig, ellers vilde jeg dø af Skinsyge. Jeg har gjort mit Valg. *Hvis jeg ikke er hos ham bestandig, vil han ophøre at elske mig, han vil glemme mig og forlade mig.* Jeg kjender ham. Enhver anden kan indtage ham for sig. Og hvad skulde der saa blive af mig? Jeg vilde dø. Og hvad saa? Døden vilde være en Lykke for mig. Men leve uden ham, det er tusende Gange værre end Dødens Rædsler. Aa, Vania, Vania, du forstaar nok, jeg elsker ham, naar jeg saaledes kan gaa bort fra mine Forældre. Overtal mig ikke. Det er afgjort. Jeg maa være om ham, hver Time, hvert Øjeblik, jeg kan ikke vende tilbage. Jeg véd, jeg er fortabt, at jeg ødelægger andre med mig. — — Aa, Vania!» udbrød hun pludselig gysende, «om han ikke elskede mig mere! Dersom det, du sagde mig, er sandt, hvis han bedrog mig» (jeg havde ikke sagt noget saadant), «hvis han kun tilsyneladende var ærlig og oprigtig, hvis han virkelig var ond og forfængelig! Maaske jeg forsvarer ham her mod dig, og imens er han hos en anden og ler ved sig selv, mens jeg, elendige Skabning, har forladt alt og løber omkring i Gaderne for at søge efter ham — aa Vania.»

Hun stønnede og klagede saa smertelig, at jeg blev helt bange. Hun havde tabt al Selvbeherskelse. Blind, vanvittig Skinsyge kunde alene have drevet hende til en saa fortvivlet Beslutning. Jeg var ogsaa skinsyg — jeg kunde ikke gjøre Vold paa mig selv og lod mig rive hen af en hæslig Følelse.

«Jeg forstaar ikke, du kan elske ham efter alt, hvad du har sagt mig om ham. Du agter ham ikke, du tror ikke paa hans Kjærlighed, og dog løber du efter ham og ofrer ham alle deres Liv, som er dig kjære. Betænk dig dog! I bereder jer begge en Tilværelse fuld af Bitterhed. Du er stærblind. Jeg forstaar ikke en saadan Kjærlighed.»

«Ja, jeg elsker ham til Vanvid,» svarede hun, bleg af Angst og Smerte. «Jeg har aldrig elsket dig saaledes, Vania. Jeg indser godt, jeg har mistet Forstanden, at jeg ikke burde elske ham saaledes — —. Jeg føler, og jeg har følt det længe, at jeg kun vil faa Smerte og Lidelse deraf. Men hvad skal jeg gjøre, naar den Lidelse, han tilføjer mig, synes at være Lykke? Jeg véd forud, hvad der venter mig, og hvad jeg vil komme til at lide. Han har svoret, at han elsker mig, han har givet mig alle mulige Løfter, og jeg har ingen Tro til hans Løfter. Jeg tror ikke paa dem, og jeg troede ikke paa dem, selv da jeg vidste, han ikke løj, og at han ikke var i Stand til at lyve. Jeg har sagt ham af egen fri Vilje, jeg ikke vilde binde ham til

noget. Ingen holder af Baand, jeg selv hader dem. Og saa er jeg lykkelig ved at være hans Slavinde, hans frivillige Slavinde, at lide alt for hans Skyld, forudsat jeg er hos ham, kan se ham, være ham nær. Jeg synes, jeg kunde give ham Lov til at elske en anden, naar jeg blot blev hos ham, var ved hans Side — —. Hvilken Lavhed, Vania?» udbrød hun pludselig, idet hun saa' paa mig med et brændende Blik. »Jeg véd, det er lavt, og dog — hvis han forlod mig, vilde jeg løbe efter ham til Verdens Ende, selv om han forstødte mig, jog mig bort. Du vil overtale mig til at gjenkalde min Beslutning og vende tilbage. Hvad skulde det nytte? Jeg vilde gaa min Vej igjen i Morgen. Hvis han siger til mig: gaa, saa gaar jeg. Han behøver kun at kalde paa mig, at fløjte paa mig som paa sin Hund, saa følger jeg ham — —. Jeg frygter ikke Lidelser, naar de kommer fra ham. — Aa, Vania — jeg skammer mig over, hvad jeg har sagt dig.»

«Har han sagt, han vilde ægte dig?»

«Han har lovet mig det. Han har lovet mig alt. Han har sagt, at i Morgen skulde vi giftes hemmelig, udenfor Byen. Men han véd ikke selv, hvad han vil gjøre. Han véd maaske ikke en Gang, hvordan man skal blive gift. En besynderlig Ægtemand! Og hvis vi gifter os, vil han senere bebrejde mig det — — jeg vil ikke have, han nogensinde skal kunne bebrejde mig noget. Jeg fordrer intet af ham. Hvis han blev ulykke-

lig, fordi han var gift med mig, hvorfor skulde jeg saa forvolde hans Ulykke?»

«Og nu — nu vil du gaa lige hen til ham?»

«Nej, han har lovet at komme og hente mig her.»

Hun saa' sig om med Utaalmodighed, men der var ingen at se.

«Og han er endnu ikke kommen! Du er den første ved Stævnemødet!» raabte jeg harmfuldt.

«Han kommer maaske slet ikke,» sagde hun med et bittert Smil. «Han skrev til mig i Forgaars, at hvis jeg ikke vilde love at komme, maatte han opsætte vor Flugt og vort Giftermaal, og saa vilde hans Fader føre ham hen til hans Brud. Vania! hvis han nu var hos hende!»

Jeg svarede ikke. Hun greb mig heftig i Armen, hendes Øjne funklede.

«Han er hos hende,» sagde hun saa sagte, at jeg næppe kunde høre det. «Han har haabet, jeg ikke vilde komme, for at han kunde gaa hen til hende og sige hende, det var min Skyld, jeg ikke var kommen, skjønt han havde bedt mig om det. Jeg er en Byrde for ham. Han forlader mig. Aa, min Gud, jeg Taabe! Han sagde sidste Gang til mig, at jeg kjedede ham. Hvorfor venter jeg dog paa ham!»

«Der er han!» udbrød jeg pludselig, da jeg saa' ham komme langt borte.

Natascha foer sammen og udstødte et Skrig, da hun fik Øje paa Alioscha. Saa slap hun min

Haand og løb ham i Møde. De kastede sig i hinandens Arme. Natascha lo og græd paa én Gang. Hendes Kinder blev blussende røde. Hun var som naglet til Pletten.

Alioscha fik Øje paa mig og kom hen til mig.

VIII.

Jeg tog ham i Øjesyn, som om det var første Gang, jeg saa' ham, skjønt vi havde været sammen mange Gange. Jeg søgte hans Blik, som om det havde kunnet sprede alle mine Sorger, og jeg deri kunde finde Forklaring paa, hvordan et Barn som han havde kunnet fortrylle Natascha saaledes og indgyde hende en saa vanvittig Kjærlighed, der bragte hende til at glemme sine helligste Pligter og taabelig ofre alt, hvad hun hidtil havde holdt helligt.

Han trykkede varmt mine Hænder, og Blikket i hans klare, blide Øjne gik mig lige til Hjærtet. Jeg følte, jeg kunde have taget fejl af ham af den ene og væsentlige Grund, at han var min Fjende.

Han var høj, spinkel, vel proportioneret. Han havde et ovalt Ansigt, var altid bleg, blond Haar, store blaa, blide og drømmende Øjne, som nu og da straalede af den naiveste, barnlige Glæde. Om hans røde, fyldige, overordentlig fint

tegnede Læber var der næsten bestandig et alvorligt Træk, og hans Smil var, naar det pludselig oplyste Ansigtet, saa bedaarende ubevidst og straalende, at i hvad Sindsstemning, man end var, maatte man selv smile. Han var altid elegant klædt, og denne Elegance, som var udbredt over alt, hvad han foretog sig, var ham fuldstændig naturlig.

Han havde rigtig nok visse daarlige Manerer, visse slette aristokratiske Vaner, Surmuleri, Vigtighed og en vis høflig Uforskammethed. Men, udrustet som han var med megen Naturlighed og Sjælsrenhed, var han altid rede til at tilstaa sine Fejl og gjøre dem latterlige. Jeg tror ikke, han var i Stand til at lyve, selv for Spøg, eller hvis han løj, vidste han det ikke selv. Endog hans Egoisme havde noget tillokkende, maaske netop fordi han aabent lagde den for Dagen. Han kjendte ikke til Forstillelse.

Han var svag, tillidsfuld og undselig, uden Spor af Vilje. At fornærme ham eller bedrage ham vilde have gjort én ondt. Det vilde være som at fornærme eller bedrage et Barn. Han var utrolig naiv for sin Alder og kjendte næsten aldeles intet til Livet. For Resten tror jeg ikke, han vilde have kjendt mere deraf, om han havde været firti Aar gammel. Der er Mennesker, som synes ikke at skulle blive myndige hele deres Liv igjennem. Jeg tror, ingen kunde lade være at holde af ham. Han var uimodstaaelig ved sine barnlige Kjærtegn. Natascha havde sagt sandt. Under en eller anden Indflydelse var

han i Stand til at begaa en slet Handling. Men jeg tror, han vilde være død af Anger, naar han lærte Følgerne af denne Handling at kjende.

Natascha følte instinktmæssig, hun vilde blive hans Herskerinde, hans Dronning, og at han vilde ende med at være hendes Offer. Hun havde Forsmagen paa den Henrykkelse, det er at elske til Vanvid og at volde den, man elsker, Smerte, netop fordi man elsker ham, og det var maaske derfor, hun skyndte sig at ofre sig først.

Hans Øjne straalede af Kjærlighed, og han saa' i en Slags Henrykkelse paa Natascha, som havde glemt alt: Forældrene, Afskeden, skinsyg Mistanke. Hun var lykkelig.

«Vania,» udbrød hun, «jeg gjorde ham Uret, jeg er ham ikke værd! Glem mine daarlige Tanker om ham.»

Saa saa' hun paa ham med usigelig Kjærlighed og tilføjede: «Jeg troede, du ikke vilde komme.»

Alioscha kyssede hendes Haand og sagde saa til mig:

«Jeg har længe ønsket at lære Dem at kjende. Hun har talt saa meget om Dem! Vi har set saa lidt til hinanden, vi har næppe før talt sammen. Lad os være Venner og — — tilgiv os,» tilføjede han med sagte Stemme og rødmede.

«Ja, ja,» sagde Natascha, «han er vores Ven, vores Broder. Han har allerede tilgivet os, og vi vilde ikke kunne være lykkelige uden ham. Det har jeg allerede sagt dig. Aa, hvor vi er

grusomme! Vania,» sagde hun til mig, og hendes Læber skjælvede, «gaa til mit Hjem, til *dem;* de véd, hvad du har for et Hjærte af Guld; selv om de ikke kan tilgive mig, vil det stemme dem mildere imod mig, naar de faar at vide, du har tilgivet mig — forsvar mig, frels mig, sig dem alle de Grunde, der har ledet mig til dette Skridt, og som jeg har sagt dig, og som du har forstaaet! Da jeg saa' dig komme før, haabede jeg, du maaske kunde sige dem det paa en Maade, der vilde gjøre den første Smerte mindre følelig. Aa Gud, aa Gud! Sig dem fra mig, Vania, at jeg véd, det er umuligt at faa deres Tilgivelse — men selv om de forbander mig, vil jeg velsigne dem desto mere. Jeg vil bede for dem hele mit Liv. Aa, hvorfor kan vi dog ikke alle være lykkelige? Ja, hvorfor? — — Min Gud, hvad har jeg gjort?» udbrød hun, som om hun pludselig kom til sig selv, og hun skjulte Ansigtet i Hænderne. Alioscha tog hende i sine Arme, og vi tav alle i nogle Minutter.

«Og De har kunnet forlange et saadant Offer?» udbrød jeg og kastede et bebrejdende Blik paa Alioscha.

«Døm mig ikke for haardt,» svarede han, «al denne Ulykke vil kun vare kort, det er jeg fuldstændig overbevist om. De véd, Aarsagen til det hele skyldes dette Familjehovmod, disse Stridigheder, der saa godt kunde have været undgaaet, disse Processer — — men — jeg har tænkt meget derover, forsikrer jeg Dem

— det vil snart være forbi — — vi vil snart alle blive forenede; naar vore Forældre ser, hvor lykkelige vi er, vil de forlige sig med hverandre. Hvem véd, om vort Ægteskab ikke vil være Begyndelsen til dette Forlig. Jeg tror det — hvad mener De?»

«De taler om Ægteskab — naar vil I ægte hinanden?» spurgte jeg og saa' paa Natascha.

«I Morgen eller i Overmorgen — eller maaske noget senere. Jeg véd det endnu ikke selv, og jeg har rigtig nok ingen Foranstaltninger truffet. Jeg tænkte, Natascha kom maaske ikke i Dag. Desuden vilde min Fader i Aften følge mig hen til min forlovede — De véd, han vil gifte mig bort — du har sagt ham det, Natascha, ikke sandt? Men jeg vil ikke. Jeg kunde altsaa ikke gjøre Regning paa noget just i Aften. Men i hvert Tilfælde vil vi gifte os i Overmorgen. Det tror jeg i det mindste, det kan ikke være anderledes. I Morgen rejser vi ad Pskov til. En af mine Skolekammerater boer dér. Saa faar vi fat paa en Præst fra Nabobyen — for Resten véd jeg ikke med Sikkerhed, om der er én. Det burde jeg have skaffet mig at vide, men jeg har ikke haft Tid — — men det er jo kun en Bagatel. Vi kan sagtens faa fat paa én eller anden Præst, ikke sandt? Det er Skade, jeg ikke har haft Tid til at skrive et Par Ord — — min Ven er maaske ikke hjemme — — men pyt, hvad gjør det! Naar man blot er fast i sin Beslutning, gaar alt af sig selv. Natascha bliver imens hos

mig. Jeg har lejet en Lejlighed, hvor vi skal bo, til vi kommer tilbage, thi De kan nok forstaa, jeg ikke vil blive boende hos min Fader. De vil nok komme og besøge os, mine Skolekammerater kommer ogsaa — vi vil have smaa Aftenselskaber — —.»

Jeg saa' paa ham med sørgelige Anelser. Nataschas Blik syntes at gaa i Forbøn for ham. Hun lyttede til ham med et trist Smil om Læberne, og paa samme Tid beundrede hun ham, som man beundrer et lille godt og muntert Barns meningsløse, men elskværdige Pludren.

«Men,» spurgte jeg ham, «er De vis paa, Deres Fader vil tilgive Dem?»

«Ja, naturligvis. Han har ikke nogen anden Udvej. I Begyndelsen vil han forbande mig, det véd jeg, det forstaar sig af sig selv. Han er stræng. Han vil maaske gaa til Øvrigheden, gjøre Brug af sin faderlige Myndighed. Men alt det vil han ikke mene noget alvorligt med. Han elsker mig over alt i Verden. Han vil strax blive vred, men han bliver nok god igjen. Og saa bliver vi alle sammen gode Venner, og vi bliver lykkelige, og hendes Fader ogsaa.»

«Og sæt, han nu ikke vilde tilgive Dem? Har De tænkt paa det?»

«Han tilgiver mig maaske ikke lige strax. Aa, hvad — jeg vil vise ham, jeg har Karakter. Han bebrejder mig bestandig, jeg ikke har det, at jeg er letsindig. Han skal faa at se, om jeg er det eller ej. Det er ikke Spøg. Naar man

er gift — — er man ikke mere en lille Dreng — — jeg vil sige, jeg vil være som de andre — — som andre Ægtemænd. Jeg vil leve af mit Arbejde. Natascha siger, det er værdigere end at leve paa andres Bekostning, som en Adelsmand plejer at gjøre. Naar De vidste alt det gode, hun lærer mig, og som jeg aldrig var faldet paa selv. Jeg er ikke bleven opdraget med den Slags Idéer. Jeg véd godt, jeg er letsindig og ikke duer til noget. Men jeg har i disse Dage faaet en udmærket Idé. Øjeblikket er maaske ikke godt valgt, men jeg vil alligevel fortælle Dem det, for Natascha skal jo dog ogsaa vide det. De skal give os Raad. Nu skal De høre. Jeg vil skrive Noveller ligesom De til Bladene. De skal hjælpe mig at træffe Aftale med Redaktørerne, ikke sandt? Jeg stoler paa Dem. I Nat hittede jeg paa en Roman. De kan tro, den skal blive rigtig god. Mit Stof har jeg laant fra en af Scribes Komedier — — men det skal jeg fortælle Dem en anden Gang. Hovedsagen er, at jeg kan fortjene Penge derved. — De faar jo det, de skriver, betalt, ikke sandt?»

Jeg kunde ikke lade være at trække paa Smilebaandet.

«De ler,» udbrød han og lo selv, «tro ikke, jeg er saadan, som jeg ser ud til at være,» sagde han med utrolig Naivetet, «jeg har overordentlig megen Iagttagelsesevne. De skal selv se. Hvorfor ikke forsøge? Hvem véd? — — For Resten kan det godt være, De har Ret. Jeg kjender

ikke meget til det virkelige Liv, det har Natascha og alle andre sagt mig saa tit. Le, le kun af mig, ret paa mig — gjør det for hendes Skyld, fordi De holder af hende. Jeg véd næppe ret, hvormeget hun er værd, det føler jeg, det hviler tungt paa mig, og jeg begriber ikke, hvorledes jeg har kunnet indgyde hende en saadan Kjærlighed. Jeg synes, jeg kunde give mit Liv for hende. Hidindtil har jeg ikke kjendt til Frygt, men nu begynder jeg at blive bange. Hvad skal vi gjøre? Store Gud, kan det være muligt, at et Menneske, der fuldt ud véd, hvad der er hans Pligt, afgjort mangler baade Energi og Fasthed til at opfylde denne Pligt. Hjælp os, De, der er vor eneste Ven. Jeg véd hverken ud eller ind. Tilgiv, jeg saaledes gjør Regning paa Dem. Jeg véd, De har et ædelt Hjærte, og De er meget bedre end jeg, men De kan være vis paa, jeg skal blive baade Dem og hende værdig.»

Han greb paa ny min Haand. Hans Ansigt udtrykte de stærkeste og skjønneste Følelser. Han rakte mig Haanden med saa megen Tillid, han var saa sikker paa mit Venskab.

«Hun vil hjælpe mig at blive bedre,» vedblev han, «tænk ikke altfor ilde om os, og sørg ikke for meget. Jeg har godt Haab, og i pekuniær Henseende er vi fuldkommen sikrede. Hvis min Idé med at skrive Romaner ikke skulde lykkes, kan jeg give Timer i Musik. Jeg vil ikke skamme mig ved at leve af mit Arbejde. I den Henseende har jeg fuldstændig moderne Anskuelser.

Jeg har ogsaa en hel Del Luxusgjenstande, som jeg slet ikke behøver. Dem vil jeg sælge, og saa har vi nok at leve af, Gud véd hvor længe. I værste Tilfælde kan jeg komme ind i Administrationen. Det vil min Fader være henrykt over. Han har overhængt mig nok for at faa mig til det, men jeg har altid undskyldt mig med, jeg havde et altfor svagt Helbred dertil. Jeg er desuden allerede indskreven i Tjenesten et eller andet Sted. Naar han ser, mit Ægteskab har gjort mig bedre, at jeg er bleven mere alvorlig, mere sat, og at jeg virkelig er gaaet ind i Tjenesten, vil han glæde sig derover og tilgive os.»

«Men har De tænkt over, hvad der vil hænde mellem hendes og Deres Fader? Hvad tror De finder Sted hjemme hos hende i Aften?» tilføjede jeg og viste ham Natascha, der blev bleg som Døden ved mine Ord. Jeg var ubønhørlig.

«De har Ret,» sagde han, «det er skrækkeligt, jeg har allerede tænkt paa det, og jeg er forfærdelig bedrøvet derover — — men hvad skal jeg gjøre? Hvis blot hendes Forældre vilde tilgive os! Jeg holder saa meget af dem, det véd De. De har behandlet mig som en Søn — og saadan lønner jeg dem! — — Aa, disse Stridigheder, disse Processer! Og af hvad Grund strides de saa! Vi holdt saa meget af hinanden — og dog strides vi! Dersom de blot kunde blive enige. De burde virkelig blive det, saa var det hele jo forbi. Natascha, det er skrækkeligt, det vi har for. Jeg har sagt dig det før

— — det er dig, som vil det — — Men, ser De, Vania, alt kan vende sig til det bedste, tror De ikke? Det maa ende med, de bliver enige! Vi vil forlige dem. De kan ikke modstaa vor Kjærlighed. De skulde ikke tro, hvor god af Hjærte min Fader egentlig er. Dersom De havde hørt, hvor ømt han talte til mig i Morges, hvor han gjorde sig Umage for at overtale mig! Og nu handler jeg stik imod hans Vilje, det er meget sørgeligt, og det kommer alt sammen af nogle dumme Fordomme! Det er rent ud taabeligt! Der behøvedes ikke andet, end at han var sammen med hende en halv Time, saa gav han strax sit Samtykke,» tilføjede han, idet han saa' paa Natascha med et ømt og lidenskabeligt Blik.

«Jeg har mange Gange med Henrykkelse forestillet mig,» vedblev han at pludre, «hvor højt han vilde elske hende, naar han lærte hende at kjende, og hvor hun vilde forbavse dem alle. Ingen af dem har nogen Sinde set en ung Pige, der er hendes lige. Min Fader betragter hende som den første den bedste Kokette. At gjenoprette hendes Ære er min Pligt, og jeg skal opfylde den. Aa, Natascha, de skal alle komme til at holde af dig,» udbrød han triumferende, «alle, alle! Hvem vilde ikke holde af dig! Men for Resten — behøver vi alle dem for at være lykkelige? Jeg er vis paa, denne Dag vil bringe os Lykke, Fred og Forsoning! Hvor det er en velsignet Dag! Ikke sandt, Natascha? Men hvad gaar der af dig!»

Hun syntes at være langt borte med sine Tanker, hensunken i en Slags Apathi, hvoraf Alioschas Udraab pludselig rev hende ud. Hun saa' sig om og kastede sig i mine Arme.

Hun trak et Brev op af Lommen og gav mig det hastig, uden at Alioscha bemærkede det. Det var et Brev til hendes Forældre, hun havde skrevet Dagen før, og idet hun stak det til mig, saa' hun paa mig med et saa fortvivlet Blik, at jeg aldrig har glemt det.

Jeg blev greben af usigelig Angst. Ogsaa jeg forstod, at hun først i dette Øjeblik følte alt det forfærdelige i sin Opførsel. Hun vilde sige mig noget. Hun begyndte paa det, men Kræfterne svigtede hende, og jeg fik blot Tid til at støtte hende, idet hun segnede om.

Alioscha blegnede af Skræk. Han gned hendes Tindinger, kyssede hendes Hænder, og efter faa Øjeblikkes Forløb kom hun til sig selv.

Den Hyrevogn, hvori Alioscha var kommen, holdt tæt ved. Han lod den kjøre frem. Da hun var kommen ind i Vognen, greb hun min Haand, og jeg følte hendes brændende Taarer falde paa den.

Vognen kjørte bort. Jeg blev længe staaende paa samme Sted. Al min Lykke var knust, og mit Liv forspildt — — saa gav jeg mig langsomt til at gaa ad samme Vej, vi var komne, hjem til hendes gamle Forældre. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre, hvad jeg skulde sige. Jeg kunde

ikke tænke, næppe sanse, mine Ben vaklede under mig — —

Se dette er min korte Lykkes Historie — saaledes endte min Kjærlighed.

IX.

Fem Dage efter Smiths Død flyttede jeg ind i hans Lejlighed. Det var en utaalelig trist Dag for mig. Det var koldt, og en sneblandet Regn faldt hele Dagen. Henimod Aften viste Solen sig et Øjeblik og kastede en forvildet Straale, rimeligvis af Nysgjerrighed ind i mit Værelse.

Jeg begyndte allerede at fortryde, jeg var flyttet derind. Mit Værelse var rigtignok stort, men lavt, tilrøget, gjennemtrængt af indelukket Luft og saa ubehagelig tomt, til Trods for mine ikke saa faa Møbler.

Jeg tilbragte Formiddagen med at ordne mine Papirer, som jeg af Mangel paa en Mappe havde bragt derhen i et Pudevaar. Saa satte jeg mig til at skrive. Men Pennen faldt mig ud af Haanden. Jeg havde Hovedet fuldt af andre Ting.

Jeg kastede Pennen og gik hen til Vinduet. Det begyndte at blive mørkt, og min Melankoli steg. En Hærskare af pinlige Tanker gav sig til at plage mig.

Jeg havde en Følelse af, at jeg maatte forgaa i denne uhyre By. Foraaret var ved at komme.

«Jeg kunde vende tilbage til Livet,» tænkte jeg, «hvis jeg kunde krybe ud af min Skal og trække Vejret paa Markerne og i Skovene, hvor jeg ikke har været saa længe — — — Hvor det vilde være herligt, hvis jeg ved et eller andet Mirakel helt kunde glemme alt, hvad der er hændet mig i disse sidste Aar og med frit og frejdigt Sind begynde mit Liv paa ny med friske Kræfter!

Hvis det gjordes nødig, vilde jeg lægge mig ind i et Galehus for at faa vendt op og ned paa min Hjærne, naar jeg blot paa den Maade kunde blive helbredet. Jeg tørstede efter at leve og tro paa Livet — — saa gav jeg mig til at le! Naar jeg da var kommen ud af Galehuset, hvad saa? Vilde jeg atter give mig til at skrive Romaner? —

Jeg hensank i melankolske Drømmerier, og imens gik Tiden. Mørket faldt paa. Jeg havde lovet Natascha at besøge hende denne Aften. Hun havde indstændig bedt mig derom i en Billet, hun havde sendt mig.

Jeg rejste mig og lavede mig til at gaa ud, thi jeg følte Trang til at rive mig løs fra min triste Bolig.

Efterhaanden som det blev mørkere, forekom mit Værelse mig at blive større og større. Jeg bildte mig ind, jeg hver Nat skulde se Smith. Han vilde sidde dér, ubevægelig, og

se paa mig, som han i Konditoriet havde stirret paa Ivan Adamovitsch, og Azor vilde ligge ved hans Fødder. Saa vidt var jeg kommen i mine Drømmerier, da der hændte noget, som gjorde dybt Indtryk paa mig.

Jeg tilstaar aabent, at enten det var, fordi mine Nerver var rystede, eller paa Grund af de nye Omgivelser, eller det kom af den *spleen*, jeg havde lidt under i den sidste Tid, henfaldt jeg lidt efter lidt, efterhaanden som Tusmørket tiltog, i den Sindstilstand, jeg saa ofte befinder mig i om Natten, nu jeg er syg, en Sindstilstand, jeg vilde kalde *mystisk Rædsel*.

Det er den mest lidelsesfulde Frygt for noget, jeg ikke formaar at betegne, for noget jeg ikke begriber, som ikke existerer indenfor Naturens Orden, men som dog kan give sig tilkjende i Virkeligheden, hvad Øjeblik det skal være, som en Haan kastet i Øjnene paa alle Fornuftens Argumenter.

Denne Rædsel opstaar i mig og rejser sig foran mig som en uigjendrivelig, forfærdelig, uformelig og ubøjelig Kjendsgjerning. Den voxer mere og mere trods alle min Dømmekrafts Vidnesbyrd, saa min Forstand, skjønt den i disse Øjeblikke maaske er klarere end sædvanlig, ikke desto mindre mister enhver Evne til Modstand mod denne Følelse. Den adlyder mig ikke mere, den er unyttig, og denne Dobbelthed i mit Væsen forøger endnu mere den rædselsfulde Forventnings Pine.

Jeg stod oprejst foran Bordet med Ryggen mod Døren, og jeg vilde gaa hen og tage min Hat, da jeg pludselig fik en Fornemmelse af, at i det Øjeblik, jeg vendte mig om, vilde jeg ufejlbarlig se Smith: han vilde lydløst aabne Døren, blive staaende paa Tærskelen og se sig om i Værelset, saa vilde han bøje Hovedet og stille sig ganske sagte hen foran mig, se paa mig med sit stive Blik og med ét give sig til at le mig lige op i Øjnene — en vedholdende, næppe hørlig Latter, men som rystede hele hans Krop. Denne Vision malede sig pludselig i min Indbildningskraft med den yderste Klarhed og Bestemthed, mens jeg paa samme Tid havde den fuldeste, sikreste Overbevisning om, at alt dette virkelig, uundgaaelig gik for sig, og hvis jeg ikke saa' det, var det kun, fordi jeg vendte Ryggen til Døren, der aldeles faktisk blev lukket op.

Jeg vendte mig rask om — og Døren gik virkelig op — langsomt, lydløst, som jeg havde forestillet mig det et Øjeblik før. Jeg udstødte et Skrig. I nogle faa Sekunder viste intet sig, som om Døren var gaaet op af sig selv. Men saa kom med ét en besynderlig Skikkelse til Syne paa Tærskelen, og jeg blev et Par Øjne vaer, der, saa vidt jeg kunde se det i Mørket, stirrede fast og forskende paa mig.

En Iskulde foer gjennem mine Lemmer. Jeg opdagede med Forbavselse, at det var et Barn, en lille Pige, og hvis det havde været Smith selv,

tror jeg ikke, det vilde have forfærdet mig saa meget som dette besynderlige, uventede Syn af et fremmed Barn i mit Værelse paa denne Tid og i dette Øjeblik. Hun havde aabnet Døren langsomt og forsigtig, som om hun var bange for at komme ind. Hun blev staaende paa Tærskelen og saa' paa mig med den højeste Forundring. Saa gik hun endelig et Par Skridt fremad og standsede foran mig uden at have sagt et Ord.

Jeg saa' nærmere paa hende. Det var en lille Pige paa tolv eller tretten Aar, mager og bleg, som var hun nylig kommen op efter en haard Sygdom. Hendes store, sorte Øjne var underlig funklende. Hun rystede af Kulde og holdt i venstre Haand et hullet Tørklæde, hvormed hun dækkede sit Bryst. Hun var klædt i Pjalter, hendes sorte Haar hang opløst og uredt om hende.

Vi stod og saa' paa hinanden et Par Minutter.

«Hvor er Bedstefader?» spurgte hun tilsidst med hæs og svag Stemme, som om hendes Hals eller Bryst var sygt.

Min *mystiske Rædsel* forsvandt ved dette Spørgsmaal. Det var Smith, hun spurgte efter. Paa denne uventede Maade var der endelig Spor at finde efter ham.

«Din Bedstefader! Han er død!» sagde jeg hastig uden at tænke over mit Svar, som jeg strax fortrød. Hun stod et Øjeblik ganske stille og begyndte saa at ryste saa voldsomt, at jeg troede, hun skulde faa et nervøst Anfald. Jeg

skyndte mig at støtte hende, for at hun ikke skulde falde. Kort efter havde hun det bedre, skjønt det var øjensynligt, hun gjorde overmenneskelige Anstrængelser for at beherske sin Bevægelse.

«Om Forladelse — om Forladelse, min lille Pige, om Forladelse, mit Barn,» sagde jeg til hende, «at jeg sagde dig det saa haardt, det er maaske slet ikke ham — — stakkels lille — — hvem søgte du her? var det den gamle Mand, som boede her?»

«Ja,» mumlede hun med Anstrængelse, idet hun saa' ængstelig paa mig.

«Hed han Smith?»

«Ja.»

«Saa var det ham! — — ja, han er død — — men græd ikke, Barn. Hvorfor er du ikke kommen før? Hvor kommer du fra? Han blev begravet igaar. Han døde pludselig, aldeles pludselig. — — Er du hans Barnebarn?»

Hun svarede ikke paa mine hastige og afbrudte Spørgsmaal. Hun vendte sig om uden at sige noget og gik sagte ud af Værelset.

Jeg var saa overvældet, at jeg intet gjorde for at holde hende tilbage. Hun stod endnu en Gang stille i Døren og spurgte halvt vendt mod mig:

«Er Azor ogsaa død?»

«Ja, han er ogsaa død,» svarede jeg overrasket ved det besynderlige i Spørgsmaalet. Det var, som om hun var overbevist om, at Azor

nødvendigvis maatte dø paa samme Tid som den gamle Mand. Hun gik og lukkede Døren efter sig.

Jeg løb strax efter hende, meget ærgerlig over at have ladet hende gaa. Hun var gaaet saa sagte bort, at jeg ikke havde hørt hende aabne Døren, som førte ud til Trappen.

«Hun kan endnu ikke være kommen ned af Trappen,» tænkte jeg og lyttede ude paa Gangen. Men alt var stille. Der hørtes ikke mindste Lyd. Kun en Dør i Etagen nedenunder blev lukket, og saa var det atter stille.

Jeg løb ned. Mellem femte og fjerde Sal var der en Vindeltrappe. Men længere nede var Trappen lige. Den var skiden, skummel og mørk, én af disse gamle Trapper, som man sædvanlig finder i store Bygninger med mange Smaalejligheder. Paa denne Tid af Døgnet var der mørkt som i en Grav. Jeg naaede ned til fjerde Sal. Dér standsede jeg, thi det forekom mig med ét, som jeg saa' nogen skjule sig i en Krog paa Trappeafsatsen. Jeg gav mig til at søge, i det jeg følte mig for. Den lille sad der i Krogen med Ansigtet vendt mod Muren og græd.

«Hvad er du bange for?» spurgte jeg, «har jeg forskrækket dig? Da din Bedstefader døde, talte han om dig — det var hans sidste Ord — der er nogle Bøger der oppe, det var vist hans. Hvad hedder du? Hvor bor du? Han sagde, du boede i den sjette Linje — —»

Men jeg fik ikke talt ud. Hun udstødte et Skrig, sandsynligvis fordi hun hørte, jeg vidste, hvor hun boede, stødte mig tilbage med sin lille magre Haand og løb hurtig ned ad Trappen. Jeg fulgte efter, jeg hørte Lyden af hendes Trin. Da jeg kom ned, var hun forsvunden.

Jeg gik til Enden af Gaden, men min Søgen var forgjæves. «Hun maa have skjult sig et Steds paa Trappen,» sagde jeg til mig selv.

X.

I det samme løb jeg imod en af de forbigaaende, som gik med hurtige Skridt, bøjet Hoved og fordybet i Tanker. Min Forbavselse var stor, da jeg gjenkjendte Ikhmeniev. Det var atter et uventet Møde denne Aften.

Ikhmeniev havde for tre Dage siden været angrebet af et stærkt Ildebefindende, og nu traf jeg ham pludselig paa Gaden i saa daarligt Vejr, skjønt han aldrig plejede at gaa ud om Aftenen, og siden Nataschas Bortgang fra Hjemmet sad endnu mere hjemme. Det lod til, han var endnu gladere end ellers ved at træffe mig. Han tog mig i Haanden, trykkede den stærkt og trak mig med sig uden at spørge, hvor jeg skulde hen.

Jeg saa' i Hemmelighed paa ham. Han var bleven meget mager, der var noget sygeligt over

hans Træk. Hans Haar, der var bleven helt hvidt, stak frem under den bulede Hat og hang i lange Tjavser ned over Kraven paa hans luvslidte Frakke.

Jeg havde allerede tidligere lagt Mærke til, at der var Øjeblikke, hvor han var aandsfraværende, hvor han glemte, han ikke var alene i Værelset og gav sig til at tale højt med sig selv, idet han gestikulerede med Hænderne. Det var smerteligt at se ham saaledes.

«Hvor skal du hen?» spurgte han, »jeg har været ude i Forretninger; har du det bedre nu?»

«Det var mig, der skulde spørge, hvordan De har det,» sagde jeg. «De har været rigtig syg, og nu gaar De ud!»

Han svarede ikke.

«Hvordan har Anna Andrejevna det?»

«Hun har det godt, ja godt — skjønt hun heller ikke er rigtig i sit Es — — Hun er trist, nedslaaet — — hun har talt om dig flere Gange. Hvorfor har du ikke besøgt os saa længe? Det var maaske os, du vilde til nu? Ikke? Jeg opholder dig vist. Du skal maaske en anden Vej?» spurgte han med et mistænksomt Øjekast.

Jeg skyndte mig at sige, jeg netop var i Begreb med at besøge Anna Andrejevna, skjønt jeg var overbevist om, jeg vilde blive forsinket og komme for silde til Natascha.

«Det var Ret,» sagde han, beroliget ved mit Svar — — saa tav han og faldt i Tanker.

«Ja, det var Ret,» gjentog han mekanisk, som om han vaagnede af en Drøm, «hm! — — ser du, Vania, du har altid været som en Søn for os. Gud har ikke givet os nogen Søn — — men han har sendt os dig; det har jeg altid tænkt, og min Hustru ogsaa — — ja! Og du har altid været ærbødig og øm som en god og erkjendtlig Søn! Gud lønne dig med sin Velsignelse, Vania, han velsigne dig, som vi to gjør det — vi velsigner dig, og vi holder af dig — —»

Hans Stemme skjælvede. Han tav et Minut.

«Har du været syg? Hvorfor har du ikke besøgt os?»

Jeg fortalte ham Smiths Historie, idet jeg undskyldte mig med, at denne Sag havde optaget min Tid, og jeg føjede til, at jeg selv havde været nærved at blive syg, og at alt dette havde forhindret mig i at gaa til dem. Jeg var lige ved ogsaa at sige ham, jeg dog havde faaet Tid til at besøge Natascha. Men heldigvis standsede jeg i Tide.

Smiths Historie interesserede ham levende. Da han hørte, at min nye Bolig var fugtig, snarere daarligere end den forrige, og at den kostede sex Rubel om Maaneden, blev han vred. Han var bleven overordentlig utaalmodig og hidsig. Kun hans Hustru kunde berolige ham i saadanne Øjeblikke, og det endda ikke altid.

«Hm! — — det er dit Skriveris Skyld, Vania,» udbrød han irriteret, «det har ført dig op paa Tagkammeret, og det vil føre dig ud paa Kirke-

gaarden med! Jeg har sagt dig det — jeg har forudsagt dig det — — hvad vil du, lille Ven?» spurgte han pludselig, idet han foran sig paa Fortovet fik Øje paa en lille Pige, der tiggede.

Det var et Barn paa syv, otte Aar i det højeste, frygtelig pjaltet, med nøgne Fødder i hullede Sko. Hun søgte forgjæves at hylle sin lille rystende Krop ind i noget, der skulde være en Kjole, men den havde intet Liv, og var for længe siden bleven altfor snæver. Hendes magre, blege og sygelige Ansigt var vendt imod os. Hun saa' paa os frygtsomt og tavs, og rakte sin lille skjælvende Haand ud imod os med et Udtryk af Frygt for et Afslag, blandet med Resignation.

Da den gamle Mand saa' hende, blev han saa rystet og vendte sig saa hastig om imod hende, at hun blev bange. Hun foer sammen og fjærnede sig.

«Vær ikke bange, du lille,» raabte han, «du vil have noget? Ja, se her, se her — —»

Skjælvende af Bevægelse gav han sig til at søge i sine Lommer og fik et Par Smaaskillinger frem. Men det forekom ham at være for lidt. Han tog en Papirrubel op af sin Portemonaie, det var alt, hvad den indeholdt, og lagde den i den lille Piges Haand.

«Vor Herre Jesus beskytte dig, du lille — — Guds Engle ledsage dig!»

Og han gjorde flere Gange Korsets Tegn over den ulykkelige.

Men da han pludselig huskede paa, jeg var til Stede, rynkede han Brynene og gav sig paa Vej med lange Skridt.

«Ser du, Vania,» begyndte han efter en Stunds trodsig Tavshed, «jeg kan ikke udholde at se disse smaa frysende, uskyldige Skabninger løbe om paa Gaderne — det er deres forbandede Forældres Skyld. Men hvilken Moder vilde for Resten kunne sende saadant et Barn ud i et saa skrækkeligt Ærinde, hvis hun ikke selv var elendig — Hun har sandsynligvis et eller andet Sted flere smaa faderløse — denne her er vel den ældste; hun selv — hun er sagtens syg og, hm! — det er ikke Fyrstebørn. Der er mange Børn i Verden, Vania, — — som ikke er Fyrstebørn! hm!»

Han tav nogle Øjeblikke.

«Ser du, Vania, jeg har lovet min Kone,» sagde han forvirret og stammende, »jeg har lovet hende — eller rettere sagt, vi har aftalt, hun og jeg, at adoptere et forældreløst Barn — det første det bedste — — naturligvis et, der er fattigt og ganske lille. Vi kjeder os, vi to gamle, saadan ganske alene. — — Men hun gjør Indvendinger. Tal til hende om det, hører du, ganske af dig selv, saa det ikke ser ud, som det kom fra mig — — snak med hende? — forstaar du? Jeg har længe villet bede dig om det — om at faa hende til at samtykke — for mig — for mig er det saa græsselig pinligt. Men hvad hjælper det at snakke derom? Hvad skal jeg med en lille Pige?

Det behøver jeg jo slet ikke. Det skulde da være for at høre et Barns Stemme — — og blot for min gamle Kones Skyld, for at opmuntre hende lidt — men vi kommer aldrig hjem. Lad os tage en Drosche. Hun venter os vist med Utaalmodighed.»

Klokken var halv otte, da vi var der.

XI.

Ikhmeniev og hans Hustru holdt meget af hinanden. Lang Vane havde bundet dem til hinanden. Det forhindrede dog ikke, at Manden var og altid havde været, selv i deres lykkeligste Tid, kun lidet meddelsom overfor sin Ægtehalvdel. Undertiden var han end ikke fri for at være noget knarvorn.

Han elskede og agtede sin Hustru, skjønt hun ikke havde nogen anden Fortjeneste end at være god og intet andet forstod end at holde af ham, og skjønt hun nu og da i sin Enfoldighed gjorde altfor meget Væseu af sin Kjærlighed til ham.

Efter at Natascha havde forladt dem, var deres Følelse for hinanden endog taget til. Den Tanke, at de for Fremtiden skulde være ene, pinte dem, og til Trods for at Manden nu og da var gnaven og melankolsk, kunde de ikke være

borte fra hinanden blot nogle Timer uden at føle Savn og Sorg derved.

De syntes i Tavshed at være komne overens om aldrig at tale om deres Datter. Moderen vovede end ikke at gjøre nogen Hentydning til Flygtningen, naar hendes Mand var til Stede, skjønt dette var hende meget smerteligt. Hendes Hjærte havde for længe siden tilgivet, og der var opstaaet en Slags Overenskomst imellem os om, at jeg, hver Gang jeg besøgte dem, skulde bringe hende Efterretning om hendes Kjæledægge, der altid var i hendes Tanker. Hun blev syg, naar hun i nogen Tid intet hørte om hende, og naar jeg havde noget at fortælle, interesserede hun sig for de mindste Enkeltheder, udspurgte mig med feberagtig Iver, og mine Beretninger trøstede hende. Hun var nærved at dø af Skræk en Gang, da Natascha var bleven syg, og var lige ved at gaa hen til hende.

Der var Dage, hvor hun sørgede og græd, kaldte sin Datter ved de ømmeste Navne og beklagede sig bittert over sin Mand. Hun gik endog saa vidt, at hun i hans Nærværelse talte om Hovmod og Hjærtets Haardhed, og at Gud ikke vilde tilgive dem, der ikke selv formaaede at tilgive andre. Men hun vovede ikke at gaa mere direkte ind paa Sagen.

I saadanne Øjeblikke blev Ikhmeniev trist og mørk i Hu, han rynkede Øjenbrynene uden at sige noget, eller bragte andre Ting paa Bane. Til andre Tider forlod han os og gik ind i sit

eget Værelse, for at den gode Kone kunde give sin Sorg Luft i Graad og Klager. Han lod os altid ene en Stund, naar jeg besøgte dem, og gav sig næppe Tid til at hilse paa mig, for at jeg saa hurtig som muligt kunde faa sagt Moderen, hvad jeg vidste om hendes Datter.

Det gjorde han ogsaa denne Aften.

«Jeg er ganske gjennemblødt,» sagde han, da vi knap var komne indenfor, «sæt dig ned, Vania. Han kan fortælle dig, hvad der er hændet ham i hans nye Lejlighed,» sagde han til sin Kone, «jeg kommer om et Øjeblik.»

Han forlod os hurtig med en Slags falsk Undseelse over at have givet os Lejlighed til at tale sammen, og idet han ligesom skammede sig over sin Mangel paa Fasthed og sin Eftergivenhed.

«Se, saadan gjør han altid,» sagde den stakkels Anna til mig, «og dog véd han godt, vi forstaar hans Manøvre. Hvorfor vil han dog bruge List overfor os? Er jeg en fremmed for ham? Og Natascha — hende kunde han dog tilgive — han vilde maaske endogsaa gjærne. Gud alene kan læse i hans Tanker. Om Natten hører jeg ham græde. Men naar han ikke er alene, er han af Sten, Stoltheden holder ham tilbage. Sig mig hurtig, hvor han har været.»

«Jeg vilde netop spørge Dem om det — —»

«Jeg blev bange, da jeg saa' ham gaa ud i saadant Vejr. Det maa være noget meget vigtigt, han har for, tænkte jeg, og hvad kan det være,

uden det, De nok véd? Jeg er bange; jeg har ikke Mod til at spørge ham, jeg lever i en bestandig Uro for hende og for ham. Jeg siger til mig selv: han er maaske hos hende, han har maaske tilgivet hende? Jeg véd det ikke. Han har været i daarligt Humør baade igaar og i Dag. De siger intet? Er der hændet noget der henne? Jeg har ventet paa Dem som paa en Messias. Sig mig, vil den Usling forlade Natascha?»

Jeg fortalte alt, hvad jeg vidste, med samme Aabenhed som altid, og jeg sagde hende, det saa' ud til, som det vilde komme til et Brud, at der var alvorligere Forviklinger end nogensinde før, og at Natascha havde skrevet til mig for at bede mig komme til hende i Aften, hvorfor jeg ikke vilde være kommen her hen, hvis ikke hendes Mand havde trukket mig med sig.

Jeg forklarede hende, at Situationen var kritisk. Fyrsten var kommen tilbage fra sin Rejse og havde haft ordentlig fat i sin Søn, og denne syntes nu at have mindre mod den Dame, der var bestemt ham til Brud, end før. Man sagde endog, han var forelsket i hende.

Natascha havde skrevet til mig i et bevæget Øjeblik. Hun sagde, at denne Aften vilde alt blive afgjort. Hvad betød det? Det vidste jeg ikke. Det var derfor, jeg maatte hen til hende til den fastsatte Tid, og jeg havde intet Øjeblik at spilde.

«Gaa endelig, kjære Ven, gaa uden videre. Saa snart han kommer ind igjen, kan du drikke

en Kop The — — aa, hun har endnu ikke bragt Samovaren. Matrevna, Samovaren! den Laptaske! Det er en Aftale, du drikker en Kop The, og saa gaar du din Vej under et rimeligt Paaskud. Og kom saa endelig og fortæl mig al Ting i Morgen — rigtig tidlig. Store Gud, hvis der skulde hænde hende en ny Ulykke! Min Mand véd alt, hvad der gaar for sig, det føler jeg! I Dag er han i daarligt Humør. Han har været lige ved at blive vred og skjænde paa mig. Men da han havde spist, gik han ind i sit Værelse for at hvile sig, skulde det hedde sig. Men gjennem Nøglehullet saa' jeg, han laa paa Knæ og bad foran Helgenbilledet! Da vi havde drukket The, tog han sin Hat og gik ud i Stedet for at lægge sig. Jeg turde ikke spørge ham om, hvor han gik hen. Saa vilde han have givet sig til at skjænde. Han skjænder undertiden paa Matrevna og nu og da ogsaa paa mig. Naar han begynder at skjænde, ryster mine Ben under mig, det er, som om man rev Hjærtet ud af Livet paa mig. Kan du vise mig det, Natascha har skrevet til dig?»

Jeg viste hende den Billet, jeg havde faaet. Den stakkels Kone nærede det hemmelige Haab, at Alioscha, som hun afvexlende kaldte Usling, hjærteløs, dum lille Dreng, dog tilsidst vilde ægte Natascha, og at hans Fader vilde give sit Samtykke. Hun havde flere Gange overfor mig forraadt sig selv, men for intet i Verden vilde hun have vovet at give sine Forhaabninger tilkjende

i sin Mands Nærværelse. Han vilde have forbandet Natascha og banlyst hende for bestandig af sit Hjærte den Dag, han havde kunnet tænke sig denne Forening mulig. Han længtes efter sin Datter, hans Sjæl sukkede efter hende, men han ventede hende alene, angrende, efter at have udrevet af sit Hjerte alt, lige til Erindringen om sin Elsker.

«Denne afskyelige Dreng har ikke mere Hjærte, end han har Karakter, det har jeg altid sagt,» sagde Anna Andrejevna, «de har opdraget ham slet, de har gjort et letsindigt Menneske af ham. Han forlader hende naturligvis. Hvad skal der saa blive af hende, stakkels Barn? Og hvad overordentligt kan han dog se i den anden? Det er mærkeligt!»

«Hun skal være nydelig, og Natascha siger — —»

«Ti stille! Nydelig! For jer Papirsmørere er ethvert Skjørt nydeligt. Dersom Natascha siger det, er det af Sjælsstorhed. Hun forstaar ikke at holde paa ham, hun tilgiver ham alt. Hvor mange Gange har han ikke allerede narret hende! Aa, den hjærteløse Skurk! Jeg bliver rent tummelumsk, naar jeg ser dem allesammen være saa dumstolte! Naar i det mindste min Mand kunde formildes, hvis han kunde tilgive min lille Due! Hvor skulde jeg kysse hende! Hvor skulde jeg se paa hende! Er hun bleven mager?»

«Aa, ja!»

«Stakkels lille Due. Aa, jeg er saa ulykkelig — jeg gjør ikke andet end græde Dag og Nat — — jeg skal siden sige dig — — hvor mange Gange har jeg ikke været lige ved at bede ham tilgive hende! men Hjærtet har siddet mig i Halsen ved Tanken om, at han kunde blive rasende og forbande hende. Det vilde være skrækkeligt! Gud straffer det Barn, Faderen har forbandet! Bestandig ryste og bæve — det er hele mit Liv. Og du, der er voxet op i vort Hus, du, som ikke har faaet andet end gode Ord af os, hvorledes kan du dog sige, at hun, den anden, er nydelig? Jeg véd Besked om det hele. En af vores Matrevnas Veninder, som er i Fyrstens Hus, har forklaret mig hele Sagen. Alioschas Fader har haft en ulovlig Forbindelse med en Grevinde, som længe har bebrejdet ham, han ikke har holdt sit Løfte om at ægte hende. Denne Grevinde udmærkede sig allerede, mens hendes Mand var i Live, ved sin uanstændige Opførsel. Da hun var bleven Enke, rejste hun til Udlandet, og dér gik det lystig med Italienere og Franskmænd! Og dér er det ogsaa, hun har kapret Alioschas Fader, Fyrst Alexandrovitsch. Grevinden har en Stifdatter af sin Mands første Ægteskab, og medens Stifmoderen gjorde Kaal paa sin Formue, voxede den lille til, og de to Milloner, som hendes Fader, Brændevinsforpagteren, havde sat ud for hende, voxede ogsaa. Man siger, hun nu har tre Millioner. Fyrsten, som ikke er tabt bag af en Vogn, har sagt til sig

selv: lad os faa Alioscha gift! En af deres Slægtninge, en meget højtstaaende Mand, er med i Spillet: tre Millioner! Det er ingen Bagatel! Det er godt, siger han, henvend Dem til Grevinden. Men hun vender det døve Øre til og sætter sig med Hænder og Fødder mod dette Giftermaal. Det lader til, hun er en Dame uden Grundsætninger og saa uforskammet! Hun bliver ikke modtaget alle Vegne her i Byen. Det er ikke som i Udlandet. Saadan leger vi ikke, siger hun til Fyrsten, du skal gifte dig med mig, og Alioscha faar ikke min Stifdatter. Hvad hende angaar, lader det til, hun holder af sin Stifmoder og føjer sig efter hende i alt — det vil sige, hun er blid som en Engel. Grevinde, siger Fyrsten, vær rolig. Du har sat din Formue over Styr, og du har Gjæld til op over Ørerne. Dersom din Stifdatter gifter sig med Alioscha, bliver det et meget passende Parti. Hun er et uskyldigt Lam, og han er en Dosmer. Vi tager dem under vore Vinger, og du skal ikke mangle Penge. Men hvorfor i al Verden skal vi gifte os? — Han er en Ræv, en Frimurer. For et halvt Aar siden vilde Grevinden ikke. Nu, siger man, har de gjort en Rejse sammen til Varsova og er blevne enige. Og alt dette har jeg fra god Kilde.»

Denne Beretning stemmede fuldstændig overens med alt, hvad Alioscha havde sagt mig, idet han svor de højeste Eder paa, han aldrig vilde indlade sig paa et Pengegiftermaal. Imidlertid havde Katerina Feodorovna gjort et gun-

stigt Indtryk paa ham. Hun havde ogsaa fortalt ham, at skjønt Fyrsten dementerede de Rygter, der var i Omløb om hans Ægteskab, havde han virkelig i Sinde at gifte sig. Alioscha elskede sin Fader og troede paa ham som paa et Orakel.

«Det er alle sammen Uslinger, hjærteløse Uslinger,» vedblev hun, «og min stakkels lille Due, hvad tager hun sig for? Er hun ulykkelig? Græder hun? Aa, det er paa høje Tid, du gaar hen til hende. Matrevna, Matrevna, din dovne Tøs! Fornærmer de hende — sig mig det, Vania!»

Hvad kunde jeg svare hende? Hun gav sig til at græde. Jeg spurgte hende, hvad det var, hun vilde sige mig.

«Aa, kjære Ven, jeg er ikke nær færdig med alle mine Sorger. Jeg havde en Medaillon af Guld med Nataschas Potræt, fra hun var ganske lille — hun var otte Aar, den lille Engel. Hun var saa smuk, saa smuk, at man ikke kunde blive mæt af at se paa hende. Denne Medaillon bar jeg om Halsen tilligemed mit Kors, og jeg rystede af Skræk for, at min Mand skulde faa det at se. Du véd, han har kastet bort eller brændt alt, hvad der har tilhørt hende. Jeg kunde i det mindste se paa Billedet og græde over det. Det var altid en Trøst. Naar jeg var alene, talte jeg til det og velsignede det om Aftenen, før jeg gik i Seng. Jeg gjorde det Spørgsmaal, og jeg syntes, det svarede mig. Jeg var saa glad over, han ikke vidste noget om det. Men igaar Morges

var Medaillonen borte! — — Mit Hjærte blev til Is. Jeg søgte og søgte og søgte — borte — fuldstændig borte! Hvor har den kunnet blive af? Jeg har endevendt al Ting. En eller anden maa have fundet den, enten Matrevna eller han. Det er ikke Matrevna. Hun vilde have givet mig den igjen — hun er mig hengiven med Liv og Sjæl — — Matrevna, faar vi saa snart den Samovar? — — Og hvis det er ham, der har fundet den, hvad saa? Og jeg har sørget og grædt, grædt uophørlig. Han er saa god og kjærlig. Han ser saa bedrøvet paa mig, som han vidste, hvorfor jeg græder, som havde han Medlidenhed med mig. Det er ham, som har fundet Medaillonen, han har ødelagt den. Det kan godt ligne ham, naar han er vred, og nu fortryder han det. Jeg har grædt hele Natten over den. Det betyder vist en Ulykke. Jeg kan ikke andet end græde i ét væk, og jeg ventede dig, du kjære gode Ven, som en Guds Engel for at trøste mig en lille Smule.»

Og hun gav sig til at hulke.

«Aa, jeg glemte at spørge dig om noget. Har han sagt til dig, han vilde adoptere en lille Pige?»

«Ja, han har talt om det og sagt, I var enige om det.»

«Det kunde aldrig falde mig ind, min Ven, nej, hun vilde kun minde mig om vor Ulykke. Foruden Natascha bryder jeg mig ikke om nogen. Jeg har kun én Datter, og jeg vil aldrig

have nogen anden. Hvor har han faaet den Idé fra? Han tror maaske, det vilde trøste mig. Det er fordi, han ser mig græde. Eller maaske han vil forjage Erindringen om sit Barn ved at fæste sig til et andet. Har han talt om mig? Var han bedrøvet eller vred? Tys, der er han — du kan sige mig det siden — men glem ikke at komme i Morgen — — —.

XII.

Ikhmeniev kom ind i Stuen. Han saa' paa os med et forskende Blik og satte sig.

«Og Samovaren?» sagde han, «hvorfor faar vi den ikke ind?»

«Nu kommer den, min Ven, nu kommer den,» skyndte hans Kone sig at sige.

Matrevna havde ikke saa snart set Ikhmeniev i Stuen, før hun kom med Samovaren, som om det kun var ham, hun havde ventet paa. Det var en gammel tro og hengiven Tjenestepige, men den mest lunefulde og stivsindede Knurrepotte paa Jorden.

«Hm — — det er slet ikke morsomt at komme gjennemvaad hjem, og der er dem, som *ikke vil* lave The til én,» brummede den gamle Mand.

Hans Kone tilkastede mig et betydningsfuldt Blik. Ikhmeniev holdt ikke af disse stjaalne Øjekast, og skjønt han lod, som om han ikke iagttog os, viste Udtrykket i hans Ansigt, at han havde set det.

«Jeg har været ude i Forretninger, Vania,» sagde han, «det er Skurkagtighed fra først til sidst! Dommen gaar imod mig i alle Instanser. Jeg har ingen Beviser, ser du; der er nogle Papirer, jeg skulde have, og som jeg ikke har, Vidneforhøret er blevet ført paa en uretfærdig og partisk Maade — — aa!»

Han talte om sin Proces. Da jeg ikke ret vidste, hvad jeg skulde svare, tav jeg, og han saa' paa mig med en trodsig Mine.

«Pyt,» sagde han med ét, som opirret af vor Tavshed, «jo før jo hellere! Lad dem kun dømme mig, de kan dog ikke gjøre en uærlig Mand af mig. Min Samvittighed er paa min Side, saa kan De dømme mig, saa meget de lyster. Naar de har ruineret mig, lader de mig vel i Fred — jeg blæser det hele et Stykke og gaar til Sibirien.»

«Store Gud! hvor vil han gaa hen? hvorfor saa langt bort?» kunde Anna Andrejevna ikke lade være at udbryde.

«Og hvad er vi her i Nærheden af?» spurgte han haardt og ligesom tilfreds over, at han endelig fik Svar.

«Men — — Folk — —» svarede hun, idet hun saa' ængstelig paa mig.

«Hvad for Folk?» udbrød han, idet han irriteret saa' fra den ene til den anden af os, «Tyve, Bagtalere, Judasser? — — Dem er der nok af over alt, vær du kun rolig, dem kan vi ogsaa finde i Sibirien. For Resten kan du godt blive her, hvis du ikke vil tage med mig, jeg vil ikke tvinge dig.»

«Men, kjære Nikolaj, for hvis Skyld skulde jeg blive her uden dig?» sagde den gode, gamle Kone. «Du véd godt, jeg har ingen i Verden uden — —»

Hun stammede og saa' ganske forskrækket paa mig, som om hun bad om Hjælp. Men den gamle var irriteret, alt opbragte ham Det kunde ikke nytte at sige ham imod.

«Vær rolig, Anna Andrejevna.» sagde jeg til hende, «der er ikke saa slemt i Sibirien, som man tror. Hvis der hænder en Ulykke, hvis I er nødte til at sælge jeres Ejendom, er Nikolaj Sergejitsch's Plan fortræffelig. Han kan let faa en god Plads i Sibirien, og — —»

«Det kan jeg lide! Det var et fornuftigt Ord. Jeg blæser ad det hele og rejser.»

«Det ventede jeg mig rigtig nok ikke af dig,» sagde Anna Andrejevna og slog Hænderne sammen, «og heller ikke af dig, Vania — — du har dog aldrig hørt andet end gode Ord hos os — —»

«Ha ha! Og hvad ventede du dig da? Hvad mener du, vi skal leve af her? Tænk lidt paa det! Vore Penge er brugt op, vi er snart

ved vor sidste Kopek. Du vil da vel ikke raade mig til at gaa hen til Fyrst Peter Alexandrovitsch og bede ham om Forladelse?»

Da hun hørte Fyrstens Navn, begyndte hun at ryste af Skræk, Skeen slap hende ud af Hænderne og faldt klirrende ned paa Underkoppen.

«Ja, det var for Resten en Idé!» sagde Ikhmeniev og hidsede sig selv op med en ondskabsfuld Glæde, «hvad siger du til det, Vania? Skal jeg ikke gaa hen til ham? Hvorfor rejse til Sibirien? Jeg skal saamænd den Dag i Morgen klæde mig fint paa, barbere mig og pynte mig. Anna Andrejevna kan lægge en ny Skjorte frem til mig (det maa man have for at gjøre Visit hos en saa fornem Personage), jeg vil kjøbe mig et Par Handsker for at være rigtig *comme il faut*, og saa fremstiller jeg mig for hans Excellence: naadige Herre, Deres Excellence, min Velgjører, min Fader! vær naadig og barmhjærtig! giv mig en Bid Brød! jeg har Kone og Børn, smaa Børn — — er det til din Tilfredshed, Anna Andrejevna? Er det det, du vil?»

«Jeg vil ingen Verdens Ting, jeg talte uden at tænke over, hvad jeg sagde, det var dumt. Tilgiv mig, hvis jeg har gjort dig imod, men skænd ikke,» sagde hun i en bedende Tone.

Jeg er overbevist om, det pinte ham i Sjælen at se sin stakkels Hustrus Taarer og Skræk, at han selv led lige saa meget som hun og maaske mere. Men han kunde ikke beherske sig længere. Det var, som om han følte en uimod-

staaelig Trang til at yppe Strid, skjønt det pinte ham selv.

Det faldt mig ind, han maaske jnst i Dag havde gjort et eller andet af de Forsøg, Anna Andrejevna mistænkte ham for at have i Sinde. Han havde maaske villet besøge Natascha og havde betænkt sig paa Vejen, eller et eller andet havde forhindret det, og da han var kommen hjem, saaret, irriteret, skamfuld over sine egne Følelser, havde han søgt at faa Luft for sin Vrede over sin egen *Svaghed*, og saa valgte han netop at lade det gaa ud over den, han kunde formode nærede de samme Ønsker som han. Det kan hænde, han havde forestillet sig sin stakkels Hustrus Henrykkelse og Glæde, naar han havde tilgivet Datteren, og det var naturligt, han lod sin Skuffelse ved ikke at have iværksat sin Plan gaa først ud over hende.

Han blev imidlertid rørt ved at se hende saaledes skjælvende foran sig. Han skammede sig over sin Vrede og holdt den for et Øjeblik i Tømme. Vi sagde intet. Jeg undgik at møde hans Blik. Men den gode Stemning var kun af kort Varighed. Stormen maatte bryde løs — en Explosion var nødvendig — —

«Ser du,» sagde han pludselig, «jeg beklager at være nødt til at tale, men Tiden er kommen, da jeg maa forklare mig aabent, uden Omsvøb, som det sømmer sig enhver ærlig Mand. Du forstaar mig. Det er mig ret tilpas, du just er til Stede, for at jeg kan sige højt og i din Nærværelse, saa at *andre* ogsaa kan tage sig af

det, at alle disse Dumheder, denne evindelige Graad, disse Suk, disse Klager begynder at kjede mig. Hvad jeg har revet ud af mit Hjærte, med Saar og dybe Vunder, kommer aldrig derind mere. Jeg taler om det, der skete for et halvt Aar siden — du forstaar mig nok — og jeg vil tale rent ud af Posen, for at man ikke skal misforstaa mine Ord,» tilføjede han, idet han vendte sig imod mig med flammende Øjne og undgik sin Hustrus forfærdede Blik. «Jeg vil ikke have flere af disse Taabeligheder! — — Jeg er rasende, fordi de tror, jeg er en Nar, et Flæbehoved, og fordi de tillægger mig en Svaghed og Lavhed, jeg véd mig fri for — fordi de tror, jeg er vanvittig af Sorg — — det er idiotisk — — jeg har revet alle mine gamle Følelser ud af mit Hjærte, jeg har glemt dem — ikke en eneste Erindring er bleven tilbage hos mig — nej, nej, nej!»

Han rejste sig og slog i Bordet med den knyttede Haand.

«Nikolaj Sergejitsch, vær dog barmhjærtig mod Anna Andrejevna! Se, hvilken Tilstand, De har bragt hende i,» udbrød jeg harmfuld. Men det var at gyde Olie i Ilden.

«Være barmhjærtig!» vedblev han, skjælvende af Vrede, «har nogen været det imod mig? Nej, ingen Barmhjærtighed, siden man laver et Komplot imod mig i mit eget Hus til Fordel for en usædelig Datter, der har gjort sig fortjent til

en hvilkensomhelst Straf eller Forbandelse, der kan ramme hende — —»

«Kjære Nikolaj, forband hende ikke — — alt, alt uden det — forband ikke din Datter!» udbrød Anna Andrejevna.

«Jeg forbander hende!» gjentog den gamle Mand, idet han skreg endnu højere, «jeg forbander hende, fordi I forlanger af mig, hvem hun har fornærmet, krænket paa det dybeste, at jeg skal gaa hen til den fordømte Tøs og bede hende om Forladelse! Jo — jo, saadan er det! Det er det, jeg bliver pint med baade Dag og Nat i mit eget Hus, ved Taarer og Suk og dumme Hentydninger! Jeg skal formildes, gjøres blød — — Se her, Vania, se her,» sagde han, idet han hastig trak nogle Papirer op af Lommen med rystende Hænder, «se, her er nogle Kopier af Retspapirerne fra min Proces; af dem fremgaar det, at jeg er en Bedrager, en Tyv, at jeg har forfordelt min Velgjører — —. Jeg er vanæret, jeg er brændemærket for hendes Skyld — — se — se bare.»

Og han kastede en hel Del Papirer hulter til bulter paa Bordet. I sin Heftighed rev han alt op af Lommen, hvad han kunde faa fat i, og med ét faldt noget tungt og haardt paa Gulvet — — Anna Andrejevna udstødte et Skrig. Det var Medaillonen, hun havde tabt.

Jeg kunde næppe tro mine egne Øjne. Den gamle Mand foer sammen. Blodet steg ham til Hovedet og farvede hans Kinder. Hans Kone

stod foran ham med foldede Hænder og saa' paa ham med et bønfaldende Udtryk. Hendes Ansigt straalede af Haab og Glæde. Denne Rødme, denne Forvirring — — nu forstod hun, hvorledes Medaillonen var forsvunden.

«Kjære, kjære Ven, du holder af hende endnu,» udbrød hun ude af Stand til længere at beherske sig overfor denne vrede Fader, der nylig havde forbandet sin Datter.

Men næppe havde han hørt dette Udraab, før Vreden atter flammede op i ham. Han greb Medaillonen, slængte den med Voldsomhed fra sig og gav sig til at trampe paa den, ude af sig selv af Raseri.

«Jeg forbander hende nu og altid,» skreg han rallende, «altid, altid!»

«Herre min Gud!» raabte hun, «hende! hende? min Natascha! hendes søde, lille Ansigt træder han under Fødder! Tyran! Grusomme Mand! Hovmodige og hjærteløse Menneske, du er!»

Ved at høre dette Jammerskrig holdt den næsten vanvittige Mand inde med sin Rasen, forfærdet over, hvad han havde gjort. Han tog Medaillonen op og vilde styrte ud af Værelset. Men han havde næppe gjort nogle Skridt, før han faldt paa Knæ, støttede Hænderne mod en Sofa, som stod i Nærheden af ham og skjulte kraftløs sit Hoved. Han græd som et Barn, hans Hulken syntes at skulle kvæle ham, det var, som skulde hans Bryst sprænges. I Løbet af nogle Sekunder var den gamle Mand bleven svag

som et Barn. Han kunde ikke længere forbande, han skammede sig ikke for os, og i krampagtig, kjærlighedsfuld Henrykkelse bedækkede han det Portræt, han nylig havde traadt under Fødder, med utallige Kys. Al den Ømhed for Datteren, han saa længe havde trængt tilbage i sit Hjærte, skaffede sig nu Luft med uimodstaaelig Magt, og hans hele Væsen sank sammen under Stemningens Voldsomhed.

«Tilgiv hende! tilgiv hende!» bad Anna Andrejevna hulkende, idet hun bøjede sig over ham og omfavnede ham. «Giv hende Lov at komme hjem igjen. Paa Dommens Dag vil Gud lønne dig for din Ydmyghed og Overbærenhed.»

«Nej, nej, aldrig!» skreg han med hæs og rallende Stemme, «aldrig, aldrig!»

XIII.

Det var sent paa Aftenen, da jeg kom hen til Natascha. Hun boede den Gang ved Fontanka Kajen, nær ved Semenov Broen paa fjerde Sal i et stort smudsigt Hus. I den første Tid, efter at hun var flyttet fra sit Hjem, havde hun boet sammen med Alioscha i en smuk Lejlighed paa et godt Strøg. Men den unge Fyrstes Resurser havde snart været udtømte. Han var ikke bleven Musiklærer og havde gjort temmelig be-

tydelig Gjæld. Men de Penge, han havde haft, var gaaet med til Omkostningerne ved at sætte Bo og ved Foræringer til Natascha, som forgjæves havde protesteret, gjort ham Bebrejdelser og grædt. Han glædede sig en Uge i Forvejen ved Tanken om at bringe hende en Foræring. Det var ham en sand Fest, og Nataschas Taarer og Bebrejdelser gjorde ham derfor saa bedrøvet og nedslaaet, at det var en Ynk at se. Desuden gav han mange Penge ud, uden at hun vidste det, lod sig friste af sine gamle Venner, bedrog hende endogsaa og besøgte baade Berthaer og Josefiner. Men alligevel elskede han hende højt. Hans Kjærlighed til hende var næsten en Lidelse. Ofte, naar han kom til mig, var han trist og tungsindig. Saa sagde han til mig, han var ikke værd at eje saa meget som Nataschas Lillefinger, han var brutal og ond, ude af Stand til at forstaa hende og uværdig til hendes Kjærlighed.

Han tilstod mig grædende sine gale Streger, bad mig ikke tale om dem til Natascha og bønfaldt mig om at følge med hen til hende, idet han forsikrede mig, han ikke vovede at se hende i Øjnene efter alle sine Udskejelser, hvis jeg ikke var med ham. Ved første Øjekast saa' Natascha, hvad der var i Vejen. Hun var forfærdelig skinsyg, og dog tilgav hun ham, mærkelig nok, alle hans Dumheder. Det plejede at gaa saadan til: Alioscha talte med frygtsom Stemme og saa' ømt paa hende. Hun gættede strax, han havde

forsyndet sig, men hun lod som ingen Ting, gjorde ham ingen Spørgsmaal, fordoblede sine Kjærtegn og blev mere og mere kjærlig imod ham. Det var paa ingen Maade hverken Forstillelse eller noget listigt Kunstgreb — nej! for denne skjønne Sjæl var det en uendelig Nydelse at tilgive. Men endnu gjaldt det rigtig nok kun en eller anden Josefine eller Bertha.

Naar han da saa' hende saa blid og overbærende, kunde Alioscha ikke modstaa længere, men begyndte sit Skriftemaal uden at være spurgt, ene og alene for at lette sit Hjærte, for at det kunde «blive ligesom før», som han selv udtrykte det. Naar hun saa havde tilgivet ham, kjendte hans Henrykkelse ingen Grænser, han græd af Rørelse, tog hende i sine Arme og bedækkede hende med Kys. Saa blev han overgiven og fortalte om sine Æventyr med et Barns Naivetet, skoggerlo, overvældede Natascha med Lovtaler og Velsignelser, og Aftenen endte i Munterhed og Glæde.

Naar han ikke havde flere Penge, solgte han et og andet, af hvad han ejede. Paa Nataschas indtrængende Forlangende havde de lejet en mindre og billigere Lejlighed.

De maatte bestandig sælge mere og mere, Natascha solgte endog sine Kjoler og søgte at faa noget Arbejde. Da Alioscha fik det at vide, blev han fortvivlet. Han forbandede sig selv, raabte, at han foragtede sig selv og gjorde dog intet for at forbedre sin Stilling. I den sidste

Tid, da alle andre Hjælpekilder var udtømte, havde de intet andet at ty til end hendes Arbejde, og det indbragte kun meget lidt.

De havde først boet sammen, men det havde ført til en meget alvorlig Strid mellem Alioscha og hans Fader.

Den Gang existerede Planen om at lade Sønnen ægte Grevindens Stifdatter kun som et løst Projekt, men Fyrsten arbejdede derpaa med megen Iver, han lod Alioscha besøge den unge Dame, nødte ham til at vise sig behagelig for hende og søgte at betvinge ham ved den Magt, han havde over ham, og ved Fornuftgrunde. Men da Planen foreløbig var strandet paa Grevindens Modstand, havde Fyrsten paa ny lukket Øjnene for sin Søns Kjærlighedsforbindelse og besluttet at lade Tiden raade. Han kjendte den unge Mands Letsindighed og Ubestandighed nok til at være overbevist om, hans Kjærlighed snart vilde kølnes. Han havde endogsaa hørt op medat ængste sig for et Ægteskab mellem ham og Natascha. De elskende havde for deres Vedkommende stillet Sagen i Bero, til deres Forældre var blevne forligte. Nogle Ord, Alioscha havde ladet falde en Dag, overtydede mig om, at hans Fader fandt en vis Fornøjelse i hele denne Historie. Alt, hvad der nedværdigede Ikhmeniev, behagede ham. For en Forms Skyld vedblev han at vise sin Søn sure Miner, han reducerede yderligere den i Forvejen ringe Sum, han gav ham (han var overordentlig kneben imod ham) og

truede ham med helt at inddrage den, og han vedblev bestandig og haardnakket at virke for hans Giftermaal med Grevindens Stifdatter.

Han var ganske vist altfor ung til at gifte sig. Men Bruden var saa rig, at det var umuligt at lade denne Lejlighed slippe sig af Hænderne. Fyrsten blev meget ubehagelig berørt ved den Bestandighed, den unge Mand lagde for Dagen i sine Følelser for Natascha, og han befalede ham endelig strængt at bryde med hende. Det varede imidlertid ikke længe, inden han fandt paa et langt bedre Middel, nemlig som allerede omtalt at føre Alioscha til den unge Komtesse.

Katerina, Grevindens Stifdatter, var bekjendt for sin Skjønhed, skjønt hun endnu næsten var et Barn. Hun var et ejegodt Gemyt, havde et fint, kysk Temperament, var munter, aandfuld og havde megen Følelse.

Fyrsten tog ikke fejl. Alioscha, for hvem Natascha ikke længere havde Nyhedens Interesse, blev virkelig snart indtagen i hende.

Saa viste Fyrsten sig meget imødekommende mod Sønnen (dog med Undtagelse af Pengespørgsmaalet). Alioscha følte godt, at en ubøjelig, uigjenkaldelig Beslutning skjulte sig under al denne Venlighed. Han sørgede derover, men dog meget mindre, end hvis han ikke hver Dag havde set Katerina Feodorovna.

Nu havde han i fem Dage ikke vist sig hos Natascha. Det vidste jeg, og mens jeg var paa Vejen til hende fra Ikhmenievs, spurgte jeg mig

selv med Ængstelse, hvad hun vel kunde have at sige mig. Allerede langt fra saa' jeg Lys i hendes Vindu, hvad der var et aftalt Tegn paa, hun absolut ønskede at tale med mig. Da jeg næsten hver Aften gik forbi, hvor hun boede, kunde jeg saaledes altid vide, om hun ventede mig og havde Brug for mig. I den sidste Tid satte hun bestandig Lys i Vinduet — —.

XIV.

Hun var alene og gik frem og tilbage i Værelset med korslagte Arme i dybe Drømme. Samovaren var paa Bordet og var for længe siden gaaet af Kog. Hun smilte og rakte mig strax Haanden. Hendes blege Ansigt forraadte, at hun var syg, hendes Smil var ømt og resigneret. Hendes klare blaa Øjne forekom mig større end sædvanlig, hendes Haar saa' sværere ud, sandsynligvis fordi hun var saa bleg.

«Jeg troede næsten, du ikke kom. Jeg var lige ved at sende Mavra hen til dig for at høre, om du ikke var syg.»

«Nej, jeg er ikke syg, men jeg blev forsinket, jeg skal fortælle dig siden hvorfor. Hvad er der hændet?»

«Intet,» svarede hun og lod, som om hun blev overrasket, «hvorfor spørger du om det?»

»Fordi du skrev til mig om at komme paa bestemt Tid.»

«Aa ja, det var, fordi jeg troede, han vilde komme.»

«Hvad! har han ikke været her endnu?»

«Nej, — og jeg sagde til mig selv, at hvis han ikke kom, vilde jeg raadføre mig med dig,» tilføjede hun efter et Øjebliks Tavhed.

«Du ventede ham i Aften?»

«Nej, jeg ventede ham ikke — om Aftenen er han *dér henne.*»

«Tror du, han ikke kommer mere?»

«Jo, jeg er vis paa, han kommer igjen,» svarede hun og saa' paa mig med ganske særegen Alvor.

Den Hurtighed, hvormed mine Spørgsmaal fulgte efter hverandre, mishagede hende. Vi tav nogle Øjeblikke, mens vi begge gik frem og tilbage i Værelset.

«Jeg har ventet længe paa dig,» sagde hun og smilede paa ny, «og véd du, hvad jeg saa gjorde? Jeg gik her og sagde Vers frem for mig selv — —.» Og hun gav sig til at recitere et melankolsk og vemodigt Digt.

«Kjære Vania,» vedblev hun efter en lang Pavse, — men hun holdt strax inde, som om hun havde glemt, hvad hun vilde sige, eller intet havde at sige.

Vi blev ved at gaa op og ned ad Gulvet. Jeg lagde Mærke til, hun havde tændt Lampen foran Helgenbilledet, skjønt det ikke var nogen

Festaften. I den sidste Tid var hun bleven meget religiøs.

«Men sæt dig dog, Vania, du maa være træt. Vil du have The?»

«Tak, jeg har allerede drukket.»

«Hvor kommer du fra saa silde?»

«Jeg kommer fra *dem*.» (Saadan kaldte vi altid hendes Forældre.)

«Fra *dem*? Hvordan fik du saa Tid til ogsaa at komme til mig? Havde de indbudt dig?»

Saa underkastede hun mig et formeligt Forhør. Jeg fortalte hende om mit Møde med hendes Fader, min Samtale med hendes Moder, Scenen med Medaillonen, uden at udelade nogen Enkelthed. Thi jeg skjulte aldrig noget for hende. Hun hørte paa mig som i Feber, idet hun indsugede mine Ord med Øjnene fulde af Taarer. Scenen med Medaillonen bevægede hende stærkt.

«Tror du virkelig, han har været paa Vej her hen?» spurgte hun.

«Jeg véd det ikke, Natascha. Jeg har ikke mindste Begreb om det. Men jeg er sikker paa, han holder af dig og lider ved at have mistet dig. Men om han har villet gaa her hen, det — —»

«Og han kyssede Medaillonen?» afbrød hun mig, «hvad sagde han?»

«Det var kun afbrudte Ord, Udraab, han gav dig de ømmeste Navne, kaldte paa dig.»

«Han kaldte paa mig.»

Hun græd stille.

«Stakkels Fader og Moder!» sagde hun. «Hvis han véd alt,» tilføjede hun lidt efter, «undrer det mig ikke. Han har ogsaa hørt noget om Alioschas Fader.»

«Natascha,» sagde jeg frygtsomt, «gaa hjem med mig, vil du?»

«Hvornaar da?» udbrød hun blegnende og rejste sig af Lænestolen, «nej,» sagde hun, idet hun lagde begge Hænder paa mine Skuldre og saa' paa mig med et bedrøvet Smil, «nej, kjære Ven; du maa gaa hen til *dem* hver Dag — lad os ikke tale mere derom, det er det bedste.«

«Det faar da altsaa aldrig Ende!» udbrød jeg fortvivlet. «Er du da for stolt til at gjøre det første Skridt? Din Fader venter maaske kun paa det for at tilgive dig — — det er dig, som skal begynde, det er dig, som har krænket ham! Hav Ærbødighed for hans Stolthed, den er retfærdig, den er naturlig! Kom, han tilgiver dig uden Betingelser.»

«Uden Betingelser! Det er umuligt. Gjør mig ikke unyttige Bebrejdelser. Jeg har tænkt paa det. Dag og Nat har jeg tænkt paa det. Siden jeg forlod dem, er der ikke gaaet en Dag, hvor jeg ikke har tænkt paa det. Og hvor tit har vi ikke talt sammen om det! Du véd godt, det er umuligt!»

«Men alligevel — —»

«Nej, min Ven, jeg kan ikke. Jeg vilde kun opirre ham endnu mere. Man kan ikke vække

til Live det, der en Gang er dødt. Disse lykkelige Dage fra min Barndom, jeg har levet sammen med dem, vilde aldrig mere komme tilbage. Selv om Fader vilde tilgive mig, vilde jeg dog ikke mere være det samme for ham som før. I mig elskede han den lille Pige, Barnet. Han var henrykt over min Barnagtighed, han strøg mig over Haaret, som da jeg var syv, otte Aar, og jeg sad paa hans Knæ og sang for ham. Siden den Dag, jeg blev født, til den Dag, jeg forlod ham, har der ikke været nogen Aften, hvor han ikke kom ind ved min Seng for at velsigne mig, før jeg sov. Nogen Tid før alle vore Ulykker havde han kjøbt et Par Ørenringe til mig. Han gjorde det i Hemmelighed og glædede sig forud til den Fryd, jeg skulde have deraf, og han blev forfærdelig vred baade paa mig og alle de andre, da jeg sagde ham, jeg vidste det hele. Da han nogle Dage, før jeg tog bort, saa', jeg var bedrøvet, og da han selv havde saa mange Ærgrelser, at han var nær ved at blive syg deraf, foreslog han at gaa i Theatret med mig for at adsprede mig, og han troede virkelig, han kunde kurere mig ved dette Middel. Jeg gjentager det, det er den lille Pige, han har kjendt og holdt af uden nogensinde at tænke paa, den Dag kunde komme, da jeg skulde blive Kvinde — — det er ikke faldet ham ind! Hvis jeg kom hjem, hvis han tilgav mig, hvad vilde han saa finde i mig? Jeg er ikke mere den samme, jeg er intet Barn mere, jeg har levet

altfor meget. Selv om han var glad for mig, vilde han ikke længes mindre efter den forsvundne Lykke, han vilde ikke lide mindre ved at føle, jeg slet ikke er den samme, han før holdt af. Det, der har været fordum, synes os altid det bedste. Erindringen derom er en Lidelse!» afbrød hun sig selv med et Skrig, som blev hende aftvunget af den Smerte, der sønderrev hendes Hjærte.

«Alt, hvad du siger, er sandt, Natascha. Men saa maa du lade ham lære dig at kjende og elske dig paa ny, som du er nu. Hovedsagen er, at han faar dig tilbage, han vil snart holde af dig igjen, tro mig!»

«Vania, det er ikke det, jeg mente. Den faderlige Kjærlighed har ogsaa sin Skinsyge. Han er vred over intet at have set, intet at have lagt Mærke til af mit Forhold til Alioscha fra Begyndelsen indtil nu. Han har ikke haft nogen Anelse derom, og det, der har saaret ham mest, er min Forstillelse, min Utaknemmelighed, at jeg ikke har tilstaaet ham hver Rørelse i mit Hjærte, at jeg tværtimod har holdt alt hos mig selv, har skjult det alt sammen for ham, og du kan være vis paa, han i sit inderste er meget mere krænket og vred over dette end over min Flugt. Sæt, han ogsaa nu tager imod mig med en Faders Ømhed og Kjærlighed, der vil ikke desto mindre blive en Spire af Fjendtlighed tilbage. Efter to eller tre Dages Forløb vil Saarene bryde op igjen, Tvivlen komme og saa Bebrejdelserne. Desuden,

han tilgiver mig ikke uden Betingelser. Han vil forlange et Offer, jeg ikke kan yde. Han vil, jeg skal fordømme min Fortid, banlyse Alioscha og angre min Kjærlighed til ham. Jeg maatte kunne gjenoplive det, der er dødt, og udslette af vort Liv det sidste halve Aar. Men jeg — jeg kan ingen og intet fordømme, jeg kan ikke angre — det, der er sket, maatte ske — — nej, Vania, det er umuligt. Tiden er endnu ikke kommen.»

«Og naar vil den komme?»

«Det véd jeg ikke — — det gjælder om at lide for sin fremtidige Lykke, at kjøbe den ved Hjælp af nye Pinsler. Lidelsen lutrer alt — —»

Jeg betragtede hende tankefuldt uden at sige noget.

«Hvorfor ser du saadan paa mig, Alioscha? — — Vania, vilde jeg sige,» sagde hun med et bittert Smil. «Hvad tager du dig for nu? Hvordan gaar det dig?»

«Aa, som altid. Jeg skriver paa min Roman, men det gaar kun smaat frem, det gaar ikke, som jeg vilde, det skulde gaa. Jeg har ingen rigtig Inspiration. Jeg kunde sagtens skrive Fanden et Øre af, maaske kunde det ogsaa blive ganske interessant, men jeg vilde nødig fordærve en god Idé! Det er saadant et Emne, som Folk kan lide. Men jeg skal være færdig til den Tid, Redaktionen har fastsat.»

«Stakkels Forfatter! Jeg tror virkelig, du er syg — dine Nerver er angrebne. Har du ikke set Smiths Gjenfærd, du har saadanne besynder-

lige Syner! Din Lejlighed er usund — fugtig, ikke sandt?»

«Ja — forleden Aften hændte der mig noget — det kan jeg for Resten fortælle dig siden,» sagde jeg, da jeg saa', hun ikke hørte paa mig.

«Hvordan har jeg dog kunnet gaa fra *dem*?» afbrød hun med ét sin Grublen, «jeg havde Feber, da jeg gjorde det — jeg har bedt dig komme her hen for at sige dig, at jeg forlader ham.»

«Vil du forlade ham, eller har du forladt ham?»

«Der maa en Ende paa det. Jeg har nok af dette Liv. Jeg har bedt dig komme for at sige dig alt, hvad jeg har paa Hjærte, alt, hvad jeg har skjult for dig lige til nu.»

Saadan begyndte hun altid, naar hun vilde betro mig noget, og næsten altid kjendte jeg hendes Hemmelighed i Forvejen.

«Aa, Natascha, det har jeg allerede hørt dig sige hundrede Gange. Jeres Forhold er et underlig ét. I har intet tilfælles. Det er klart, I ikke kan blive ved at leve sammen. Men — er du stærk nok til at forlade ham?»

«Hidtil har det kun været et Indfald; men nu er min Beslutning tagen. Jeg elsker ham med uendelig Kjærlighed, og dog er jeg hans værste Fjende og ødelægger hans Fremtid. Jeg vil give ham hans Frihed tilbage. Han kan ikke ægte mig. Han er ikke stærk nok til at sætte sig op mod sin Fader. Jeg vil ikke længere holde ham

bunden, og — det glæder mig, han er bleven indtagen i den Brud, de har givet ham: Adskillelsen vil paa den Maade blive mindre smertelig. Det er min Pligt at handle saaledes. Fordi jeg elsker ham, maa jeg ofre ham alt for at bevise ham min Kjærlighed. Mener du ikke det samme?»

«Men vil du kunne overtale ham?»

«Det vil jeg slet ikke forsøge paa. Hvis han kom i dette Øjeblik, vilde jeg være imod ham som sædvanlig. Men jeg maa finde paa et Middel, der gjør det muligt for ham at forlade mig uden Samvittighedsnag. Det er det, der piner mig, Vania; hjælp mig, kan du ikke give mig et godt Raad?»

«Det er meget vanskeligt. Du kjender jo hans Karakter. Nu har han ikke været her i fem Dage. Lad os antage, han definitivt har forladt dig, saa behøver du kun at skrive til ham, du ikke vil vide mere af ham, saa kommer han løbende øjeblikkelig.»

«Hvorfor hader du ham, Vania?»

«Jeg?»

«Ja, du, du! Du hader ham! du kan ikke tale om ham uden med en Følelse af Had og Hævn, og jeg har hundrede Gange set dig finde den største Fornøjelse i at nedsætte ham — ja, nedsætte ham!»

«Det har du sagt mig saa ofte, Natascha! Lad os tale om noget andet.»

«Jeg vilde gjærne flytte herfra. Vania, vær ikke vred,» sagde hun lidt efter

«Jeg er ikke vred. Men hvad skulde det nytte at flytte? Han vilde snart finde dig igjen.»

«Hvem véd? Kjærlighed er stærk. Hans nye Kjærlighed vilde maaske holde ham fangen. Hvis han kommer tilbage til mig, er det kun for kort Tid. Tror du ikke?»

«Det véd jeg ikke, Natascha. Han er en Gaade. Han vilde ægte den anden og vedblive at elske dig. Jeg véd ikke, hvordan han har det.»

«Dersom jeg var sikker paa, han elskede hende, vilde jeg kunne tage en Beslutning — — Vania, skjul intet for mig. Du véd maaske noget, som du ikke vil sige mig,» føjede hun til med et uroligt, forskende Blik.

«Ikke det mindste, kjære Veninde, det forsikrer jeg dig; jeg har altid været aaben imod dig. For Resten er han maaske slet ikke saa forelsket i Grevindens Stifdatter, som vi tror. Det er sagtens kun en flygtig Forlibelse.«

«Tror du? aa Gud, hvis jeg kunde faa det sikkert at vide! aa, hvor jeg gjærne vilde se ham i dette Øjeblik, blot et Minut. Jeg vilde kunne læse alt i hans Ansigt. Og han kommer ikke! han kommer ikke!»

«Venter du ham, Natascha?»

«Nej, han er hos *hende*, jeg véd det — jeg har skaffet mig Underretning om det. Hvor jeg gjærne vilde se hende — — hør, Vania, det er dumt af mig, men skulde det ikke være muligt

at faa hende at se? kunde jeg ikke møde hende et Sted — hvad siger du?»

«Hvad skulde det tjene til?»

«Dersom jeg blot fik hende at se, vilde jeg gætte mig til Resten. Mit Hoved svimler! Jeg har gaaet her op og ned ad Gulvet alene, ganske alene med mine Tanker. Det løber rundt for mig. Hvor jeg lider! Jeg har gaaet paa Raad med mig selv, om du ikke kunde gjøre hendes Bekjendtskab. Du har fortalt mig, Grevinden har holdt Lovtaler over din Roman, du kommer undertiden i Selskab med hende. Du vilde kunne sige mig alt, hvad jeg gjærne vilde vide.»

«Det skal vi tale nærmere om, kjære Veninde. Tror du, du vilde have Kraft nok til at bryde med ham?»

«Ja, — det har jeg,» sagde hun ganske sagte, «alt kan jeg gjøre for ham! mit Liv kan jeg give for ham! Men det, der tager Magten fra mig, er den Tanke, at han i dette Øjeblik er hos hende, at han glemmer mig, at han sidder ved Siden af hende og taler og ler, som han saa ofte har siddet her — husker du det — og at det ikke falder ham ind med en Tanke, at jeg er her — — sammen med dig — —»

Hun standsede og saa' fortvivlet paa mig.

«Men, Natascha, du sagde jo nylig — —»

«At vi skulde ses en Gang endnu og saa skilles,» udbrød hun med et straalende Blik. «Jeg vilde sende ham bort med min Velsignelse.

Men, Vania, hvilken Lidelse at tænke paa, at han glemmer mig — han først — — aa, hvilken Smerte! Jeg forstaar ikke mig selv. Jeg kan ikke faa min Fornuft og Virkeligheden til at stemme. Hvad skal der blive af mig?»

«Vær dog rolig, Natascha.»

«Nej — hør nu! Det var derfor, jeg ventede dig, Vania. I tre Dage har jeg tænkt paa det og det alene. Det var det, jeg mente i min Billet — — du maa følge mig der hen, du maa ikke nægte mig det — — jeg har ventet dig — — i tre Dage — — der hen — i Aften — han er der — kom!»

Hun var helt ude af sig selv. Jeg hørte Støj i Forværelset. Det forekom mig, som Mavra trættedes med nogen derude.

«Tys! Natascha! Der kommer nogen! Hør!»

Et vantro Smil stjal sig over hendes Ansigt, der blev dødblegt. Hun lyttede.

«Store Gud! Hvem er det?» sagde hun med svag Stemme. Hun vilde holde mig tilbage, men jeg skyndte mig ud i Entréen. Jeg havde gættet rigtig. Det var Alioscha. Han parlamenterede med Mavra, som først ikke vilde lade ham komme ind.

«Aa — der er De,» sagde han, i det han fik Øje paa mig, «hvor det træffer sig heldigt! hvad skal jeg dog nu gjøre — —»

«Gaa ind,» sagde jeg, «hvad er De bange for?»

«Ikke for noget, forsikrer jeg Dem, det er min Tro ikke min Skyld. De tror mig ikke? Naa, De skal faa at se. Natascha! maa jeg komme ind?» spurgte han med affekteret Ro, idet han standsede ved Døren.

Ingen svarede.

«Hvad er der i Vejen?» spurgte han urolig.

«Ingen Ting,» svarede jeg, «hun var der nylig — — skulde der være hændet noget —»

Han aabnede forsigtig Døren og kastede et diskret Blik ind i Værelset. Han fik ikke strax Øje paa Natascha, som mere død end levende syntes at have skjult sig i Krogen mellem et Skab og Vinduet. Han gik hen til hende og hilste frygtsomt paa hende, idet han betragtede hende med Uro.

Hun var skrækkelig forlegen. Man skulde tro, det var hende, som var den skyldige.

«Natascha, hør,» sagde han fortabt. «Du tror vist, jeg har forsyndet mig imod dig — nej, det har jeg ikke, du skal faa at høre — jeg skal fortælle dig —»

«Men hvorfor det?» mumlede hun, «det behøves ikke — — giv mig Haanden, saa er alt godt — som altid — —» hun kom frem af sit Skjul med røde Kinder og nedslagne Øjne, som om hun var bange for at se paa sin Elsker.

«Gode Gud!» udbrød han henrykt, «dersom jeg var skyldig, tror jeg ikke, jeg vilde vove at se hende i Øjnene efter dette. Se,» vedblev han, idet han vendte sig til mig, «se en Gang, hun

tror, jeg er skyldig, alt taler imod mig, Skinnet dømmer mig! I fem Dage har jeg ikke været her — hun har faaet at vide, jeg er hos min forlovede — naa, og hun har allerede tilgivet mig! Lad os række hinanden Haanden, og det er det hele! — — Natascha, min elskede, min Engel! jeg er uskyldig, hører du! Jeg har intet at bebrejde mig!»

«Men — — du skulde jo være der henne — — de ventede dig — — hvordan kan du da komme her — — hvad er Klokken?»

«Halv elleve! Jeg kommer derfra — jeg kommer derfra — jeg sagde, jeg var ikke rigtig rask, og saa gik jeg! Det er første Gang i fem Dage, jeg har fri, saa jeg har kunnet slippe fra dem for at gaa hen til dig. Jeg vilde have været her før — men det er med Vilje, jeg ikke har været her. Du skal faa at vide hvorfor. Det er for at forklare dig det, jeg nu er her. Men jeg forsikrer dig, denne Gang har jeg intet, ikke det ringeste at bebrejde mig.»

Natascha slog Øjnene op og saa' paa ham. Den unge Mands Blik var oprigtigt, hans Ansigt saa aabent, ærligt og straalende, at det var umuligt ikke at stole paa hans Ord. Jeg ventede at se dem kaste sig i hinandens Arme, thi jeg havde mere end én Gang været Vidne til disse Forsoningsscener Men Natascha var som bedøvet af Lykke. Hun lagde Hovedet op til den unge Mands Bryst og gav sig pludselig til at græde stille.

Alioscha kastede sig for hendes Fødder og kyssede hendes Knæ og Hænder. Natascha vaklede.

Jeg skød en Lænestol hen til hende, og hun sank besvimet om i den.

Anden Del.

I.

Et Øjeblik efter lo vi alle af fuld Hals.

«Men lad mig dog komme til Orde,» udbrød Alioscha, hvis klangfulde Stemme overdøvede Latteren, «jeg har de mest interessante Ting at fortælle jer. Saa hold dog op!»

Han brændte af Lyst til at meddele os sine vigtige Nyheder. Men hans paatagne Alvorlighed klædte ham saa komisk, at vi lo som vanvittige, og jo mere vred han blev, des mindre var vi i Stand til at styre vor Munterhed.

Men tilsidst mærkede Natascha, vor Latter virkelig ærgrede ham. Han var bleven helt alvorlig.

«Nu vil vi høre, hvad du har at sige,» sagde hun.

«Jeg vil fortælle jer alt, hvad der er sket, og hvad der vil ske, for det véd jeg allerede. Jeg kan tænke mig, I gjærne vil vide, kjære Venner, hvor jeg har tilbragt disse fem Dage, og jeg vil jo ogsaa sige jer det, men jeg kan ikke faa

Lov at begynde. For det første, Natascha, har jeg ført dig bag Lyset — og det allerede længe. Men det er netop Hovedsagen.»

«Ført mig bag Lyset!»

«Ja, i en hel Maaned — nu kan jeg tale frit. For en Maaned siden fik jeg en lang, lang Epistel fra min Fader, og det har jeg ikke sagt dig. Han skrev helt ligefrem til mig og i en saa alvorlig Tone, at jeg blev ganske forskrækket, at mit Giftermaal var en afgjort Sag, at min forlovede var fortryllende, at, saa uværdig jeg end var hende, skulde jeg ægte hende, og at det første, jeg havde at gjøre for at bøde derpaa, var at glemme alle de Dumheder, jeg havde i Hovedet o. s. v. o. s. v. Hvad han mener med Dumheder, véd I. Nu vel, dette Brev gjorde jeg en Hemmelighed af for dig.»

«Ikke paa nogen Maade,» afbrød Natascha ham, «du har fortalt os det hele, allerede den første Dag. Jeg ser endnu, hvordan du gik omkring her, saa øm og kjærlig, som om du havde noget paa Hjærte, jeg skulde tilgive dig, og Stykke for Stykke har du fortalt os hele Indholdet af Brevet.»

«Det er ikke muligt. Jeg har ialtfald ikke fortalt jer det vigtigste. Maaske har I gættet jer til noget, det kommer ikke mig ved. Jeg har intet fortalt jer. Jeg skjulte det for jer, og det pinte mig frygtelig. Men, lad gaa, selv om jeg virkelig har sagt jer et eller andet — det falder mig ind nu — saa har I intet vidst om Tonen i

dette Brev — og Tonen, det er netop Hovedsagen. Det var det, jeg vilde sige jer.»

«Naa, hvordan var da Tonen?» spurgte Natascha.

«Hør nu, Natascha, du ser ud, som om du gjør Løjer. Men Spøg til Side. Jeg forsikrer dig, det drejer sig om meget alvorlige Ting. Jeg var aldeles modfalden. Aldrig havde min Fader talt saaledes til mig.»

«Lad os da høre! Hvorfor har du holdt alt dette hemmelig?»

«Men, Gud, for ikke at forskrække dig. Jeg tænkte, jeg kunde ordne det hele. Men efter at jeg havde faaet dette Brev, og efter at Fader var kommen hjem, begyndte mine Plager. Jeg havde forberedt mig paa at give ham et tydeligt, alvorligt og fast Svar. Men der tilbød sig ingen Lejlighed. Hvad ham angik, gjorde han mig aldrig det fjærneste Spørgsmaal, den Filur! Han gav sig Mine af at tro, Sagen var ordnet, og at der ikke kunde være den ringeste Meningsforskjel imellem os, ingen Knude at løse. Han var saa god, saa kjærlig imod mig, at jeg var ligefrem forbavset derover. Hvor han er aandfuld! Aa, Ivan Petrovitsch, De skulde blot kjende ham! Han har læst alt, han véd alt. Blot han ser et Menneske en eneste Gang, kjender han strax alle hans Tanker. Det er formodentlig derfor, Folk kalder ham en Jesuit. Natascha holder ikke af at høre ham rose. Bliv ikke vred, Natascha! — Naa, ser I — — i Begyndelsen gav han mig

rigtig nok ingen Penge, men igaar gav han mig nogle. Natascha, min Engel, nu er al vor Elendighed forbi! Se her — se bare — alt, hvad han holdt tilbage af min Aarpenge i et halvt Aar for at straffe mig, har han givet mig igaar. Se selv efter, jeg har endnu ikke talt dem. Mavra, se blot, hvor mange Penge her er! Nu behøver du ikke længere at sætte vore Skeer i Pant.»

Han trak en stor Bunke Banknoter op af Lommen, mere end tusend Rubel, og lagde dem paa Bordet. Mavra saa' fornøjet til og sagde nogle rosende Ord. Natascha skyndte paa ham, at han skulde fortælle videre.

«Saa tænkte jeg paa, hvad jeg dog skulde gribe til?» vedblev Alioscha. «Skulde jeg sætte mig op imod hans Vilje? ja, jeg forsikrer jer, hvis han havde været ond imod mig, havde jeg ikke nølet et Sekund. Jeg havde sagt ham rent ud, jeg ikke vilde, at jeg ikke var noget Barn mere, og tro mig, jeg havde holdt Stand overfor ham. Men i det Øjeblik, han tog Tingene saaledes, hvad skulde jeg saa sige? Du ser ud til at være utilfreds med mig, Natascha! Hvorfor ser I saadan paa hinanden? I mener naturligvis: se blot, han har overgivet sig ved det første Slag, og der er ikke et Gran af al hans Fasthed tilbage. Nej, slet ikke, jeg er meget fastere, end I tror, og Beviset derfor er, at til Trods for det vanskelige i min Stilling, sagde jeg til mig selv: det er din Pligt, du maa sige ham alt. Og saa

begyndte jeg. Og jeg sagde ham alt, og han hørte paa mig, lige til jeg var færdig.»

«Hvad sagde du ham da egentlig.»

«Jeg sagde ham, jeg havde en Brud, og ingen anden vilde have. Ja, det vil sige, det sagde jeg ham ikke saadan rent ud, men jeg har forberedt ham paa det, og jeg vil sige ham det i Morgen, det er en afgjort Sag. Jeg sagde ham, det var skændigt og uværdigt at ægte nogen for Pengenes Skyld, og at det var en Dumhed af os at betragte os som Aristokrater — jeg er saa oprigtig overfor ham som overfor en Broder —. Jeg hører til den *tredje Stand*, sagde jeg til ham, og den tredje Stand, det er den *vigtigste*. Jeg er stolt af at være som alle andre og vil ikke være fornemmere end nogen anden — — Jeg talte med en Varme, en Iver, jeg selv var forbavset over — jeg beviste ham det endog, — og det fra hans eget Standpunkt — — Jeg sagde ham rent ud: hvad fyrsteligt er der ved os? Ene og alene vor Fødsel, men ærlig talt, hvad er vi for Fyrster? Vi er ikke særlig rige, og dog er Rigdommen Hovedsagen. I vore Dage er Rothschild Fyrsternes Fyrste. Det er grumme længe siden, der har været Tale om os i den store Verden. Den sidste, som har gjort nogen Opsigt, var min Onkel, Simon Valkovsky, og han var dog kun bekjendt i Moskva ene og alene af den Grund, at han ødelagde alt, hvad vor Familie ejede — tre hundrede Sjæle. Og hvis hans Fader ikke havde samlet noget

sammen, maatte hans Sønnesønner nu dyrke Jorden, som man ser den Slags Fyrster gjøre det. Vi har altsaa ingen Ret til at kro os. Kort sagt, jeg sagde ham alt, hvad jeg havde paa Hjærte — ærlig og ligefrem. Han svarede mig ikke et Ord. Han bebrejdede mig, jeg havde forsømt Grev Nainskys Hus og raadede mig til at sætte mig i Gunst hos Grevinde K., min Gudmoder, idet han sagde, at hvis jeg opnaaede det, vilde jeg være vel set over alt, at min Karrière saa var gjort, og han paa den grønne Gren! Vi er listige begge to, vi udspionerer hinanden, vi søger at fange hinanden, ser I.»

«Nu vel. Men hvad blev det saa til? hvad bestemte han sig til? Hvad du er for en Sladderhank, Alioscha — —»

«Hvad han bestemte sig til! Gud véd det! Jeg forstaar ikke et Muk deraf. Men jeg er ingen Sladderhank! Jeg fortæller dig blot Kjendsgjerninger. Han svarede intet. Han smilede ad alle mine Raisonnementer, som om han beklagede mig! Saa sagde han: jeg er aldeles af din Mening. Lad os gaa lidt hen til Grev Nainsky, og tag dig i Agt for at sige et Ord om alt dette til andre. Jeg forstaar dig, men de vil ikke forstaa dig. Greven tog først meget koldt og yderst nedladende imod mig. Det lod til, han aldeles havde glemt, jeg var voxet op i hans Hus. Ja, tænk jer, han lod, som han maatte søge i sin Hukommelse efter mig. Han var simpelthen vred paa mig for min Utaknemmelighed — men jeg

har virkelig paa ingen Maade været utaknemmelig, men — man kjeder sig saa gudsjammerlig hos ham. Han tog ogsaa iskoldt mod min Fader. Jeg forstaar ikke, han gider gaa derhen. Det oprører mig at se ham saadan krumme Ryg. Jeg véd nok, det er for min Skyld, han gjør det, men jeg synes, det er unyttigt. Jeg sagde til mig selv, jeg skulde nok magte dem alle, og jeg skal faa Greven til at agte mig. Og jeg har naaet mit Maal. En eneste Dag har været nok til at forandre alt. Greven er nu Elskværdigheden selv, og jeg har formaaet alt det alene ved min egen Snuhed, uden at Fader har behøvet at røre en Finger — —»

«Du skulde hellere fortælle os noget om Hovedsagen,» sagde Natascha utaalmodig, «i Stedet for at snakke om alle dine Heltegjerninger hos Grev Nainsky. Hvad Interesse tror du, jeg kan have for din Grev Nainsky?»

«Hvad Interesse du kan have for ham? Hør nu, Ivan Petrovitsch, det er just det vigtigste af det hele. Du skal se, det klarer sig alt sammen, men du maa lade mig fortælle. Det kan godt være — hvorfor skulde jeg ikke tilstaa det — at jeg undertiden er meget lidt, ja, meget lidt fornuftig, ja, rent ud en Smule dum, men denne Gang, forsikrer jeg jer, har jeg baaret mig meget snedig ad — ja ligefrem klogt.»

Natascha holdt ikke af, han beskyldte sig for at være dum, og mange Gange havde hun surmulet, fordi jeg uden videre havde bevist hende,

han havde begaaet en eller anden Dumhed. Det var hendes svage Side. Hun kunde ikke taale, han blev ydmyget, saa meget mindre, som hun i sit inderste Hjærte godt vidste, han havde middelmaadige Evner.

«Nu er det nok, Alioscha,» sagde hun, «du er noget letsindig, det er det hele. Hvorfor vil du sætte dig selv saa lavt?»

«Naa, godt, lad mig saa fortsætte. Vi gik altsaa bort fra Besøget hos Greven, og Fader var rasende paa mig. Vi gik hen til Fyrstinden. Jeg vidste, hun gik næsten i Barndom — saa gammel var hun — at hun var døv, og at hun havde en hel *meute* af smaa Hunde. Men det forhindrer ikke, at hun har stor Indflydelse i den fine Verden, saa Grev Nainsky selv gjør hende sin Opvartning. Paa Vejen lagde jeg min Slagplan, som jeg baserede paa min Evne til at faa alle Hunde til at holde af mig. Det er virkelig sandt — det kan jeg. Om der er noget magnetisk med i Spillet, eller om det kommer af, jeg elsker alle Dyr, véd jeg ikke — — naa, vi kom altsaa hen til Fyrstinden, og jeg gav mig til at gjøre Kur til Mimi. Det er en afskylig lille Hunhund, gammel, bidsk og ondskabsfuld. Fyrstinden elsker den til Raseri — de er lige gamle, tror jeg. Jeg begyndte med at lokke Mimi med Bonbons. Efter ti Minutters Forløb havde jeg lært den at give Pote, hvad ingen havde kunnet faa ind i dens Hoved i hele dens lange Liv. Fyrstinden var i den syvende Himmel, hun græd af Glæde.

Det er en skikkelig gammel Dame. Jeg havde ondt af hende. Jeg blev ved at smigre hende. Der var i Værelset et Portrait af en ung Dame, det var hende selv for sexti Aar siden, da hun var forlovet. Jeg tog det ned fra Væggen og lod, som jeg ikke vidste hvem det var, idet jeg udbrød: *quelle charmante peinture!* hvilken ideal Skjønhed! Saa smeltede hun næsten helt! Hun talte til mig om dit og dat, spurgte mig, hvor jeg studerede, hvem jeg kom til, sagde, jeg havde et smukt Haar o. s. v. o. s. v. Naa, jeg muntrede hende det, jeg kunde, fortalte hende den nyeste Skandalhistorie, det holder hun af; hun truede ogsaa bare ad mig med Fingeren og lo forfærdelig meget. Da jeg sagde hende Farvel, omfavnede hun mig, gjorde Korsets Tegn over min Pande og bad eller rettere befalede mig at komme igjen og underholde hende hver Dag. Greven, som ogsaa var der, trykkede min Haand og saa' kjælent paa mig, og min Fader, det bedste, mest retskafne og ædle Menneske, — I faar tro det, om I kan — græd næsten af Glæde, mens vi gik hjem. Han omfavnede mig og gav mig saa mange hemmelige Antydninger om Karrière, Familjeforbindelser, Penge, Giftermaal — saa hemmelighedsfulde, at jeg ikke forstod det halve deraf. Saa var det, han gav mig Penge. Han er det ædleste Menneske paa Jorden, tro ikke andet, og naar han søger at skille mig fra dig, Natascha, er det, fordi han er blændet af Katerinas Millioner. Han vil have, jeg alene skal eje dem; og saa er det,

fordi han ikke kjender dig, at han er uretfærdig imod dig. Hvilken Fader vil ikke sin Søns Vel? Det er ikke hans Fejl, om han har vænnet sig til at se Lykken i Rigdommen.»

«Altsaa det hele, der er hændet dig, er, at du er kommen i Kridthuset hos Fyrstinden, det er deri al din Underfundighed bestaar, ikke sandt?» spurgte Natascha.

«Hvad? Jeg tror, du vil! Det er kun Begyndelsen — — jeg talte om Fyrstinden, fordi det er gjennem hende, jeg vil se at faa Bugt med min Fader. Det vigtigste i Historien har jeg ikke begyndt paa endnu.»

«Men saa fortæl da.»

«Forleden oplevede jeg noget højst besynderligt, noget, som forundrer mig endnu. Jeg maa sige dig, skjønt mit Ægteskab med Katerina er en afgjort Sag mellem Fader og Grevinden, er der ikke det mindste officielle derom endnu, saa vi kan gaa hver sine Veje i dette Øjeblik uden ringeste Skandale. Men lad os nu komme til Hovedsagen. Jeg lærte Katerina at kjende allerede i Fjor, men jeg var da næsten en Dreng, og jeg havde ikke videre Forstand paa noget; det var derfor, jeg slet ikke saa' noget i hende, som — —»

«Det er snarere, fordi du holdt mere af mig den Gang,» sagde Natascha, «end du gjør nu.»

«Sig ikke et Ord mere, Natascha,» udbrød Alioscha med Lidenskab, «du tager fejl, du fornærmer mig — — jeg vil slet ikke svare paa det,

du nylig sagde. Hør mig til Ende, og saa skal du se. — — Aa, hvis du kjendte hende! Hvis du vidste, hvilken ren, blid, uskyldig Sjæl hun er! Men du skal faa det at vide — lad mig blot komme til Slutningen. For fjorten Dage siden førte min Fader mig hen til Katerina, og vi — hun og jeg — gav os til gjensidig at iagttage hinanden. Men jeg kom ikke til at stifte nærmere Bekjendtskab med hende før den Dag, jeg modtog det skæbnesvangre Brev fra min Fader. Jeg vil ikke holde nogen Lovtale over hende, men blot sige, at hun er en glimrende Undtagelse fra den Kreds, hvori hun lever. Hun er en ejendommelig Natur, en stærk og ærlig Karakter, i aller højeste Grad ligefrem og oprigtig. Jeg er som et rent Barn ved. Siden af hende, som en yngre Broder, skjønt hun kun er sytten Aar. Der er noget melankolsk og drømmende i hendes Temperament. Hun har noget underligt, næsten noget frygtsomt i sin Optræden. Hun lader til at være bange for min Fader og holder ikke af sin Stifmoder, hvad jeg nok anede. For fire Dage siden, da jeg havde endt mine Iagttagelser og havde min Plan fuldt færdig, besluttede jeg at bringe den i Udførelse, og det er det, jeg har gjort, just i Aften. Jeg vilde fortælle Katia alt, tilstaa hende alt, vinde hende for vor Sag og faa Ende paa det — —»

«Hvad vilde du fortælle hende? hvad vilde du tilstaa hende?» spurgte Natascha ganske urolig.

«Alt, hver en Smule,» svarede Alioscha, «og

jeg velsigner Himlen, fordi den har indgydt mig denne Tanke. Derfor var det, jeg ikke vilde se dig, men handle ganske paa egen Haand. Dersom jeg havde talt med nogen af jer, havde jeg maaske betænkt mig, havde hørt efter jeres Raad, og havde maaske aldrig bragt det i Udførelse. Men alene — tog jeg Mod til mig, og det lykkedes! Jeg havde bestemt, jeg vilde ikke komme tilbage til jer uden med en Afgjørelse, og — — jeg har den!»

«Hvad? hvad har du gjort — fortæl — aa, men hurtig!»

«Til alt Held var jeg alene med Katia to hele Timer. Jeg sagde hende, at til Trods for alle de Giftermaalsplaner, man havde med os, var vor Forening en Umulighed, at mit Hjærte var fuldt af Sympathi for hende, og at hun alene kunde hjælpe mig. Og saa betroede jeg hende alt. Tænk dig, hun vidste intet om vort Forhold! Hvis du havde set, hvor bevæget, hvor rystet hun var! Hun blev ganske bleg. Jeg fortalte hende vor Historie, at du havde forladt dine Forældre, hvordan vi levede, og hvor meget vi led, at vi frygtede alt og kun stolede paa — for jeg talte ogsaa i dit Navn — at hun vilde tage vort Parti og sige til sin Stifmoder, at hun ikke vil ægte mig. At dette var den eneste Udvej til Frelse for os, og at vi intet andet Haab havde. Hun hørte paa mig med Interesse, med Sympathi. Aa, hvis du havde set hendes Øjne i det Øjeblik! Hele hendes Sjæl syntes at straale i hendes Blik.

Hun takkede mig for den Tillid, jeg viste hende og lovede at hjælpe mig af al Magt. Hun spurgte mig ogsaa ud om dig, sagde, hun vilde gjærne lære dig at kjende, bad mig sige dig, hun holdt af dig som en Søster, bad dig gjøre det samme overfor hende, og da hun fik at vide, jeg ikke havde været hos dig i fem Dage, skyndte hun selv paa, jeg skulde gaa til dig — —»

Natascha var stærkt bevæget.

«Og saa kunde du fortælle mig om alle dine Heltegjerninger hos den døve Fyrstinde først!» udbrød hun i en bebrejdende Tone, «hvordan var Katia, da du forlod hende? Var hun glad, — fornøjet? —»

«Ja, — — hun var glad ved at have kunnet udføre en ædel Handling, og dog græd hun — for — ser du, Natascha — hun elsker mig — — hun ogsaa. Hun tilstod mig, hun havde allerede begyndt at elske mig, at hun kun saa' faa Mennesker, og at hun havde fundet Behag i mig allerede for længe siden. Hun har altid sat Pris paa mig, fordi alt, hvad der ellers omgiver hende, er List og Løgn, mens jeg havde forekommet hende oprigtig og retskaffen. Saa rejste hun sig og sagde: Gud være med Dem, Alexis Petrovitsch, ak, jeg troede — — men hun fuldendte ikke Sætningen og løb grædende ud. Vi blev enige om, hun i Morgen skal sige til sin Stifmoder, hun ikke vil ægte mig, og at jeg skal sige min Fader alt og vise mig fast og modig. Hun bebrejdede mig ikke at have sagt alt dette

før: «en hæderlig Mand bør ikke være bange!» sagde hun. Hun er en ædel Sjæl! Hvad min Fader angaar, holder hun ikke af ham. Hun siger, han er listig og pengegridsk. Jeg forsvarede ham, men hun vilde ikke tro mig. Hvis jeg ikke kan sætte noget igjennem overfor min Fader i Morgen — og hun er vis paa, jeg kommer tilkort — raader hun ogsaa til, at jeg skal søge Beskyttelse hos Fyrstinden, hvem ingen vover at modsætte sig. Vi har lovet hinanden at være som Broder og Søster for Fremtiden. Aa, hvis du kjendte hendes Historie, hvis du vidste, hvor ulykkelig hun er, hvilken Lede hun har ved det Liv, hun fører i sin Stifmoders Hus, ved denne evindelige Spillenkomedie — hvor hun vilde beundre dig, hvis hun fik dig at se, min elskede Natascha! I er skabt til at være Søstre, I maa holde af hinanden, det er jeg vis paa. Hvor jeg gjærne vilde se jer sammen. Bild dig nu ikke noget ind, Natascha, og lad mig tale om hende. Naar jeg er hos dig, har jeg Lyst at tale om hende, og hos hende at tale om dig. Du véd godt, jeg elsker dig højere end nogen anden, højere end hende — — du er mit alt — mit Liv!»

Natascha saa' paa ham med blide sørgmodige Øjne Hans Ord syntes at virke paa hende som et Kjærtegn, paa samme Tid de voldte hende Smerte.

«Det er allerede tre Uger siden, jeg begyndte at skatte hende efter Fortjeneste,» sagde Alioscha,

jeg var der hver Dag, og naar jeg kom hjem, tænkte jeg paa jer begge og sammenlignede jer.»

«Og hvem af os bar saa Prisen?» spurgte Natascha smilende.

«Undertiden du, undertiden hun. Men du var dog altid den, jeg endte med at holde mest af. Naar jeg taler med hende, føler jeg, jeg bliver bedre — — men, altsaa, i Morgen bliver al Ting afgjort.»

«Beklager du hende ikke? Hun elsker dig, siger du — —»

«Jeg beklager hende, Natascha! Men vi vil alle elske hverandre, og desuden — —»

«Og desuden — — Farvel!» hviskede Natascha ganske sagte, som om hun talte med sig selv. Alioscha saa' paa hende med Forbavselse.

I dette Øjeblik blev vor Samtale afbrudt paa den mest uventede Maade. Vi hørte Støj i det Værelse, der paa én Gang brugtes til Køkken og Forstue, og et Øjeblik efter aabnede Mavra Døren og gjorde forskjellige Gestus med Hænder og Øjne til Alioscha.

«Der er nogen, som vil tale med dig, kom lidt her ud,» sagde hun i en hemmelighedsfuld Tone.

«Hvem kan det være?» sagde Alioscha og saa' urolig paa os. «Jeg kommer strax tilbage.»

Det var hans Faders Kammertjener. Fyrsten havde paa Hjemvejen ladet sin Vogn holde udenfor det Hus, hvor Natascha boede, og sendte Bud op for at spørge, om hans Søn var der.

«Det er besynderligt,» sagde Alioscha helt forlegen. «Det er første Gang — hvad skal det betyde?»

Natascha blev greben af den største Uro. Saa med ét aabnede Mavra atter Døren.

«Her er han selv, ham, Fyrsten!» sagde hun hviskende, tungerapt og forsvandt med det samme.

Natascha blev bleg og rejste sig. Støttet til Kanten af Bordet fæstede hun i den heftigste Bevægelse Øjnene paa Døren, gjennem hvilken den uventede Gjæst skulde træde ind.

Saa gik Døren op, og Fyrsten kom ind.

II.

Han kastede et hastigt, opmærksomt Blik paa os. Det var umuligt at opdage, om han kom som Ven eller Fjende.

Han var en Mand paa omtrent firti Aar. Hans smukke og regelmæssige Træk skiftede hyppig Udtryk. Og dette foregik saa hurtig, og den Forandring, det frembragte, var saa fuldstændig, at den syntes frembragt ved en Mekanisme.

Ansigtets lidt brunlige Oval, de udmærkede Tænder, tynde og fine Læber, den velformede, lige og noget lange Næse, den høje Pande uden en Rynke, de graa, temmelig store Øjne — alt tilsammen udgjorde en smuk Helhed, og dog fik

man ikke noget behageligt Indtryk af ham. Hans Væsen virkede først og fremmest frastødende, fordi der altid var noget paataget, studeret ved ham, som bibragte én den Overbevisning, at man aldrig vilde lære hans virkelige jeg at kjende. Naar man saa' opmærksomt paa ham, begyndte man at faa Mistanke om, at der bag denne evindelige Maske skjulte sig noget ondt, listigt, i højeste Grad egoistisk.

Hvad der især tiltrak sig Opmærksomhed var hans Øjne. De var graa, smukke og meget store. Men de syntes ikke helt at lystre hans Vilje. Han vilde gjærne gjøre dem blide og kjærlige, men Udtrykket skiftede uvilkaarlig, blev, trods al den Umage, han gjorde sig for at faa det elskværdigt, ofte haardt, trodsigt, mistænksomt, ondt. Han var temmelig høj, vel proportioneret, lidt mager, og saa' yngre ud, end han var. Hans kastanjebrune Haar var næppe begyndt at graane. Han havde overordentlig fint formede, aristokratiske, smukke Øren, Hænder og Fødder. Han var klædt med en udsøgt Elegance, næsten ungdommelig i Enkelthederne, hvad for Resten ikke klædte ham ilde. Man skulde have anset ham for Alioschas ældre Broder.

Han gik henimod Natascha.

«Mit Besøg hos Dem paa denne Tid og uden at være anmeldt maa forekomme Dem besynderligt og aldeles udenfor al selskabelig Regel,» sagde han, «men De maa være overbevist om, jeg er mig det excentriske i min Opførsel fuldkommen

bevidst. Jeg véd, De er ligesaa skarpsindig som ædelmodig. Dersom De derfor vil skjænke mig nogle Minutter, er jeg vis paa, De vil forstaa og undskylde mig.»

Han udtalte disse Ord meget høfligt, men fast og med stor Selvsikkerhed.

«Vær saa venlig at tage Plads,» sagde Natascha, som endnu næppe havde overvundet sin Bevægelse og Skræk. Han bukkede let og satte sig.

«Tillad mig først at sige et Par Ord til min Søn. Alioscha,» vedblev han og vendte sig til ham, «du var næppe gaaet, uden at vente paa mig og uden at sige Farvel, før Katerina Feodorovna blev syg. Grevinden skyndte sig strax ind til hende og fandt hende i den heftigste Sindsbevægelse. Hun sagde os, hun kunde ikke blive din Hustru, at hun vilde gaa i Kloster, at du havde tilstaaet hende din Kjærlighed til Natalia Nikolajevna, og at du havde bedt om hendes Bistand — — Denne saa uventede Erklæring var naturligvis Resultatet af den mærkelige Tilstaaelse, du havde gjort hende. Forestil dig min Overraskelse og min Skræk. Da jeg kom her forbi,» sagde han til Natascha, «saa' jeg, her var Lys endnu, og en Tanke, jeg har baaret paa længe, fik saa megen Magt over mig, at jeg ikke kunde modstaa den. Jeg gik her op — De skal om et Øjeblik faa at vide, hvorfor — men jeg beder Dem forud ikke blive forbavset, hvis min

Forklaring skulde have noget saarende ved sig. Alt dette er kommet saa uventet — —»

«Jeg haaber, jeg skal kunne forstaa Dem og vide — — at paaskjønne det, De har at sige,» svarede Natascha nølende.

«Jeg gjør virkelig Regning paa Deres Forstaaelse,» vedblev han, «og naar jeg har tilladt mig at komme til Dem, er det, fordi jeg véd, hvem jeg har at gjøre med. Jeg har allerede kjendt Dem længe. De véd, at der mellem Deres Fader og mig er forskjellige Uoverensstemmelser, som ikke skriver sig hverken fra i Dag eller igaar. Jeg vil ikke søge at retfærdiggjøre mig. Jeg har maaske større Uret imod ham, end jeg hidtil har troet. Men hvis det forholder sig saaledes, er det, fordi jeg er bleven ført bag Lyset. Jeg er mistænksom, det tilstaar jeg, jeg tror mere paa det onde hos Folk end paa det gode. Det er et ulykkeligt Karaktértræk, som findes hos Folk med kolde Hjærter. Jeg plejer ikke at lægge Skjul paa mine Fejl. Jeg har troet paa alle Bagtalelserne, og da De havde forladt Deres Forældre, blev jeg meget bange for Alioscha. Men den Gang kjendte jeg Dem endnu ikke, og de Underretninger, jeg har skaffet mig lidt efter lidt, har beroliget mig meget. Jeg har iagttaget, studeret Dem, og jeg er bleven overbevist om, min Mistanke var ugrundet. Jeg har erfaret, De har brudt med Deres Forældre, og at Deres Fader af al Magt modsætter sig Deres Ægteskab med min Søn. Den Kjendsgjerning, at De har

et saa stort Herredømme over min Søn, og at De ikke har brugt det til at tvinge ham til at ægte Dem, har givet mig en overordentlig gunstig Mening om Dem. Ikke des mindre tilstaar jeg aabent, jeg havde taget den faste Beslutning at gjøre alt, hvad der staar i min Magt, for at hindre Deres Forening med min Søn. Jeg udtrykker mig vist alt for aabenhjærtig — men i dette Øjeblik er den fuldstændigste Oprigtighed for mit Vedkommende absolut nødvendig. Det vil De selv indrømme, naar De har hørt mig til Ende. Kort efter, De havde forladt Deres Forældre, forlod jeg Petersborg, og jeg var allerede den Gang ikke længere bange for Alioscha, fordi jeg stolede paa Deres Stolthed. Jeg havde forstaaet, De ikke vilde gifte Dem med ham, før de Fjendtligheder, som skilte os ad, var bilagte. De vilde ikke forstyrre det gode Forhold, der bestaar mellem min Søn og mig, thi De vidste godt, jeg aldrig havde tilgivet ham. De vilde heller ikke, man skulde sige, De havde knyttet Dem til en Mand, fordi han var Fyrste. De har tværtimod ladet alle se, hvor meget De foragtede os, og De ventede maaske selv paa det Øjeblik, da jeg skulde komme og bede Dem gjøre min Søn den Ære at modtage hans Haand. Jeg vedblev ikke desmindre at være lige forbitret paa Dem. Uden at ville retfærdiggjøre min Opførsel, kan jeg ikke skjule de Bevæggrunde, som bragte mig til at handle, som jeg gjorde. Ser De, De tilhører ikke nogen fornem Familie, og De er ikke rig. Skjønt jeg

har nogen Formue, behøver vi mere, end vi har. Forgyldningen er gaaet af vort Vaabenskjold. Vi behøver indflydelsesrige Forbindelser og Penge, og selv om Grevindens Stifdatter ikke har megen Indflydelse, er hun dog overordentlig rig. Hvis vi havde nølet, vilde der ganske sikkert have meldt sig Bejlere, som havde snappet denne Brud ud af Hænderne paa min Søn. Det var umuligt at lade en saadan Lejlighed gaa fra sig, og skjønt Alioscha egentlig endnu er for ung, besluttede jeg at fri til Katerina for ham. Jeg er aabenhjærtig, ser De nok. Det staar jo Dem frit for med Foragt at se ned paa en Fader, der selv tilstaar, at han, fristet af Interesserthed og Fordomme, har villet tilskynde sin Søn til at begaa' en slet Handling. Thi at forlade en højsindet ung Pige, der har ofret ham alt, og mod hvem han er saa skyldig, det er en slet Handling. Jeg gjentager det, jeg vil ikke retfærdiggjøre mig. Den anden Grund, jeg havde til at ønske min Søns Ægteskab med Grevindens Stifdatter er den, at hun er en ung Pige, der fortjener den højeste Grad af Kjærlighed og Agtelse. Hun er smuk, vel opdragen, har et elskværdigt Temperament og megen Aand, skjønt hun endnu kun er et Barn i mange Retninger. Alioscha mangler Karaktér, han er letsindig, overordentlig lidet fornuftig og helt igjennem en Dreng, trods sine to og tyve Aar. Hans eneste Fortjeneste er at have et godt Hjærte, en Egenskab, som i Forening med hans Fejl kan blive meget farlig. Jeg havde allerede længe mærket, at min

Indflydelse over ham var svækket. Jeg saa', at Ungdommens Fristelser fik Overtaget hos ham og paadrog ham endog forskjellige Forpligtelser. Jeg véd ikke, om jeg holder for meget af ham, men jeg kom til den Overbevisning, at jeg alene var ikke længer stærk nok til at lede ham. Det er imidlertid tvingende nødvendigt, at han undergives en stadig og velgjørende Indflydelse. Hans føjelige, svage, kjærlige Temperament vil heller hengive sig og adlyde end befale, og saaledes vil det vedblive at være hele Livet igjennem. De kan derfor tænke Dem, hvor glad jeg blev, da jeg i Katerina Feodorovna traf det Ideal, jeg havde drømt om for ham. Men det var for silde. En anden havde allerede faaet denne Indflydelse over ham. Det var Dem. Ved min Hjemkomst for en Maaned siden gav jeg mig til at iagttage ham, og jeg fandt til min store Tilfredshed, der var foregaaet en kjendelig Forandring med ham til det bedre. Det letsindige, barnagtige i hans Væsen var der endnu, men der havde udviklet sig visse, stærke, ophøjede Følelser hos ham. Han begyndte at faa Interesse for andet end blot og bart Legeværk, for alt, hvad der er stort, ædelt, retskaffent. Han havde endnu adskillige besynderlige Idéer — dumme og flygtige, det er sandt, men hans Stræben, hans Tilbøjeligheder og Følelser var blevet bedre, dybere, og det er Grundlaget for alt. Denne lykkelige Forandring er ubestridelig Deres Værk, De har begyndt hans Opdragelse fra nyt af. Jeg tilstaar

Dem, den Tanke faldt mig ind, at De bedre end nogen anden kunde skabe hans Lykke. Men jeg stødte den tilbage. Jeg vilde ikke. Jeg vilde rive ham fra Dem, koste, hvad det koste vilde, og jeg gav mig strax i Færd dermed. Jeg troede, jeg skulde naa mit Maal — jeg troede det endnu for en Time siden. Men det, der hændte i Aften hos Grevinden, har kuldkastet alle mine Planer, og jeg er især bleven slaaet af en aldeles uventet Omstændighed. Alioscha har vist sig saa mærkværdig alvorlig ved denne Lejlighed, og jeg er bleven i høj Grad overrasket ved den Styrke, den Trofasthed og Heftighed, der er i hans Hengivenhed for Dem. De har, jeg gjentager det, aldeles afgjort begyndt hans Opdragelse fra nyt af. Jeg har set, at den Forandring, der er foregaaet med ham, gaar dybere, end jeg formodede. Han har i Aften lagt saa megen Fornuft for Dagen, som jeg var langt fra at ane, han havde, paa samme Tid som han har handlet med sjælden Finfølelse og Skarpsindighed. Han har valgt den sikreste Vej til at komme ud af en pinlig Situation. Han har forstaaet at paakalde den ædleste menneskelige Sjælsevne, nemlig den at kunne tilgive og gjengjælde ondt med godt. Han har givet sig et Væsen i Vold, som han havde fornærmet, og har bedt hende om Raad og Bistand. Han har vovet at appellere til en Kvindes Stolthed, skjønt hun allerede elskede ham, og har tilstaaet hende, hun havde en Rivalinde, og paa samme Tid, han indgød hende Sympathi for denne Rivalinde,

skaffede han sig hendes Tilgivelse og Løfte om den mest uinteresserede søsterlige Kjærlighed. At kaste sig ind i en saadan Labyrinth af Forklaringer uden at saare, uden at fornærme, vilde maaske ikke være lykkedes selv for de klogeste og fiffigste. Det er kun unge, rene og fine Sind som hans, der er i Stand dertil. Jeg er overbevist om, Natalia Nikolajevna, De hverken med Raad eller Daad har haft Del i det Skridt, han har gjort i Dag, og det er endog muligt, De ikke har vidst noget af det, før han i dette Øjeblik har sagt Dem det selv. Tager jeg fejl?»

«De tager ikke fejl,» svarede Natascha, hvis Kinder brændte, mens hendes Øjne straalede med usædvanlig og ligesom forklaret Glans.

Fyrstens Veltalenhed begyndte at gjøre Indtryk.

«Det er fem Dage siden, jeg saa' Alioscha,» tilføjede hun, «baade Planen og dens Udførelse skyldes ene og alene ham selv.»

«Det var jeg vis paa,» svarede Fyrsten, «men ikke desto mindre er denne uventede Skarpsindighed, denne Evne til at fatte en Beslutning, denne Pligtfølelse, denne ædle Fasthed, alt dette er til syvende og sidst Frugter af Deres Indflydelse paa ham. Jeg har tænkt over Sagen og taget alle Omstændigheder med i Beraad, mens jeg kjørte hjem, og efter nøje at have overvejet det hele, har jeg følt Kraft til at tage en Beslutning. Vore Ægteskabsplaner med Grevindens Stifdatter er tilintetgjorte og vil ikke blive gjenoptagne. Men

selv om det forholdt sig anderledes, vilde de ikke blive det, fordi jeg er overbevist om, De alene vil kunne gjøre min Søn lykkelig, De alene være hans Ledestjærne, og at De allerede har lagt Grunden til hans fremtidige Lykke. Jeg har intet skjult for Dem hidtil, og jeg skjuler intet for Dem nu. Jeg holder af alt, hvad der hedder Karrière, Penge, Udmærkelser, Rang, skjønt jeg i Grunden anser en stor Del deraf som Fordomme, men disse Fordomme holder jeg paa, og jeg vil ikke træde dem under Fødder. Men alligevel er der Omstændigheder, som bringer alle Indvendinger til Tavshed, og jeg elsker min Søn inderlig — — kort sagt, jeg er kommen til den Slutning, at Alioscha ikke bør skilles fra Dem, fordi han, uden Dem, vil gaa til Grunde. Og — skal jeg tilstaa det? det er allerede en Maaned siden, jeg har indset dette, men først i Dag er det blevet mig klart, at denne Slutning er fuldstændig rigtig. Jeg kunde have ventet med at sige Dem alt dette til i Morgen, i Stedet for at gjøre Dem Ulejlighed ved Midnatstide. Men min Ilfærdighed maa bevise Dem, med hvilken Iver og især med hvor stor Oprigtighed, jeg gaar til Værks. Jeg er intet Barn, og jeg vilde aldrig i min Alder beslutte mig til at gjøre et uovervejet Skridt. Jeg føler dog godt, der vil behøves Tid for helt at overbevise Dem om, jeg mener det ærlig. Nu har jeg gjort Begyndelsen. Behøver jeg at sige Dem, hvorfor jeg kom her op til Dem? Jeg kom for at opfylde en Pligt imod Dem — — og jeg beder

Dem indstændig ikke forlade min Søn og række ham Deres Haand for Altret. Aa, se ikke i mig en stræng Dydsprædikant, der omsider har tilgivet sine Børn og ædelmodig giver dem Lov at være lykkelige. Nej, saa vilde De gjøre mig Uret! Tro heller ikke, jeg forud har været sikker paa Deres Samtykke, fordi jeg vidste, hvad De allerede har ofret for min Søn — atter og atter nej! Jeg skal være den første til at erkjende, han ikke er Dem værd — han er god og sand og vil selv indrømme det. Men det er heller ikke nok. Jeg har følt mig dragen hertil, just i Aften, ogsaa af en anden Grund — — jeg kom for» (han rejste sig ærbødig og med en vis Højtidelighed) «at blive Deres Ven. Jeg véd godt, jeg ikke har noget Krav paa Deres Venskab, men jeg beder Dem om Tilladelse til at forsøge paa at fortjene det.»

Med en ærbødig Bøjning for Natascha ventede han paa Svar. Jeg havde iagttaget ham opmærksomt, mens han talte, og han havde lagt Mærke til det.

Han talte koldt, men ikke uden en vis Veltalenhed. Nu og da affekterede han en Slags Skødesløshed i sin Udtryksmaade. Tonen svarede ikke altid til den Iver, der skulde have bragt ham til at komme paa en saa lidet passende Tid til et første Besøg, især under de forhaandenværende Omstændigheder. Noget af hvad han sagde, havde han øjensynlig forberedt sig paa, og et og andet Sted i hans Tale, der var af en højst be-

synderlig Længde, havde han givet sig Mine af at være en skikkelig Fyr, der tvang sig til at kvæle sine Følelser og skjule dem under tilsyneladende Ligegyldighed og Spøg. Men alt dette faldt mig først ind senere. Den Gang tænkte jeg helt anderledes. Han havde udtalt de sidste Ord med saa megen Varme, Hjærtelighed og med et saa stærkt Skin af oprigtig Agtelse for Natascha, at vi lod os narre. Noget, der lignede Taarer, blinkede i hans Øjne. Nataschas Hjærte var fanget. Hun rejste sig uden at sige et Ord og rakte ham Haanden. Han tog den og kyssede den ømt — — Alioscha strømmede over af Henrykkelse.

«Hvad sagde jeg, Natascha?» udbrød han, «du troede ikke, han havde det ædleste Hjærte i hele Verden! Kan du nu se!» Han kastede sig om sin Faders Hals og kyssede ham heftig. Faderen besvarede Kysset paa samme Maade, men skyndte sig dog at gjøre Ende paa denne følsomme Scene, som om han var forlegen over al denne Rørelse.

«Nu er det nok,» sagde han og tog sin Hat, «nu vil jeg gaa. Jeg bad om ti Minutter, og jeg har været her en hel Time,» tilføjede han smilende. «Men jeg gaar med det ivrige Ønske snart at se Dem igjen. Tillader De mig at besøge Dem, saa ofte det vil være mig muligt.»

«Aa, ja — ja! svarede Natascha, «saa ofte De kan; jeg vilde gjærne snart — meget snart

— — holde af Dem — —» tilføjede hun helt forvirret.

«Hvilken elskværdig Oprigtighed!» sagde Fyrsten smilende. «Hvor lidet De ligner disse Verdensmennesker, som vilde lade sig nøje med en almindelig Høflighedsfrase! Deres Ærlighed er mig kjærere end alle mulige forstilte Behageligheder, og jeg er bange for, jeg mangler meget i at være værdig til Deres Venskab!»

«Aa — jeg beder Dem! Ingen Smigrerier!» mumlede Natascha rødmende. Gud, hvor var hun smuk i det Øjeblik!

«Ja, ja da,» sagde Fyrsten, «men endnu et Ord. Tænk Dem, hvor det er uheldigt! Jeg kan hverken komme i Morgen eller i Overmorgen. Jeg har i Aften faaet et Brev, som nøder mig til at deltage i en meget vigtig Sag og tvinger mig til at forlade Petersborg i Morgen. Tro ikke, jeg kom saa silde, just fordi jeg ellers ikke vilde kunne naa herop i disse to Dage. Men det tror De naturligvis heller ikke — der ser De, hvor mistænksom jeg er! Hvorfor skulde det falde mig ind, De troede det? Denne Mistænksomhed har været mig til stor Skade, og alle mine Fortrædeligheder med Deres Familie kommer maaske blot af denne beklagelige Mangel i min Karaktér — — I Dag er det Tirsdag, jeg haaber at være her igjen paa Lørdag, og samme Dag besøger jeg Dem saa. Tillader De, jeg tilbringer Aftenen hos Dem?»

«Ja vist, ja vist!» sagde Natascha, «jeg vil vente Dem med Utaalmodighed.»

«Hvor det glæder mig! Jeg vil da komme og lære Dem bedre at kjende, men — — men nu gaar jeg. Men først maa jeg trykke Deres Haand,» sagde han og vendte sig pludselig til mig. «Jeg beder om Forladelse — jeg har allerede flere Gange haft den Fornøjelse at træffe Dem, og vi er blevne forestillede for hinanden. Det er mig overordentlig behageligt at forny Bekjendtskabet.»

«Vi har rigtig nok truffet hinanden,» svarede jeg, idet jeg gav ham Haanden, «men jeg husker ikke, vi har gjort Bekjendtskab med hinanden.»

«Hos Fyrst R. i Fjor.»

«Om Forladelse, det havde jeg glemt. Men jeg forsikrer Dem, denne Gang skal jeg huske det. Denne Aften vil jeg ikke let kunne glemme.»

«Nej, De har Ret, jeg heller ikke. Jeg véd, De er en god og oprigtig Ven af Natalia Nikolajevna og min Søn. Jeg haaber, De vil tage mig med som den fjerde i Forbundet,» føjede han til og saa' paa Natascha.

«Ja, han er en rigtig god Ven! Og gode Venner vil vi alle være!» udbrød Natascha, henrevet af de Følelser, der fyldte hendes Hjærte. Stakkels Pige! Hendes Øjne havde straalet af Glæde, da hun saa', Fyrsten ikke glemte at sige Farvel til mig. Hun holdt saa meget af mig!

«Jeg kjender mange, som beundrer Deres Talent,» vedblev Fyrsten, «og deriblandt to Beundrerinder, som vil være henrykte ved at se Dem. Det

er Grevinden, min bedste Veninde, og hendes Stifdatter. Vil De tillade mig at forestille Dem for disse Damer?»

«Jeg vil føle mig meget smigret derved — — jeg har saa faa Bekjendtskaber — —»

«De maa give mig Deres Adresse? Hvor boer De? Jeg skal have den Fornøjelse at — —»

«Jeg kan ikke modtage Besøg, Deres Excellence, i alt Fald ikke for Øjeblikket.»

«Skjønt jeg ikke har Ret til at være en Undtagelse, vilde jeg dog — —»

«Jeg beder Dem! hvis De virkelig ønsker det — — vil jeg føle mig æret — — jeg boer i . . Strædet, i Klugens Hus.»

«Klugens Hus!» udbrød han som forbavset. «Har De boet der længe?»

«Aa nej, ikke ret længe,» svarede jeg, idet jeg uvilkaarlig saa' skarpt paa ham. «Jeg boer i Nr. 44.»

«44! Boer De dér — — alene?»

«Ja — — ganske alene.»

«Saa—aa! Det er — — jeg tror, jeg kjender dette Hus. Saa meget des bedre — — saa gaar jeg ikke fejl. Jeg har meget at tale med Dem om. Jeg vil bede Dem gjøre mig en Tjeneste — ikke sandt, det er en god Begyndelse. Naa paa Gjensyn — tillad mig at række Dem Haanden endnu en Gang.»

Han gav sin Søn og mig et Haandtryk, kyssede Nataschas Haand og gik.

Vi var meget bevægede. Det, der var foregaaet, var kommet saa uventet, saa overraskende! Vi følte, alt var forandret. Et Øjeblik havde været nok til at skabe noget helt nyt, ukjendt, om os. Alioscha var gaaet tæt hen til Natascha og kyssede hendes Hænder uden at sige noget, betragtede hende ømt og ventede paa, hun skulde begynde at tale.

«Alioscha, min Ven,» sagde hun endelig, «du maa endelig i Morgen gaa hen til Katerina Feodorovna.»

«Jeg har tænkt paa det, jeg gaar naturligvis hen til hende.»

«Men det vil maaske være hende pinligt at se dig — — hvad er derved at gjøre?»

«Jeg véd ikke, kjære. Det har jeg selv tænkt — men, vi faar at se — — nu er alt forandret for os, Natascha.»

Hun smilede og saa' længe paa ham med Ømhed.

«Hvilken Takt, hvilken Finhed, han viste! Han saa' denne fattige, elendige Bolig, og ikke et Ord — —»

«Om hvad?»

«Naa — — at du maatte have en bedre — — eller sligt —» føjede han rødmende til.

«Men, Alioscha — hvorfor det?»

«Jeg vilde blot gjøre opmærksom paa, hvor fint han behandlede dig. Og hvor han roste dig! Jeg sagde dig det nok! Han er i Stand til at forstaa og skatte alt. Hvad mig angaar, behand-

lede han mig for Resten vel meget som en Dreng. Alle betragter mig som et Barn. Bah — jeg er det ogsaa.»

«Du er et Barn. Men du er dog klogere end alle vi andre, min gode, kjære Alioscha!»

«Han sagde ogsaa, mit gode Hjærte kun gjorde mig Skade? Hvad vil det sige, det forstaar jeg ikke? Men, sig mig, Natascha, skulde jeg ikke nu gaa hjem til ham. Jeg skal komme igjen i Morgen ganske tidlig.»

«Ja, gaa — gaa, min Ven. Det er en udmærket Idé. Men kom igjen i Morgen saa tidlig som muligt. Nu behøver du ikke mere at blive fem hele Dage borte fra mig,» sagde hun, idet hun tilkastede ham et baade længselsfuldt og drillende Blik.

Vi var alle saa lykkelige og glade.

«Gaar du med, Vania?» spurgte Alioscha, idet han gik.

«Nej, lad ham blive. Jeg maa tale med ham,» sagde Natascha, «glem ikke i Morgen, rigtig tidlig.»

«I Morgen tidlig! Farvel, Mavra!»

Mavra var i stor Bevægelse. Hun havde hørt det hele, men ikke forstaaet ret meget og vilde nu have Besked paa alt. Ogsaa hun anede, der var indtraadt en stor Forandring.

Vi var alene. Natascha tog min Haand og syntes et Øjeblik at søge efter Ord til det, hun vilde sige.

«Jeg er træt,» sagde hun endelig, «sig mig, gaar du hjem til «*dem*» i Morgen?»

«Ja vist.»

«Sig det til Moder, men ikke til Fader.»

«Du véd godt, jeg aldrig taler til ham om dig.»

«Det er sandt. For Resten faar han det nok at vide. Søg at erfare, hvad han siger, hvordan han optager det. Tror du, han vil forbande mig, fordi jeg gifter mig? Skulde det være muligt?»

«Det maa Fyrsten om. Han maa forlige sig med din Fader, og saa vil alt gaa af sig selv.»

«Aa, Gud! hvis det kunde ske!» udbrød hun, som om hun bad.

«Vær ikke bange, Natasaha. Alt vil vende sig til det bedste, det er sikkert.»

«Vania, hvad mener du om Fyrsten?» spurgte hun efter et Øjebliks Tavshed.

«Hvis han er ærlig, er han, efter min Mening, en fuldkommen *gentleman*.»

«Hvad mener du? Skulde det være muligt, han ikke var ærlig?»

«Det synes mig ikke muligt,» svarede jeg, «og dog maa jeg sige mig selv, at denne Tanke ogsaa var faldet mig ind! Det var besynderligt!»

«Du saa' paa ham hele Tiden — — saa forskende — —»

«Ja, han forekom mig lidt underlig.»

«Ogsaa mig. Han har en Maade at tale paa, som — — jeg er træt, min Ven. Gaa nu og kom i Morgen og se til mig, naar du har været hos

dem. Aa, sig mig blot, var det saarende, det, jeg sagde til ham, at jeg gjærne snart vilde kunne holde af ham?»

«Nej — hvorfor skulde det være saarende?»

«Og dog var det — — en lille Smule dumt — jeg sagde jo dérmed, at jeg endnu ikke holdt af ham.»

«Nej, vist ej, det var tværtimod rigtig nydelig sagt. Du var henrivende sød i det Øjeblik. Det er ham, som er dum, hvis han fra sin Storheds Tinde ikke kan forstaa det.»

«Du ser ud, som du var vred paa ham. Aa, hvor jeg er ond og mistænksom og forfængelig! Le ikke! Du véd, jeg skjuler aldrig noget for dig. Aa, du gode, kjære Ven! Hvis jeg paany bliver ulykkelig, hvis Sorgerne kommer igjen, vil du staa mig bi. Maaske er du saa den eneste! Hvordan skal jeg kunne gjengjælde dig det? Vania — forband mig aldrig — —»

Jeg gik hjem og lagde mig til Sengs. Mit Værelse var fugtigt og mørkt som en Kjælder. En Mængde Tanker og Følelser stormede ind paa mig, og jeg kunde længe ikke sove.

Men hvor maatte en vis Mand, som laa rolig i sin Seng i dette Øjeblik, ikke le, hvis han i det hele ikke fandt det under sin Værdighed at le af os! Det er sandsynligt, han fandt det under sin Værdighed.

III.

Da jeg den næste Morgen henimod Klokken ti gik ud af min Dør for at løbe hen til Vassilij Ostrov hos Ikhmenievs og derfra til Natascha, traf jeg udenfor paa Gangen min Gjæst fra igaar, Smiths Barnebarn. Jeg blev glad ved at se hende — og véd egentlig ikke hvorfor. Jeg havde ikke faaet Tid til at se rigtig paa hende den foregaaende Dag, og hun forekom mig endnu besynderligere ved Dagens Lys. Det vilde virkelig være vanskeligt at træffe paa et sælsommere, mere ejendommeligt Væsen — i det mindste i det Ydre. Hun var lille af Vækst, havde sorte, straalende Øjne, som ikke havde det fjærneste russiske ved sig, tykt, sort Haar i ét Vilderede, et underlig tilsløret Udtryk i Øjnene, der dog saa' fast og forskende paa én. Det var umuligt, at ikke enhver, som gik hende forbi paa Gaden, maatte lægge Mærke til hende.

Det, som især vakte Opmærksomhed, var netop hendes Øjne. De straalede af Intelligens, men var dog paa samme Tid mistænksomme og trodsige. Ved Dagen lignede hendes gamle, plettede Kjole endnu mere en Klud. Hun saa' ud, som om hun kunde være angreben af en eller anden haardnakket, snigende Sygdom, der var i Færd med lidt efter lidt at undergrave hendes Organisme.

Hendes magre Ansigt havde en gulbrun Teint, der syntes at tyde paa en Leversygdom, og som

slet ikke var naturlig. Og dog var hun ikke grim trods al Elendighedens og Sygdommens Hæslighed. Hun havde især en meget smuk, noget lav Pande, prægtig formede Læber med en lille Fold, der tydede paa Stolthed og Dristighed, men de var blege, næsten farveløse.

«Aa, det er dig,» udbrød jeg, «jeg tænkte nok, du vilde komme igjen. Kom inden for.»

Som Dagen før gik hun langsomt over Tærskelen, idet hun saa' sig mistroisk om. Hun betragtede opmærksomt det Værelse, hvori hendes Bedstefader havde boet, som om hun søgte at gjøre sig Regnskab for de Forandringer, der var foretagne af den nye Lejer. «Æblet falder sjælden langt fra Stammen,» tænkte jeg, «hun er maaske afsindig!»

Jeg ventede paa, hun skulde sige noget, men hun vedblev at være tavs.

«Vilde se efter Bøgerne,» sagde hun endelig og slog Øjnene ned.

«Aa, ja — Bøgerne; se her, her er de. Jeg har gjemt dem til dig.»

Hun saa' nysgjerrig paa mig og fortrak Munden paa en besynderlig Maade, som om hun vilde undertvinge et vantro Smil. Men det varede kun et Sekund, saa antog hendes Ansigt atter sit strænge, gaadefulde Udtryk.

«Har Bedstefader talt til Dem om mig?» spurgte hun, idet hun maalte mig fra Hoved til Fod med en vis Ironi.

«Nej, han har ikke, men han — —»

«Hvoraf vidste De da, jeg vilde komme? hvem havde sagt Dem det?» spurgte hun barsk.

«Det var, fordi jeg tænkte, din Bedstefader kunde ikke leve her ganske alene, forladt af alle. Han var saa gammel og svag. Jeg maatte sige mig selv, én eller anden nok kom til ham. Se her er Bøgerne. Vil du bruge dem til at lære af?»

«Nej.»

«Hvad vil du da gjøre med dem?»

«Bedstefader læste med mig i Begyndelsen, naar jeg kom og besøgte ham.»

«Og siden?»

«Jeg kom ikke mere — jeg har været syg.» Hun gjorde Mine til at ville gaa.

«Har du nogen Slægt? Fader eller Moder?»

Hun trak pludselig Brynene sammen og saa' forskrækket paa mig, saa vendte hun sig om og gik sagte ud af Værelset uden at svare mig, akkurat som Dagen forud.

Jeg fulgte hende forbavset med Øjnene. Paa Tærskelen standsede hun.

«Hvad døde han af?» spurgte hun kort, idet hun vendte sig lidt om imod mig med samme Gestus og samme Bevægelse, jeg havde set hende gjøre Aftenen før, da hun spurgte om Azor.

Jeg gik hen til hende og fortalte hende i faa Ord om hendes Bedstefaders Død. Hun hørte tavs paa mig med bøjet Hoved og Ryggen vendt imod mig. Jeg sagde hende, at da den gamle Mand døde, havde han nævnet den sjette Linje.

«Jeg gættede,» tilføjede jeg, «at dér boede nogen, han holdt af. Derfor ventede jeg, en eller anden vilde komme og besøge ham. Han holdt uden Tvivl af dig, siden han tænkte paa dig i sin sidste Time.»

«Nej,» mumlede hun ligesom mod sin Vilje, «han holdt ikke af mig.» Hun var heftig bevæget. Jeg troede, hun anstrængte sig for at beherske sin Sindsbevægelse af en Slags Stolthed. Hun bed som rasende i Underlæben, og hendes Hjærte bankede saa stærkt, at jeg tydelig kunde høre det. Jeg ventede at se hende pludselig briste i Graad. Men hun gjorde Vold paa sig selv.

«Hvor er det Plankeværk, han døde ved?»

«Jeg skal vise dig det — naar vi gaar. Hvad hedder du?»

«Aa, det er jo ligegyldigt.»

«Hvad er ligegyldigt?»

«Det er ligegyldigt — alt er ligegyldigt — — jeg har intet Navn!» sagde hun med brudt Stemme, idet hun begyndte gaa. Jeg holdt hende tilbage.

«Vent lidt, du besynderlige, lille Pige. Du ser, jeg vil dig vel. Det gjorde mig saa ondt at se dig græde igaar Aftes, dér, i Krogen, ude paa Trappen — — din Bedstefader døde i mine Arme. Det var sikkert dig, han tænkte paa, da han talte om den sjette Linje. Det er, som han havde betroet dig til mig. Jeg drømmer saa tit om ham — — jeg har gjemt dine Bøger til dig

— hvorfor er du saa sky? Er du bange for mig? Du er uden Tvivl forældreløs. Maaske er du ude blandt fremmede? Sig mig, forholder det sig ikke saaledes?»

Jeg bestræbte mig for at berolige hende. Der var noget — jeg vidste ikke hvad — som drog mig til hende, men det var mere end Medlidenhed. Det forekom mig, at det, jeg havde sagt hende, havde rørt hende. Hendes Blik var ikke haardt mere, men hun faldt atter hen i sin drømmende Tilstand.

«Helene,» sagde hun med ét.

«Du hedder Helene?»

«Ja — —»

«Vil du komme og besøge mig sommetider?»

«Det er umuligt — — jeg véd det ikke — — jeg skal komme — —» sagde hun hviskende, som om hun kæmpede med sig selv. I dette Øjeblik slog et Ur et eller andet Sted i Nabolavet. Den lille begyndte at ryste, og idet hun saa' paa mig med uudsigelig Angst, spurgte hun, hvad Klokken var.

«Halv elleve, tror jeg.»

Hun udstødte et Skrig af Rædsel og løb ud paa Trappen. Men jeg holdt hende endnu en Gang tilbage ude paa Gangen.

«Saadan lader jeg dig ikke gaa,» sagde jeg til hende, «hvad er du bange for? Er det for at komme for silde hjem?»

«Ja, ja! Jeg gik hjemmefra uden at sige

det! Lad mig gaa! Jeg faar Prygl af hende.» Og hun søgte at slippe fra mig.

«Hør nu,» sagde jeg til hende, «jeg skal ogsaa til Vasilij Ostrov, til den trettende Linje. Jeg har forsinket mig, jeg vil tage en Drosche. Kom med mig, jeg skal bringe dig hjem, du kan være der hurtigere, end om du gaar — —»

«De kan ikke komme hjem til mig, De kan ikke,» udbrød hun saa forskrækket, at hendes Ansigt fortrak sig.

Vi skyndte os at gaa. Jeg tog den første den bedste Vogn, vi mødte, en saakaldt «Guitar» — — hun maatte have meget Hastværk, for hun samtykkede i at kjøre med.

Jeg var bange for at udspørge hende. Hun slog med Hænderne og vilde springe ud af Droschen, da jeg spurgte hende, hvad hun var saa forfærdelig bange for hjemme.

«Hvad for en Hemmelighed stikker her under?» tænkte jeg.

Hun sad daarlig. Hvert Stød, Vognen gjorde, tvang hende til at gribe fat i min Paletot med sin venstre Haand — en lille, smudsig, skrubbet Haand. Idet hun gjorde en Bevægelse for at komme til at sidde bedre, saa' jeg hendes Fødder. Skoene var gamle og hullede, og hun havde ingen Strømper. Skjønt jeg havde besluttet ikke at udfritte hende, udbrød jeg:

«Hvad! du har ingen Strømper paa! Hvor kan du gaa ud med nøgne Fødder i saa koldt og fugtigt Vejr?»

«Jeg har ingen.»

«Aa, Gud, du boer jo dog ikke alene. Du skulde have bedt om et Par, inden du gik ud.»

«Det vil jeg ikke.»

«Men du bliver jo syg og dør!»

«Naa, saa dør jeg.»

Jeg saa', mine Spørgsmaal irriterede hende, jeg gjorde ingen flere.

«Se, her var det, han døde,» sagde jeg til hende og viste hende det Sted, hvor den gamle Mand havde draget sit sidste Suk.

Hun betragtede Stedet opmærksomt, og saa sagde hun i en bedende Tone:

«For Guds Skyld! følg ikke efter mig. Jeg skal komme igjen, jeg skal komme, saa snart jeg kan!»

«Det var Ret! Jeg har allerede sagt dig, jeg ikke gaar hjem med dig, men sig mig, hvad du er bange for. Du er vist meget ulykkelig. Det gjør mig saa ondt for dig — —»

«Jeg er ikke bange for nogen,» sagde hun vrissende.

«Men hvorfor sagde du da: hun prygler mig?»

«Lad hende prygle mig!» udbrød hun, «lad hende kun prygle mig! lad hende kun prygle mig!» Hendes Øjne skød Lyn, og hendes dirrende Læber udtrykte bitter Foragt.

Vi kom til Vassilij Ostrov. Hun bad mig lade Droschen holde ved den sjette Linje, steg ud og saa' sig urolig om.

«Bliv ikke holdende, kjør. Jeg skal komme, jeg skal komme!» raabte hun i heftigt Sindsoprør, «kjør — hurtig, hurtig!»

Jeg lod Vognen kjøre, men et Øjeblik efter steg jeg ud af Droschen og gik tilbage. Jeg gik over paa den anden Side af Gaden og saa' hende skynde sig af Sted. Hun var endnu ikke kommen ret langt, skjønt hun gik hurtig. Hun vendte sig hyppig om og standsede nu og da for at forvisse sig om, hun ikke blev fulgt. Men jeg passede paa og skjulte mig i Portene. Hun fik ikke Øje paa mig og vedblev at gaa videre.

IV.

Tilsidst løb hun næsten. Da hun omsider havde naaet Enden af Gaden, gik hun ind hos en Urtekræmmer. Jeg skjulte mig i Nærheden for at se hende, naar hun kom ud igjen, idet jeg tænkte, hun vist ikke blev længe borte.

Hun kom ogsaa strax efter, uden Bøger, men med en Lerskaal i Haanden. Saa gik hun endnu nogle Skridt og forsvandt i Porten paa et Hus, der havde et meget mistænkeligt Udseende. Det var et lille gammelt Stenhus paa to Etager, nylig strøget over med skiden gul Farve. I det ene af de tre Vinduer i underste Etage saa' man en lille rødmalet Ligbaare. Det var en Ligkiste-

fabrikants Skilt. Det saa' ikke ud til, han gjorde glimrende Affærer. Vinduerne i den øverste Etage var meget smaa, og indenfor de matte, grønlige, ituslaaede Ruder var der røde Bomuldsgardiner. Jeg skraaede over Gaden og læste paa en Jærnplade, der var fastgjort oven over Porten: Madam Bubnovs Hus.

Næppe havde jeg dechifreret denne Inskription, før jeg inde fra Gaarden hørte nogle gjennemtrængende Skrig, som fulgtes af en sand Malstrøm af Skjældsord, og jeg saa' et svært Fruentimmer, klædt som en Borgerkone med et Tørklæde om Hovedet og et grønt Schavl om Skuldrene, staa paa en Trætrappe, der førte udenfor Huset ned i Gaarden. Hun havde et rødt og ubehageligt Ansigt, hendes smaa Øjne, der druknede i Fedt og var underløbne med Blod, flammede af Ondskab. Skjønt det var tidligt paa Dagen, var hun øjensynlig drukken. Det var den lille Helene, hun skjældte ud. Hun stod foran hende som lynslagen med sin Skaal i Haanden. Et andet Fruentimmer med Haar og Klæder i den vildeste Uorden, med Ansigtet oversmurt med hvid og rød Sminke, kigede frem over Megærens Skuldre.

Et Øjeblik efter gik Kjælderdøren op, og en midaldrende, fattig klædt Kvinde med et behageligt og beskedent Ydre viste sig paa Trappen. Nogle flere af Lejerne, en gammel, ganske affældig Mand og en ung Pige lukkede deres Døre op. En høj og kraftig Mujik — Portneren uden

Tvivl — stod midt i Gaarden, støttet til sin Kost og iagttog ligegyldig hele Scenen.

«Aa, du forbandede Blodsugerske?» hylede Konen og slap en Salve af Eder løs over den lille Stakkel med en Slags forbitret Rallen ved hvert nyt Skjældsord, «det er saadan du lønner mig for al min Omsorg, din Tiggertøs! Jeg sender hende i Byen efter Agurker, og saa render hun sin Vej! Jeg tænkte nok, hun vilde stikke af, aa, hvor hun ærgrer mig! Igaar Aftes rev jeg næsten alle Haarene ud af Hovedet paa hende, og i Dag render hun igjen. Hvor bliver du dog af, din Landstrygerske, hvor har du været? Hos hvem har du været, din fordømte Hedningeunge, hos hvem? dit Udyr med dine opspilede Øjne, Giftsnog? hos hvem har du været? Sig det, dit raadne Utyske! sig det, eller jeg kvæler dig paa Stedet!»

Og Furien kastede sig over den lille — men holdt inde, da hun pludselig fik Øje paa Kjælderbeboersken, der saa' paa hende. Saa vendte hun sig til hende, og vedblev at skjælde endnu værre end før, idet hun slog ud med Armene, som om hun tog hende til Vidne paa sit Offers forfærdelige Forbrydelse.

«Moderen er kreperet, det véd I, Godtfolk! Dette elendige Kryb er alene i Verden. Jeg saa', hun var jer til Besvær, I stakkels fattige Folk, som selv intet har at spise. Naa, saa sagde jeg til mig selv: man maa gjøre noget for at være Sct. Nikolaj til Behag. Jeg vil antage mig denne

forældreløse — jeg tog hende! Og hvad mener I saa? Nu har jeg underholdt hende i to Maaneder — og i to Maaneder har hun suget mig Blodet af Aarerne og Kjødet af Kroppen! Aa, den Igle! den Brilleslange! den Djævleunge! Og hun siger ikke et Ord; om man prygler hende, eller ikke prygler hende — der er ikke et Ord at faa ud af hende. Man skulde tro, hun havde Munden fuld af Vand! Hun river Hjærtet ud af Livet paa mig — og dog tier hun stille! Hvem tror du, du er, din afskyelige storsnudede Tingest, Abekat, Misfoster! Havde jeg ikke været, var du død af Sult paa Gaden.»

«Hvorfor er du saa hidsig, Anna Triphonovna? Hvad har hun nu gjort?» spurgte Konen.

«Hvad hun har gjort, go'e Kone, hvad hun har gjort? Jeg vil ikke have, hun skal gaa noget Steds, uden jeg véd af det: gjør ikke, hvad godt er, efter dit eget Hoved, gjør hellere ondt efter mit, det er nu mit Valgsprog. Hun har været lige ved at lægge mig i Graven i Dag. Jeg sender hende ud efter Agurker, og hun bliver borte i tre Timer! Hvor har hun været? Hvad er det for Beskyttere, hun har fundet? Har jeg ikke gjort hende godt nok? Jeg har eftergivet hendes Hedningebæst af Moder en Gjæld paa fjorten Rubel, jeg har ladet hende begrave paa min Bekostning, jeg tog denne Djævelunge til mig for at opdrage hende, det véd du nok, min kjære, go'e Kone! Har jeg saa ikke Ret til hende? Hvis hun i det mindste følte det

— men nej, hun gjør al Ting lige tvært imod mig! Jeg vilde gjøre hendes Lykke! Jeg vilde have, hun skulde gaa med Musselins Kjoler, jeg har kjøbt Støvler til hende, jeg har klædt hende paa som en Dukke! Naa, Godtfolk, hvad siger I saa — inden to Dage var gaaet, havde hun revet sin Kjole i Stykker, i ganske smaa Stykker — rent i Pjalter — og se nu paa hende! Hun har gjort det med Vilje, jeg lyver ikke, jeg saa' det selv. Og saa sagde hun til mig: jeg vil gaa med Bomuldskjole, og jeg vil ingen Musselinskjole ha'e! Naa, saa lettede jeg mit Hjærte og høvlede hende ordentlig igjennem. Saa sendte jeg Bud efter Lægen og betalte ham. Og i Stedet for straks at kvæle hende, fik hun ingen Mælk i en Uge. Jeg lod hende ogsaa vaske Gulv og hun vasker og vasker, det Aadsel! Hun gjør mig rasende, men hun bliver ved at vaske! Saa sagde jeg til mig selv: hun vil rende væk, det fejler ikke! I har selv hørt det, Godtfolk, det var derfor, jeg pryglede hende igaar, saa jeg næsten slog mine Hænder i Stykker. Og saa tog jeg hendes Sko og Strømper fra hende: saa kan hun ikke komme af Sted, tænkte jeg, og saa er hun dog stukket af. Hvor har du været? Sig det dog! Hos hvem? sig det, dit Brændenældefrø! Hvor har du været og beklage dig? Sig det, Zigøjnertøs, sig det!»

Og i sit Raseri kastede hun sig over den lille, der var helt forstenet af Rædsel. Hun greb hende fat i Haaret og kastede hende til Jorden.

Skaalen med Agurkerne fløj hende ud af Haanden og gik itu, det forøgede Furiens Raseri. Hun slog sit Offer i Ansigtet, i Hovedet, men Helene udstødte ikke et Skrig, ikke en Klagelyd. Jeg styrtede ind i Gaarden, og i min Harme foer jeg ind paa det drukne, rasende Fruentimmer.

«Hvad er det, De gjør? Med hvad Ret mishandler De et stakkels forældreløst Barn?» raabte jeg og greb hende i Armen.

«Hvad vil det sige? Hvem er du?» hvæsede hun, idet hun slap sit Bytte og stillede sig med Næverne paa Hofterne foran mig: «Hvad har du at bestille her i mit Hus?»

«De er et ubarmhjærtigt Menneske!» udbrød jeg, «med hvad Ret piner De dette stakkels Barn? Hun er ikke Deres Datter, ikke en Gang Deres Adoptivdatter, hun er forældreløs — —»

«Herre Jesus! hvem er dog du, der saadan vælter dig ind paa Folk? Har du fulgt hende? Jeg skal sende Bud efter Politiet! Hvad vil du? Er det maaske hos dig, hun har været? Hvad er du for én, der tør komme og gjøre Vrøvl i et fremmed Hus? Til Hjælp, til Hjælp!» Hun gik løs paa mig med knyttet Næve. Men idet samme lød et gjennemtrængende Skrig, som intet menneskeligt havde ved sig. Jeg vendte mig om. Helene laa uden Bevidsthed paa Jorden og vældede sig i forfærdelige Krampetrækninger. Hendes Ansigt var helt forvandlet, hendes Træk fordrejede. Hun havde et epileptisk Anfald. Det uordentlig

paaklædte Fruentimmer og Konen fra Kjælderen løb hen til hende og bar hende ind.

«Bare hun kunde krepere, den forbandede Unge!» hylede den tykke Kone, «det er det tredje Anfald i en Maaned. Skrub af, Spion!» og hun gjorde paa ny Mine til at ville anfalde mig. Saa vendte hun sig til Portneren: «hvad staar du dér og gaber efter? Hvad Gavn har man af saadan en Dvornik? hvad giver jeg dig Løn for?»

«Gaa din Vej, gaa din Vej!» sagde Dvorniken til mig som for en Forms Skyld, «hvis du ikke vil have, man skal slaa din Pandeskal i Stykker. Bland dig ikke i andres Sager. Tag Benene med dig og skrub af.»

Jeg havde intet andet at gjøre, og jeg gik, overbevist om, at min Indblanding havde været aldeles frugtesløs. Men jeg følte Harmen koge i mig. Paa Fortovet foran Porten blev jeg staaende og kigede ind gjennem Laagen. Den tykke Kone gik op til sig selv, og da Dvorniken var færdig med sit Arbejde, forsvandt han ogsaa. Et Øjeblik efter kom den Kone, som havde hjulpet med at bære Helene ind, ud paa Trappen, og var paa Vej til sin Bolig, da hun fik Øje paa mig. Hun standsede og saa' paa mig med en nysgjerrig Mine. Hendes Ansigt, der udtrykte Blidhed og Godhed, gav mig Mod. Jeg gik atter ind i Gaarden og nærmede mig hende.

«Tillad mig at spørge Dem, hvordan det er gaaet til, at denne lille Pige er her, og hvad dette slette Kvindemenneske tager sig for med

hende? Det er ikke blot og bar Nysgjerrighed fra min Side. Jeg har truffet dette stakkels Barn før, og der er en bestemt Aarsag, hvorfor jeg interesserer mig for hende.»

«Hvis De virkelig interesserer Dem for hende, gjorde De bedst i at tage hende hjem til Dem eller faa hende anbragt et andet Sted end lade hende gaa til Grunde her,» svarede hun.

Det forekom mig, hun var bange for at tale med mig og vilde gjærne slippe fra mig.

«Men hvis De ikke vil give mig nogen Oplysning, hvordan skal jeg saa kunne udrette noget? Jeg véd ikke det mindste. Dette afskyelige Fruentimmer er sagtens Madam Bubnov, Husets Ejerinde?»

«Ja.»

«Hvordan gaar det da til, at denne lille Pige er hos denne Furie? Er hendes Moder død her i Huset?»

«Det kan gjærne være. Men det kommer ikke os ved — —» og hun vilde paa ny til at gaa.

«Jeg beder Dem — det interesserer mig saa meget. Jeg kunde maaske gjøre noget for hende. Hvem er denne lille Pige? hvem var hendes Moder?»

«Hun var en Udlænding, havde kun været her kort. Hun boede hos os, her nede. Hun var syg. Hun døde af Brystsyge.»

«Hun maa have været meget fattig, siden

hun ikke havde andet Sted at bo end i en Krog i en Kjælder.»

«Aa, den Stakkel! Det var en Ynk. Vi havde allerede lidt nok at leve af, og dog havde vi sex Rubel tilgode hos hende, da hun havde boet hos os i fem Maaneder. Vi begravede hende. Min Mand lavede Ligkisten.»

«Og hvorfor siger da Madam Bubnov, det er hende, der har betalt Begravelsen?»

«Det er ikke hende.»

«Hvad hed hun?»

«Hun havde saadant et løjerligt Navn, det var vist tysk, jeg kan ikke udtale det.»

«Hed hun Smith?»

«Nej, slet ikke. Anna Tiphonovna tog Pigebarnet til sig for at opdrage hende, som hun siger. Men, det er ikke godt — —»

«Hun har sagtens et eller andet Formaal? —»

«Hun har meget slemme Ting for,» sagde hun med nogen Nølen, «jeg véd ikke, om jeg tør sige det. Det kommer jo ikke os ved — —»

«Og du gjorde bedre i at holde din Mund i Tømme,» sagde en grov Stemme bag ved os. Jeg vendte mig om og saa' en ældre Mand, klædt i en Stuefrakke med en Kaftan over. Det var Konens Mand.

«Hæ! kjære Herre, vi har intet at tale med Dem om — det er ikke vores Sag — —» sagde han, idet han skelede til mig. «Gaa du bare ind! Deres Tjener, min Herre. Vi er Ligkistefabrikanter. Dersom De har Brug for et eller andet,

som angaar Forretningen, saa med Fornøjelse — — Men udenfor det har vi intet med hinanden at gjøre — —»

Jeg gik min Vej i dybe Tanker og i den heftigste Bevægelse. Jeg kunde intet udrette, og dog var det mig smerteligt at maatte lade alt her gaa, som det vilde. Noget af det, Ligkistefabrikantens Kone havde sagt, havde især slaaet mig. Der var uden Tvivl en eller anden Skurkestreg bag ved.

Jeg gik med bøjet Hoved og fordybet i Grublerier, da jeg med ét hørte mit Navn nævne af en drillende Stemme. Jeg saa' op og fik Øje paa en Mand, der var stærkt beruset. Han dinglede paa Benene, var ret vel klædt, men havde en gammel Kappe om sig og en luvslidt Hue paa Hovedet. Denne Skikkelse var mig ikke ubekjendt. Jeg undersøgte ham nærmere, mens han paa sin Side blinkede til mig med et ironisk Smil.

«Kjender du mig ikke?»

V.

«Aa, er det dig, Maslobojev!» udbrød jeg, idet jeg pludselig gjenkjendte en gammel Universitetskammerat. «Hvilket uventet Møde!»

«Ja, et løjerligt Træf! Det er sex Aar siden, vi har set hinanden, det vil sige, vi har mødt hinanden ofte, men Deres Excellence har ikke

værdiget mig et Blik. Du er jo virkelig bleven General — — det vil sige i Literaturen.» Og han saa' paa mig med et spodsk Smil.

«Aa, hvad det angaar, kjære Maslobojev, saa er det bare Snak. For det første er Generalerne i Literaturen skabte af andet Stof end jeg, og saa maa det være mig tilladt at sige dig, jeg godt husker at have mødt dig, men at du lod, som du ikke saa mig.»

«Virkelig? Men, sig mig, er du da ikke bange for at kompromittere dig? Jeg er saadan lidt paa en Kant — naa, lad os lade det Spørgsmaal fare. Ser du, Vania, du har altid været en Fandens skikkelig Fyr. Husker du den Gang, du tog mod en Dragt Prygl for min Skyld? Du sagde ikke et Ord, du angav mig ikke, og den Løn, jeg gav dig, var at gjøre Nar af dig hele Ugen. Du, ærlige Sjæl! Lad mig omfavne dig!» (Vi omfavnede hinanden.) «Nu har jeg allerede arbejdet og slidt i adskillige Aar og taget al Ting, som det faldt, men jeg har ikke glemt gamle Dage: det glemmer man ikke! Og du — hvad tager du dig for?»

«Jeg? Aa, jeg arbejder ogsaa.»

Han saa' paa mig med en drukken Mands Ømhed. Han var, for Resten, en rigtig fortræffelig Fyr.

«Nej, Vania, du er ikke som jeg!» udbrød han med ét i en tragisk Tone. «Ser du, Vania, jeg har læst den — jeg har læst — — Naa, rent ud: har du travlt?»

«Ja, jeg har meget travlt og er i en gruelig Kattepine angaaende en Sag, som — — men sig mig, hvor du boer.»

«Ja, jeg skal nok sige det — men nu skal du se, hvad der er meget bedre — det er det dér — —»

Han pegede paa en Knejpe en halv Snes Skridt fra det Sted, hvor vi stod.

«Café og Beværtning,» vedblev han, «det er ligefrem en simpel Knejpe, ser du, men da vi behøver et passende Sted, hvor vi kan snakke sammen, og Brændevin, saa lad os ikke være Kostforagtere, Fa'erlil! Den kommer lige fra Kiev, til Fods, du! Jeg har drukket af den — ofte, ser du, jeg kjender den! Og for Resten vilde ingen vove at give mig daarlige Varer af den Slags. Man kjender Filip Filipitsch. Filip Filipitsch, det er mig! Jeg er Kjender! Klokken er et Kvartér til tolv; nu vel, fem og treti Minutter over elleve giver jeg dig min Velsignelse. Vi har Tid nok til at kvæle Abekatten saa længe. Du har vel tyve Minutter tilovers til din gamle Ven — — hvad?»

«Lad gaa — tyve Minutter! Men ser du, Fa'erlil, jeg forsikrer dig, jeg har noget at gjøre — —»

«Ja vist, ja vist! Men blot et Ord, før vi gaar der ind. Du ser ud til at være i daarligt Humør.»

«Det er jeg ogsaa.»

«Ser du, jeg gættede det. Jeg er bleven Fysiognom. Det er en Beskæftigelse, der er lige

saa god som enhver anden. Kom, lad os gaa ind og snakke sammen. I tyve Minutter skal jeg magelig kunne kvæle Admiral Tschoinsky*); saa drikker jeg i Ro og Mag et lille Glas Birkevin, et Glas Pommerans, saa en Likør, og jeg skal nok desuden hitte paa noget mere. Jeg drikker det tørt, Fa'erlil! Jeg faster paa Festdagene før Messen. Hvad dig anbelanger, kan du godt være fri for at drikke, hvis du ikke vil. Jeg bryder mig blot om at have dig med. Men hvis du drikker et Glas med, er det mageløst. Kom nu. Vi skal snakke lidt sammen, saa ses vi ikke mere i en halv Snes Aar, for, ser du, Fa'erlil Vania, jeg er ikke din Ligemand!»

«Aa, hold nu op med de Dumheder, og lad os skynde os. Jeg har lovet dig tyve Minutter, men saa skal du lade mig gaa.»

Idet vi gik op ad Trappen til anden Sal, stødte vi paa to Herrer, som var aldeles berusede, og som, da de fik Øje paa os, dinglende gjorde Plads for os.

Den ene af dem var en ganske ung Mand, uden Spor af Skjæg, med Undtagelse af nogle svage Dun, der skulde forestille Knebelsbart. Hans Ansigt udtrykte den højest mulige Grad af Dumhed. Han var klædt som en Laps, men paa en temmelig latterlig Maade. Hans Klæder saa' ud, som de ikke var syet til ham. Han havde

*) Det vil sige: drikke The, af Tschoi, et russisk Ord, som betyder: The.

Ringe paa Fingrene, en Naal i Halstørklædet. Hans Haar var kæmmet op i en løjerlig Toupet. Han smilte og lo i ét væk.

Hans Ledsager, en Mand paa omtrent et halvt hundrede Aar, var stor, maveför, temmelig skødesløst klædt, havde ogsaa en stor Naal i Halstørklædet og var skaldet. Hans Ansigt var bleggult, koparret og opdunset. Paa Næsen, der havde Form som en Knop, sad et Par Briller. Ansigtet udtrykte Ondskab og Sanselighed. Hans stygge, ondskabsfulde Øjne druknede i Fedt og blinkede frem som gjennem en Spalte. De kjendte begge Maslobojev, thi Tyksakken gjorde en trodsig Grimace, der rigtignok kun varede et Sekund, og den unges Smil blev sødligt og underdanigt Han tog endog sin Hue af.

«Be'er om Forladelse, Filip Filipovitsch,» lallede han, idet han betragtede sin Kammerat med drukken Rørelse.

«For hvad?»

«For — — di — —,» han knipsede sig paa Halsen, lige ved Struben, for at antyde, at han havde drukket tæt. «Mitroschka er ogsaa der oppe. Det er afgjort, han er en Skurk.»

«Aa, Snak!»

«Ja vist — — men, takket være Mitroschka, gned de Fjæset ind paa ham dér (han pegede paa sin Kammerat) med sur Fløde — — hi, hi hi!»

Hans Kammerat puffede ham i Siden med Albuen.

«Hvis De har Lyst, Filip Filipitsch, skal vi tømme nogle Flasker sammen; tør jeg haabe — —»

«Nej, du gamle, det er umuligt i dette Øjeblik,» svarede Maslobojev, «jeg er optaget.»

«Hi hi. Jeg ogsaa, — jeg har en lille Forretning at afgjøre — og det saamænd med Dem.»

Hans Kammerat puffede atter til ham.

«Naa, siden, siden.»

Vi gik ind i det første Værelse. En meget proper og net Buffet optog hele dets Længde. Den var besat med Postejer, Kjødretter, Mellemretter af alle Arter, Karafler, som indeholdt Likører af alle mulige Farver. Maslobojev trak mig rask hen i en Krog: «Den unge Fyr,» sagde han, «det er Sisobriukhov, en meget bekjendt Melgrosserers Søn. Hans Fader efterlod ham fem hundrede tusende Rubel, og nu lever han flot. Han har været i Paris, hvor han har sat en umaadelig Mængde Penge overstyr, muligvis har han gjort helt rent Bord. Senere arvede han en Onkel, og nu er han i Færd med at solde Resten op. Om et Aarstid har han ikke det tørre Brød. Han er dum som en Gaas og hjemsøger for Tiden Restaurationer, Knejper og Skuespillerinder og vil partout give Flottenheimeren. Den anden, den ældre, Arkipov, er en Slags Kjøbmand eller Intendant. Han har været med blandt Brændevinsforpagterne og har spillet Bankerot to Gange. Det er en Dagdriver, en Gavtyv og Sisobriukhovs Svirebroder og Kammerat — Judas og Falstaff i én Person. Denne ækle Fyrs modbydelige Sanse-

lighed har undertiden visse Luner, som — — jeg véd en ligefrem kriminel Historie om ham. Han har vidst at sno sig fra det. I én Henseende er jeg slet ikke kjed af at have truffet ham her. Jeg ventede ham — — han udsuger Sisobriukhov. Han kjender alle Slags Smuthuller, hvad der gjør ham meget søgt af de unge Mennesker af denne Slags. Jeg har en gammel Regning at afgjøre med ham, og denne Mitroschka, du ser nok den kjønne Fyr, dér henne ved Vinduet, i russisk Dragt, med Zigeuner-Ansigtet, har ogsaa et Horn i Siden paa ham. Denne Mitroschka spiller Hestepranger og kjender alle Hovedstadens flotte Fyre. Han er en Gavtyv, men en sjælden Gavtyv. Med sin Fløjlsvams ser han ud som en Slavofil. Men giv ham Kjole paa og alt, hvad dertil hører, før ham ind i den engelske Klub, udgiv ham for at være en eller anden Grev Tamburinov, og han vil spille sit Parti Whist, tale som en *grand seigneur*, stikke dem Blaar i Øjnene. Jo, han narrer dem, min Tro. Men det tager en gal Ende med ham. Jeg sagde, Mitroschka havde et slemt Horn i Siden paa Tyksakken. Derfor vil det være let at faa ham hidsig. Tyksakken har taget Sisobriukhov fra ham, før han havde faaet Tid til at plukke ham tilstrækkelig. Hvis de har truffet hinanden før, maa der stikke et eller andet ondt under. Jeg véd for Resten godt, hvad det er, og jeg antager, det er Mitroschka, der har ladet mig vide, at Arkipov og Sisobriukhov vilde komme her, og at de strejfer omkring i Nabolaget for at sætte

en eller anden Skurkestreg i Værk. Jeg skummer Fløden af alt dette — jeg har saa mine Grunde. Men Mitroschka maa ikke mærke noget. Se ikke paa ham. Naar vi gaar, kommer han selv og siger mig, hvad jeg behøver at vide — kom nu, lad os gaa ind her i Kabinettet. Stefan, Stefan!» sagde han til Opvarteren, «du kjender min Smag!»

«Ja, Herre!»

«Naa, kom saa med det!»

«Øjeblikkelig, Herre!»

«Godt! Sæt dig, Vania, hvorfor ser Du saa vist paa mig? Du er forundret over at finde mig saadan, som jeg er. Du skal ikke undre dig. Der møder os i Livet Ting, man aldrig har tænkt sig, ikke en Gang drømt, især i disse Tider — — ja, vi pløjede Cornelius Nepos igjennem sammen, vi to. Naa, ser du, Vania, du kan være rolig. Maslobojev er maaske kommen lidt ud af Sporet, men han er dog den samme, han altid har været. Det er Omstændighederne alene, der er forandrede, og hvad de smudsige Hænder angaar, er man vel ikke derfor værre end saa mange andre. Jeg havde begyndt at studere Medicin, saa vilde jeg være Sproglærer, undervise i mit Fædrelands Literatur, jeg har skrevet en Artikel om Gogol. Senere tænkte jeg paa at blive Guldvasker, saa har jeg været lige ved at gifte mig. *Hun* vilde gjærne, — skjønt vi havde det saa sløjt i Huset, at man ikke skulde kunne finde noget, man kunde have lokket en Kat ud af Stuen med. Jeg var i Begreb med at lave mig i Stand til Ceremonien og

gjorde de nødvendige Skridt for at faa laant et Par Støvler, da mine i det sidste halvandet Aar havde været hullede, og — — naa, jeg giftede mig ikke. Hun holdt Bryllup med en Skolelærer, og jeg — jeg fik en Plads i en Agenturforretning. Siden den Gang har Piben faaet en anden Lyd. Aarene er gaaet, og skjønt jeg ikke har nogen fast Stilling, tjener jeg Penge uden altfor meget Slid. Jeg lader mig smøre og forsvarer den gode Sag. Tapper mod Faarene og Faar mod de tapre, er mit Valgsprog. Jeg véd, man ikke kan lave en Omelet uden at slaa Æg i Stykker, og — Forretningen gaar. Jeg gjør i den konfidentielle, hemmelige Branche — — forstaar du?»

«Du er dog vel ikke Spion?»

«Nej, jeg hører ikke til Politiets Sporhunde. Men jeg har saadan en lille Forretning i den Genre, halvt officielt, halvt privat. Ser du, Vania, jeg drikker. Og da det endnu ikke er lykkedes mig fuldstændig at drukne min Forstand i Brændevinen, véd jeg, hvad der venter mig. Der er intet at gjøre, man spilder sin Sæbe, naar man vil vaske en Neger hvid. Men vist er det, jeg ikke havde hilst paa dig i Dag, hvis jeg ikke havde følt noget af en Mand i mig endnu. Jeg er ikke værd at have noget at gjøre med for et Menneske som dig, Vania, og naar jeg standsede dig, har du Ret i, det var, fordi jeg var drukken. Men nu har vi snakket nok om mig, lad os hellere tale lidt om dig. Naa, kjære Ven, jeg har læst din Bog, fra Ende til anden — jeg taler om din

førstefødte. Da jeg havde læst den, var jeg lige ved at blive et ordentligt Menneske. Det var lige paa Nippet. Men saa tænkte jeg over Sagen og foretrak at blive ved at være, det jeg er. Men — —»

Han blev endnu længe ved at snakke, idet han blev mere og mere rørt, efterhaanden som han blev mere og mere beruset. Han havde altid været en flink Fyr, men med en Ræv bag Øret og forud for sin Alder. Han var allerede snedig som Skoledreng, holdt af at intrigere, var krakilsk, kunde vexelvis indsmigre sig hos Folk og volde dem Ubehageligheder, og var nu bleven en Mand, der vel ikke manglede Hjærte, men dog var i Færd med at gaa i Hundene. Der er mange af den Slags Folk blandt Russerne. De er ofte i Besiddelse af store Evner, som dog dør hen efterhaanden, og da de desuden er svage paa visse Punkter og derfor med Vidende og Vilje kan handle mod deres Samvittighed, gaar de altid til Grunde, i Reglen med velberaad Hu. Maslobojevs Svaghed var at døve sig selv med Vin.

«Og nu, min Ven, blot et Ord endnu,» begyndte han igjen. «Jeg har først hørt dig prise i høje Toner, saa har jeg læst forskjellige Kritiker af dit Arbejde — tro endelig ikke, jeg ikke læser — og saa møder jeg dig her med daarligt Fodtøj paa, travende i Snavset, med luvslidt Hat — og deraf har jeg draget adskillige Slutninger. Du er for Tiden Bladneger?»

«Ja.»

«Det vil sige, du er bleven Droschehest.»

«Ja, saadan noget af den Slags.»

«Ser du, min Ven, saa er det bedre at drikke! Jeg drikker mig fuld, saa strækker jeg mig paa min Sofa — den, jeg har, er fortræffelig — og saa bilder jeg mig ind, jeg er Homér eller Dante eller bedre endnu Frederik Barbarossa, for jeg kan bilde mig ind alt, hvad jeg vil. Men du kan ikke indbilde dig at være Dante eller Barbarossa: pro primo, fordi du vil være dig selv, og pro secundo, fordi al Villen er dig forbudt, da du er Droschehest. Jeg har Indbildningen, og du har Virkeligheden. Hør, sig mig ærlig og oprigtig, som mellem Brødre — ellers vil jeg være fornærmet paa dig i ti Aar — vil du ikke have nogle Penge? Jeg har Mønt! Lad være at skære Ansigt. Tag imod dem. Saa kan du betale dine Regninger, slippe ud af Klemmen og leve sorgfrit et helt Aar. Saa kan du kaste dig over en eller anden Idé og skrive et stort Værk. Hm! hvad siger du?»

«Tak, Maslobojev! Jeg paaskønner det broderlige Tilbud, du gjør mig. Jeg skal se op til dig, og saa kan vi tale om det. Men siden du er saa oprigtig imod mig, vil jeg bede dig om et Raad.»

Jeg fortalte ham Historien om Smith og hans Barnebarn, idet jeg begyndte med Konditoriet, og, løjerlig nok, mens jeg talte, troede jeg at se i hans Øjne, han ikke var helt ukjendt med Sagen. Jeg spurgte ham om det.

«Nej, det er ikke det,» svarede han, «for Resten har jeg hørt lidt tale om denne Smith, og jeg vidste, en gammel Mand var død i et Konditori. Hvad den gode Madam Bubnov angaar, véd jeg virkelig noget om hende. Jeg har ladet hende pumpe for to Maaneder siden: *je prends mon bien, où je le trouve,* det er den eneste Lighed, jeg har med Molière. Hun har maattet spytte i Bøssen. Men jeg har lovet mig selv, næste Gang skal det ikke blive ved hundrede Rubel, saa skal det være fem hundrede. Hun er en Taske, som foretager sig aldeles usigelige Ting, men sommetider gaar hun for vidt i sine Utuskestreger. Tag mig endelig ikke for en Don Quichote. Sagen er, jeg finder min Fordel derved, og jeg var henrykt over for lidt siden at møde Sisobriukhov. Det er øjensynligt, det er Tyksakken, som har ført ham her hen, og da jeg kjender den Handel, han mest holder af at drive, slutter jeg, at — —. Men jeg skal fange ham — — Det glæder mig, du har talt til mig om denne lille Pige, derved er jeg kommen paa et andet Spor. Ser du, Fa'erlil, jeg befatter mig med alle Slags Kommissioner, og om du vidste, hvilke Folk jeg har at gjøre med! Jeg har blandt andet en lille Sag at afgjøre for en Fyrste, og en Sag, man ikke skulde have ventet af en saa fornem Personage. Hvis du hellere ønsker det, skal jeg fortælle dig en gift Kones Historie. Kom og besøg mig, jeg har Emner at give dig til adskil-

lige Romaner, og hvilke Emner! Det er rent utroligt.»

«Hvad hedder denne Fyrste?» spurgte jeg med en vis Forudfølelse.

«Hvad kommer det egentlig dig ved? Men for Resten — som du vil — han hedder Valkovsky.»

«Peter?»

«Ja. Kjender du ham?»

«Meget lidt. Men jeg kommer maaske til mere end én Gang at tale til dig om denne Herre,» sagde jeg, idet jeg rejste mig. «Du har interesseret mig i højeste Grad.»

«Ser du, Fa'erlil, du kan forlange alt, hvad du vil, af mig. Jeg forstaar den Kunst at fortælle Historier, men jeg kan ogsaa tie. Hvis jeg bar mig anderledes ad, vilde jeg miste baade min Kredit og min Ære, det vil sige, i Forretningssager.»

«Nu vel, du skal blot sige mig saa meget, som din Ære tillader dig.»

Jeg var stærkt bevæget. Han mærkede det.

«Og hvad siger du om min Historie? Har du hittet paa noget?»

«Angaaende din Historie? Vent to Minutter paa mig, jeg vil blot betale min Regning.»

Han nærmede sig Kassen og befandt sig pludselig som rent tilfældig ved Siden af den unge Mand i den russiske Dragt. Han kjendte ham uden Tvivl bedre, end han havde villet tilstaa, og de saa' sikkert ikke hinanden for første

Gang. Mitroschka var en ret original Skikkelse. Han havde en Fløjls Vams paa og under den en Bluse af rødt Silketøj, hans grove, men smukke ungdommelige Træk, hans brunlige Teint, straalende kække Øjne, vakte Nysgerrighed og indgød en vis Sympathi. Hans Bevægelser var affekterede. Han søgte at give sig Mine af at have meget travlt under et værdigt og alvorligt Ydre.

«Vania,» sagde Maslobojev, da han atter kom ind til mig, «kom til mig Klokken syv i Aften, saa har jeg maaske noget at meddele dig. Jeg alene kan intet udrette. Før var det anderledes. Men nu er jeg ikke andet end en Drukkenbolt, og jeg har trukket mig tilbage fra Forretningerne. Men jeg har bibeholdt forskjellige Forbindelser, jeg kan hist og her slumpe til at faa en og anden Underretning, kan opsnuse et og andet ved Hjælp af Folk med en fin Næse. Det er paa den Maade, jeg gaar til Værks. I mine ledige Øjeblikke, det vil sige, naar jeg ikke er fuld, opererer jeg ogsaa lidt for min egen Regning, altid ved Hjælp af mine Konnexioner — — det er især Undersøgelser — — Men nu faar det være nok — her er min Adresse. Jeg begynder at blive trist, jeg skal ind og have mig et Glas Guldlikør. Saa tager jeg mig en Lur, til du kommer. Du skal gjøre Bekjendtskab med Alexandra Semenovna, og hvis vi faar Tid, vil vi tale om Poesi.»

«Og vi vil ogsaa tale om Forretninger?»

«Maaske.»

«Godt. Jeg skal sikkert komme. Det kan du stole paa.»

V.

Anna Andrejevna havde længe ventet mig. Nataschas Billet havde foruroliget hende, og hun troede, jeg senest vilde være kommen henimod Klokken ti. Da jeg endelig kom, var Klokken to. Den gode Dames Utaalmodighed var bleven til Angst. Desuden brændte hun af Længsel efter at meddele mig en ny Plan, de havde lagt, og tale til mig om sin Mand, som, skjønt han var syg og i daarligt Humør, var usædvanlig øm og kjærlig imod hende. Hun tog koldt imod mig, idet hun kneb Læberne sammen med affekteret Ligegyldighed. Men jeg havde Hastværk, og jeg sagde hende uden Omsvøb, hvad der var foregaaet Aftenen før. Da jeg fortalte hende om Fyrstens Besøg og det Forslag, han højtidelig havde gjort, veg hendes forstilte daarlige Lune for en ubeskrivelig Glædesparoxysme: hun var helt ude af det, korsede sig, græd, kastede sig paa Knæ foran Helgenbilledet, faldt mig om Halsen, kyssede mig og vilde fare ind og fortælle sin Mand det hele.

«Det er de Ydmygelser og Forurettelser, han har lidt, der har gjort ham til det, han er,» udbrød hun; «naar han faar at vide, Natascha vil faa hel Oprejsning, vil alt være glemt.»

Jeg havde Møje med at faa hende til at skifte Mening. Hun kjendte kun daarlig sin Mand, trods deres fem og tyve Aars Samliv. Hun vilde ogsaa gaa hen til Natascha. Men jeg forestillede hende, at Nikolaj Sergejitsch maaske ikke vilde synes om det, og at et saadant Skridt muligvis kunde skade Sagen. Omsider slog hun sig til Taals, men hun opholdt mig endnu en halv Time til ingen Nytte, idet hun bestandig gjentog det samme: «hvad skal jeg dog nu tage mig til, naar jeg skal være spærret inde mellem fire Vægge med al min Glæde?» Saa besluttede hun sig til at give Slip paa mig, da hun fik at vide, Natascha ventede mig.

Hun sagde Farvel til mig, idet hun gjorde Korsets Tegn over min Pande, og gav mig en Mængde Velsignelser med til sin Datter. Hun var lige ved at græde, da jeg bestemt afslog at komme igjen om Aftenen, med mindre noget uventet skulde indtræffe. Jeg saa' ikke hendes Mand. Han havde ikke lukket et Øje hele Natten, havde klaget over slem Hovedpine og Kuldegysninger og sov i dette Øjeblik i sit Værelse.

Natascha havde ogsaa ventet mig hele Formiddagen. Hun gik frem og tilbage i sin Stue med korslagte Arme, fordybet i Tanker.

Uden at afbryde sin Gang op og ned ad Gulvet, spurgte hun mig blidt, hvorfor jeg kom saa silde. Jeg fortalte hende kortelig Formiddagens Begivenheder. Men hun var adspredt og hørte ikke efter.

«Hvad nyt?» spurgte jeg.

«Intet,» svarede hun med en Mine, som lod mig ane, der var noget, hun vilde fortælle mig, men som hun ikke vilde komme frem med, før jeg var ved at gaa. Jeg kjendte denne Ejendommelighed hos hende, jeg gav efter for den og ventede.

Vi talte om den foregaaende Aften. Vi var fuldstændig enige om det Indtryk, Fyrsten havde gjort paa os. Vi syntes endnu mindre godt om ham end Dagen før. Mens vi paa ny gjennemgik Enkelthederne fra hans Besøg, sagde Natascha pludselig til mig:

«Naar nogen mishager mig ved første Øjekast, er det næsten altid et Forbud om, han vil blive mig sympathisk senere, har jeg lagt Mærke til.»

«Gud give, det maa være saaledes. Men alt vel overvejet, samtykker Fyrsten jo — hvor meget han end maaske spiller en Jesuits Rolle — virkelig og for Alvor i jeres Ægteskab.»

Natascha var standset midt i Værelset og tilkastede mig et strængt Blik. Hendes Træk var forstyrrede, hendes Læber skjælvede.

«Skulde han kunne lyve og bedrage i en saa alvorlig Sag?» spurgte hun med en Blanding af Stolthed og Forlegenhed.

«Det er netop det, jeg har spurgt mig selv om.»

«Han kan ikke have løjet, man maa ikke en Gang tænke sligt. Der er ingen Grund til det. Hvad maatte jeg være i hans Øjne, hvis han til-

lod sig at narre mig paa dette Punkt? En Mand kan ikke gjøre sig skyldig i en saadan Fornærmelse.»

«Nej, vist ej,» svarede jeg, mens jeg tænkte ved mig selv: «du har sandsynligvis ikke nogen anden Tanke, mens du gaar op og ned i dit Værelse, min stakkels Veninde, og maaske tvivler du endnu stærkere end jeg.»

«Aa, hvor jeg vilde ønske, han snart kom igjen!» sagde hun. «Han vilde tilbringe en hel Aften hos mig — — Det maa være en meget vigtig Forretning, siden han saadan har forladt alt og er rejst. Véd du ikke, hvad det er?»

«Paa Ære, nej. Han vil formodentlig ud og slaa Mønt. Man taler om et stort Foretagende, hvori han tager Del. Vi forstaar os ikke paa Forretninger, Natascha.»

«Ikke det ringeste. Alioscha talte om et Brev, han fik igaar.»

«Alioscha har altsaa været her?»

«Ja, han har.»

«Tidlig?»

«Ved Middagstid. Han staar silde op. Han var her kun et Øjeblik. Jeg sendte ham hen til Katerina Feodorovna. Han kunde ikke godt lade være at gaa der hen.»

«Havde han ikke selv i Sinde at gaa der hen?»

«Jo. Han foreslog det — —» hun fuldendte ikke Sætningen.

Jeg vilde gjærne have spurgt hende om mere, men der var Øjeblikke, hvor hun ikke holdt af, man gjorde hende Spørgsmaal.

«Hvor han er et besynderligt Menneske!» sagde hun endelig, idet hun bed sig let i Læberne og undgik mit Blik.

«Er der noget i Vejen?

«Nej, intet — — han var rigtig elskværdig — — men — —»

«Nu er han jo færdig med alle sine Sorger og Bekymringer,» tilføjede jeg.

Hun saa' vist paa mig. Maaske havde hun Lyst til at sige mig, at Alioschas Sorger og Bekymringer aldrig havde trykket ham synderlig. Men hun mente uden Tvivl, dette laa i mine Ord og gav sig til at surmule.

Men det varede ikke længe, før hun blev endog ualmindelig elskværdig. Jeg blev mere end en Time hos hende. Hun var meget urolig. Fyrsten havde gjort hende ængstelig. Hun vilde gjærne vide, hvad Indtryk hun havde gjort paa ham, om hun havde baaret sig ad, som hun burde, om hun ikke havde givet sin Glæde alt for frit Løb, om hun ikke havde vist sig alt for følsom eller eftergivende. Vilde han ikke gjøre Nar ad hende? Mon han ikke foragtede hende? — — Alle disse Spørgsmaal satte hendes Sind i den heftigste Bevægelse.

«Hvad vil du bryde dig om, at et slet Menneske kunde tænke noget mindre godt om dig? Lad ham tænke, hvad han vil.»

«Og hvorfor tror du, han skulde være slet?» spurgte hun.

Hun var mistænksom, men hos dette sjældne Væsen havde Mistænksomheden sit Udspring fra en ren Kilde. Hendes Stolthed kunde ikke taale, at det, hun betragtede som det højeste af alt, blev udsat for Latter. Hun vilde i Følge sin Natur kun have betalt et slet Menneskes Foragt med samme Mønt; men alligevel vilde hendes Hjærte have lidt, om nogen havde spottet det, hun betragtede som helligt, hvem end Spotteren var. Dette kom af hendes Mangel paa Verdenskundskab, og af at hun havde haft saa lidt Omgang med Mennesker og havde levet indelukket inden fire Vægge sit hele Liv. Hun havde i høj Grad den Tilbøjelighed, som er de blide Sinds Vuggegave, og som hun maaske havde efter sin Fader, nemlig at rose Menneskene over al Maade, overdrive deres gode Egenskaber og tro dem bedre, end de er.

Jeg rejste mig for at gaa. Natascha lod til at blive forundret, og jeg saa', hun var nærved at græde, skjønt hun, ligefra jeg kom, havde vist sig mere kølig imod mig end ellers. Hun trykkede min Haand meget stærkt og saa' vist paa mig.

«Alioscha var saa løjerlig i Dag,» sagde hun, «han var rar og saa' fornøjet ud, men han flagrede omkring som en Sommerfugl. Han drejede og vendte sig foran Spejlet hele Tiden, mens han var her. Han er næsten bleven for ligefrem — —

han var her ikke længe. Tænk dig, han bragte mig Sukkergodt.»

«Sukkergodt! det er meget elskværdigt og uskyldigt. Aa, hvor I dog er nogle løjerlige Mennesker begge to! I iagttager hinanden, I udspionerer hinanden, I søger at læse hinandens hemmelige Tanker af jeres Miner og Væsen, og I forstaar aldeles ikke hinanden! Lad det endda gaa med ham, han er glad som altid; men du!»

Hver Gang, hun beklagede sig over Alioscha eller vilde forelægge mig et eller andet delikat Spørgsmaal eller betro mig en Hemmelighed, som jeg skulde forstaa med et halvt Ord, saa' hun paa mig, idet hun viste sine smaa Tænder og ventede paa det Svar, der skulde give hendes Hjærte Trøst i Øjeblikket. Ved saadanne Lejligheder antog jeg altid, uden selv at vide det, en vis stræng og skærende Tone, som om jeg skjændte paa hende. Denne Strænghed og Alvorlighed gjorde imidlertid sin Virkning. Et Menneske føler undertiden Trang til at blive dadlet. Natascha følte sig i Reglen trøstet og styrket efter en saadan Samtale.

«Ser du, Vania,» sagde hun, idet hun lagde Hænderne paa mine Skuldre, mens hun med et kjærligt Blik syntes at ville stemme mig til Gunst for hende, «han forekom mig saa overfladisk — han tager sig Ægtemandsmine paa — det lader til, han vil spille en Mands Rolle, der har været gift i ti Aar og endnu er elskværdig. Han lo, vendte og drejede sig. Han havde Hastværk for

at komme hen til Katerina Feodorovna — hørte ikke, hvad jeg sagde til ham, talte om andre Ting, du kjender nok denne stygge Vane, det fornemme Selskab har, og som vi har gjort os Umage for at vænne ham af med. Kort sagt, han var saa — saa — ja, hvad skal jeg sige, — — ligegyldig. Men hvor jeg snakker! Aa, vi er meget fordringsfulde! hvilke Despoter vi er! Det mærker jeg først nu. Vi kan ikke tilgive blot den ringeste Forandring i hans Ansigt, og vi véd dog ikke, hvorfra den stammer! Du havde Ret i at skjænde paa mig. Det er min Fejl. Man skaber sig selv Sorger, og saa beklager man sig — — Tak, Vania, du har trøstet mig! Aa, dersom han blot kom i Dag! Men hvad saa, maaske han saa blev vred over et eller andet.»

«Hvad, har I allerede haft en Strid!» udbrød jeg forbavset.

«Ikke en Skygge deraf! Jeg var blot lidt trist, og skjønt han var glad som sædvanlig, da han kom, faldt han hen i Drømmerier lidt efter lidt. Jeg syntes, han sagde saa koldt Farvel til mig. Men jeg vil sende Bud efter ham — kommer du ikke ogsaa?»

«Jo, jeg skal nok komme, hvis jeg ikke bliver forhindret.»

«Hvad skulde kunne hindre dig?»

«En Sag, jeg har skaffet mig paa Halsen! Men jeg tror nok, jeg kan komme.»

VII.

Klokken syv præcis var jeg hos Maslobojev. Han beboede en Lejlighed paa tre meget malpropre, men vel møblerede Værelser. Der var en vis Flothed udbredt over det hele, men paa samme Tid ikke Spor af Orden eller Hygge.

En ung Pige, som vel omtrent kunde være nitten Aar, lukkede op for mig. Hun var meget smuk, havde gode, glade Øjne. Hun var tarvelig, men net og propert klædt. Jeg gættede strax, det var den Alexandra Semenovna, han havde talt om. Da jeg havde sagt, hvem jeg var, meddelte hun mig, at Maslobojev laa og sov i sit Værelse, men at han ventede mig. Hun førte mig ind til ham. Maslobojev laa paa en pragtfuld Kanapé og havde sin snavsede Frakke over sig. Hans Hoved hvilede paa en luvslidt Læderpude. Han sov meget let, thi han vaagnede, saa snart jeg kom ind.

«Aa, der er han!» udbrød han, «jeg drømte nylig om dig. Det betyder, at det er paa Tide — lad os gaa!»

«Hvor hen?»

«Til en Dame.»

«Hvilken Dame? Hvorfor?»

«Til Madam Bubnov. Hvor hun er smuk!» vedblev han, idet han henvendte sig til Alexandra Semenovna og lod, som om han kyssede paa Fingrene ved Erindringen om Madam Bubnov.

«Skal han nu af Sted igjen! Det er atter et af hans Paafund!» sagde Alexandra Semenovna, der mente, det var nødvendigt at vise sig lidt vred.

«I kjender ikke hinanden? Alexandra Semenovna, maa jeg forestille dig en af Literaturens Generaler. Man ser dem kun én Gang om Aaret gratis, al den øvrige Tid maa man betale for det.»

«Han vil altid have mig til at gaa i Vandet. Hør ikke paa ham, beder jeg Dem. Han bestiller ikke andet end gjøre Nar af mig. Hvad er det for Generaler, han taler om?»

«Jeg siger dig jo, det er Generaler af en vis Kategori, og at hans Excellence ikke tager dig for en Tosse. Du er ikke saa dum, som du ser ud til.»

«Hør ikke paa ham! Han gjør altid Nar af mig i pæne Folks Nærværelse, han har ikke Spor af Skam i Livet! Han vilde gjøre bedre i at gaa i Theatret med mig en Aften.»

«Alexandra Semenovna, elsk dine — — har du glemt, hvad det var, du skulde elske? Skulde du have glemt dette lille bitte Ord, jeg har lært dig?»

«Jeg har slet ikke glemt det — — saadan noget dumt noget.»

«Naa, hvad er det da for et lille Ord?»

«Han vil gjøre mig flov i fremmedes Nærværelse! Det betyder maaske noget meget stygt noget. Jeg vil hellere skære min Tunge af end sige det.»

«Det vil sige, du har glemt det.»

«Nej, vist ej, jeg har slet ikke glemt det: Penater — — elsk dine Penater — — saadanne Idéer, han ogsaa faar. Der har maaske aldrig været noget til, som hed Penater, og hvorfor skulde jeg elske dem. Han lyver saa stærkt, som en Hest kan rende.»

«Lad os nu komme af Sted til Madam Bubnov.»

«Uf, fy dog — du, med din Bubnov!» Og Alexandra Semenovna forlod Værelset, idet hun slog med Nakken.

«Det er paa høje Tid! lad os gaa — — paa Gjensyn, Alexandra!»

Vi gik.

«Lad os tage en Drosche! Se saa — —. Siden vi skiltes før, har jeg faaet adskilligt at vide, ikke Gisninger — nej, Kjendsgjerninger, Fa'erlil! Denne Tyksak er et modbydeligt Asen, en væmmelig Skabning, med afskyelige Lyster og infame Tilbøjeligheder, og Madam Bubnov har allerede længe været bekjendt for at give sig af med visse nederdrægtige Forretninger. Hun har været lige ved at blive nappet paa Grund af en Historie med en lille Pige af god Familie. Denne Musselins Kjole var mig mistænkelig, saa meget mere som jeg havde hørt noget lignende før. Siden har jeg desuden faaet nogle Oplysninger, som forekommer mig at være paalidelige. Hvor gammelt er Pigebarnet?»

«Hun er vist omtrent tretten Aar at dømme efter Ansigtet.»

«Maaske yngre efter hendes Skikkelse at dømme. Det er saadan, hun bærer sig ad. Alt efter Omstændighederne siger hun elleve eller femten. Og da den stakkels Pige ingen Forældre har, ingen Beskyttere, saa —.»

«Kan det være muligt?»

«Og hvad mente du da? Troede du, det var af ren og skjær Barmhjærtighed, Bubnov havde taget denne forældreløse til sig. Hvis Tyksakken har en Finger med i Spillet dér, er Sagen vis. De har været sammen i Morges tidlig. Dette dumme Dyr Sisobriukhov har de lovet en Embedsmands Kone, hvis Mand har Rang med en Oberst ved Generalstaben. Kjøbmandssønner, som gaar paa Galejen, skaffer sig altid Underretning om vedkommendes Plads i Rangforordningen. Det er som i den latinske Grammatik: Betydningen retter sig efter Endelsen. Jeg tror min sandten, jeg er fuld endnu. Naa, det er det samme! Jeg skal lære dig, min gode Madam Bubnov, at have med sligt at skaffe. Hun vil spille Politiet et Puds. Sludder! Mig er hun bange for. Hun véd, vi har en Regning at afgjøre med hinanden — — du forstaar.»

Jeg var aldeles overvældet og frygtede kun ét: at komme for silde. Jeg bad Kusken kjøre hurtigere.

«Vær blot rolig, vi har taget vore Forholdsregler,» sagde Maslobojev til mig. «Mitroschka er dér. Sisobriukhov skal betale kontant, Tyksakken,

den Kæltring, *in natura*. Det er allerede afgjort. Hvad Mo'er Bubnov angaar, bliver det min Sag — — det skal lære hende — —»

Vi holdt foran Caféen. Mitroschka var der ikke. Efter at have givet Kusken Ordre til at vente paa os, begav vi os hen til Madam Bubnov. Mitroschka holdt Vagt i Nærheden af Indkørselsporten. Der var stærkt oplyst indenfor Vinduerne, og man kunde høre Sisobriukhovs drukne Latter.

«De har allerede været der et helt Kvarter,» sagde Mitroschka. «Det er just det heldigste Øjeblik nu.»

«Men hvordan skal vi komme ind?»

«Som Gjæster naturligvis,» svarede Maslobojev. «Hun kjender baade mig og Mitroschka. Der er lukket alle Vegne, men ikke for os!» Han bankede sagte paa. Indkørselsporten blev strax aabnet. Dvorniken vexlede et forstaaende Blik med Mitroschka og lod os passere. Han førte os lydløst hen til en lille Trappe, bankede paa en Dør og sagde, han var alene. Der blev lukket op, vi traadte ind, og han fjærnede sig.

«Hej! hvem er I?» raabte Mo'er Bubnov, der stod i Forværelset med et Lys i Haanden. Hun var beruset, og hendes Klæder var i Uorden.

«Kjender De os ikke, Anna Trionovna? kjender De ikke Deres agtværdige Gjæster? Hvem skulde det være uden os? — — Filip Filipitsch.»

«Aa, er det Dem? — — Hvordan er det gaaet til — — jeg — — nej, vær saa god at gaa ind her.»

Hun var øjensynlig forskrækket.

«Hvor? Her? Ind i det Hul — — nej, De faar tage bedre imod os. Vi vil drikke Champagne, og saa har De maaske nogle søde Smaapiger!»

I et Sekund havde hun faaet sin Fatning igjen.

«Til saa velkomne Gjæster fik man vel skaffe nogle, om man saa skulde stampe dem op af Jorden eller skaffe dem her til fra Kina.»

«Kjære Anna Trionovna! blot to Ord: er Sisobriukhov her?»

«Ja.»

«Jeg maa tale med ham. Hvor falder det ham dog ind, den Gavtyv, at holde Gilde uden mig?»

«Han har sikkert ikke glemt Dem. Han venter endnu nogen, det er vist Dem.»

Maslobojev stødte en Dør op, og vi kom ind i et temmelig rummeligt Værelse med to Fag Vinduer og Urtepotter med Geranier i Karmene. Mitroschka var forsvunden, mens vi talte med Værtinden i Forstuen. Jeg fik senere at vide, han ikke var gaaet med ind, men havde ventet bag Døren for at lukke nogen ind. Det sminkede uredte Fruentimmer, jeg havde set om Formiddagen kige over Madam Bubnovs Skulder, viste sig at være Mitroschkas Medhjælperske.»

Sisobriukhov sad paa en smal Kanapé, malet som Mahognitræ, foran et rundt Bord, hvorpaa der stod to Flasker Champagne, en Flaske Rom, nogle Tallerkener med Konfekt, Krydder-

brød og Nødder. Ved Siden af ham sad en hæslig Skabning paa fireti Aar, koparret, i sort Taftes Kjole og med Armbaand og Brosche af forgyldt Kobber. Det var Oberstens Kone, hun var øjensynlig uægte.

Sisobriukhov var fuld og overordentlig lystig. Tyksakken, hans Kammerat, glimrede ved sin Fraværelse.

«Er det en Maade at bære sig ad paa?» brølede Maslobojev, «han inviterer én hen hos Dussaux, og saa sidder han og svirer her.»

«Filip Filipitsch, jeg er henrykt ved at se Dem!» lallede Sisobriukhov, idet han rejste sig for at gaa os i Møde.

«Du sidder og drikker her ganske alene?»

«Jeg beder meget om Undskyldning.»

«Aa, ingen Aarsag, giv os noget med. Vi er komne for at more os i dit Selskab, og jeg har taget en Ven med mig,» sagde han, idet han pegede paa mig.

«Glæder mig umaadelig! det vil sige — voldsomt — hi!»

«Og det kalder de Champagne!» sagde Maslabojev. «Det er jo Kislistchi.»*)

«De fornærmer os.»

«Hvis du ikke mere vover at vise dig hos Dussaux, hvorfor inviterer du saa Folk der hen?»

«Han fortalte nylig, han har været i Paris,» sagde Oberstinden, «det er naturligvis en Plade.»

*) En sur Drik, lavet af Brød.

«Fedocia Titichna, det er saarende! vi har været der — vi var der.»

«Naa, og hvad skulde saadan en Mujik gjøre i Paris?»

«Vi var der — vi gjorde os endog berømte dér, Karpe Vassilitsch og jeg. Kjender De Karpe Vassilitsch?»

«Hvordan skulde jeg kjende din Karpe Vassilitsch — —»

I dette Øjeblik lød et forfærdeligt Skrig inde fra et Værelse, der efter Lyden maatte ligge langt borte fra det, hvori vi befandt os. Jeg kom til at ryste og skreg ogsaa: jeg havde gjenkjendt Helenes Stemme. Flere Skrig paafulgte, og saa blev der skjældt og bandet og skubbet Møbler over Ende og tilsidst hørte vi den skarpe, klare Lyd af vel rettede Slag. Det var Mitroschka, som tog sig betalt *in natura*. Pludselig gik Døren op, og Helene styrtede ind i Værelset. Hun var bleg, med forvildede Øjne, hendes hvide Musselinskjole var krøllet og iturevet som efter en Kamp. Jeg stod lige overfor Døren. Hun kastede sig ind til mig og omslyngede mig med sine Arme. Alle rejste sig skrækslagne. Man hørte Skrig og Stønnen, og et Øjeblik efter viste Mitroschka sig i Døren, idet han slæbte sin tykmavede Fjende, hvem han havde bragt i den forfærdeligste Tilstand, efter sig ved Haarene. Da han var kommen til Dørtærskelen, slængte han ham ind i Værelset til os.

«Der er han! Tag ham!» raabte Mitroschka med straalende Ansigt.

«Kjære Ven,» sagde Maslobojev, i det han lagde Haanden paa min Skulder, «faa fat i Droschen og tag Pigebarnet med dig. Vi har ikke mere Brug for dig. I Morgen vil vi se, hvad der videre er at gjøre.»

Jeg lod mig ikke det sige to Gange, men førte Helene ud af denne skrækkelige Bule. Jeg véd ikke, hvad der videre tildrog sig. Mo'er Bubnov var som lynslagen. Det hele var gaaet saa hurtig, at hun ikke havde faaet Tid til at sætte sig til Modværge. Ingen hindrede min Bortgang. Jeg fandt Droschen, som ventede udenfor, og tyve Minutter efter var jeg hjemme.

Helene var næsten halvdød. Jeg hægtede hendes Kjole op, stænkede hendes Ansigt med Vand og bragte hende til Sengs i min Sofa. Hun rystede af Feber. Da jeg betragtede hendes lille blege Ansigt, de farveløse Læber, det sorte Haar, der var faldet ned paa den ene Side, men som havde været sat op med Omhu, hendes Toilette, de rosenrøde Baand, der endnu sad hist og her paa Kjolen, forstod jeg hele denne afskyelige Historie.

Stakkels Barn! Feberen tog til. Jeg besluttede ikke at gaa fra hende, og lade være at besøge Natascha. Fra Tid til anden løftede hun de lange Øjenhaar og saa' vist paa mig. Hun faldt først i Søvn langt over Midnat. Jeg sad og sov paa en Stol ved Siden af hende.

VIII.

Jeg vaagnede tidlig. Min Søvn var bleven afbrudt næsten hver halve Time for at se til min lille Patient. Hun vedblev at have Feber og fantaserede lidt, men henad Morgenstunden blev hun roligere og faldt i tryg Søvn. «Det er et godt Tegn,» tænkte jeg. Jeg besluttede at benytte mig af hendes Søvn for at løbe hen til en Læge, jeg kjendte, en gammel Pebersvend, saa god som Dagen er lang. I umindelige Tider havde han boet alene med en gammel tysk Husholderske. Jeg var hos ham Klokken otte, og han lovede mig at komme Klokken ti.

Jeg havde stor Lyst til at gaa hen til Maslobojev, men tænkte saa, han næppe var staaet op saa tidlig efter Gaarsdagens Anstrængelser, og hvis Helene vaagnede, mens jeg var borte, vilde hun blive forskrækket over at befinde sig hos mig. Hun vidste maaske næppe, syg som hun var, hvorledes hun var kommen der.

Hun vaagnede i det Øjeblik, jeg traadte ind i Værelset. Jeg spurgte hende, hvordan hun havde det. Hendes sorte, udtryksfulde Øjne hvilede længe fast paa mig. Det saa' ud, som hun huskede alt, og som hun var ved fuld Bevidsthed. Ikke give Svar var hendes Sædvane. Hverken igaar eller iforgaars havde hun svaret paa mine Spørgsmaal, men blot set paa mig med dette faste, stive Blik, der paa én Gang udtrykte Forlegenhed, Stolthed og en utæmmelig Nysgjerrig-

hed. Jeg lagde Haanden paa hendes Pande. Hun fjærnede den blidt med sin lille, afmagrede Haand, sagde intet, men vendte sig om mod Væggen.

Kort efter havde hun atter vendt sig om og fulgte alle mine Bevægelser med Øjnene. Jeg bød hende The, men i Stedet for Svar, drejede hun sig atter om mod Væggen.

Man skulde tro, hun var vred paa mig, det forunderlige Barn!

Min gamle Dokter kom, som han havde lovet, Klokken ti. Han undersøgte Patienten med tysk Nøjagtighed og gav mig det bedste Haab. Skjønt hun havde Feber, var der intet at frygte. Han tilføjede, hun maatte lide af en eller anden Sygelighed, Hjærtebanken eller deslige, som det var nødvendigt at undersøge nærmere, men at hun for Øjeblikket var uden Fare. Han skrev nogen Medicin og nogle Pulvere op og gav sig til, idet han saa' sig om i min Bolig med Nysgjerrighed, at udspørge mig angaaende hendes Nærværelse her hos mig. Men jeg sagde ham, det var en altfor lang Historie Den gamle Mand var græsselig sladderagtig.

Helene gjorde ham helt perplex. Hun trak Haanden heftig tilbage, naar han vilde føle hendes Puls, og vilde ikke vise ham sin Tunge. Hun svarede ikke et Ord paa hans Spørgsmaal, og hendes Øjne var hele Tiden stivt heftede paa Stanislaus-Ordenens Kors, han havde om Halsen.

Jeg fandt det overflødigt at sige ham noget om hende.

«Hvis der er noget i Vejen, saa lad mig det vide,» sagde han, idet han gik, «for Øjeblikket er der ingen Fare.»

Jeg vilde ikke gaa ud og besluttede at forlade min lille Patient saa lidt som muligt, til hun var helt rask.

Jeg skrev til Natascha, jeg ikke kunde komme til hende, og jeg lagde Brevet i Postkassen, med det samme jeg gik paa Apotheket.

Helene var falden i Søvn igjen. Mens hun sov, klagede hun sig nu og da og skreg endogsaa, idet hun rystede over hele Kroppen. Hun vaagnede igjen og saa' irriteret paa mig, som om min Omhu generede hende, hvad der gjorde mig meget ondt.

Henimod Klokken elleve kom Maslobojev. Han var tankefuld og distrait.

«Jeg tænkte nok, du boede daarlig,» sagde han, «men jeg ventede dog ikke at finde dig i saadan en Æske — for det er en Æske og ikke et Værelse. Jeg vil indrømme, det er en Bagatel — men den Slags ydre Kjedsommeligheder og Ærgrelser adspreder dig fra dit Arbejde. Jeg tænkte over det, mens vi kørte hen til Madam Bubnov. Ser du, kjære Ven, jeg hører af Naturen og ved min Stilling i Samfundet til den Slags Folk, som intet fornuftigt tager sig for selv, men som præker Fornuft for andre. Jeg kommer op til dig i Morgen eller Overmorgen, og jeg venter

dig hos mig Søndag Morgen. Jeg haaber, at alt, hvad der angaar denne lille Pige, da skal være være bragt til Ende, og saa skal vi tale alvorlig om Sagerne, for jeg ser nok, man maa tage sig af dig for Alvor. Har man Lov til at leve paa denne Maade? Igaar lod jeg mig nøje med en Antydning, i Dag har jeg i Sinde at vise dig Sagen fra et logisk Standpunkt. Maa jeg saa spørge dig, om du mener, det skulde være vanærende for en Tid at lade mig forstrække dig med nogen Mønt.»

«Bliv blot ikke saa hidsig,» sagde jeg, idet jeg afbrød ham, «sig mig blot, hvordan det løb af igaar?»

«Paa den simpleste Maade af Verden, og vi naaede vort Maal, forstaar du. Men jeg har travlt, jeg kom kun for at sige dig, jeg har forfærdelig meget at gjøre og for at spørge dig, om du vil beholde hende selv eller faa hende anbragt et eller andet Sted. Det maa du vel overveje.»

«Jeg véd endnu intet bestemt i den Henseende, jeg ventede paa dig for at raadføre mig med dig om det. Hvordan skulde jeg kunne beholde hende hos mig?»

«Som din Tjenestepige.»

«Tal sagte, hun kan høre, hvad vi siger. Hun rystede, da hun saa' dig. Hun husker uden Tvivl, hvad der foregik igaar.»

Jeg sagde ham et og andet om Barnets Karakter. Jeg tilføjede, jeg maaske kunde faa

hende i Huset hos nogle af mine bekjendte, og jeg fortalte ham om mine gamle Venner. Han lod til at interessere sig for det, jeg sagde, og det forekom mig, hvad højlig undrede mig, at Nataschas Historie ikke var ham helt ubekjendt.

«Det er længe siden, jeg hørte tale om den Sag, det var rent tilfældigt, i Forbindelse med en anden Historie. Du véd, jeg kjender Fyrst Valkovskij. Det er en udmærket Idé at faa Pigebarnet hen til de gamle. Hun vilde genere dig meget. Men, det er sandt, du skal have et Papir, en Logiseddel, det skal jeg besørge. Farvel, kom saa paa Søndag. Hvordan har hun det nu? sover hun?»

«Jeg tror det.»

Han var næppe gaaet, før Helene kaldte paa mig.

«Hvem var det?» spurgte hun. Hendes Stemme skjælvede, og hun vedblev at se paa mig med dette stive, forskende Blik.

Jeg sagde hende hans Navn, og at det var ved hans Hjælp, jeg havde kunnet faa hende bort fra Mo'er Bubnov, som var forfærdelig bange for ham. Hendes Kinder blev blodrøde, formodentlig ved Erindringen om det, der var foregaaet.

«Hun kommer her vel ikke?» spurgte hun mig med et forfærdet Øjekast.

Jeg beroligede hende. Hun tav og tog min Haand mellem sine smaa brændende Fingre. Men som om hun pludselig betænkte sig, slap hun den igjen. «Det kan vist ikke være, fordi hun ikke

kan lide mig,» tænkte jeg, «det er formodentlig hendes Maade at være paa, eller — — eller maaske det stakkels Barn simpelthen har gaaet saa meget igjennem, at hun ikke mere har Tillid til nogen.»

Paa Vejen hjem fra Apotheket gik jeg ind paa en Restavration og kjøbte noget Bouillon. Men hun vilde intet spise. Saa gav jeg hende Medicinen og satte mig til at arbejde. Jeg troede, hun sov, men da jeg vendte mig om en Gang, saa' jeg, hun havde løftet Hovedet og saa' opmærksomt til, ved hvad jeg bestilte. Jeg lod, som jeg ikke havde lagt Mærke til det.

Tilsidst faldt hun i en tryg Søvn uden Fantasier og uden Klager. Jeg var i stor Forlegenhed. Natascha, som ikke vidste, hvad der holdt mig borte, kunde muligvis være bedrøvet over, jeg ikke saa' til hende, som jeg havde lovet, og føle sig saaret over, at jeg lod hende ene just i det Øjeblik, hun maaske trængte mest til mig.

Jeg vidste endnu mindre, hvad jeg skulde undskylde mig med overfor hendes Moder. Jeg tænkte over Sagen og besluttede at gjøre et Løb hen til dem begge. Min Fraværelse vilde kun vare to Timer. Helene sov og vilde ikke kunne høre, jeg gik ud. Jeg rejste mig, kastede min Paletot om mig, tog min Kaskjet og vilde just gaa, da hun kaldte paa mig.

«Hos hvem vil De sætte mig i Huset?»

Jeg ventede ikke dette Spørgsmaal saadan lige paa en Studs og svarede derfor ikke strax.

«De sagde før til Deres Ven, De vilde sætte mig i Huset hos nogen. Men jeg vil ikke noget Sted hen.»

Jeg bøjede mig over hende. Hun var paa ny hed, Feberen kom igjen. Jeg søgte at berolige hende, snakkede godt for hende og sagde hende, at hvis hun vilde blive hos mig, skulde hun ikke komme i Huset hos nogen anden. Mens jeg talte, tog jeg mit Overtøj af. Jeg kunde ikke bringe over mit Hjærte at gaa fra hende.

«Nej, gaa kun,» sagde hun, da hun mærkede, jeg vilde blive hjemme, «jeg er søvnig, jeg vil sove.»

«Men — — lade dig være alene —,» sagde jeg nølende, «ja, ja — jeg skal ikke blive længe borte.»

«Gaa De blot. Hvis jeg kom til at ligge syg her et helt Aar, kunde De da ikke lade være at gaa ud i al den Tid,» sagde hun og forsøgte at smile, idet hun saa' paa mig med et sælsomt Udtryk. Man skulde tro, hun stred imod en god Følelse, der var paa Veje til at rejse sig i hendes Indre. Stakkels Barn! Hendes gode og kjærlige lille Hjærte viste sig mod hendes Vilje, trods det Had, der havde samlet sig i hende og trods hendes tilsyneladende Ufølsomhed.

Jeg løb først hen til Anna Andrejevna, som ventede mig med feberagtig Utaalmodighed og overvældede mig med de stærkeste Bebrejdelser. Hun var i en skrækkelig Uro. Hendes Mand var gaaet ud. Jeg anede, den gamle Kone ikke

havde kunnet holde tæt, og med sine sædvanlige *Hentydninger* havde sladret af Skole. Hun tilstod mig det næsten, idet hun sagde, hun ikke havde kunnet bare sig for at dele sin Glæde med sin Mand, at hans Ansigt var blevet mørkere end en Uvejrssky; at han ikke havde sagt et Ord og var gaaet ud lige efter Middagen. Hun rystede af Angst og besvor mig at blive hos hende, til han kom hjem. Jeg undskyldte mig og sagde hende, jeg maatte gaa og kunde ikke besøge hende næste Dag, og jeg blot var kommen for at sige hende dette. Vi var lige ved at skilles som Uvenner. Hun gav sig til at græde og gjorde mig de bitreste Bebrejdelser. Men da jeg var lige ved at gaa, faldt hun mig om Halsen og bønfaldt mig ikke at være vred paa hendes *forældreløse Datter* og glemme de bitre Ord, hun havde sagt.

Natascha var atter alene og lod ikke til at være saa glad ved at se mig som Dagen før. Det saa' ud, som jeg forstyrrede og kjedede hende. Jeg spurgte hende, om Alioscha havde været der.

«Ja,» svarede hun, «men han blev ikke længe. Han lovede at komme igjen i Aften.»

«Og igaar Aftes?»

«Nej, han blev opholdt,» svarede hun hurtig, «og du, hvad tager du dig til?»

Jeg mærkede, hun vilde forandre Emnet for Samtalen, og at hun ikke var i sit sædvanlige Humør. Jeg sluttede deraf, at hun havde en ny

Bekymring paa Sindet, men som hun ikke vilde ud med.

Jeg fortalte hende Helenes Historie. Den interesserede hende meget.

«Hvor kunde du dog gaa fra hende?» udbrød hun, da jeg var færdig.

Jeg forklarede hende, jeg havde været bange for, hun skulde blive vred, om jeg ikke kom, eller at hun maaske havde Brug for mig.

«Ja vist,» sagde hun, som om hun talte med sig selv, «ja vist har jeg Brug for dig. Men lad det vente til en anden Gang. Har du været henne hos *dem*.»

Jeg fortalte hende om mit Besøg hos hendes Moder.

«Ja, Gud véd, hvad Fader vil sige til alt dette! For Resten, hvad er der at sige!»

«Det er dog en stor Forandring,» sagde jeg.

«Det er sandt! — — hvor kan han dog være gaaet hen? — — Blot du kunde komme i Morgen, saa havde jeg maaske noget at sige dig — men jeg gjør mig Skrupler over saaledes at besvære dig. Gaa nu hjem til din Patient. Du har været borte i to Timer.»

«Du har Ret. Farvel, Natascha. Hvordan var Alioscha i Dag?»

«Som sædvanlig.»

«Paa Gjensyn, kjære Veninde.»

«Paa Gjensyn.»

Hun rakte mig skødesløst Haanden, undgik endog at møde mit Blik. Det forundrede mig,

men jeg sagde mig selv, hun havde saa meget at tænke paa, saa meget, som langt fra var glædeligt eller behageligt. «Hun vil sige mig det i Morgen,» tænkte jeg.

Jeg vendte nedslaaet tilbage. Det var allerede mørkt, da jeg kom hjem. Jeg fandt Helene siddende paa Sofaen, med bøjet Hoved i dybe Tanker. Jeg gik hen til hende. Hun mumlede noget, jeg ikke forstod, og det faldt mig ind, hun maaske atter talte i Vildelse.

«Helene, mit Barn, hvordan har du det?» spurgte jeg, idet jeg satte mig ved Siden af hende og tog hendes Haand.

«Jeg vil bort herfra — — jeg vil hellere gaa hen til hende,» sagde hun uden at løfte Hovedet.

«Hvem vil du gaa hen til?» spurgte jeg ganske forbavset.

«Til hende — Bubnov. Hun sagde, jeg skyldte hende mange Penge, hun havde ladet Moder begrave for sine Penge — — Jeg vil ikke have, nogen maa fornærme Moder — jeg vil arbejde hos hende og betale hende med mit Arbejde — — saa vil jeg gaa fra hende — — men nu vil jeg til hende.»

«Vær rolig, Helene. Du kan ikke gaa dér hen,» svarede jeg, «hun vilde pine dig, ødelægge dig — —»

«Lad hende ødelægge mig! Lad hende pine mig!» sagde hun hidsig. «Hun sagde, jeg var en

Tiggerske. Jeg er fattig, jeg vil være fattig! Jeg vil være fattig hele mit Liv. Det paalagde Moder mig, da hun døde. Jeg vil arbejde — jeg vil ikke have denne Kjole — —»

«Jeg skal kjøbe dig en anden i Morgen og bringe dig dine Bøger. Du skal blive hos mig, du skal ikke komme noget andet Sted hen, hvis du ikke selv vil — — vær nu rolig — —»

«Jeg vil søge Tjeneste!»

«Ja vist — — ja vist — — men vær nu rolig og læg dig til at sove.»

Hun gav sig til at hulke. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre. Jeg hentede Vand og fugtede hendes Tindinger. Hun sank kraftløs tilbage paa Sofaen, rystende af Febergysninger. Jeg dækkede hende over med alt, hvad der kom mig i Hænderne, og hun faldt i en urolig, ofte afbrudt Søvn. Skjønt jeg ikke havde gaaet meget den Dag, kunde jeg ikke holde mig oppe af Træthed, og jeg lagde mig. Mørke Tanker og Anelser tumlede sig i min Hjærne, og jeg havde en Forudfølelse af, dette Barn vilde volde mig mange Bekymringer og Sorger. Men Natascha foruroligede mig mere end alt andet. Jeg er sjælden falden i Søvn med saa tunge Tanker som denne ulykkelige Nat.

IX.

Jeg vaagnede næste Morgen Klokken ni. Jeg følte mig syg. Jeg var svimmel og havde forfærdelig ondt i Hovedet. Jeg saa' hen til Helenes Seng. Den var tom. Jeg hørte noget røre sig ved Siden af mig i mit Værelse. Jeg saa' derhen og fik Øje paa Helene. Hun havde en lille Kost i den ene Haand og holdt sin Kjole, hun ikke havde haft af siden i Forgaars, op med den anden. Brændet til Kakkelovnen var ordnet i en Krog. Paa det vel aftørrede Bord stod Thekanden, hun havde gjort ren. Hun var ved at feje Gulvet, kort sagt, hun agerede Husmoder.

«Helene,» udbrød jeg, «hvem har bedt dig feje Gulvet. Jeg vil ikke tillade det. Du er syg. Tror du, du er hos mig for at være Tjenestepige?»

«Hvem skal da feje Gulvet?» svarede hun, idet hun vendte sig om til mig. «Jeg er ikke mere syg.»

«Jeg har ikke taget dig hjem til mig, for at du skulde arbejde, Helene, det er ikke som hos Madam Bubnov. Hvor har du den Kost fra?»

«Det er min. Jeg har bragt den her hen for at feje, mens Bedstefader boede her, og jeg havde gjemt den bag Kakkelovnen.»

Jeg gik tankefuld frem og tilbage i Værelset, idet jeg begyndte at forstaa, min Gjæstfrihed var hende til Besvær, og at hun vilde vise mig, hun

ikke vilde blive hos mig for intet. «Hvilken Karakterstolthed!» tænkte jeg.

Et Øjeblik efter kom hun hen og satte sig ned i Tavshed. Hun saa' paa mig, som om hun havde noget at spørge mig om. Imens lavede jeg The og bød hende en Kop med et Stykke Hvedebrød til. Hun tog imod det uden at sige noget. Hun havde intet spist i fire og tyve Timer.

«Se, hvor du har griset din smukke Kjole til,» sagde jeg og viste hende en stor smudsig Skjold forneden af Skjørtet.

Hun saa' paa Pletten, satte sin Kop fra sig og koldt og roligt tog hun med begge Hænder fat i Musselinsskjørtet og rev det med en rask Bevægelse i Stykker fra øverst til nederst. Saa fæstede hun sit faste, funklende Blik paa mig uden at tilføje et Ord. Hun var bleven ligbleg.

«Hvad er det dog, du gjør, Helene?» udbrød jeg, overbevist om, hun var bleven gal.

«Det er en afskyelig Kjole,» sagde hun, næsten kvalt af Bevægelse. «Hvorfor sagde De, det var en smuk Kjole? Jeg vil ikke have den paa mere,» udbrød hun pludselig og rejste sig. «Jeg vil rive den i Stykker. Jeg har slet ikke bedt hende om at pynte mig, det er hende, som tvang mig til det. Jeg har allerede revet én i Stykker, jeg vil ogsaa rive denne itu. Ja, jeg vil rive den itu, itu, itu — —»

I et Nu var den ulykkelige Kjole i Pjalter. Da det var gjort, kunde hun næsten ikke holde sig oprejst. Jeg var bleven fuldstændig overvæl-

det af hendes Heftighed, og hun tilkastede mig et udfordrende Blik, som om jeg ogsaa havde forsyndet mig imod hende. For Resten var der ikke sket stor Skade. Jeg havde netop tænkt paa at kjøbe hende en ny Kjole, og nu vilde jeg det saa meget hellere. Godhed og Overbærenhed kunde alene faa Magt over dette stakkels lille Væsen, hvem Ulykken havde gjort bitter og sky. Man skulde tro, hun aldrig havde truffet paa gode Mennesker. Hvis hun, selv om hun ventede en grusom Straf derfor, havde sønderrevet sin første Kjole, med hvilken Fortvivlelse maatte hun saa ikke betragte denne, der mindede hende om et saa skrækkeligt Øjeblik.

Det var let at faa en billig og pæn Kjole tilkjøbs hos en Marschandiser. Men jeg havde næsten slet ingen Penge i Øjeblikket. Jeg havde allerede Dagen forud tænkt paa Midler til at skaffe mig nogle. Jeg tog min Hat, Helene fulgte hver af mine Bevægelser med Øjnene og syntes at vente paa noget.

«Vil De lukke mig inde ligesom igaar?» spurgte hun, da hun saa' mig tage Nøglen.

«Kjære Barn,» sagde jeg og gik hen til hende, «vær ikke vred paa mig. Jeg lukker dig inde, fordi her kunde komme nogen. Du er syg, du kunde blive bange. Og Gud véd, hvem der kunde komme, Madam Bubnov maaske — —»

Det troede jeg ikke selv, men jeg lukkede hende inde, fordi jeg ikke stolede paa hende. Jeg var bange for, hun pludselig skulde faa Lyst

til at løbe bort, og jeg havde besluttet at tage mine Forholdsregler derimod. Hun tav, og jeg lukkede af for hende ogsaa denne Gang.

Jeg kjendte en Forlægger, som udgav et Værk, der bestod af mange Bind. Jeg havde før arbejdet for ham, naar jeg havde det smaat med Penge. Han gav mig fem og tyve Rubel i Forskud paa en Artikel, som jeg paatog mig at levere i Løbet af otte Dage.

Jeg gik hen paa Torvet og fandt snart en Butik, hvor jeg opgav dem den lille Piges Størrelse. Butiksjomfruen fandt snart en pæn Sirtseskjole, som kun havde været vasket én Gang og var meget billig. Jeg kjøbte ogsaa et Tørklæde. Jeg sagde mig selv, Barnet maatte have Brug for en Pelskrave, en Kaabe eller noget af den Slags, thi det begyndte at blive koldt, og hun havde ikke det ringeste Overtøj. Men jeg opsatte dette Indkjøb til en anden Dag. Hun var saa ømfindtlig og stolt, at jeg ikke vidste, hvordan hun vilde tage mod Kjolen, som jeg netop havde valgt saa tarvelig og lidet pralende som muligt. Jeg kjøbte desuden to Par Bomulds- og et Par Uldstrømper. Dem kunde jeg give hende under Paaskud af, hun var syg, og Værelset koldt. Hun trængte ogsaa til Linned, men det vilde jeg vente med, til vi havde lært hinanden bedre at kjende. Endelig satte jeg mig i Besiddelse af et gammelt Gardin til at hænge foran Sengen, en aldeles uundværlig Gjenstand, som hun nok vilde blive glad ved.

En Time efter var jeg tilbage igjen med alle mine Indkjøb. Døren gik op, næsten lydløst, saa hun ikke hørte mig komme ind. Hun stod foran mit Bord og bladede i mine Bøger og Papirer. Da hun hørte mig komme, skyndte hun sig rødmende bort fra Bordet. Jeg saa' paa den Bog, hun lagde fra sig. Det var min første Roman, og mit Navn stod paa Titelbladet.

«Hvorfor lukkede De Døren i Laas for mig?» spurgte hun i en drillende Tone. «Her har været nogen, som bankede paa.»

«Det var maaske Lægen,» sagde jeg, «svarede du ikke?»

«Nej.»

Jeg lukkede Pakken op og tog Klædningsstykkerne frem.

«Kjære, lille Veninde,» sagde jeg til hende, «du kan ikke gaa omkring i de Laser. Derfor har jeg kjøbt dig en Hverdagskjole, der er meget billig, saa du ikke behøver at gjøre dig Skrupler i saa Henseende. Den har kun kostet en Rubel og fem og tyve Kopek.»

Jeg lagde Kjolen paa Sofaen. Hun blev rød og saa' forbavset og forvirret paa mig. Men noget blidt, ømt glimtede i hendes Øjne. Da hun tav, gik jeg hen til Bordet. Min Opførsel var hende øjensynlig en stor Overraskelse, men hun tvang sig til at skjule den og blev siddende med nedslagne Øjne.

Jeg var svimmel og havde faaet endnu mere Hovedpine. Den friske Luft havde ikke

hjulpet. Men jeg maatte hen til Natascha, for hvem jeg blev mere og mere urolig. Med ét kaldte Helene paa mig. Jeg vendte mig om til hende.

«Naar De gaar ud, lad saa være at lukke af for mig,» sagde hun uden at se paa mig, idet hun med sine smaa Fingre trak i Sofaens Frynser, som om hun var fordybet i dette Arbejde. «Jeg skal ikke gaa min Vej.»

«Godt, Helene, jeg samtykker. Men sæt, der kommer nogen. Og Gud véd, hvem der kan faa i Sinde at komme.»

«Giv mig Nøglen. Jeg skal lukke af indvendig. Hvis nogen banker, skal jeg sige, De er gaaet ud.»

Og hun saa' paa mig med en spodsk Mine, som om hun vilde sige: det er da ikke saa vanskeligt.

«Hvem vasker Deres Linned?» spurgte hun uden at vente paa Svar.

«En Kone, som bor her i Huset.»

«Jeg kan ogsaa vaske. Og hvor fik De Deres Middagsmad igaar?»

«Paa en Restavration.»

«Jeg kan godt lave Mad til Dem.»

«Aa Snak, Helene, det er dit Spøg. Hvad Mad skulde du kunne lave?»

Hun tav og slog Øjnene ned. Min Bemærkning havde gjort hende ondt. Ingen af os sagde noget i nogle Minutter.

«Suppe,» sagde hun pludselig uden at løfte Hovedet.

«Hvad siger du?» spurgte jeg forundret.

«Jeg kan lave Suppe. Jeg lavede Suppe til Moder, mens hun var syg. Jeg gik ogsaa paa Torvet.»

«Der ser du, Helene, hvor du er stolt!» sagde jeg og satte mig hen til hende. «Jeg handler imod dig, som mit Hjærte tilsiger mig det. Du vilde ogsaa hjælpe mig, hvis jeg var ulykkelig. Men saaledes vil du ikke tænke, og du finder det pinligt at tage mod en Bagatel, du vil betale mig, arbejde for mig, ligesom jeg var en Madam Bubnov, som om jeg bebrejdede dig noget.»

Hendes Læber bevægede sig, som om hun vilde sige noget, men hun tav.

Jeg rejste mig for at gaa hen til Natascha. Jeg lod Helene beholde Nøglen og paalagde hende, hvis nogen bankede, at spørge, hvem det var. Jeg frygtede, der var hændet Natascha en Ulykke, som hun skjulte for mig, hvad hun aldrig tidligere havde gjort, og jeg var bestemt paa ikke at blive længe hos hende for ikke at irritere eller forulejlige hende.

Jeg havde gættet rigtig. Hun tog imod mig med et haardt og misfornøjet Udtryk. Jeg vilde gaa igjen strax, men jeg følte Benene vakle under mig.

«Jeg kom for at bede dig om Raad,» sagde jeg, «hvad skal jeg gjøre med min lille Stue-

kammerat?» Og jeg fortalte hende, hvad der var forefaldet.

«Jeg véd ikke, hvad jeg skal raade dig til,» svarede hun. «Det, du har sagt mig, vidner om, hun er et besynderligt lille Væsen, som uden Tvivl har lidt meget. Vent, til hun kommer sig. Har du i Sinde at bringe hende hjem til mine Forældre?»

«Hun siger, hun vil ikke bort fra mig, og Gud véd desuden, om de vilde tage imod hende. Jeg er i stor Forlegenhed. Og hvordan har du det, kjære Veninde? Du saa' daarlig ud igaar?» tilføjede jeg tøvende.

«Ja — og jeg føler mig heller ikke bedre i Dag,» svarede hun. «Har du set noget til *dem*?»

«Nej, jeg gaar der hen i Morgen. Det er Lørdag i Morgen, ikke sandt?»

«Ja, hvorfor spørger du om det?»

«Det er i Morgen, Fyrsten vilde besøge dig —»

«Ja! troede du, jeg havde glemt det?»

«Nej, det var slet ikke derfor — —»

Hun stod oprejst foran mig og saa' paa mig med et underlig stivt, febrilsk Udtryk i Øjnene.

«Vania,» sagde hun, «gaa nu, beder jeg dig —»

Jeg rejste mig og betragtede hende overrasket.

«Hvad er der i Vejen, kjære Veninde? Er der hændet noget?» udbrød jeg ganske forskrækket.

«Der er intet sket. I Morgen skal du faa alt at vide. Men jeg trænger til at være ene, gaa nu. Det er mig saa pinligt at se dig!»

«Men sig mig i det mindste —»

«Ja, i Morgen! Aa Gud, vil du da ikke gaa — —»

Jeg gik overvældet bort. Jeg vidste næppe, hvad jeg gjorde. Mavra fulgte mig ud paa Gangen.

«Hun er rasende,» sagde hun, «jeg er ligefrem bange for at komme hende nær.»

«Hvad er der da i Vejen?»

«Ikke andet end at *Fyren* har ikke sat sine Ben her i tre Dage.»

«Hvad! har han ikke været her i tre Dage?» udbrød jeg; «men hun sagde igaar, han havde været her om Morgenen, og at han vilde komme om Aftenen —»

«Han har hverken været her Morgen eller Aften. Jeg siger Dem jo, vi har ikke set det mindste til ham i tre Dage. Sagde hun virkelig det?»

«Ja, det sagde hun.»

«Paa min Ære,» sagde Mavra tankefuldt, «saa gaar det haardt paa, naar hun ikke en Gang vil tilstaa det. En dejlig Fyr!»

«Men hvad skal det dog betyde?» udbrød jeg.

«Det skal betyde, at jeg ikke véd, hvad jeg skal stille op med hende,» svarede Mavra og slog ud med Armene, «igaar Aftes vilde hun sende mig hen til ham, og kaldte mig to Gange tilbage. De skulde rigtig nok gaa hen til ham. Jeg tør ikke gaa fra hende.»

Jeg skyndte mig ned ad Trapperne.

«Kommer De igjen i Aften?» raabte Mavra efter mig.

«Vi faar se,» svarede jeg uden at standse mit Løb. «Jeg kommer maaske for at høre til hende — med mindre jeg skulde være død forinden.»

X.

Jeg løb hen til Alioscha. Han boede i «Lille Morskaja» hos sin Fader, som havde en meget stor Lejlighed. Alioscha havde to Værelser. Jeg havde næppe været hos ham mere end en eneste Gang. Han kom jævnlig og besøgte mig, især i Begyndelsen af sit Forhold til Natascha. Han var gaaet ud. Jeg gik alligevel ind i hans Kabinet og skrev følgende Billet til ham:

«Alioscha, har De mistet Forstanden? Forleden Aften, da Deres Fader bad Natascha gjøre Dem den Ære at blive Deres Hustru, var De henrykt — det var jeg selv Vidne til. De maa indrømme, Deres Handlemaade siden den Dag ser højst besynderlig ud. Véd De ikke, hvor meget ondt De gjør hende herved? Saa lad disse Linjer i hvert Fald minde Dem om, at Deres Opførsel mod Deres tilkommende Hustru er uværdig og i højeste Grad letsindig. Jeg véd godt, jeg slet ingen Ret har til at gjøre Dem Bebrejdelser, men det er min mindste Sorg.»

P. S. — Hun véd ikke det fjærneste om dette Brev og har ikke en Gang talt til mig om Dem.»

Jeg stak Billetten i en Konvolut og lagde den paa Bordet. Tjeneren fortalte mig, Alioscha næsten aldrig var hjemme, og at han ikke vilde komme igjen før langt ud paa Natten.

Jeg kunde næppe vinde hjem. Det svimlede for mig, og Benene vaklede under mig. Jeg fandt den gamle Ikhmeniev siddende og vente paa mig ved mit Bord, mens han betragtede Helene med den største Forbavselse. Helene saa' til Gjengjæld paa ham med ikke ringere Forundring og iagttog den mest haardnakkede Tavshed. «Hun maa forekomme ham meget løjerlig,» tænkte jeg.

«Jeg har ventet paa dig en hel Time,» sagde han, «og jeg tilstaar, jeg ventede ikke at finde dig saadan indlogeret,» tilføjede han, idet han lod sit Blik løbe rundt i Værelset og blinkede let hen ad Helene til. Jeg lagde Mærke til, han saa' end mere nedslaaet og ophidset ud end sædvanlig.

«Sæt dig,» vedblev han, «jeg maa tale med dig. Men hvad fejler du? Hvad betyder det Ansigt, du sætter op? Er du syg?»

«Jeg føler mig ikke vel. Jeg har været svimmel lige siden i Morges.»

«Aa, tag dig i Agt — man maa være forsigtig med den Slags Ting. Du er vist bleven forkølet.»

«Nej, det er simpelt hen et Nervetilfælde.

Saadanne Anfald har jeg ofte. Men De har det heller ikke godt?»

«Det er ingen Ting — — jeg har haft Ærgrelser. Sæt dig dog.»

Jeg satte mig lige overfor ham. Han bøjede sig let hen imod mig og sagde halvsagte:

«Se ikke hen paa hende, og lad, som vi taler om andre Ting. Hvem er hun?»

«Jeg skal siden fortælle Dem det hele. Hun er forældreløs, et Barnebarn af den Smith, som boede her i Værelset, og som døde i Konditoriet.»

«Ja saa! han havde et Barnebarn! Det er en løjerlig lille én. Saadan som hun kan se paa én! Hvis du var blevet fem Minutter længere borte, havde jeg ikke holdt det ud. Hun vilde først ikke lukke op for mig, og siden har hun ikke sagt en Stavelse. Hvordan gaar det til, hun er her hos dig? Hun kom vel for at se til sin Bedstefader og vidste ikke af, han var død?»

«Ja, hun var forfærdelig ulykkelig. Den gamle talte om hende, da han døde.»

«Hm! Æblet falder ikke langt fra Stammen. Det maa du fortælle mig siden. Maaske kunde man hjælpe hende, — siden hun er saa ulykkelig — — kan hun ikke gaa lidt ud — — jeg har noget meget alvorligt at tale med dig om.»

«Hvor skulde hun gaa hen? hun boer hos mig.»

Jeg sagde ham med faa Ord, hvorledes Sagen forholdt sig, og at vi godt kunde tale sammen, hun var kun et Barn.

«Ja, ja — — det er sandt. Men det har aldeles overvældet mig. Hun er altsaa helt og holdent hos dig.»

Den lille Pige sad tavs med bøjet Hoved og trak med sine smaa Fingre i Betrækket paa Sofaen. Hun havde en Fornemmelse af, at hun var Gjenstand for vor Samtale. Hun havde taget den ny Kjole paa, som passede hende rigtig godt, havde omhyggelig kæmmet sit Haar og vilde have været en nydelig lille Pige, hvis hun ikke havde haft det forunderlig halvvilde, sky Blik.

«For at være kort og klar,» begyndte den gamle Mand, «vil jeg sige dig, det er en overordentlig alvorlig Sag, som har ført mig her hen til dig — — —» Han lagde sig helt hen over Bordet, og hans Ansigt var mørkt og forstemt, og trods den Korthed og Klarhed, han antydede, var det tydeligt, han vidste hverken ud eller ind.

«Hvor vil han hen?» tænkte jeg.

«Jeg er kommen for at bede dig om en Tjeneste,» sagde han. «Men jeg maa først berøre nogle overordentlig — — delikate Omstændigheder — —»

Han hostede, idet han kastede et stjaalent Blik paa mig, rødmede, og udbrød ligesom ærgerlig over sin Mangel paa Aandsnærværelse:

«Men hvad behøves der Forklaringer mellem os. Du vil med Lethed kunne forstaa det, intet er naturligere. Jeg vil duellere med Fyrsten, og jeg er kommen for at bede dig være min Sekundant — —»

Jeg kastede mig tilbage mod Ryglænet paa min Stol og saa' paa ham, stum af Forbavselse.

«Hvad ser du saadan paa mig for? Du mener vel, jeg er gal.»

«Undskyld mig, Nikolaj Sergejevitsch; men af hvad Grund? i hvilken Hensigt? hvordan vil De — —?»

«Grund! Hensigt! Det var jo herligt! — —»

«Naa, naa! jeg véd, hvad De vil sige. Men hvad skal det føre til? hvad vil De opnaa dermed? Jeg forstaar Dem, ærlig talt, slet ikke!»

«Det tænkte jeg nok! Hør da! Vor Proces er til Ende eller vil være det én af Dagene. Der mangler kun nogle ubetydelige Formaliteter. Jeg har tabt den, og jeg er dømt til at betale ti tusende Rubel. Saaledes lyder Dommen. Min Ejendom Ikhmenievskoë er beslaglagt, saaledes at denne Skurk, hvad Øjeblik det skal være, er sikker paa sine Penge, og at jeg, naar jeg har overgivet ham min Ejendom, er en fremmed for ham. Derfor kan jeg nu løfte Hovedet. Altsaa, min ædle Fyrste! to hele Aar igjennem har De fornærmet mig, trukket mit Navn gjennem Skarnet, vanæret mig og mine, og jeg har været nødt til at taale det, thi De vilde kunne have sagt mig lige i Øjnene: «aha, din snu Ræv, du vil dræbe mig for at blive fri for at betale mig de Penge, du vil blive dømt til at erlægge før eller senere, det véd du godt! Nej! lad os først se, hvordan vores Proces vil ende, saa kan du altid udfordre mig.» Men nu, højædle Fyrste, er Processen til

Ende! De har vundet Deres Sag, der er ikke den ringeste Vanskelighed mere. Nu vil De have den Godhed at gaa en lille Tur udenfor Byen med mig: nu er vi saa vidt! Eller tror du, jeg ikke endelig en Gang har Ret til at hævne mig for alt, alt, alt?»

Hans Øjne skød Lyn. Jeg betragtede ham længe i Tavshed, idet jeg søgte at gjøre mig Rede for hans Tanker.

«Nikolaj Sergejevitsch,» sagde jeg endelig, bestemt paa at udtale det vigtige Ord, uden hvilket vi ikke kunde forstaa hinanden, «vil De være fuldstændig aabenhjærtig imod mig?»

«Ja, jeg vil!» sagde han fast.

«Sig mig da uden Omsvøb, om det ene og alene er Hævnfølelse, som driver Dem til at udfordre ham, eller om De har nogen anden Bevæggrund.»

«Vania,» svarede han, «du véd, jeg tillader ingen at røre ved visse Punkter. Lad os gjøre en Undtagelse for denne Gang, siden du fra Begyndelsen har gættet, det ikke var muligt at undgaa det. Ja, jeg har et andet Formaal, nemlig at frelse min Datter, som er i Færd med at styrte sig i Fordærvelse.»

«Hvordan skulde denne Duel kunne frelse hende?»

«Ved at kuldkaste alt det, de er i Færd med at lave sammen. Tro ikke, det er faderlig Ømhed eller en hvilken som helst Svaghed af den Slags, som taler ud af mig. Det er alt sammen

ikke andet end Dumheder. Jeg siger ikke noget Menneske, hvad der er paa Bunden af min Sjæl. Min Datter har forladt mig, hun er flygtet ud af mit Hus med sin Elsker, og jeg — jeg har revet hende ud af mit Hjærte for bestandig fra hin Aften — du husker nok, ikke sandt? Fordi du har set mig græde over hendes Portræt, følger ikke deraf, jeg vil tilgive hende. Jeg tilgav hende heller ikke den Gang. Det var ikke over hende, jeg græd; jeg græd over min tabte Lykke, mine forsvundne Illusioner. Jeg græder maaske temmelig tit — jeg skammer mig ikke ved at tilstaa det, ikke mere end ved at tilstaa, jeg har elsket mit Barn over alt andet i Verden. Det synes at staa i Modstrid med min Handlemaade. Du vil formodentlig indvende: hvis det forholder sig saaledes, hvis De er blevet ligegyldig for *dens* Skæbne, De har hørt op at betragte som Deres Datter, hvorfor vil De da blande Dem i det, som foregaar nu? Hvortil jeg vil svare: For det første, fordi jeg ikke vil have, denne slette og listige Mand skal sejre, og desuden paa Grund af en ganske naturlig Følelse af almindelig Menneskekjærlighed. Skjønt hun ikke mere er min Datter, er hun ikke desto mindre et svagt og forsvarsløst Væsen, som man bedrager, og som man vil bedrage endnu mere for rent at ødelægge hende. Jeg kan ikke aabent kaste mig ind i denne Sag, men jeg kan gjøre det indirekte ved at duellere. Hvis jeg bliver dræbt, hvis han udgyder mit Blod, er det umuligt, hun kan gaa hen over mit Lig

for at ægte min Morders Søn ligesom hin Konges Datter — du husker nok, det stod i den Bog, hvori du lærte at læse — som lod sin Vogn kjøre over sin Faders døde Legeme. Og desuden vil Fyrsten aldrig tillade dette Ægteskab, hvis vi duellerer. Kort sagt, jeg vil ikke have, dette Ægteskab skal finde Sted, og jeg vil gjøre alt for at forhindre det. Forstaar du mig nu?»

«Nej. Hvis De ønsker Nataschas Vel, hvor kan De da ville forhindre dette Ægteskab, det vil sige det eneste, der kan gjenoprette hendes Ære?»

«Hun skal træde den fornemme Verdens Mening under Fødder — saadan skal hun tænke! Hun skal kunne indse, dette Ægteskab, denne Forbindelse med disse slette og fejge Mennesker, med dette elendige «Selskab» er Toppunktet af Afskyelighed. Ædel Stolthed — det skal være hendes Svar til denne fine Verden. Saa vil jeg samtykke i at række hende Haanden, og saa skal vi se, hvem der vover at fornærme mit Barn.»

Jeg var maalløs af Forbavselse overfor en saa fortvivlet Idealisme. Jeg saa' godt, den gamle Mand var ude af sig selv, og at det var Vreden, der talte ud af ham.

«Det er at være altfor idealistisk,» svarede jeg omsider, «og paa samme Tid altfor grusom. De forlanger en Kraft hos Deres Datter, som De maaske ikke har givet hende, da De gav hende Livet. Tror De, hun vil gifte sig for at blive Fyrstinde? De véd godt, det er Kjærlighed,

Lidenskab, Skæbnen. De fordrer af hende, hun skal trodse Verdens Mening, og De bøjer Dem selv for denne Mening. Fyrsten har fornærmet Dem. Han har offentlig beskyldt Dem for ved slette og bedrageriske Midler at ville forbinde Dem med hans fyrstelige Hus. Hvis hun efter et formeligt Tilbud fra deres Side afstaar fra at blive Alioschas Hustru, vil det være den fuldstændigste og mest aabenlyse Gjendrivelse af al Bagvaskelse. Se, det er, hvad De vil opnaa! De bøjer Hovedet for Fyrstens egen Mening, De tvinger ham til at tilstaa sin Skyld, De vil gjøre ham latterlig og hævne Dem, og De ofrer Deres Datters Lykke? Er det ikke den reneste Egoisme?»

Han sad stille med mørke Miner og sammentrukne Øjenbryn. Det varede længe, inden han svarede.

«Du er uretfærdig imod mig, Vania,» sagde han endelig, og en Taare trængte sig frem under Øjelaaget, «jeg sværger dig til, du er uretfærdig — men lad nu det være godt! Jeg kan ikke lægge mit Hjærte blot for dig,» vedblev han, idet han rejste sig og tog sin Hat, «men endnu et Ord: du talte nylig om min Datters Lykke. Nu vel, jeg tror ikke paa denne Lykke — saa lidt som paa, at dette Ægteskab nogen Sinde vil finde Sted, selv uden min Indblanding.»

«Hvorfor dog det! Véd De noget?» udbrød jeg i høj Grad interesseret.

«Jeg véd intet. Men denne forbandede Ræv har aldrig kunnet beslutte sig til noget saadant!

Alt det er taabelig Snak. Det er ikke andet end Lokkemad. Jeg er overbevist derom. Husk mine Ord, det vil ske, som jeg siger. Hvis dette Ægteskab skulde finde Sted, vilde det kun være i det Tilfælde, at denne Skurk havde en eller anden hemmelig Beregning dermed, som vilde falde ud til hans Fordel, og jeg begriber ikke, hvad det skulde være. Du kan altsaa drage Slutningen. Tror du, hun kunde blive lykkelig ved denne Forening? Dadel og Ydmygelser vil ikke udeblive. Hun vil blive en Døgenigts Hustru; hendes Kjærlighed er ham allerede til Besvær nu, og saa snart de er gift, vil han foragte hende, fornærme og ydmyge hende paa enhver mulig Maade. Lidenskaben vil voxe paa den ene Side, efterhaanden som den kølnes paa den anden. Saa vil Skinsygen komme, utaalelige Lidelser, et rent Helvede, Skilsmisse, ja maaske Forbrydelser — — Vania! hvis det er det, I laver sammen, hvis du rækker Haand dertil, skal du staa til Ansvar for Gud! Men saa er det for silde! Farvel!»

Jeg holdt ham tilbage.

«Saa hør dog! Lad os blot blive enige om at vente. Vær vis paa, der er flere end to Øjne, som iagttager denne Sag, og det kan være, den ender af sig selv paa bedste Maade, uden man behøver at ty til saa overordentlige Midler som en Duel. Tiden er den bedste Løser af slige Knuder! Desuden er Deres Plan uudførlig. Har De noget Øjeblik kunnet tænke, Fyrsten vilde slaas med Dem?»

«Hvad! Vilde han nægte mig det! Er du gal?»

«Jeg forsikrer Dem, han vilde ikke slaas med Dem. Han vilde finde et fuldkommen hæderligt Paaskud, han vilde behandle Sagen med den mest pedantiske Alvorlighed, og De vilde blot blive latterlig — —»

«Hold op! kjære Ven, hold op! Nu tilstaar jeg, jeg er overvunden. Hvordan vilde han bære sig ad med at afslaa at duellere? Man kan mærke, du er Poet! Finder du, der er noget upassende i at slaas med mig. Jeg er det vel nok værd, skulde jeg tro, jeg er en gammel Mand, en vanæret Fader. Jeg har til Sekundant en russisk Forfatter, altsaa en hæderlig Mand — — Jeg forstaar sandelig ikke, hvad der behøves mere — —»

«De skal faa at se. Han vil give Dem saadanne Grunde, at De selv først og fremmest vil finde det umuligt at duellere.»

«Hm! godt, min Ven, jeg vil vente. Vi vil se, hvad Tiden vil føre med sig. Men giv mig dit Æresord paa, du intet vil sige om vor Samtale, hverken *der henne* eller til min Kone.»

«Det giver jeg Dem.»

«Og saa, Vania, gjør mig den Tjeneste aldrig mere at vende tilbage til denne Sag.»

«Det lover jeg Dem.»

«Og endnu en Anmodning til aller sidst. Du kjeder dig hos os, det véd jeg. Men kom alligevel og besøg os lidt hyppigere, det beder jeg dig meget om. Min stakkels Anna Andrejevna holder saa meget af dig og — — og — — hun

har det saa trist uden dig — — du forstaar nok, ikke sandt, Vania?»

Han trykkede min Haand saa haardt, at han var nær ved at knuse den. Jeg lovede af hele mit Hjærte, hvad han bad om.

«Saa er der endnu et kildent Spørgsmaal, Vania. Har du Penge?»

«Penge?» gjentog jeg forbavset.

«Ja,» (han rødmede og slog Øjnene ned) «at dømme efter din Bolig — — er dine Omstændigheder — — du kan faa uforudsete Udgifter — — især nu — — ser du, kjære Ven, her er for det første et hundrede og femti Rubel, i Nødstilfælde — —»

«Et hundrede og femti Rubel, og det «for det første», i det Øjeblik, De har tabt Deres Proces! — —»

«Vania, du forstaar mig ikke. Der kunde jo indtræffe *overordentlige* Omstændigheder. Der er visse Øjeblikke, hvor Penge skaffer én en uafhængig Stilling og hjælper til frit at tage en Beslutning. Du har maaske ikke Brug for dem i Øjeblikket; men du kunde maaske snart faa det. I hvert Fald giver jeg dig dem. Hvis du ikke faar Brug for dem, kan du give mig dem tilbage. Og saa Farvel! Gud, hvor du er bleg! du er virkelig syg — —»

Jeg tog Pengene. Jeg havde forstaaet, hvortil han gav mig dem.

«Jeg kan næppe staa paa Benene,» svarede jeg.

«Du maa være forsigtig, kjære Ven. Gaa ikke mere ud i Dag. Jeg skal sige til Anna Andrejevna, hvordan du har det. Skal der ikke hentes en Læge? Jeg skal komme og se til dig i Morgen, jeg vil i alt Fald forsøge, om mine Ben kan bære mig. Du skulde lægge dig — — Farvel, Farvel! Farvel, lille Pige! Hvorfor vender du dig bort? Hør,» hviskede han mig i Øret, «tag disse fem Rubel til den lille. Men sig ikke, det er fra mig. Kjøb Skotøj og Linned til hende — — hun mangler vist adskilligt. Farvel, kjære Ven — —»

Jeg fulgte ham ned til Indkjørselsporten og sendte Portneren ud efter noget Mad — — Helene havde endnu ikke spist til Middag.

XI.

Jeg var næppe kommen op igjen i mit Værelse, før det løb rundt for mig, og jeg faldt, saa lang jeg var, om paa Gulvet. Helene udstødte et Skrig og styrtede hen til mig for at gribe mig, det er alt, hvad jeg kan huske.

Da jeg kom til mig selv igjen, laa jeg paa Sofaen. Helene fortalte mig senere, hun havde slæbt mig der hen ved Portnerens Hjælp, da han kom med Middagsmaden. Jeg vaagnede flere Gange op, og hver Gang saa' jeg Barnets medlidende og bekymrede Ansigt bøjet over mig, og

dette nydelige Billede af den stakkels lille Pige forekom mig som en Vision midt i min Bedøvelse. Hun gav mig at drikke, puslede min Seng eller sad ved Siden af mig, bedrøvet og forskrækket og strøg mig over Haaret med sine smaa Fingre. Én Gang, husker jeg, følte jeg hendes Læber paa min Pande. En anden Gang vaagnede jeg pludselig op og saa' hende ved Skinnet af Lyset, som var nærved at brænde ud, ligge i urolig Søvn med Hovedet paa mit Hovedgjærde. Hendes blege Læber var halvt aabne, og hun holdt Haanden under sin hede Kind. Det varede til henimod Morgenstunden. Lyset var gaaet ud, og Morgendæmringens klare, rosenrøde Skjær spillede langs Væggen. Helene sad paa en Stol og støttede Hovedet mod sin venstre Arm, der laa udstrakt paa Bordet. Hun sov fast. Jeg betragtede dette lille Barneansigt, som, selv i Søvne, havde et Udtryk af dyb Sørgmodighed og en forunderlig sygelig Skjønhed, dette lille blege Ansigt med de lange, buede Øjenbryn, de magre Kinder, omgivne af kulsorte, halvt opløste Haarlokker, der faldt tungt ned om hendes Skuldre. Hendes højre Haand hvilede paa min Hovedpude. Jeg kyssede blidt denne lille magre Haand. Det stakkels Barn vaagnede ikke, men jeg syntes, jeg saa' hendes blege Læber smile. Jeg vedblev længe at se paa hende og faldt endelig i en fredelig og sund Søvn.

Denne Gang sov jeg lige til Middag, og da jeg vaagnede, var jeg næsten rask. En vis Svag-

hed og Tyngde i Lemmerne var det eneste, som mindede om, jeg nylig havde været syg. Jeg havde allerede flere Gange før haft lignende kortvarige nervøse Anfald som dette. Jeg kjendte dem godt. Ondet stod sjældent længere paa end én Dag, hvad dog ikke hindrede, det kunde være meget heftigt.

Det første, jeg saa', da jeg vaagnede, var det Gardin, jeg havde kjøbt Dagen før. Det var hængt op paa en Snor foran en Krog i Værelset, og Helene havde saaledes indrettet sig et lille Tilflugtssted for sig selv. Hun sad foran Kakkelovnen og lavede The. Da hun saa', jeg var vaagen, smilede hun og kom ganske glad hen til mig.

«Kjære, lille Veninde,» sagde jeg, «du har vaaget hos mig hele Natten. Jeg vidste ikke, du var saa god.»

«Hvor véd De, jeg har vaaget. Jeg har maaske sovet hele Natten,» sagde hun rødmende og saa' paa mig med en drillende og frygtsom Mine.

«Jeg saa' det jo. Du sov ikke, før hen paa Morgenstunden.»

«Vil De drikke The?» spurgte hun som for at undgaa dette Emne.

«Ja, giv mig noget The. Du har ikke spist til Middag igaar.»

«Nej, men til Aften. Bryd Dem nu blot om ingen Ting, og vær ganske rolig. De er syg

endnu,» tilføjede hun, idet hun bragte mig en Kop The og satte sig paa min Seng.

«Jeg kan ikke blive liggende. Jeg maa ud i Aften. Desuden er det paa Tide at staa op.»

«Er det aldeles nødvendigt, De gaar ud? Til hvem vil De gaa hen? Til den Mand, som var her igaar?»

«Nej, ikke til ham.»

«Det er rart, det ikke er til ham. Det var hans Skyld, De blev syg. Gaar De hen til hans Datter?»

«Hvad véd du om hans Datter?»

«Jeg hørte det hele,» sagde hun og slog Øjnene ned. «Det er en fæl gammel Mand,» føjede hun til et Øjeblik efter.

«Du kjender ham ikke, han er tværtimod et fortræffeligt Menneske.»

«Nej, han er ond. Jeg hørte alt,» svarede hun livlig.

«Hvad hørte du?»

«Han vil ikke tilgive sin Datter — —»

«Han holder alligevel meget af hende. Hun har forsyndet sig haardt imod ham, og dog er han bekymret for hende og lider meget.»

«Hvorfor vil han da ikke tilgive hende? Selv om han nu tilgav hende, skulde hans Datter ikke tage hjem til ham.»

«Hvorfor?»

«Fordi han ikke fortjener, hans Datter holder af ham,» udbrød hun heftig. «Hun skulde meget hellere slet ikke gaa hjem til ham, meget hellere

gaa ud at tigge, for at han kunde se, hvor elendig hun var, og at hun gik og bad om Almisse.»

Hendes Øjne funklede, og hendes Kinder brændte. Jeg kunde ikke forklare mig denne Ilterhed.

«Er det hos ham, De vil sætte mig i Huset?» spurgte hun efter et Øjebliks Tavshed.

«Ja, Helene.»

«Jeg vilde heller fæste mig bort som Tjenestepige.»

«Aa, hvor det er stygt af dig at tale saadan, Lenatschka! Hvem skulde fæste dig? Det er jo taabeligt!»

«Den første den bedste Mujik,» svarede hun utaalmodig og irriteret, idet hun bestandig holdt Øjnene nedslagne.

«Hvad skulde en Mujik tage sig til med en Tjenestepige som dig?» svarede jeg smilende.

«Naa, saa vilde jeg tage Tjeneste hos et Herskab.»

«Hvordan kunde du med din Karakter finde dig i at tjene hos et Herskab?»

«Netop med min Karakter.» Og jo heftigere hun blev, jo mere mutte blev hendes Svar.

«Du kunde ikke holde ud at være der.»

«Jeg vilde holde det ud. Naar de skjændte paa mig, vilde jeg tie, hvis de slog mig, vilde jeg tie — jeg vilde tie til al Ting. Lad dem kun slaa mig. Ikke for alt i Verden vilde jeg græde! Deres Ondskab vil bekomme dem endnu værre, naar de ser, jeg ikke græder.»

«Hvad er der dog i Vejen, Helene? Hvorfor er du saa vred og saa stolt? Du maa vist have været meget ulykkelig.»

Jeg stod op og satte mig ved mit Bord. Helene trak, fortabt i sine Tanker, i Sofabetrækket.

Jeg pakkede maskinmæssig de Bøger ud, jeg havde bragt med mig Dagen før, for at kunne skrive min Artikel, og gav mig til at blade i dem og skrive.

«Hvad er det, De skriver?» spurgte Helene med et frygtsomt Smil, idet hun kom hen til Bordet.

«Al Slags, Lenotschka. Jeg tjener mit Brød ved at skrive.»

Jeg forklarede hende, jeg skrev Historier om forskjellige Emner, og at det hele, naar det var færdigt, dannede en Bog, som man kaldte en Novelle eller en Roman. Hun hørte nysgjerrig paa mig.

«Er det sandt, det De skriver?»

«Nej, jeg hitter selv paa det.»

«Hvorfor skriver De ikke noget, der er sandt?»

«Se her,» sagde jeg, uden at svare paa hendes Spørgsmaal, «du kan læse denne Bog, som du saa' paa for et Øjeblik siden. Du kan jo læse, ikke sandt?»

«Jo.»

«Naa, saa læs denne Bog. Det er mig, der har skrevet den.»

«Dem? Aa, saa vil jeg rigtig nok gjærne læse den — —»

Hun vilde have sagt noget mere, men hun var undselig, kunde jeg se. Hun var bevæget, og hendes Spørgsmaal skjulte én eller anden Tanke, hun ikke vovede at give Ord.

«Tjener De mange Penge ved det, De skriver?» spurgte hun endelig.

«Det kommer an paa. Undertiden mange, undertiden slet ingen, fordi Arbejdet ikke vil gaa. Det er et vanskeligt Arbejde.»

«De er altsaa ikke rig?»

«Nej.»

«Saa vil jeg arbejde og hjælpe Dem.»

Hun saa' paa mig, men blev rød og slog paa ny Øjnene ned. Saa foer hun med ét hen til mig, omfavnede mig og trykkede sit Ansigt heftig ind til mit Bryst. Jeg var helt overvældet.

«Jeg holder af Dem — — jeg er ikke stolt,» sagde hun, «De sagde, jeg var stolt. Nej, nej — — det er jeg ikke — — jeg holder inderlig af Dem. De er det eneste Menneske i Verden, som holder af mig — —»

Hun var nærved at kvæles af Bevægelse og brød ud i Hulken som under Anfaldet Dagen før. Hun faldt paa Knæ foran mig og kyssede mine Hænder og mine Knæ.

«De holder af mig!» gjentog hun, «De alene, De alene — —»

Og hun slyngede krampagtig sine Arme om mine Knæ. Hendes Følelser, der saa længe havde

været trængt tilbage, skaffede sig pludselig et Udløb i en brusende, ustandselig Strøm. Jeg forstod nu den besynderlige Egensindighed, hvormed dette Hjærte saa jomfruelig hidtil havde skjult sig, saa meget mere haardnakket og ubøjeligt, fordi Trangen til at lægge sine Følelser for Dagen og udgyde sig, blev mere og mere heftig lige indtil dette Udbrud, der var uundgaaeligt i det Øjeblik, da hendes hele Væsen i fuldstændig Selvforglemmelse voldgav sig Trangen til at elske, at vise sin Taknemmelighed, at bortødsle sine Kjærtegn og husvale sig ved Taarer. Hun kom lidt efter lidt til Ro, men hun undgik at vende Ansigtet imod mig. Et Par Gange tilkastede hun mig et hastigt, kjærligt undseligt Buk. Tilsidst rødmede hun og trak paa Smilebaandet.

«Har du det bedre, min lille følelsesfulde Lenatschka, min kjære, lille Patient?» spurgte jeg hende.

«Nej, ikke Lenatschka — — nej,» mumlede hun, idet hun vedblev at skjule sit Ansigt for mig.

«Vil du ikke have, jeg maa kalde dig Lenatschka? Hvad skal jeg da kalde dig?»

«Nelly.»

«Nelly? Hvorfor just Nelly? Det er for Resten et kjønt Navn. Jeg vil gjærne kalde dig Nelly, hvis du ønsker det.»

«Det kaldte Moder mig — — ingen anden end hun har kaldt mig saadan — — jeg vilde ikke have, nogen anden kaldte mig det end Moder

— — Men De — De skal kalde mig Nelly. Jeg vil — — jeg vil holde af Dem altid — altid —»

Lille kjærlige, stolte Hjærte! tænkte jeg. Hvor det har varet længe, inden jeg vandt dig, men nu er du mig ogsaa hengiven for bestandig.

«Hør, Nelly,» sagde jeg til hende, saa snart hun var bleven rolig, «du sagde, din Moder var den eneste, der holdt af dig. Holdt din Bedstefader da ikke af dig?»

«Nej, han gjorde ikke.»

«Men du græd dog, da du hørte, han var død — det husker du nok, her ude paa Trappen.»

Hun tænkte sig om et Øjeblik.

«Nej, han holdt ikke af mig — — han var ond — —» og et Udtryk af Smerte malede sig paa hendes Ansigt.

«Det var, fordi han gik fuldstændig i Barndom. Han døde som en Mand, der ikke er ved sin Forstand. Du véd, jeg fortalte dig, hvordan han døde.»

«Ja, men det var kun i den sidste Maaned, han var bleven saadan, og at han havde glemt alt. Han sad her hele Dagen, og hvis jeg ikke var kommen, havde han siddet her baade én og to Dage til, uden hverken at spise eller drikke. Men før Moders Død var han ikke saadan.»

«Det var altsaa dig, der bragte ham Mad og Drikke?»

«Ja.»

«Og hvor fik du det? Fra Madam Bubnov?»

«Jeg har aldrig taget noget fra Madam Bubnov,» sagde hun fast.

«Men hvor fik du da det, du bragte ham? Du havde jo intet selv.»

Hun tøvede et Øjeblik.

«Jeg tiggede i Gaderne — —» sagde hun endelig med dæmpet Stemme, «naar jeg havde faaet fem Kopek, kjøbte jeg Brød og Snustobak til ham.»

«Og det tillod han! Nelly! kjære Nelly!»

«I Begyndelsen sagde jeg det ikke til ham. Men da han fik det at vide, sendte han mig selv ud at tigge. Jeg stod paa Broen, og han ventede paa mig lidt der fra. Naar jeg saa havde faaet nogle Kopek, kastede han sig over mig og rev dem fra mig, som om det ikke var til ham, jeg havde tigget dem sammen,» tilføjede hun med et bittert Smil. «Det var efter Moders Død, han bar sig ad, ligesom han var gal.»

«Han holdt altsaa af din Moder? Hvorfor boede han ikke hos hende?»

«Han kunde ikke lide hende — — han var ond og vilde ikke tilgive hende — — ligesom den gamle Mand igaar — —» sagde hun og sænkede Stemmen.

Jeg skjælvede. For min Indbildningskraft stod med ét i klare Farver Indholdet af en hel Roman. Denne ulykkelige Kvinde, døende i en Kjælder hos en Ligkistefabrikant, dette forældreløse Barn, der nu og da besøgte sin Bedstefader, som havde forbandet hendes Moder, den besynder-

lige, halvt vanvittige Olding, som efter sin Hunds Død havde lagt sig til at dø i en Krog paa Gaden.

«Azor havde først været Moders,» begyndte Nelly pludselig igjen, «Bedstefader holdt meget af Moder, og da hun havde forladt ham, blev Azor hos ham, og han fik Godhed for den — — han vilde ikke tilgive Moder, og da Azor var død, døde han ogsaa,» sagde hun med hæs Stemme.

«Hvad var din Bedstefader?»

«Det véd jeg ikke. Men jeg véd, han havde været rig og havt en Fabrik. Det sagde Moder. Hun talte kun sjældent om de Ting og mente, jeg var for lille til at høre om det. Hun trykkede mig fast til sig og gjentog bestandig: den Tid kommer nok, da du faar alt at vide, stakkels, ulykkelige Barn! Hun kaldte mig altid stakkels og ulykkelig. Om Natten, naar hun troede, jeg sov (jeg sov ikke, men jeg lod, som jeg sov) kyssede hun mig og sagde igjen: stakkels, ulykkelige Barn!»

«Hvad døde hun af?»

«Hun døde af Brystsyge for snart to Maaneder siden.»

«Kan du huske den Gang, din Bedstefader var rig?»

«Nej, jeg var ikke født den Gang. Moder var allerede rejst bort fra ham, før jeg blev født.»

«Hvem rejste hun med?»

«Det véd jeg ikke,» svarede hun sagte, «hun rejste til Udlandet, og dér blev jeg født.»

«Hvor er du født?»

«I Schweiz. Jeg har ogsaa været i Italien, Paris og alle Vegne.»

«Kan du huske alt, hvad du har set?»

«Jeg kan huske grumme meget.»

«Hvor kan det være, du taler saa godt russisk?»

«Moder lærte mig det allerede der nede. Hun var russisk, og hendes Moder var det ogsaa, og skjønt Bedstefader var af engelsk Herkomst, var han dog født her, og var saa at sige ogsaa Russer. Da Moder og jeg kom her tilbage for halvandet Aar siden, lærte jeg hurtig at tale det. Moder var allerede syg, og vi var græsselig fattige. Hun gjorde ikke andet end græde. — — Vi søgte længe efter Bedstefader. Moder sagde altid, hun havde forsyndet sig imod ham og græd meget — — aa, hvor hun græd, hvor hun græd! — — Da hun fik at vide, Bedstefader var fattig, græd hun endnu mere. Hun skrev tit til ham, men han svarede hende aldrig.»

«Hvorfor kom din Moder tilbage hertil? var det blot for at finde din Bedstefader?»

«Det véd jeg ikke. Men hvor der var dejligt at boe dernede. Moder og jeg boede ganske alene. Hun havde en Ven — han var lige saa god som De — — han havde kjendt hende, før hun rejste bort. Han døde, og saa var det, vi kom her til.»

«Var det ham, din Moder rejste med, da hun forlod din Bedstefader?»

«Nej, det var ikke med ham. Moder rejste bort fra Bedstefader med en anden, og det var ham, som forlod hende.»

«Hvem var det?»

Hun saa' paa mig uden at svare. Sandsynligvis vidste hun, hvem Moderen var rejst med, og hvem der var hendes Fader. Men det var hende pinligt at sige mig hans Navn.

Jeg vilde ikke plage hende med flere Spørgsmaal. Hun havde en sælsom, heftig Karakter, men stængede for Udbrudenes Heftighed; hun trængte til Deltagelse, men slog en Kreds af uovervindelig Stolthed om sig.

Tredje Del.

I.

Det var blevet Aften, inden jeg vaagnede op af de Drømmerier, Nellys Ord havde fremkaldt hos mig, og gjenkaldte mig Virkeligheden.

«Nelly,» sagde jeg til min lille Kammerat, «du er stærkt bevæget og syg, og dog maa jeg nu lade dig være alene med din Sindsbevægelse og dine Taarer. Kjære Veninde, vær ikke vred derfor. Du skal vide, her i Nærheden boer et stakkels kjært Væsen, der ikke har faaet Tilgivelse. Hun er ulykkelig, forladt, vanæret. Hun venter mig, og det, du har fortalt mig, har grebet mig saa stærkt, at jeg føler, jeg maa gaa hen til hende strax.»

Jeg véd ikke, om hun forstod, hvad jeg sagde. Jeg var stærkt betaget af, hvad hun havde fortalt mig, og svag endnu efter mit Ildebefindende. Jeg løb hen til Natascha. Klokken var ni, da jeg kom der hen.

Jeg saa' en Vogn, der holdt ved Indkjørselsporten. Den forekom mig at være Fyrstens.

Jeg var næppe kommen op ad den første Trappe, før end jeg fra Etagen oven over hørte en Mand, der øjensynlig ikke var kjendt i Huset, stavre sig frem i Mørket. Jeg tænkte, det var Fyrsten. Men jeg maatte snart sige mig selv, det dog ikke kunde være ham. Den ubekjendte skjældte og bandte Trapperne med en Energi, der tog til efterhaanden, som han kom højere op.

Trappen var virkelig baade smal, smudsig, stejl og altid mørk. Men det syntes mig dog umuligt at kunne tillægge Fyrsten saadanne Eder, som dem, der lød ned til mig, da vi havde naaet tredje Etage. Den Herre, der var i Færd med at gaa op, bandede som en Droschekusk. Den næste Afsats var heldigvis oplyst. Der brændte en lille Lampe udenfor Nataschas Dør. Dér indhentede jeg min ubekjendte, og ingen kan forestille sig min Forbavselse, da jeg virkelig befandt mig overfor Fyrsten. Han lod først til at være overordentlig ubehagelig berørt af dette uventede Møde. Men det var kun et Sekund. Hans Blik, der havde været ondt og hadefuldt, blev med ét venligt og lyst, og han rakte mig muntert begge Hænder.

«Aa, er det Dem? Jeg var lige ved at falde paa Knæ og bede Gud redde mit Liv. Hørte De mig bande?»

Han lo paa den mest fornøjede Maade af

Verden. Men saa antog hans Ansigt pludselig et alvorligt og bekymret Udtryk.

«At Alioscha har kunnet indlogere Natalia Nikolajevna i saadant et Hus!» udbrød han og rystede paa Hovedet. «Ser De, disse saakaldte Bagateller er det altid, som karakteriserer Manden. Jeg er græsselig bange for ham. Han har det bedste og ædleste Hjærte og dog — læg Mærke til denne Kjendsgjerning — skjønt han er vanvittig forelsket, lader han den, han elsker, bo i saadan en Hule. Det er endogsaa kommet mig for Øre, at de har sultet,» føjede han ganske sagte til, mens hans Haand søgte efter Klokkestrængen. «Jeg bliver ganske svimmel, naar jeg tænker paa hans Fremtid og især paa Anna Nikolajevnas, naar hun skal være hans Hustru.»

Han tog fejl af hendes Navn uden at mærke det og blev ærgerlig over ikke at kunne finde Klokkestrængen. Da der ingen var, ruskede jeg i Dørgrebet. Mavra kom strax og lukkede op med en travl Mine. Fra Forværelset, der var adskilt fra Køkkenet ved et Forhæng, kunde vi se, der var gjort forskjellige Tilberedelser. Der var støvet af, pudset og ryddet op alle Vegne. Jeg fik endogsaa Øje paa adskillige nye Sager. Kort sagt, man var forberedt paa Besøg. Mavra hjalp os geskæftig af med Overtøjet.

«Er Alioscha her?» spurgte jeg.

«Han har ikke siden ladet sig se,» svarede hun med en hemmelighedsfuld Mine.

Vi gik ind til Nataseha. Intet var forandret i Værelset, der altid var propert og nydeligt, og hvor der absolut intet var at forandre. Hun ventede os staaende paa Tærskelen, og jeg blev slaaet af hendes Træks sygelige Magerhed og hendes paafaldende Bleghed. Hun rakte Fyrsten tavs Haanden, synlig forlegen og forvirret. Hun undte ikke mig et Blik, og jeg ventede uden at sige noget.

«Se, her er jeg,» sagde Fyrsten i en venlig, munter Tone, «jeg er kommen tilbage for nogle faa Timer siden, og fra det Øjeblik jeg kom hjem, har jeg ikke tænkt paa andet end Dem.» (Han kyssede galant hendes Haand). «Jeg har saa meget at sige Dem — — men nu kan vi jo ogsaa tale om alt — — først og fremmest om min Fusentast, som jeg ser, endnu ikke er her — —»

«Undskyld mig, Deres Excellence,» sagde Natascha rødmende, «tillad mig at sige noget til Ivan Petrovitsch.»

Hun tog mig ved Haanden, og vi gik ud i Forværelset.

«Vania,» sagde hun, «tilgiver du mig?»

«Aa, lad dog det være — —»

«Nej, nej, Vania, du har tilgivet mig altfor ofte og altfor meget, al Taalmodighed har en Grænse. Jeg véd, jeg kan stole paa dit Venskab. Men du maa sige, jeg har været utaknemmelig. Igaar og iforgaars har jeg været utaknemmelig, egoistisk, grusom — —» hun lagde sit Hoved paa min Skulder og brast i Taarer.

«Vær rolig, Natascha. Naar jeg ikke har været her, er det, fordi jeg har været syg, og ikke fordi jeg var vred — — kjære Veninde, jeg véd godt, hvad der foregaar i dit Sind.»

«Tak, du har tilgivet mig som sædvanlig,» sagde hun, idet hun smilte gjennem Taarer og trykkede min Haand, saa det næsten gjorde ondt, «alt andet siden — jeg har saa meget at sige dig. Lad os nu gaa ind til ham igjen.»

«Ja, vi maa ikke lade ham være alene — —»

«Du skal se, du skal se, hvad der vil ske,» hviskede hun mig hastig i Øret, «jeg véd det alt sammen, jeg har gættet det. Det er hans Skyld alt sammen, og denne Aften vil afgjøre meget. Kom!»

Jeg forstod hende ikke, men det var ikke Øjeblikket til at forlange en Forklaring. Med et lyst Udtryk i Ansigtet gik hun hen til Fyrsten, som var bleven staaende med Hatten i Haanden. Hun gjorde en Undskyldning, tog hans Hat, skød en Lænestol hen til ham, og vi satte os.

«Jeg begyndte med at nævne min letsindige Hr. Søn,» sagde Fyrsten, «jeg har kun set ham i Forbigaaende paa Gaden. Han var i Færd med at gaa hen til Grevinden og havde saa travlt, at han ikke en Gang vilde gaa et Minut indenfor med mig efter fire Dages Adskillelse! Hvis han kommer for silde, er det min Skyld. Da jeg ikke i Aften kunde komme hen til Grevinden, bad jeg ham udrette et Ærende for mig. Men det vil ikke vare længe, inden han er her.»

«Han har sagtens lovet Dem at komme i Aften,» sagde Natascha og saa' paa Fyrsten med den mest naive Mine af Verden.

«Det manglede blot, at han ikke kom. Hvor De dog sagde det!» udbrød han, idet han betragtede hende overrasket. «For Resten kan jeg godt forstaa, De er vred. Det er meget uhøfligt af ham at være den sidste. Men det er min Skyld, siger jeg Dem. Han er flygtig, letsindig, jeg vil ikke retfærdiggjøre ham. Men særegne Omstændigheder gjør det for Øjeblikket nødvendigt, at han ikke forsømmer Grevindens Hus og nogle andre Bekjendtskaber, som han maa se saa ofte som muligt. Og da han sandsynligvis aldrig mere gaar fra Dem og har glemt hele den øvrige Verden, beder jeg Dem om Tilladelse til undertiden at bortføre ham et Par Timer i Forretningssager. Jeg er vis paa, han ikke har været hos Fyrstinde K. siden hin Dag, jeg er kjed over, jeg ikke fik Tid til at bede ham gaa der hen — —»

Natascha lyttede til Fyrsten med et let ironisk Smil. Men han talte med saa megen Naturlighed og Aabenhed, at det syntes umuligt at tvivle om hans Ærlighed.

«De véd formodentlig ikke, han ikke har været hos mig en eneste Gang, mens De har været borte?» spurgte Natascha med saa rolig og blid en Stemme, som om hun havde talt om den simpleste Ting i Verden.

«Hvad! Har han ikke været her en eneste

Gang! hvad siger De?» udbrød Fyrsten tilsyneladende aldeles overrasket.

«De var her i Tirsdags. Den næste Morgen kom han her op i Forbigaaende og blev her en halv Time. Siden har jeg ikke set ham.»

«Men det er jo utroligt!» han blev mere og mere overrasket, «og jeg, som troede, han var hos Dem bestandig. Jeg beder Dem om Forladelse — men — — det lyder saa besynderligt — — det er ligefrem utroligt!»

«Ikke desto mindre er det sandt! Hvor det er Skade, De intet véd! — — og jeg, som netop ventede paa Dem for at faa at vide, hvor han har været!»

«Aa Gud! Men han kommer ganske sikkert i Aften. Jeg kan ikke komme mig af Forundring! Jeg havde ventet alt af ham, det indrømmer jeg, alt undtagen dette! — —»

«Deres Overraskelse forundrer mig. Jeg tænkte, De forud vidste, hvad der vilde ske.»

«Jeg! At jeg vidste det! Nej, jeg forsikrer Dem, Natalia Nikolajevna, jeg har kun set min Søn et Øjeblik, og jeg har ikke forhørt mig om ham hos noget Menneske. Det forbavser mig højlig, De kan tvivle derom,» svarede han og saa' fra den ene af os til den anden.

«Gud forbyde det!» udbrød Natascha, «jeg er vis paa, De mener mig det ærlig.»

Og hun gav sig til at le.

«Forklar Dem dog,» sagde Fyrsten forlegen.

«Der er intet at forklare. Jeg har talt ganske ligefrem. De véd, han er letsindig og glemsom. Lige saa snart han har følt sig fri, har han ladet sig rive hen.»

«Ja, men det kan paa ingen Maade gaa an saaledes at lade sig rive hen. Der stikker noget under, og saa snart han kommer, vil vi have Sagen klaret. Hvad der forundrer mig mest, er, De synes at ville skyde Skylden paa mig, som dog var borte fra Petersborg. For Resten ser jeg, De er vred paa ham, Natalia Nikolajevna, og det forstaar jeg godt. Det er ikke mere end billigt, og naturligvis er det mig, som først og fremmest er den skyldige, men kun fordi jeg var den første i Aften; ikke sandt?» sagde han og vendte sig imod mig med et æggende Smil.

Natascha rødmede stærkt.

«Tillad mig at fortsætte,» vedblev han med Værdighed, «jeg tilstaar min Fejl. Men min eneste Uret bestaar i, at jeg rejste bort Dagen efter, vi havde gjort Bekjendtskab, Natalia Nikolajevna, saa at De, der er af et noget ømfindtligt Temperament, har haft Tid til, understøttet af Omstændighederne, at forandre Deres Mening om mig. Hvis jeg var bleven her, vilde De have lært mig bedre at kjende, og Alioscha vilde ikke, naar jeg havde vaaget over ham, kunnet gjøre denne Eskapade. De skal strax faa at høre, hvad jeg har i Sinde at sige ham.»

«Det vil sige, De vil bringe ham til at føle, jeg er ham til Byrde. Det er umuligt, en

Mand med Deres Forstand kan tro at være mig nyttig paa den Maade.»

«Vil De beskylde mig for at handle med det Maal for Øje, Natalia Nikolajevna? Det er at fornærme mig.»

«Jeg har altid bestræbt mig for at undgaa Omsvøb og sige al Ting rent ud, hvad jeg tænker,» svarede Natascha. «Det vil De maaske allerede i Dag faa Lejlighed til at overbevise Dem om. Jeg vil ikke paa nogen Maade saare Dem, og jeg har ingen Grund til at ville det, thi jeg véd, De vil ikke føle Dem fornærmet over, hvad jeg saa end vilde sige Dem. Det er min fulde Overbevisning, fordi jeg helt vel forstaar, hvad Forhold vi staar i til hinanden. De tager det ikke alvorligt, hvad jeg siger, gjør De vel? Men skulde jeg alligevel have fornærmet Dem, er jeg rede til at bede Dem om Undskyldning for at opfylde alle de Pligter, som — — Gjæstfriheden paalægger mig overfor Dem.»

Til Trods for den muntre Tone, hvori hun havde talt, og skjønt hun havde et Smil paa Læberne, havde jeg aldrig set hende saa opirret, og da forstod jeg først, hvor meget hendes Hjærte havde lidt i disse tre Dage. De gaadefulde Ord, hun havde sagt til mig et Øjeblik før, om at hun vidste det hele, havde gættet alt, forfærdede mig. De hentydede til Fyrsten. Hun havde skiftet Mening om ham og betragtede ham som sin Fjende. Det var øjensynligt, hun mente, Alioschas Opførsel skyldtes hans Indflydelse, og maa-

ske havde hun noget bestemt at holde sig til i saa Henseende, saa jeg var meget bange for, det skulde komme til en heftig Scene. Den spøgende Tone, hun brugte, var en saa gjennemsigtig Maske, det, hun havde sagt til Fyrsten om, at han ikke optog hendes Ord i Alvor, og at hun var rede til at gjøre ham en Undskyldning, fordi Gjæstfriheden paalagde hende det som en Pligt, hendes Løfte, der lød som en Trusel, at bevise ham denne selv samme Aften, at hun vilde tale fuldstændig aabent, alt dette var saa klart, saa betydningsfuldt, at det var umuligt, Fyrsten ikke skulde have forstaaet det. Jeg saa' hans Ansigt skifte Udtryk, men han forstod at beherske sig. Han lod, som han intet havde mærket af Ordenes virkelige Mening, og han trak sig ud af Sagen med en Spøg.

«Himlen bevare mig fra at forlange nogen Undskyldning,» sagde han leende, «intet er fjærnere fra min Tanke, det er slet ikke min Sædvane. Allerede ved vort første Møde bad jeg Dem være paa Post mod min Karakter. Derfor haaber jeg, De ikke bliver vred, naar jeg kommer med en Bemærkning, saa meget mere som den er holdt ganske i Almindelighed og gjælder alle Kvinder. De vil sikkert være enig med mig,» vedblev han og vendte sig til mig med megen Elskværdighed. «Jeg har lagt Mærke til det Karaktertræk hos Kvinden, at hun, naar hun har Uret, meget hellere vil stræbe at bringe det i Forglemmelse ved tusende Kjærtegn, end

tilstaa det og bede om Tilgivelse. Hvis vi derfor gaar ud fra, at jeg var bleven fornærmet af Dem, vilde jeg afslaa enhver Undskyldning for Øjeblikket, da jeg kun vilde vinde ved det siden. Naar De har indset Deres Uretfærdighed, vil De bestræbe Dem for at faa mig til at glemme den — — ved tusende Kjærtegn. Og De er saa god, saa ren, saa aabenhjærtig, at De i Angerens Øjeblik vil være fortryllende. Men jeg vil meget hellere have, De skal sige mig, hvordan jeg i Dag skulde kunne bevise Dem, jeg er meget mere ærlig, end De tror.»

Natascha rødmede. Det forekom ogsaa mig, der i Fyrstens Ord var en saa let og spøgefuld Nonchalance, at den grænsede til Uforskammethed.

«Vil De virkelig give mig et Bevis?» spurgte Natascha med en mistænksom Mine.

«Ja, jeg vil.»

«Vil De da gjøre, hvad jeg beder Dem om?»

«Det lover jeg forud.»

«Saa hør da. Sig ikke et Ord om mig til Alioscha, hverken i Dag eller i Morgen, gjør ingen Hentydning, kom ikke med nogensomhelst Bebrejdelse, forlang ingen Forklaring. Jeg vil møde ham, som om intet var forefaldet imellem os. Det maa saa være. Giver De mig Deres Ord?»

«Med største Fornøjelse,» svarede Fyrsten, «og tillad mig at sige Dem, jeg sjælden har truffet nogen med en saa skarp og intelligent ud-

viklet Dømmekraft som Deres — — men, hvis jeg ikke tager fejl, har vi nu Alioscha her.»

Vi hørte virkelig nogen i Forværelset. Natascha skjælvede. Fyrsten, hvis Øjne ikke veg fra hende, antog en Mine, der passede til Omstændighederne. Saa gik Døren op, og Alioscha foer ind i Værelset.

II.

Hans Ansigt straalede. Man kunde se paa ham, han havde tilbragt disse fire Dage paa en behagelig Maade.

«Her er jeg!» raabte han, «og jeg, som burde have været her først. Men I skal faa det hele at vide. Da vi saa' hinanden for lidt siden, Fa'er, havde jeg ikke Tid til at sige dig det ringeste, og dog har jeg saa meget at fortælle dig. Det er kun, naar han er rigtig rar, han giver mig Lov til at sige *du* til ham,» sagde han og vendte sig til os, «der er Tider, hvor han forbyder mig det, og I skulde vide, hvordan han saa bærer sig ad! Saa begynder han selv med at sige *De* til mig. Men for Fremtiden skal han altid være rar. Desuden har jeg aldeles forandret mig i disse fire Dage. Det skal jeg forklare jer bag efter. Nu kan jeg kun tænke paa hende! Der er hun — — der er hun endelig igjen, min Natascha! min

Due, min Engel! Jeg har voldt dig megen Sorg i alle disse Dage,» tilføjede han, idet han satte sig ved Siden af hende og bedækkede hendes Hænder med Kys, «men hvad er der at sige til det? Jeg har ikke kunnet andet, min elskede! jeg synes, du er bleven mager! du er bleg — —!»

Han begyndte atter at kysse hendes Hænder med Inderlighed og vedblev at betragte hende, som om han ikke kunde se sig mæt paa hende. Jeg saa' ogsaa paa hende, og jeg var vis paa, vi havde samme Tanke: Alioscha var fuldkommen uskyldig. Hvordan skulde ogsaa dette *Barn* kunne være skyldig?

En stærk Rødme gød sig pludselig over Nataschas Kinder. Det var, som om alt Blodet steg hende til Hovedet. Hendes Øjne straalede, og hun saa' stolt paa Fyrsten.

«Men hvor — — har du været — — saa længe?» spurgte hun med en Stemme, der rystede af Bevægelse. Hun trak Vejret besværlig og uregelmæssig. Store Gud, hvor hun elskede ham!

«Det er netop det, der ser ud, som om jeg havde begaaet en Uret imod dig, og naar jeg siger *ser ud*, er det ikke, fordi jeg tror, jeg intet har at bebrejde mig. Det sagde jeg netop til mig selv paa Vejen her hen. Katia sagde baade igaar og i Dag, at en Kvinde ikke vilde kunne tilgive, man forsømte hende, saadan som jeg dig. Jeg paastod det modsatte, og jeg erklærede, at den Kvinde, som kunde tilgive det, just var Natascha, at der i hele Verden kun var én eneste, der

var hendes Lige, og det var Katia. Og nu er jeg her, sikker paa din Tilgivelse, min Engel! Du vidste godt, at om jeg ikke kom, var det ikke, fordi jeg havde glemt dig eller holdt op at elske dig! Glemme dig! Hvor kunde jeg det? Mit Hjærte lider, naar jeg er borte fra dig. Jeg har ikke desto mindre forsyndet mig, det véd jeg nok. Men naar du faar alt at vide, vil du bære over med mig. Og jeg skal fortælle dig det alt sammen, jeg trænger til at aabne hele mit Hjærte for dig. Det er derfor, jeg er kommen. Jeg vilde i Morges have benyttet et Øjebliks Frihed for at flyve hen til dig og give dig et Kys. Men jeg kunde ikke. Katia sendte Bud efter mig. Det var, før end du kom, Fa'er; da vi mødtes, gik jeg netop hen til hende, — hun havde lige sendt mig en Billet, thi vi har indrettet os en Brevpost, som gaar frem og tilbage hele Dagen. Først igaar fik jeg Tid til at læse Deres Brev, Ivan Petrovitsch; De har fuldkommen Ret. Men hvad skal jeg gjøre, det var en fysisk Umulighed! Saa sagde jeg til mig selv: i Morgen Aften vil jeg retfærdiggjøre mig paa alle Punkter, for i Aften vidste jeg, jeg vilde komme, kjære Natascha.»

«Hvad var det for et Brev, du talte om?» spurgte Natascha.

«Ivan Petrovitsch har været hos mig. Han traf mig naturligvis ikke hjemme og lagde et Par Ord til mig, hvori han skjældte mig ordentlig ud, fordi jeg forsømte dig. Han havde fuldkommen Ret.»

Natascha saa' paa mig.

«Men naar du havde Tid til at være hos Katerina Feodorovna fra Morgen til Aften — —» sagde Fyrsten.

«Aa, jeg véd — jeg véd godt, hvad du vil sige: naar du havde Tid til at være hos Katia, havde du to Gange saa megen Grund til at være her. Jeg er ganske enig med dig, og jeg vil tilføje, jeg havde ikke alene to Gange, men en hel Million Gange mere Grund til at være her. Men der forekommer i Livet saadanne besynderlige, uforudsete Begivenheder, som bringer alt i Forvirring, vender op og ned paa alt. Ser I, der er netop hændet mig noget af denne Slags. Jeg har allerede sagt jer, at i Løbet af disse tre Dage er jeg bleven helt forandret, hvilket vil sige, at jeg har gjennemgaaet en meget alvorlig Krise.»

«Aa Gud, spænd os dog ikke paa Pinebænken,» udbrød Natascha, «sig os hurtig, hvad der er hændet dig.»

«Det er det, jeg vil,» sagde han. «Aa, mine Venner! hvad har jeg ikke set! hvad har jeg ikke oplevet! hvilke Bekjendtskaber jeg har gjort! Først og fremmest Katia! Hun er Fuldkommenheden selv! Jeg har aldrig kjendt hende, aldrig før nu, og skjønt jeg talte til dig om hende i Onsdags, husker du nok, Natascha — med Beundring, kjendte jeg hende kun ufuldkomment, hun havde ikke vist sig helt og holdent for mig, hun havde saa at sige skjult sig. Men nu kjender vi hinanden fuldt ud, vi er dus. Jeg vilde ønske,

du havde hørt, hvordan hun omtalte dig, Natascha, da jeg i Onsdags fortalte hende, hvad der var hændet Dagen før — — hvad jeg dog for Resten spillede for en taabelig Rolle den Dag, da jeg var oppe hos dig om Morgenen! Du modtog mig saa varmt, du var helt betaget over det nye i vort Forhold, du trængte til at tale, du var paa én Gang glad og bedrøvet, og jeg, jeg gav Alvorsmanden — jeg Tosse! Det var, fordi jeg vilde give den værdige, giftefærdige Mands Rolle, og jeg kunde ikke hitte paa noget bedre end at skabe mig saadan for dig. Du maa have gjort dygtig Nar af mig — og jeg har da ikke fortjent bedre.»

Fyrsten sagde ikke et Ord. Han betragtede sin Søn med en spodsk Mine og syntes glad ved at se ham saa letsindig og saa latterlig. Jeg iagttog ham opmærksomt hele Aftenen, og jeg kom til den Overbevisning, at til Trods for hans Forsikringer om sin faderlige Kjærlighed, holdt han ikke af Sønnen.

«Da jeg gik fra dig,» vedblev Alioscha, «besøgte jeg Katia. Det var den Dag, jeg lærte hende at kjende, og det skete i et Nu. Vi udvexlede nogle varme Ord, nogle af vore Anskuelser, og det var nok til, at vi forstaar hinanden for hele Livet. Du maa gjøre hendes Bekjendtskab, Natascha! Hvis du havde hørt hende fortælle mig om dig, forklare dig for mig, vise mig, hvilken Skat du er for mig! Saa forklarede hun mig sin Maade at se Livet paa, hun talte med

Henrykkelse om vore Pligter, vort Kald, om den Forpligtelse, vi alle har til at tjene Menneskehedens Sag. Efter at vi havde talt med hinanden i nogle Timer, besluttede vi at arbejde hele vort Liv paa det samme Værk.»

«Og hvor skal saa jeres Virkekreds være?» spurgte Fyrsten.

«Jeg er saa forandret, Fa'er, at jeg forstaar, det forundrer dig,» svarede Alioscha højtidelig. «I er praktiske Folk, som har jeres stærke, strænge Grundsætninger fuldt færdige. I ser skjævt til alt, hvad der er nyt, ungt, frisk, I er altid rede til at gjøre det latterligt. Jeg er ikke den samme, som du kjendte for nogle Dage siden, jeg er en hel anden, og jeg ser Menneskene og Tingene dristig lige i Øjnene. Fra det Øjeblik, jeg véd, min Overbevisning er rigtig, vil jeg følge den til det yderste, og hvis jeg ikke lader mig drage bort fra den rette Vej, har jeg handlet som en hæderlig Mand. Men nu har jeg talt nok om mig selv. I kan sige, hvad I vil: jeg har en Overbevisning.»

«Ho! ho!» udbrød Fyrsten ironisk.

Natascha saa' med Uro paa os. Hun var bange for Alioscha, hun havde ikke for al Ting villet, han skulde vise sig i et latterligt Lys for os, og især ikke for sin Fader.

«Det er Filosofi!» sagde hun, «du er bleven saa lærd — — du skulde hellere fortælle os, hvad der er hændet dig.»

«Det er jo det, jeg gjør,» svarede han. «Katia har to Fætre, Levinka og Borinka. Det

er et Par mærkværdige unge Mennesker. De besøger f. Ex. aldrig Grevinden, af Princip. Da vi talte sammen, Katia og jeg, om Menneskets Kald og alle den Slags Ting, fortalte hun mig om sine Fætre og gav mig nogle anbefalende Linjer med til dem. Jeg skyndte mig at gjøre deres Bekjendtskab. Vi forstod hverandre allerede fra den første Aften. Der var en halv Snes Mennesker hos dem af de forskjelligste Stillinger: Studenter, Officerer, Kunstnere — ogsaa en Forfatter — — de kjendte alle Dem, Ivan Petrovitsch, det vil sige, de havde læst Deres Bog, og de ventede sig meget af Dem i Fremtiden. Jeg fortalte dem, vi kjendte hinanden, og at jeg vilde forestille jer for hverandre. De modtog mig med aabne Arme, som en Broder. Jeg sagde dem, jeg var i Begreb med at gifte mig. De boer paa femte Sal, helt oppe under Taget. De kommer sammen saa ofte som muligt, især om Onsdagen, hos Levinka eller hos Borinka. Det er en overordentlig kraftfuld Ungdom, gjennemglødet af den dybeste Kjærlighed til Menneskeheden. Vi har talt om Tingene, som de virkelig er, om Fremtiden, om Videnskaberne, om Literaturen — —. Der er ogsaa en Gymnasiast, som kommer til disse Forsamlinger. Jeg havde aldrig set saadanne Mennesker før. Du maa lære dem at kjende, Natascha. Katia kjender dem alle. De taler om hende næsten med Tilbedelse, og hun har lovet, naar hun faar Myndighed over sin Formue, at give en Million til deres Samfund.»

«Saa bliver det uden Tvivl Levinka, Borinka og hele Kompagniet, der skal gjøre Brug af Millionen?» sagde Fyrsten.

«Nej, nej! Det er stygt af dig at sige det, Fa'er,» udbrød Alioscha og blev hidsig, «det er forud bestemt, den helt og holdent skal anvendes til at gjøre Propaganda for Oplysningen — —»

«Du har Ret, jeg kjendte kun daarlig Katerina Feodorovna,» mumlede Fyrsten ligesom ved sig selv og bestandig med det samme ironiske Smil.

«At ingen før har ofret en Million til det almene Vel, og at hun gjør det, er det det, der undrer dig?» udbrød Alioscha, «og om hun nu ikke vil leve paa andres Bekostning — thi at bruge alle disse Millioner, det er at leve paa andres Bekostning (det er først nu, jeg har begyndt at forstaa alt dette.) Hun vil være nyttig for Menneskeheden, give sin Obol for at bidrage sit til Almenvellet. Hvorfor ser du saadan paa mig? Man skulde tro, du tænkte, du havde et galt Menneske eller en Tosse for dig. Men det er det samme! Jeg vilde ønske, du, Natascha, havde hørt, hvad Katia sagde angaaende dette. «Forstanden er ikke det vigtigste, men det, som leder den, det, som sætter den i Virksomhed, Karakteren, Hjærtet.» Men hvad der er endnu bedre end dette, er den originale Tanke, én af Levinkas og Borinkas Venner, Bezmigin, vores Fører, vores Overhoved, et genialt Menneske

— er faldet paa! Endnu igaar sagde han i Foreningen: En Tosse, der véd om sig selv, han er en Tosse, er det allerede ikke mere! Hvilken Sandhed! Og hvert Øjeblik kommer han med lige saa slaaende Indfald!»

«Han er ligefrem et Geni,» bemærkede Fyrsten.

«Spot saa meget, du lyster. Du har aldrig sagt den Slags Ting til mig, hverken du eller de andre. Tværtimod I vil skjule alt, trække alt ned, og I tænker ikke over, at det er tusende Gange mere umuligt end det, vi siger og tænker. Og saa kalder I os Utopister! Dersom du havde hørt alt, hvad de sagde igaar!»

«Jeg maa tilstaa, jeg hidindtil ikke har forstaaet meget af, hvad du har sagt,» sagde Natascha.

«Vi taler om alt, hvad der kan bringe én til at elske Fremskridtet, Menneskeheden, Næsten. Vi diskuterer Dagens Spørgsmaal, vi beskæftiger os med nylig indvarslede Reformer, vi taler om Samtidens store Mænd, vi læser deres Værker og undersøger dem. Men fremfor alt har vi svoret at være aabenhjærtige imod hverandre og meddele hverandre uden Undseelse, uden Omsvøb alt, hvad der personlig angaar os. Aabenhed og Ærlighed kan alene føre os til Maalet. Derfor har vi ogsaa alle givet hverandre vort Ord paa at handle aabent og ærligt hele vort Liv igjennem, ledet af vor Fører, og hvad man end siger om os, hvorledes man end vil dømme os, ikke at lade os kue

af noget, ikke at skamme os over vor Stræben, over vore Fristelser, vore Ufuldkommenheder, men bestandig gaa ad den lige Vej fremad. For at vinde Agtelse, maa man ved at agte sig selv tvinge andre til at gjøre det. Det er ogsaa en af Bezmigins Leveregler, og Katia mener det samme.»

«Gud, sikke noget Galimatias!» udbrød Fyrsten urolig, «hvem er denne Bezmigin? Det kan dog ikke gaa an at lade alt dette saaledes skjøtte sig selv — —»

«Hvad er det, du ikke kan lade skjøtte sig selv?» spurgte Alioscha. «Hør, Fa'er, véd du, hvorfor jeg siger alt dette i dette Øjeblik og i din Nærværelse? Det er, fordi jeg ønsker og haaber, du vil lade mig indføre dig i vor Kreds. Jeg har lovet det. Du ler. Men hør mig til Ende, og du vil nok forstaa mig. Du kjender dem jo ikke, du har aldrig set eller hørt nogen af dem, aldrig været sammen med dem, derfor kan du selvfølgelig ikke fælde nogen kompetent Dom over dem. Naar du først har været der en Gang, har hørt paa dem, forsikrer jeg dig, du bliver en af vore, og jeg vil gjøre alt, hvad der staar i min Magt for at frelse dig fra at gaa til Grunde i Selskabslivet.»

Fyrsten havde i Tavshed hørt paa denne Tirade. Hans sarkastiske og onde Smil gjorde et ubehageligt Indtryk paa Natascha, men han lod, som han ikke bemærkede det. Han kastede sig tilbage i sin Stol og brast i Latter, men det var en tvungen Latter, kun for at ægge Sønnen.

Alioscha følte sig saaret, hans Ansigt fik et bedrøvet Udtryk, og han ventede rolig paa, dette Udbrud af Faderens Munterhed skulde høre op.

«Fa'er,» sagde han da sørgmodig, «hvorfor gjør du Nar af mig? Jeg har talt aabent og ærlig; hvis jeg efter din Mening har sagt noget dumt, saa bevis mig det i Stedet for at le. Hvorfor spotte! Det kan jo være, jeg tager fejl, at alt dette er galt, at jeg kun er en Nar, som du saa tit har sagt. Men hvis jeg tager fejl, er det i god Tro, ærlig og redelig. Jeg begejstres for høje og ædle Idéer. Det kan være, de er rent gale, men den Grundvold, hvorpaa de hviler, er hellig.»

Fyrsten skiftede øjeblikkelig Tone.

«Jeg vil ikke saare dig, min Ven,» svarede han, «jeg beklager dig. Du staar i Begreb med at gjøre et saa alvorligt Skridt, at det var paa Tide, du holdt op at være den Fusentast, du er. Det var min Tanke. Jeg kom til at le mod min Vilje og ikke for at fornærme dig.»

«Hvorfor mon det forekommer mig anderledes?» svarede Alioscha bittert, «hvorfor mon det allerede længe har forekommet mig, du saa' paa mig som en Fjende, som en kold Spotter, og ikke som en Fader bør se paa sin Søn. Hvorfor vilde jeg i dit Sted ikke saaledes gjøre Nar af min Søn eller behandle ham, som du behandler mig? Lad os én Gang for alle udtale os aabent for hinanden, for at undgaa enhver Misforstaaelse. Da jeg kom før, fandt jeg jer ikke saadan, som

jeg ventede at finde jer. Her var en vis Uro i Luften. Tager jeg fejl? Og hvis jeg ikke tager fejl, var det saa ikke bedre, at hver især af os sagde sin Mening rent ud. Man kan undgaa saa meget ondt, naar man blot er ærlig!»

«Sig frem, Alioscha!» sagde Fyrsten, «det, du foreslaar, er meget fornuftigt. Det var maaske dermed, vi skulde have begyndt,» føjede han til og saa' paa Natascha.

«Du forlanger, jeg skal være aabenhjærtig,» svarede Alioscha, «det skal jeg være. Men tag mig saa ikke min Aabenhjærtighed ilde op. Du har givet mig dit Samtykke til at ægte Natascha, du har gjort os lykkelige, og denne vor Lykke har kostet dig et Offer. Du har været ædelmodig, og vi skatter dit Ædelmod, men hvorfor saa bestandig med en vis ondskabsfuld Glæde lade mig føle, jeg kun er en latterlig Dreng? Man skulde tro, du vilde ydmyge mig, nedsætte mig i Nataschas Øjne. Det er, ligesom du gjorde dig Umage for at bevise os, vor Forbindelse er taabelig, at vi er et Par, som daarlig passer sammen. Det er, som om du ikke selv troede paa Realisationen af det, du har bestemt for os, at det hele kun er Spøg, Narrestreger, en Komedie — —. Og det er ikke alene af dine Ord i Dag, jeg drager denne Slutning. I Tirsdags, da jeg gik herfra og senere paa Aftenen traf dig, brugte du nogle saa besynderlige Udtryk, der baade bedrøvede og forundrede mig. Dagen efter, da du hentydede til vort Forhold, talte du om Natascha — — ikke

just paa en fornærmelig Maade, nej langt fra, men saa ligegyldig, uden Venlighed, uden Agtelse, helt anderledes end jeg kunde ønske det — — sig mig, jeg tager fejl, giv mig Mod igjen — — og hende ogsaa. Thi du har saaret hende, det saa' jeg ved første Øjekast, da jeg kom — —»

Han havde talt baade med Varme og Fasthed. Natascha hørte paa ham med stor Alvor, og hendes Kinder brændte af Bevægelse. To Gange mumlede hun: Ja, det er sandt! Fyrsten var forvirret.

«Kjære Ven,» svarede han, «jeg kan ikke huske, hvad jeg sagde. Men du giver mine Ord en højst besynderlig Fortolkning, og jeg vil gjøre alt, hvad der staar i min Magt for at bringe dig ud af denne Vildfarelse. Da jeg lo for lidt siden, var det for at skjule den Bitterhed, jeg følte. Naar jeg tænker paa, du vil gifte dig, forekommer det mig saa taabeligt, urimeligt — og tilgiv mig — endogsaa latterligt. Det er maaske til en vis Grad min Fejl. Jeg har maaske givet for lidet Agt paa dig i den senere Tid. Jeg burde før have vidst, hvad du er i Stand til. Jeg er meget bange, naar jeg tænker paa Fremtiden, og det er maaske utidigt. Jeg har opdaget, der er stor Ulighed imellem os. Kjærligheden gaar over, og Uligheden vedvarer. Jeg vil ikke tale om din egen Skæbne — du har redelige Hensigter, men de maa vel overvejes, thi hvis du gaar din Ødelæggelse i Møde, drager du Natalia Nikolajevna med dig! Nu har du i en hel Time

talt om Kjærlighed til Menneskeslægten, ædel Overbevisning, Højsindethed — — nu vel! spørg Ivan Petrovitsch om, hvad jeg sagde til ham før, da vi, efter at have ravet os frem op ad denne skrækkelige Trappe her i Huset, stod udenfor denne Dør og takkede Himlen, fordi vi var naaet herop uden at knække Halsen. Aldeles uvilkaarlig spurgte jeg mig selv, hvordan du havde kunnet bringe det over dit Hjærte at lade Natascha bo saaledes. Hvor er det muligt, du ikke har følt, at om du ikke fuldt ud opfyldte dine Pligter imod hende, har du ikke Ret til at være hendes Ægtefælle eller til at lade hende indgaa den ringeste Forpligtelse? Det er ikke nok blot at elske, man maa bevise sin Kjærlighed af sine Handlinger, men du — du siger: «Skulde hun end blive ulykkelig derved, er det min Vilje, hun deler Livet med mig.» Men det er inhumant, uværdigt! At tale om Kjærlighed til Næsten, være Fyr og Flamme overfor de humane Spørgsmaal og paa samme Tid, uden at lægge Mærke til det, begaa en Forbrydelse mod sin Kjærlighed — — afbryd mig ikke, Natalia Nikolojevna, mit Hjærte er altfor fuldt til, at jeg ikke skulde give mine Følelser frit Løb. Du siger, Alioscha, du i disse Dage har følt dig hendraget til alt, hvad der er ædelt, skjønt, retfærdigt, og du beklager dig over, at den Del af Samfundet, vi lever i, ikke giver efter for slige Rørelser, men kun vil kjendes ved den kolde Forstands Raisonnementer! du lader dig opflamme for alt det store

og skjønne, og til Trods for hvad her foregik i Tirsdags, tager du ikke mindste Hensyn til den, der, saa synes mig, skulde være dig den kjæreste i hele Verden! Du fortæller os om din Samtale med Katerina Feodorovna, overfor hvem du fastholdt, at Natalia Nikolajevna elsker dig saa højt, at hun ikke kan andet end tilgive din Opførsel. Du stoler paa denne Tilgivelse, du vædder om, du vil faa den — med hvad Ret? Det er ikke en eneste Gang faldet dig ind, hvor hun har lidt, hvor mange bitre Tanker hun har haft, med hvor megen Tvivl og Mistanke hun har ventet paa dig i disse fire Dage. Tror du, du havde Ret til at forsømme den højeste af dine Pligter, fordi du lod dig fængsle af nogle nye Idéer? Jeg beder Dem tilgive mig, Natalia Nikolajevna, jeg ikke holder mit Løfte, Sagen er altfor alvorlig, ser De nok — Du skal vide, Alioscha, at jeg fandt Natalia Nikolajevna som et Bytte for saa store Lidelser, at jeg forstod, til hvilket Helvede du havde forvandlet disse Timer, der burde have været de skjønneste i hendes Liv. Paa den ene Side staar altsaa en saadan Handlemaade, paa den anden Ord, Ord og ikke andet end Ord — — Og saa mener du at have Ret til at dadle mig — du, der har saa meget paa Samvittigheden!»

Han tav tilfreds og triumferende efter et saa veltalende Forsvar. Da han talte om Nataschas Lidelser, saa' Alioscha paa hende med et ube-

skrivelig smerteligt Udtryk. Men Natascha havde allerede taget sin Beslutning.

«Vær ikke bedrøvet, Alioscha, den, der har den største Skyld, det er ikke dig. Bliv siddende, og hør, hvad jeg har at sige. Det er paa Tide at faa Ende paa det.»

«Ja, forklar Dem, Natalia Nikolajevna, beder jeg Dem,» svarede Fyrsten, «i hele to Timer har De bestandig gjort disse Hentydninger, der er mig en Gaade. Det bliver virkelig utaaleligt, og jeg tilstaar, det havde jeg ikke ventet, da jeg gik her hen.»

«Det kan gjærne være. De havde maaske tænkt, vi under Indflydelse af Deres smukke Ord ikke skulde ane Deres hemmelige Planer. Hvad vil De, jeg skal forklare Dem? De forstaar mig meget godt. Alioscha har Ret. De vidste forud, hvad der vilde hænde efter denne skæbnesvangre Tirsdag Aften, De havde regnet det hele ud paa Deres Fingre. Jeg siger Dem det atter og atter, det er ikke Deres Alvor med det Ægteskabstilbud, De har gjort mig for Deres Søn. De gjør Nar af os. De har et hemmeligt Formaal dermed, og De spiller sikkert Spil. Alioscha har Ret i at betragte alt dette som en Komedie. I Stedet for at skjænde paa ham med Urette, burde De glæde Dem over ham. Thi uden at vide det, har han gjort alt, hvad De ventede af ham, og maaske endda noget mere.»

Jeg var maalløs. Jeg havde rigtig nok ventet en Katastrofe, men Nataschas mere end dristige

Aabenhjærtighed og den utilslørede Foragt i hendes Ord, overraskede mig i højeste Grad. Jeg sagde mig selv, hun maatte være kommen til en eller anden Vished, have uigjenkaldelig besluttet et Brud, maaske med Utaalmodighed have ventet Fyrsten, blot for en Gang at sige ham hele Sandheden lige i Ansigtet. Fyrsten blegnede let, og Alioschas Ansigt fik et Udtryk af naiv Forskrækkelse og ængstelig Forventning.

«Betænk dog, hvilken Beskyldning De fremfører,» udbrød Fyrsten, «vej Deres Ord en Smule — — jeg forstaar ikke — —»

«Aa, De *vil* ikke forstaa mig,» sagde Natascha, «Alioscha har forstaaet Dem, ligesaa godt som jeg, og dog har vi ikke konfereret, vi har ikke en Gang set hinanden! Det har ogsaa forekommet ham, De spillede et uværdigt Spil, og alligevel holder han af Dem og tror paa Dem som paa en Gud. De har ment, det var unyttigt at bruge List overfor ham, De har gjort Regning paa, han ikke skulde faa nogen som helst Mistanke. Men han er af et følsomt, kjærligt, modtageligt Gemyt, og Deres Ord, Deres *Tone*, for at bruge hans eget Udtryk, er faldet ham for Brystet.»

«Jeg forstaar ikke et Muk,» sagde Fyrsten atter, idet han vendte sig mod mig med en Mine, som om han var i aller højeste Grad overrasket og kaldte mig til Vidne paa sin Uskyldighed. Han var rasende. «De er mistænksom og urolig,» sagde han til Natascha, «De er skinsyg paa Kate-

rina Feodorovna og af den Grund rede til at ville overfalde hele Verden og mig først og fremmest. Men — tillad mig at sige Dem det, De risikerer at give mig en temmelig besynderlig Opfattelse af Deres Karakter — — jeg er ikke vant til slige Scener, og jeg blev her ikke et Minut længere, hvis det ikke gjaldt min Søns Interesser — — jeg venter bestandig, De vil oplyse mig om — —»

«Skjønt De godt véd, hvad jeg har at sige, vedbliver de altsaa haardnakket at paastaa, De ikke forstaar det, jeg allerede har sagt Dem med to Ord! Nu vel! De vil have alt at vide, uden Omsvøb?»

«Jeg forlanger ikke bedre.»

«Saa hør da,» udbrød hun, med Øjnene funklende af Vrede, «jeg skal sige Dem alt — —»

III.

Natascha rejste sig og begyndte at tale med bevæget Stemme. Fyrsten havde ogsaa rejst sig. Der var uvilkaarlig kommet en højtidelig Stemning over os alle.

«Husker De, hvad De sagde forrige Tirsdag?» spurgte Natascha. «De sagde: vi behøver Penge, vi maa frem i Verden, skaffe os Indflydelse. Husker De det?»

«Jeg husker det.»

«Nu vel! Det er for at skaffe Dem disse Penge og denne Indflydelse, der var i Færd med at slippe Dem af Hænderne, De kom i Tirsdags, at De fandt paa at gjøre mig dette Ægteskabstilbud, idet De gjorde Regning paa, disse Narrestreger skulde give Dem igjen, hvad De var ved at miste.»

«Natascha!» udbrød jeg, «tænk paa, hvad du siger!»

«Narrestreger! Beregning!» gjentog Fyrsten med krænket Værdighed.

Alioscha stirrede tilintetgjort frem for sig.

«Ja vist! ja vist! Aa, afbryd mig ikke. Jeg har svoret, jeg vilde sige alt,» sagde Natascha, mere og mere ude af sig selv, «Alioscha adlød Dem ikke. I et halvt Aar har De gjort Dem al mulig Umage for at fjærne ham fra mig. Saa kom det afgjørende Øjeblik: hvis De lod det gaa fra Dem, vilde Pengene og Bruden — men især Pengene slippe Dem af Hænderne. Der var et sidste Middel: hvis Alioscha blev indtagen i den Brud, De havde bestemt for ham, vilde han maaske frigjøre sig for mig — — De havde lagt Mærke til, Deres Søn begyndte at blive træt af sit gamle Forhold, at han var nedslaaet, at han i fem Dage ikke kom og besøgte mig, og saa sagde De til Dem selv, snu og listig som De er, at han maaske til syvende og sidst vilde blive kjed af mig og forlade mig. Men saa kuldkastede hans energiske Optræden i Tirsdags pludselig alle Deres Planer. Hvad var der da at gjøre — —»

«Tillad mig,» udbrød Fyrsten, «det var tværtimod —»

«Lad mig tale ud,» vedblev Natascha, «den Aften spurgte De Dem selv, hvad der vel var at gjøre, og De besluttede at give Deres Samtykke til vort Ægteskab, ikke for Alvor, men paa Skrømt, i den eneste Hensigt at berolige Deres Søn. De sagde Dem selv, at Ægteskabet kunde opsættes paa ubestemt Tid. Imens vilde hans nye Lidenskab faa Tid til at udfolde sig, det havde De set, og paa den vilde De basere alle Deres videre Planer.»

«Aa, hvilke Drømme!» mumlede Fyrsten, «Romangriller!»

«De har bygget alt paa denne fremspirende Kjærlighed,» vedblev Natascha uden at ænse Fyrstens Udbrud, idet hun talte heftigere og heftigere, «og under hvilke heldige Auspicier kunde den ikke voxe, denne Kjærlighed! Den var begyndt, da Aliosaha endnu ikke kjendte alle denne unge Dames Fuldkommenheder! Hin Aften, netop i det Øjeblik han erklærede hende, han ikke kunde elske hende, fordi Pligten og en anden Kjærlighed forbød ham det, afslørede hun saa meget Højsind, saa megen Sympathi for ham, saa megen Sjælsstorhed overfor sin Rivalinde, at han, skjønt han hidtil vel havde beundret hendes Skjønhed, dog ikke havde haft nogen Anelse om, hun var saa smuk! Han har siden kun talt om hende, saa dybt har Indtrykket været. Han maatte nødvendigvis Dagen efter gjense dette

skjønne Væsen, om det kun var for at vise hende sin Taknemmelighed. Hvorfor skulde han ikke flyve til hende? Den anden, den gamle, lider ikke under det. Hendes Skæbne er afgjort, hende har man givet ham for Tid og Evighed, mens her kun er Tale om et Øjeblik — — hun maatte være meget utaknemmelig, denne Natascha, om hun var skinsyg for saa lidt. Og umærkeligt drager man ham bort fra denne Natascha, i Stedet for et Øjeblik bliver det én Dag, to — tre — — og i al denne Tid viser den unge Dame sig for ham fra et nyt, uventet Synspunkt. Hun er lutter Højsind, lutter Enthusiasme, og paa samme Tid vedbliver hun at være den naive, lille Pige, der ligner ham fra Karakterens Side. De tilsværger hinanden Venskab, de vil være Broder og Søster og vil ikke skilles mere, saa længe de lever. «Efter nogle Timers Samtale» har hans Hjærte aabnet sig for ukjendte Følelser, hans Sjæl givet sig hen helt og holdent — —. Endelig er Øjeblikket der, siger De til Dem selv, nu vil han sammenligne dem: paa den ene Side er alt kjendt, vanemæssigt, alvorligt, fordringsfuldt, der er Skinsyge, Bebrejdelser, Taarer — — og spøger man, er det som med et Barn — men — og det er Hovedsagen — der er intet andet end det kjendte, gamle — — mens paa den anden Side — —»

Taarerne kvalte hendes Stemme, men hun begyndte næsten strax igjen:

«Og saa virker Tiden, Bryllupsdagen er endnu ikke bestemt, Tiden forandrer meget, den foran-

drer alt — De har jo bestandig Deres Hentydninger, Fornuftgrunde, Veltalenhed at ty til — — man kunde jo ogsaa bagtale denne ubehagelige Natascha en Smule, vise hende frem fra den ugunstige Side, og — — ingen véd, hvordan det vilde ende — men Sejren vilde blive Deres! Alioscha, vær ikke vred paa mig, min Ven! Jeg véd godt, du elsker mig, og at du i dette Øjeblik maaske end ikke forstaar mine Klager. Jeg véd, det er stygt af mig, meget stygt at udtale alt det, jeg har paa Hjærte. Men hvad skal jeg gjøre? Saadan har jeg forstaaet det, og dog elsker jeg dig bestandig højere — af hele min Sjæl.»

Hun bedækkede Ansigtet med sine Hænder, sank om paa en Stol og hulkede som et Barn. Alioscha udstødte et Skrig og styrtede hen til hende. Han kunde ikke se hende græde uden selv at briste i Graad.

Alle disse Taarer kom Fyrsten godt tilpas. Nataschas Heftighed under hele hendes lange Udgydelse, de bitre Beskyldninger, hun udslyngede imod ham, og som han, om blot for et Syns Skyld, havde maattet vise sig saaret af, kunde nu alt sammen henregnes til et Udbrud af Skinsyge, af krænket Kjærlighed, ja til en sygelig Tilstand hos hende. Det var endogsaa i sin Orden, han viste hende nogen Deltagelse:

«Se dog at komme lidt til Ro, Natalia Nikolajevna, alt dette er ikke andet end Indbildninger, en Virkning af Deres Ensomhed — —

Alioschas Letsindighed er Aarsag til denne Ophidselse; men De véd jo, det er ikke andet end Fusentasteri af ham, og hans Opførsel i Tirsdags maa jo have bevist Dem, at han elsker Dem — —»

«Aa, tal ikke til mig, pin mig i det mindste ikke nu!» udbrød Natascha grædende, «jeg har allerede længe anet alt dette. Tror De ikke, jeg véd, hans Kjærlighed til mig ikke er til mere? Hvorfor da bedrage mig? Tror De ikke, jeg har gjort Forsøg paa at narre mig selv? — — Hvor mange Gange har jeg ikke gjort det! Jeg troede at høre hans Stemme i hver Lyd, jeg har lært at læse i hans Ansigt, hans Øjne — — nu er alt tabt, alt dødt, alt — — aa, hvor jeg er ulykkelig!»

Alioscha knælede foran hende.

«Tilgiv mig, jeg er den eneste skyldige. Det er mig, som er Skyld i alt!» sagde han hulkende.

«Nej, du har ingen Skyld, Alioscha — — der er andre — — vi har Fjender. Det er dem — — dem, som — —».

«Men, tillad mig,» udbrød Fyrsten utaalmodig, «at spørge Dem, hvorpaa De grunder alle Deres Beskyldninger om disse Forbrydelser — jeg skal have begaaet. Det er jo kun løse Formodninger, De maa dog kunne bevise — —»

«Bevise!» sagde Natascha og rejste sig pludselig, «vil De have Beviser! Da De kom for at gjøre mig dette Ægteskabstilbud, kunde De da handle anderledes? Gjaldt det ikke for Dem at

berolige Deres Søn, faa hans Samvittighed til at tie, for at han, fri og uden Bekymring kunde hengive sig helt til Katia? Vilde han ikke ellers bestandig have husket paa mig? Vilde han have underkastet sig Dem, der var kjed af at vente?»

«Jeg indrømmer,» svarede Fyrsten med et sarkastisk Smil, «at hvis jeg havde villet bedrage Dem, havde jeg ganske sikkert maattet opstille den Beregning, De nævnede. De har megen — Skarpsindighed. Men naar man gjør den Slags Beskyldninger, maa man kunne bevise dem — —»

«De vil have Beviser! Og hele Deres øvrige Opførsel — — Deres Anstrængelser for at fjærne ham fra mig, hvad beviser det? At lære sin Søn for verdslige Interessers, for Penges Skyld at lege med sine Forpligtelser, det er at fordærve ham. De talte nylig om den daarlige Trappe, det usle Værelse. Har De da ikke holdt de Penge tilbage, De plejede at give ham hver Maaned, for ved Sult og Elendighed at tvinge os til at skilles ad? Det er Dem, der bærer Skylden for baade Trappens og Værelsets Usselhed, og nu bebrejder De ham det, tvetungede Menneske! Hvorfor fik De lige med ét i Aften al denne Iver, denne Overbevisning, De hidtil aldrig har lagt for Dagen? Hvad har De villet bruge mig til? Jeg har tilbragt disse fire Dage med at gaa frem og tilbage her i mit Værelse, idet jeg har tænkt paa hvert af Deres Ord, hvert Udtryk i Deres Ansigt, og jeg er kommet til den Overbevisning, at det hele er et løgnagtigt Opspind, en uværdig Komedie.

Jeg kjender Dem, jeg har længe kjendt Dem. Hver Gang Alioscha havde været hos Dem, gættede jeg af hans Ansigt alt, hvad De havde indgivet ham, og hvor stor Deres Indflydelse var paa ham. Nej, De skal ikke faa Lov at bedrage mig! Det er muligt, De har endnu flere Planer, at jeg endnu ikke har opdaget Knudepunktet. Men, lige meget, jeg véd, De narrer mig, det er det vigtigste! Og det var, hvad jeg vilde sige Dem, lige i Øjnene — —»

«Og er det det hele? Er det Deres Beviser? Men betænk dog, exalterede Væsen, som De er, at jeg ved det Tilbud, jeg gjorde Dem i Tirsdags, dog virkelig forpligtede mig for stærkt; det vilde dog sandelig have været et Bevis paa altfor stor Letsindighed — —»

«Til hvad forpligtede De Dem? Hvad betyder det for Dem at bedrage og fornærme en stakkels, ung forladt Pige, forstødt af sin Fader, uden Forsvar, og som selv har *vanæret sig*, — en *usædelig* Skabning? Vilde det være Umagen værd at bryde sig om det? Forudsat det vilde skaffe Dem en eller anden, om end nok saa ringe Fordel — —»

«Betænk dog, i hvilken Stilling De selv bringer Dem ved alt dette, Natalia Nikolajevna. De vil absolut, jeg skal have fornærmet Dem. Men den Fornærmelse, De paadutter mig, vilde have været saa alvorlig, saa graverende, at jeg ikke begriber, hvorledes man kan forudsætte den, og end mindre at man kan formulere den med saa

megen Bestemthed. Tillad mig at sige Dem, at man maa være meget erfaren paa visse Omraader for at falde paa sligt. Jeg har Ret til at gjøre Dem Bebrejdelser, thi De væbner min Søn imod mig, og selv om han nu ikke tager Parti imod mig for at forsvare Dem, er hans Hjærte mig derfor ikke mindre fjendtligsindet.»

«Nej, nej, Fa'er, nej!» udbrød Alioscha, «naar jeg ikke har taget til Gjenmæle imod dig, er det, fordi jeg har troet fuldt og fast, du ikke har kunnet fornærme hende, og jeg kan heller ikke nu tro paa Muligheden deraf.»

«Der hører De,» sagde Fyrsten.

«Natascha, det er mig, som er Skyld i alt. Skyd ikke Skylden paa ham. Det er uretfærdigt, forfærdeligt!»

«Ser De, han vender sig allerede imod mig,» sagde Natascha.

«Nu er det nok!» svarede Fyrsten, «det er paa Tide at gjøre Ende paa en saa pinlig Scene. Dette blinde og rasende Udbrud af en Skinsyge, der ingen Grænser kjender, har vist mig Deres Karakter fra et nyt Synspunkt. Jeg har været for hastig, vi har skyndt os for meget. De lægger slet ikke Mærke til, hvor meget De har krænket mig, det er Dem ligegyldigt. Vi har skyndt os for meget — altfor meget — — mit Ord er mig helligt; men — — jeg er Fader, og jeg ønsker at se min Søn lykkelig — —»

«De tager Deres Ord tilbage,» udbrød Natascha ude af sig selv, «De er henrykt over at

kunne gjøre det! Nu vel, saa skal De vide, jeg allerede for to Dage siden af mig selv har taget den Beslutning at give Dem det tilbage, og det gjør jeg nu her i alles Nærværelse.»

«Det vil sige, De har i Sinde paa ny at opvække alle hans gamle Bekymringer, hans Pligtfølelse, for atter at binde ham til Dem ligesom før. Det passer til Deres Theori, derfor siger jeg det. Men nu er det nok. Tiden vil afgjøre alt. Jeg vil afvente et roligere Øjeblik for at komme til Forstaaelse med Dem, og jeg haaber, Forbindelsen mellem os ikke er fuldstændig brudt. Jeg havde haft i Sinde i Dag at meddele Dem mine Planer angaaende Deres Forældre, og saa vilde De have kunnet overtyde Dem om — — men nu er det nok for i Dag — — Ivan Petrovitsch,» føjede han til, idet han kom hen imod mig, «nu holder jeg mere end nogen Sinde paa, vi maa stifte nærmere Bekjendtskab. Tillader De, jeg ser op til Dem en af Dagene?»

Jeg gjorde en samtykkende Bevægelse. Jeg kunde for Fremtiden ikke mere undgaa ham. Han trykkede min Haand, bukkede tavs for Natascha og gik ud af Værelset med et Udtryk af krænket Værdighed.

IV.

Vi sad tavse i nogle Minutter. Natascha var bedrøvet og nedslaaet. Al hendes Energi havde pludselig forladt hende. Hun stirrede hen for sig uden at se noget, som om hun havde glemt alt, hvad der omgav hende. Hun holdt Alioscha i Haanden. Han blev ved at græde, idet han fra Tid til anden saa' paa hende med et forlegent, nysgjerrigt Blik.

Han gav sig omsider til frygtsomt at trøste hende, besvor hende ikke at være vred, og bebrejdede sig paa ny selv at være Skyld i hele Ulykken. Han begyndte flere Gange paa at retfærdiggjøre sin Fader, men vovede ikke at blive ved for ikke atter at opvække hendes Vrede. Han tilsvor hende evig, uforanderlig Kjærlighed, forsikrede hende gjentagne Gange, han holdt af Katia som af en Søster, hvem han ikke kunde forlade, hvad desuden ogsaa vilde være altfor stygt og grusomt af ham. Han sagde, at saa snart Natascha lærte hende at kjende, vilde de blive gode Venner og slet ikke kunne skilles. Den stakkels Fyr mente det ærlig. Han forstod ikke Nataschas slemme Anelser og havde heller ikke forstaaet, hvad hun havde sagt til hans Fader for lidt siden. Ham forekom det hele blot som en ørkesløs Strid, der tyngede paa hans Hjærte som en Klippe.

«Du synes, jeg har gjort Uret mod din Fader?» spurgte Natascha ham.

«Hvordan skulde jeg dog kunne mene det,» svarede han bittert, «da det er mig, som har gjort alt det onde? Det er mig, der har gjort dig saa vred, og du har kastet Skylden paa ham for at retfærdiggjøre mig, som du altid gjør, skjønt jeg ikke fortjener det. Der skulde være én, som var skyldig, og du mente, det var ham. Men du tager fejl,» udbrød han livligere, «var det derfor, han kom? Var det det, han ventede?» Men da han saa', Natascha betragtede ham med et sørgmodigt og bebrejdende Udtryk, følte han paa ny sit Mod svinde. «Nej, jeg skal intet mere sige. Tilgiv mig; alt det onde kommer fra mig.»

«Alioscha,» svarede hun bittert, «han har trængt sig ind imellem os og har ødelagt vor Lykke, hele vort Liv. Du har altid haft større Tillid til mig end til nogen anden. Nu har han saaet Mistanke i dit Sind imod mig; du gjør mig Uret. Han har taget Halvdelen af dit Hjærte fra mig.»

«Tal ikke saaledes, Natascha.»

«Han har draget dig til sig ved hyklet Godhed, ved falsk Ædelmodighed,» vedblev Natascha, «og han vil gjøre sig Umage for at drage dig helt bort fra mig.»

«Det skal han ikke kunne,» udbrød han ildfuldt. «Det er Vreden, som bragte ham til at sige, han havde *skyndt sig for meget*. I Morgen eller om et Par Dage vil han tænke helt anderledes. Men selv om han var saa opbragt, at han ikke vilde samtykke i vort Ægteskab, sværger

jeg dig, jeg ikke vil adlyde ham. Jeg skal have Kraft dertil — og Katia vil hjælpe os,» raabte han pludselig, henrykt over denne Idè. «Du skal faa at se, hvilken henrivende Skabning hun er! Du skal faa at se, om hun vil være din Rivalinde og skille os ad! Hvor du var uretfærdig, da du sagde, jeg var af dem, der hører op at elske Dagen efter Brylluppet! Hvor det var bittert for mig at høre dig tale saaledes! Nej, jeg er ikke af dem, og selv om jeg har været ofte hos Katia — —»

«Ti stille, Alioscha, gaa til hende, saa tit du vil. Det er det, jeg talte om. Du har ikke ret forstaaet mig, vær lykkelig med hvem du vil, jeg fordrer ikke mere af dit Hjærte, end det kan give — —»

Mavra kom ind.

«Naa, kan man saa faa Lov at sætte Theen paa Bordet? Det er morsomt dette her! nu har Samovaren kogt i to Timer: det er snart Midnat.»

Mavra var i daarligt Humør, og det ikke uden Grund. Siden den mindeværdige Tirsdag havde hun levet i en Slags Henrykkelsestilstand, fordi hendes Madmoder, hvem hun tilbad, skulde giftes. Hun havde allerede fortalt Nyheden i Huset, i Nabolavet, hos Urtekræmmeren og Portneren, og nu skulde alt det blive til bare Vind! Fyrsten var gaaet rasende bort, der var ikke blevet serveret The, og hvis var Skylden, om ikke hendes Frøkens? Mavra havde hørt hende tale til Fyrsten uden mindste Skaansel.

«Ja, du kan sætte Theen ind,» sagde Natascha.

«Skal jeg ogsaa sætte Aftensmad paa Bordet?»

«Ja vist,» svarede Natascha helt forvirret.

«Vi har lavet til og lavet til i det uendelige,» mumlede Mavra, «jeg kan næsten ikke mere føle, jeg har Ben at staa paa. Jeg har maattet rende omkring baade til højre og venstre, kjøbe Vin, og se nu — —» hun gik og slog Døren haardt i efter sig.

Natascha blev rød. Der blev serveret The og Aftensmad: Vildt, Fisk, Vin o. s. v.

«Hvorfor har hun dog skaffet alt dette til Veje?» tænkte jeg.

«Du ser, hvordan jeg er, Vania,» sagde hun lidt forlegen, «jeg anede, hvorledes det vilde gaa, og dog tænkte jeg, det kunde maaske løbe anderledes af. Naar Alioscha kom, vilde vi slutte Fred, min Mistanke vilde vise sig ugrundet, jeg vilde faa klar Besked, og — — for alle Tilfældes Skyld sørgede jeg for, vi kunde faa noget at spise. Jeg tænkte, det vilde blive silde, og — —»

Stakkels Natascha, hun var helt forvirret! Alioscha var henrykt.

«Naa, kan du nu se, du troede slet ikke paa det, for to Timer siden troede du ikke, din Mistanke var berettiget,» udbrød han. «Det kommer nok i Orden igjen alt sammen. Det er min Skyld det hele. Lad mig strax gaa hjem til Fader. Jeg maa tale med ham. Han føler sig saaret,

fornærmet. Jeg maa berolige ham. Jeg vil sige ham alt, jeg vil tale til ham i mit eget Navn, du skal slet ikke have noget med det at gjøre, — — jeg skal bringe det hele i Rigtighed — — han vil retfærdiggjøre sig, det skal du faa at se — — jeg skal komme igjen i Morgen tidlig, og jeg skal blive hele Dagen hos dig, jeg skal slet ikke gaa hen til Katia — —»

Hun søgte ikke at holde ham tilbage. Hun gik endog ind paa hans Forslag og bad ham blot intet sige i hendes Navn. Hun tvang sig til at smile. Da han var ved at gaa, tog Alioscha hendes Hænder, satte sig ved Siden af hende og saa' paa hende med usigelig Ømhed.

«Natascha, kjære, elskede lille Due! vær ikke vred paa mig, lad os aldrig trættes mere. Giv mig dit Ord paa, du vil tro mig, og jeg — jeg vil ogsaa tro dig. Hør nu, hvad jeg vil fortælle dig. En Dag havde vi trættedes, — jeg véd ikke mere hvorfor. Jeg havde Uret, men jeg vilde ikke tilstaa det. Jeg strejfede bedrøvet og nedtrykt om i Gaderne, jeg besøgte saa den ene, saa den anden af mine Venner — — saa faldt pludselig en besynderlig Tanke mig ind: hvad om hun nu døde? Og jeg blev med ét greben af en saa heftig Fortvivlelse, som om jeg virkelig havde mistet dig. De sørgeligste Tanker strømmede ind paa mig. Det forekom mig, jeg laa bevidstløs paa Jorden ved din Grav, tilintetgjort af Smerte. Jeg bedækkede dette kolde Stykke Jord med Kys, jeg kaldte paa dig, jeg tryglede

dig om at vise dig for mig, om det blot var et Minut. Jeg bad Gud gjøre et Mirakel og kalde dig tilbage til Livet et Øjeblik. Saa vilde jeg kaste mig i dine Arme, knuge dig til mit Hjærte! Jeg syntes, jeg maatte dø af Lykke, om jeg blot et Sekund kunde have hvilet i din Favn som før. Og jeg tænkte pludselig: «nu beder jeg Gud give mig dig igjen, og hvor mange Gange i det halve Aar, vi har levet sammen, har vi dog ikke været uenige! hvor mange Gange har vi slet ikke talt til hinanden, og hvor ofte har vi ikke hele Dagen igjennem surmulet ad hinanden! og nu beder jeg dig om at vende tilbage fra din Grav et Øjeblik, og dette Øjeblik er jeg rede til at betale med mit Liv!» Saa holdt jeg det ikke ud mere, jeg løb, jeg fløj hen til dig. Du ventede mig, vi styrtede i hinandens Favn, og jeg krystede dig saa stærkt i mine Arme, som om jeg var bange for, nogen skulde rive dig fra mig. Lad os aldrig mere trættes! Hvis du vidste, hvor bedrøvet jeg er! Store Gud, er det muligt, jeg skulde tænke paa nogen Sinde at forlade dig!»

Natascha græd. De omfavnede hinanden, og Alioscha svor endnu en Gang, han aldrig vilde skilles fra hende. Saa løb han hjem til sin Fader, sikker paa at kunne ordne alt paa det bedste.

«Alt er forbi!» sagde Natascha, idet hun krampagtig trykkede mine Hænder. «Han elsker mig, han vil ikke glemme mig, men han elsker ogsaa Katia, og han vil snart elske hende højere

end mig. Aa, dette Afskum af Fyrste — han passer paa — og han — —»

«Natascha, jeg tror heller ikke, han er ærlig, men — —»

«Men du tror ikke, alt det er sandt, jeg sagde til ham. Jeg saa' det godt. Saa vent, du skal se, om jeg faar Ret eller ej. Jeg talte i al Almindelighed, men Gud véd, hvad dette afskyelige Menneske endnu kan have i Sinde! Jeg har gættet hans Planer. Det gjaldt for ham om at lette Alioschas Hjærte for den Byrde, der tynger ham, at frigjøre ham for hans Forpligtelser imod mig. Hans Ægteskabstilbud havde desuden et andet Maal. Han vilde derved snige sig ind imellem os, gjøre al den Indflydelse, han har over Sønnen, gjældende ved at henrykke ham med sin ædle Højmodighed. Det er jeg sikker paa. Jeg kjender Alioscha: naar han var rolig og ubekymret for min Skyld, vilde han sige til sig selv: nu er hun min Hustru, hende har jeg for Tid og Evighed. Og uden han anede det, vilde Katia, der gaar i Fyrstens Ledebaand, fængsle ham mere og mere. Aa, Vania — alt mit Haab staar til dig. Han vil se dig, gjøre dit Bekjendtskab. Sig ikke nej, beder jeg dig, kjære Ven, søg at faa Indgang hos Grevinden. Du vil saa lære Katia at kjende, du vil kunne iagttage hende, jeg kan faa din Mening at vide om dem; du alene forstaar mig. Du vil kunne se, hvor gode Venner de er, hvad der foregaar imellem dem — — kjære Ven, giv mig ogsaa dette Bevis paa dit

Venskab for mig. Du er mit eneste, mit sidste Haab — —»

— — — — — — — — — — — — — — — —

Det var over Midnat, da jeg naaede hjem. Nelly kom halvt sovende og lukkede op for mig. Hun smilede og saa' fornøjet paa mig. Den stakkels lille var vred paa sig selv, fordi hun var falden i Søvn. Hun havde villet vente paa mig. Men et Øjeblik før jeg kom, havde Trætheden overvældet hende. Hun sagde, der havde været en fremmed Herre, som havde spurgt efter mig, at han var blevet lidt hos hende og havde lagt en Billet til mig paa Bordet. Det var Maslobojev. Han bad mig se op til ham næste Dag Klokken et. Jeg havde megen Lyst til at faa mere at vide af Nelly, men jeg opsatte mine Spørgsmaal og bad hende gaa hen og lægge sig. Hun var forfærdelig søvnig, stakkels Barn.

V.

Hvad Nelly næste Morgen fortalte mig om Maslobojevs Besøg, lød højst besynderligt. Det var for Resten underligt, Maslobojev var faldet paa at komme til mig den Aften, da jeg forud havde sagt ham, jeg ikke var hjemme.

Nelly havde først ikke villet lukke op. Klokken var otte om Aftenen, og hun var bange. Maslobojev havde da bedt hende indstændig lukke

ham ind og havde sagt, at hvis han ikke fik lagt et Par Ord til mig, vilde der hænde mig noget ubehageligt. Da han saa var kommen ind, havde han skrevet sin Billet og havde sat sig ved Siden af hende paa Sofaen.

«Jeg rejste mig,» sagde Nelly, «jeg vilde ikke svare ham. Jeg var bange for ham. Han talte om Mo'er Bubnov, sagde, hun var meget vred paa mig, men at hun ikke turde vove at komme her hen. Saa roste han Dem meget, han sagde, De og han havde været gode Venner lige fra Drenge af. Saa snakkede jeg med ham. Han vilde give mig Sukkergodt, men jeg vilde ikke have det. Han forsikrede mig, han slet ikke var en slem én, at han kunde synge og danse. Saa rejste han sig lige med ét og gav sig til at danse. Det saa' morsomt ud! Saa vilde han vente paa Dem og sagde, De kom nok snart hjem, og han bad mig ikke være bange for ham, men sætte mig ved Siden af ham. Det gjorde jeg, men jeg vilde ikke sige noget. Saa fortalte han mig, han havde kjendt Moder og Bedstefader og — — saa talte vi sammen. Han blev her længe.»

«Hvad talte I om?»

«Om Moder — om Madam Bubnov — — og om Bedstefader.»

Da det ikke lod til, hun havde Lyst at fortælle mig, hvad de havde talt om, lod jeg være at spørge hende, idet jeg tænkte, jeg nok vilde faa det at vide af Maslobojev. Det faldt mig

ind, han forsætlig var kommen for at træffe hende alene. Men hvorfor?

Hun viste mig leende det Sukkergodt, hun havde faaet af ham. Det var nogle simple Bolscher, indsvøbt i grønt og rødt Papir, han sandsynligvis havde kjøbt hos Urtekræmmeren paa Hjørnet.

«Hvorfor har du ikke spist dem?»

«Jeg kan ikke lide dem,» svarede hun ganske alvorlig og rynkede Brynene, «jeg vilde ikke have dem. Men han lod dem ligge paa Sofaen — —»

Jeg havde nogle Ærinder at besørge, og jeg maatte atter gaa fra hende.

«Kjeder du dig her saadan ganske alene?» spurgte jeg hende, idet jeg var ved at gaa.

«Jeg baade kjeder mig og ikke kjeder mig — — naar De bliver meget længe borte, er det kjedeligt.»

Hun saa' paa mig med det samme blide og ømme Udtryk, hun havde haft hele Morgenstunden. Hun var fornøjet, kjærlig og paa samme Tid undselig, som om hun var bange for at gjøre mig imod, at miste min Hengivenhed, eller som om hun skammede sig over at have været altfor meddelsom.

«Du siger, du baade kjeder dig og ikke kjeder dig,» sagde jeg smilende, «naar kjeder du dig da ikke?»

«Aa, jeg véd, hvorfor De spørger mig om det,» sagde hun rødmende.

Vi stod paa Tærskelen i den aabne Dør, Nelly foran mig med nedslagne Øjne. Hun havde lagt sin ene Haand paa min Arm og pillede med den anden ved mit Frakkeærme.

«Kan du ikke sige mig det? Er det en Hemmelighed?»

«Nej, — — det er, naar jeg — — jeg har begyndt at læse Deres Bog,» sagde hun halvt sagte og saa' paa mig med et ømt og gjennemtrængende Blik.

«Nej virkelig! Synes du om den?» spurgte jeg forlegen som en Forfatter, der hører sig rose. Jeg havde stor Lyst til at kysse hende, men jeg turde ikke — —

«Hvorfor dør han?» spurgte hun pludselig med et Udtryk af den dybeste Sorg og tilkastede mig et Blik, hurtig som et Lynglimt, saa slog hun atter Øjnene ned.

«Hvem?»

«Den unge Mand, han, der er brystsyg — — i Deres Bog.»

«Hvad er derved at gjøre, Nelly, det maatte være saadan for Historiens Skyld.»

«Nej, slet ikke,» svarede hun sagte og mut, næsten vred og surmulende.

Der gik en lille Stund.

«Og hun — de to andre — den unge Pige og den gamle Mand,» svarede hun og trak stærkere i mit Ærme, «bliver de sammen? Bliver de ved at være fattige?»

«Nej, den unge Pige drager langt, langt bort. Hun gifter sig med en Godsejer, og den gamle Mand bliver alene tilbage,» svarede jeg, bedrøvet over ikke at kunne give et mere trøstende Svar.

«Saadan gaar det — — saadan er I — — jeg vil ikke læse mere.»

Hun stødte min Haand tilbage, vendte mig Ryggen og gik ind i Stuen uden at slaa Øjnene op. Hendes Kinder brændte, og hun trak Vejret afbrudt og uregelmæssig.

«Hvorfor er du vred, Nelly?» sagde jeg og gik hen til hende, «du véd nok, det er ikke virkeligt, det er jo blot opdigtet. Der er ikke noget at være vred over, du lille, følsomme Pigebarn!»

«Jeg er slet ikke vred,» sagde hun undselig og saa' paa mig med den dybeste Ømhed. Saa greb hun min Haand, trykkede sit Ansigt ind til mit Bryst og brast i Graad. Et Øjeblik efter lo hun gjennem Taarer. Det var komisk og rørende paa én Gang. Jeg vilde forsøge at faa hendes Ansigt at se, men skjønt hun lo, knugede hun sig tættere ind til mig.

Denne lille Scene fik imidlertid snart Ende. Jeg maatte skynde mig af Sted. Jeg sagde hende Farvel. Med hede Kinder, straalende Øjne og endnu ganske undselig løb hun efter mig helt ud paa Trappen og bad mig komme snart igjen. Jeg lovede hende at komme igjen til Middag.

Jeg gik først hen til de gamle Ikhmenievs, som jeg fandt syge begge to. Anna Andrejevna havde

det især daarlig. Nikolaj Sergejitsch var inde i sit Værelse. Han hørte, jeg kom, men efter hans Sædvane vidste jeg, han vilde lade os være alene lidt for at give os Tid til at tale sammen. Jeg vilde ikke bedrøve Anna Andrejevna for meget, og jeg fortalte hende derfor kun en Del af det, der havde fundet Sted Dagen i Forvejen. Hun tog sig det meget nær, men blev ikke saa overrasket, som jeg havde formodet.

«Jeg tænkte nok, det vilde gaa saadan, og at dette Ægteskab aldrig vilde finde Sted,» sagde hun nedslaaet, «vi har ikke fortjent, Gud skulde vise os denne Naade. Siden denne Mand er saa slet, kan vi jo ikke vente os noget godt af ham. Han tager ti tusend Rubel fra os, og ti tusend Rubel er ingen Bagatel! Han tager dem med Urette, det véd han godt. Han tager os det sidste Stykke Brød ud af Munden, og vi bliver nødt til at sælge vor Jord. Min lille Natascha gjør Ret i ikke at stole paa ham. Og véd De hvad,» sagde hun og sænkede Stemmen, «min Mand er afgjort mod dette Ægteskab. Det hænder, han taler over sig sommetider. Men jeg vil ikke fortælle ham dette — — jeg troede først, han spøgede, men det var ramme Alvor. Hvad skal der dog blive af min stakkels lille Due? Ser du, han vil forbande hende til evig Tid — —»

Hun underkastede mig som sædvanlig et formeligt Forhør, idet hun sukkede og stønnede ved hvert Svar. Hun havde i nogen Tid ikke været rigtig ved sig selv. Hver ny Efterretning rystede

hendes Nervesystem, og den Sorg, Datteren gjorde hende, gnavede paa hendes Hjærte og hendes Helbred.

Den gamle Mand kom ind i Hjemmefrakke og Tøfler. Han fortalte mig, han havde Feber. Han saa' paa sin Hustru med et Blik fuldt af Ømhed og Rørelse, og hele Tiden, mens jeg var hos dem, var han venlig og god imod hende. Han blev forskrækket, da han fik at vide, hun følte sig syg. Han følte, at om han mistede hende, havde han mistet alt.

Jeg blev næsten en Time hos dem. Nikolaj Sergejitsch fulgte mig ud i Forværelset og talte til mig om Nelly. Han talte for Alvor om at tage hende til sig som deres Adoptivdatter, og han spurgte mig om, hvordan han skulde bære sig ad med at faa sin Hustrus Samtykke. Han gjorde mig alle Slags Spørgsmaal om den lille Pige, og jeg fortalte ham hendes Historie i store Træk. Den gjorde meget stærkt Indtryk paa ham.

«Vi vil tale om det igjen en anden Gang,» sagde han i en bestemt Tone, «imens — — jeg vil for Resten se op til dig, naar jeg føler mig lidt bedre, saa vil vi ordne den Sag.»

Klokken ét præcis var jeg hos Maslobojev, og stor var min Forbavselse, da jeg, idet jeg kom ind i Forværelset, befandt mig Ansigt til Ansigt med Fyrsten, der var i Færd med at tage sin Overfrakke paa. Maslobojev var ham med stor Høflighed behjælpelig. Skjønt min gamle Med-

discipel havde sagt mig, han kjendte Fyrsten, var jeg hundrede Mile fra at ane dette Møde her hos ham.

Fyrsten lod til at være forlegen.

«Aa, er det Dem?» udbrød han med mere Varme, end jeg havde ventet, «se se, hvor man mødes! For Resten har Hr. Maslobojev sagt mig, De kjendte hinanden. Glæder mig umaadelig. Jeg ønskede netop at tale med Dem, og jeg vil tillade mig snart at komme op til Dem. Jeg har en Anmodning til Dem, jeg vil bede Dem hjælpe mig at klare Situationen. De véd, hvad jeg mener — — De er gode Venner med dem, De har fulgt hele Gangen i denne Historie, De har Indflydelse — — jeg beklager, vi ikke kan snakke sammen i dette Øjeblik. Men — — ser De, Forretninger! En af de nærmeste Dage skal jeg have den Fornøjelse at aflægge Dem et Besøg Paa Gjensyn — —»

Han trykkede venlig, endog altfor venlig, min Haand, vexlede et Blik med Maslobojev og gik.

«Sig mig, for Guds Skyld,» begyndte jeg, idet jeg traadte ind i hans Værelse.

«Jeg siger dig ikke et eneste Muk,» sagde Maslobojev og afbrød mig. Han tog skyndsomt sin Kasket og nærmede sig Forværelset. «Jeg har noget at gjøre, gamle Ven, jeg maa løbe min Vej, jeg er bleven forsinket — —»

«Men du skrev jo til mig om at komme Klokken ét.»

«Hvad mærkeligt er der i det? Jeg skrev til dig igaar, i Dag har en anden skrevet til mig, og det er angaaende en saa alvorlig Ting, at jeg har Hovedet fuldt deraf. Man venter mig — tusende Gange om Forladelse, Vania! Den eneste Oprejsning, jeg kan byde dig, er at du kan give mig en Dragt Prygl, fordi jeg har gjort dig unyttig Ulejlighed. Hvis du har Sind til det, saa prygl mig; men i Himlens Navn, gjør det hurtig, man venter paa mig — —»

«Hvorfor skulde jeg prygle dig? Hvis du har noget at gjøre, saa skynd dig at gaa, man kan ikke altid sende Afbud — — men — —»

«Nej, det er mig, der skal sige men,» svarede han, idet han foer ud i Forværelset og tog sin Frakke paa, hvad jeg ogsaa gjorde, «for jeg har noget at tale med dig om, noget meget vigtigt, som angaar dig og vedrører dine Interesser. Det er derfor, jeg havde bedt dig om at se herop. Men jeg kan ikke fortælle dig alt det saadan i et Øjeblik. Derfor maa du love mig at komme her hen i Aften Klokken syv præcis — hverken tidligere eller senere, saa skal jeg være hjemme.»

«Men,» svarede jeg nølende, «i Aften vilde jeg gaa til — —»

«Du kan for mig gaa, hvorhen du vil, lige til i Aften, men i Aften maa du komme til mig. Om du vidste, hvad for Ting jeg har at meddele dig!»

«Sig mig i det mindste, hvad Talen er om. Jeg er nysgjerrig efter at vide — —»

Vi var imens komne udenfor og stod paa Fortovet.

«Du kommer altsaa,» sagde han indtrængende.

«Jeg har jo allerede sagt dig, jeg kommer.»

«Det er ikke nok, du skal love mig det.»

«Ih, hvor du er løjerlig. Lad gaa da, jeg lover det.»

«Godt. Hvad Vej skal du?»

«Denne Vej,» svarede jeg og pegede til højre.

«Saa skal jeg den anden Vej,» sagde han, «Farvel, Vania, glem ikke dit Løfte: i Aften Klokken syv.»

Jeg var højlig forundret.

Jeg havde tænkt at gaa til Natascha om Aftenen, men nu begav jeg mig der hen strax. Jeg var vis paa at træffe Alioscha der, og han var der virkelig og blev meget glad ved at se mig.

Han var meget elskværdig. Natascha gjorde sit yderste for at synes fornøjet, men man kunde godt se, det laa over hendes Kræfter. Hun var bleg og lidende, havde ikke lukket et Øje hele Natten, hvad der ikke forhindrede hende i at være overordentlig kjærlig mod Alioscha.

Han talte meget, gjorde sig Umage for at oplive hende og aflokke hende et Smil. Han undgik at tale om sin Fader og om Katia. Hans Forsøg paa en Forsoning var sandsynligvis slaaet fejl.

«Han har forfærdelig Lyst til at gaa sin Vej,» sagde Natascha til mig, da han var gaaet ud et

Øjeblik for at give Pigen Besked om noget, «men han véd ikke, hvordan han skal bære sig ad dermed. Jeg vil saa nødig sige til ham, han skal gaa, fordi han saa maaske vil tro sig forpligtet til at blive. Men det, jeg er aller mest bange for, er at han skal kjede sig og blive helt kold overfor mig. Hvad raader du mig til at gjøre?»

«Gode Gud! hvor I har det løjerlig med hinanden! I mistror hinanden, I udspionerer hinanden! Lad det dog komme til en Forklaring og faa Ende! En saadan Situation kan sagtens kjede ham!»

«Hvad vil du da, jeg skal gjøre?» udbrød hun smertelig.

«Vent lidt, jeg skal ordne Sagen — —»

«Vær endelig forsigtig,» sagde Natascha.

Jeg havde næppe lukket Døren efter mig, før Alioscha styrtede mig i Møde, som om han havde ventet paa mig.

«Kjære Ivan Petrovitsch, hjælp mig ud af en Forlegenhed. Jeg har lovet at komme hen til Katia, og jeg skulde være der i dette Øjeblik, jeg *maa* der hen. Jeg elsker Natascha over alt i Verden, jeg vil gaa i Ilden for hende, men, ikke sandt, jeg kan dog ikke forlade dem aldeles — De véd nok — dem — — der henne — —»

«Naa, saa gaa derhen — —»

«Ja, men det vil gjøre Natascha ondt. Ivan Petrovitsch, hjælp mig — —»

«Jeg tror, De gjør bedst i at gaa. De véd, hvor højt Natascha elsker Dem. Hun vil snart

mærke, De kjeder Dem, og at De bliver hos hende mod Deres Vilje. Kom kun, jeg skal hjælpe Dem.»

«Hvor De er god!»

Vi gik ind i Stuen igjen.

«Jeg traf Deres Fader for lidt siden,» sagde jeg et Øjeblik efter til Alioscha.

«Hvor?» udbrød han ganske forskrækket.

«Paa Gaden — i Forbigaaende. Han foreslog mig, vi skulde gjøre nærmere Bekjendtskab. Han spurgte mig, om jeg ikke vidste, hvor De var, han vilde gjærne have fat i Dem.»

«Aa, saa skynd dig at gaa hen til ham,» sagde Natascha, som havde forstaaet min Hensigt.

«Men — — hvor skal jeg træffe ham nu? Hjemme?»

«Nej, han sagde, han vilde gaa hen til Grevinden.»

«Hvad skal jeg saa gjøre? — —» spurgte han naivt, idet han saa' paa Natascha.

«Ja, det er rigtig nok en slem Forlegenhed!» sagde hun. «Har du maaske i Sinde at lade være at besøge dem, for at jeg kan være rolig. Hvilken Barnagtighed! For det første kan det jo slet ikke gaa an, og desuden vilde det være utaknemmeligt mod Katia: saa gode Venner I er, vilde det jo ligefrem være uopdragent af dig. Du saarer mig, hvis du tror, jeg er skinsyg i en saadan Grad. Gaa nu, kjære Ven, gaa der hen, og skynd dig, beder jeg dig. Det vil fornøje din Fader.»

«Natascha, du er en Engel! jeg er ikke saa meget værd som din lille Finger,» udbrød Aliosha henrykt, skjønt han følte Samvittighedsnag. «Du er saa god, mens jeg — — aa, du skal vide det. Jeg bad for lidt siden Ivan Petrovitsch om at hjælpe mig at komme af Sted, og det er ham, som har fundet paa dette Paaskud. Tilgiv mig, min tilbedte Engel! Tro ikke, jeg er værre, end jeg synes at være. Jeg elsker dig tusende Gange højere end alt andet paa Jorden. Jeg har faaet en Idé! Jeg vil fortælle Katia alt, hvad her skete igaar og sige hende, hvordan det hele forholder sig. Hun vil finde paa et eller andet Middel til at frelse os, thi hun er os hengiven af hele sin Sjæl — —»

«Naa, gaa nu,» sagde Natascha smilende. «Jeg vilde gjærne gjøre hendes Bekjendtskab. Kunde det ikke lade sig gjøre?»

Dette Forslag fyldte ham med Glæde, og han udkastede strax de vildeste Planer. Efter hans Mening var intet lettere, de behøvede blot at henvende sig til Katia. Han var Fyr og Flamme for denne Idé og lovede at bringe Svar i Løbet af nogle Timer og tilbringe Aftenen hos Natascha.

«Er det sikkert, du kommer?» spurgte Natascha, idet hun fulgte ham ud.

«Kan du tvivle paa det? Farvel, Natascha, Farvel, min elskede — min elskede for hele Livet! Farvel, Vania — aa, Gud, nu kaldte jeg Dem jo Vania slet og ret — Ivan Petrovitsch,

De er min Ven, hvorfor skulde vi ikke sige du til hinanden? Vil De?»

«Ja, gjærne.»

«Jeg har saa ofte tænkt paa det, men jeg turde ikke foreslaa Dem det. Saa, nu siger jeg *De* igjen. Det er saa vanskeligt at vænne sig til at sige *du*. Der er en meget smuk Scene i et af Grev Tolstojs Arbejder: to Personer har besluttet at være dus, men da ingen af dem vil begynde, undgaar de at bruge Stedordet. Natascha, det vil vi læse en Gang endnu sammen.»

«Ja, men skynd dig nu at gaa,» sagde hun og jog ham leende af Sted.

«Farvel, om to Timer er jeg her igjen.»

Han kyssede hendes Haand og gik hastig bort.

«Der ser du, der ser du, Vania!» sagde Natascha og brast i Graad.

Jeg blev to Timer hos hende og bestræbte mig for at trøste hende. Det lykkedes mig ogsaa at berolige hende noget. Ak, hendes Anelser var kun altfor vel begrundede, og det var med tungt Hjærte, jeg tænkte paa hendes Stilling — men der var intet Hjælpemiddel.

Alioscha elskede hende lige saa højt som før, maaske endog mere, fordi der i hans Kjærlighed blandede sig en Følelse af Anger og Taknemmelighed. Men paa samme Tid havde en ny Kjærlighed taget hans Hjærte i Besiddelse. Det var vanskeligt at forudse, hvorledes det vilde ende. Jeg var overordentlig nysgjerrig efter at se Katia,

og Natascha bad mig paa ny love, at jeg vilde søge at gjøre Bekjendtskab med hende.

Hun var bleven i lidt bedre Humør. Jeg fortalte hende om Nelly, Maslobojev og Mo'er Bubnov, om mit Møde med Fyrsten hos Maslobojev og endelig om mit Besøg hos denne Klokken syv. Hun blev lige saa forundret som jeg ved at erfare, at Fyrsten havde noget at gjøre med Maslobojev, og at han nærede et saa levende Ønske om at lære mig nærmere at kjende, skjønt det jo egentlig var let forklarlig, af hvad der i Øjeblikket foregik her — —

VI.

Jeg var hos Maslobojev til den fastsatte Tid. Han tog imod mig med støjende Glæde og omfavnede mig med Henrykkelse. Han var halvfuld. Jeg blev meget overrasket over de Forberedelser, der var gjort til min Modtagelse, thi det var øjensynligt, man ventede mig. En Messingsamovar stod og kogte paa et rundt Bord, der var dækket med en fin Dug og et straalende Theservice af Krystal, Porcelain og Sølv. Paa et andet lige saa vel dækket Bord var der en formelig Opstabling af lækre Sager, af Konfiturer og Syltetøjer fra Kiev, af Sukkersager, Geléer, kandiserede

Frugter, Appelsiner, Æbler, Valdnødder, Hasselnødder og Mandler, kort sagt, en hel Udstilling af Frugter. Paa et tredje Bord var der Mellemretter af alle Slags: Kaviar, Ost, Postejer, Pølse, noget Skinke, kold Fisk; og det hele flankeret af Karafler og Flasker af det klareste Krystal opstillet i Slagorden og indeholdende Brændevin af de forskjelligste Sorter og prægtigste Farver. Der var baade grønne og brune, rubinrøde og guldfarvede.

Endelig stod paa en lille Konsol to Champagneflasker i Vinkølere, mens endnu et Bord foran Sofaen prangede med tre Flasker af de bedste og dyreste Vine fra Elisejevs Kjælder: Sauterne, Lafitte og Cognac.

Alexandra Semenovna sad ved Thebordet. Hendes tarvelige Kjole klædte hende fortryllende. Hun vidste det og kunde ikke bare sig for at være lidt stolt deraf. Da hun rejste sig for at hilse paa mig, straalede Tilfredshed og Glæde ud af hendes friske Ansigt. Maslobojev var klædt i en udmærket smuk Slobrok og pragtfulde kinesiske Tøfler. I Kalvekrøset og Skjorte-Manchetterne havde han moderne Knapper, hvoraf han desuden havde anbragt en hel Del alle Vegne, hvor det blot var muligt. Hans Haar var omhyggelig friseret, pomadiseret og skilt paa Siden, hvilket ogsaa var højst moderne.

Jeg var saa overrasket, at jeg blev staaende midt i Værelset, med aaben Mund og saa' snart paa Maslobojev og snart paa Alexandra Seme-

novna, som begge var rent lyksalige over min Forbavselse.

«Hvad betyder dette, Maslobojev? Skal du have Selskab i Aften?» spurgte jeg endelig ganske urolig.

«Nej, vi skal være alene,» svarede han majestætisk.

«Men hvorfor da alt dette?» spurgte jeg, og pegede paa hele Opdækningen. «Der er jo Fødevarer nok til et helt Regiment.»

«Ja, men især Drikkevarer, du — —»

«Og alt dette er altsaa alene til Ære for mig?»

«Ja, og for Alexandra Semenovna, for det er hendes Værk.»

«Aa, det var jeg vis paa,» udbrød hun rødmende, men saa' dog yderst fornøjet ud, «man kan aldrig traktere en Gjæst nogenlunde ordentlig, uden han altid skal gjøre mig Bebrejdelser.»

«Tænk dig, hele Dagen, ligefra hun vidste, du vilde komme, har hun ikke gjort andet end rumstere og været i den dødeligste Angst for — —»

«Hvad ondt er der i at give Folk noget ordentligt at spise og drikke. Vi er altid ene, ingen kommer og besøger os, og vi har dog baade at bide og brænde. Saa skal rigtignok pæne Folk, naar de endelig en Gang kommer til os, se, vi har Levemaade ligesom andre Mennesker.»

«Og fremfor alt skal De da vide, hvad for udmærkede Husholdersker vi er, og hvor glim-

rende vi forstaar at arrangere alt,» sagde Maslobojev, «tænk dig, min Ven, jeg har saamænd maattet være med. Hun fik mig til at trække i en hollandsk Lærredsskjorte, hun gav mig mine Knapper paa, mine Tøfler og min kinesiske Slobrok. Hun har selv friseret og pomadiseret mig, saa jeg stinker af Bergamotolje. Hun vilde endog øse mig over med en eller anden eau de cologne. Men det frabad jeg mig og gjorde aabent Oprør, idet jeg tog min Tilflugt til min ægteskabelige Myndighed — —»

«Det er slet ikke Bergamotolje, men udmærket fransk Pomade, som man faar i smaa Porcelainskrukker med en Guirlande om,» svarede Alexandra aldeles purpurrød. «Døm selv, Ivan Petrovitsch, han vil hverken lade mig gaa i Theatret eller paa Bal, og han forærer mig Kjoler i ét væk, hvad skal jeg saa gjøre med dem? Jeg gjør Toilette og spaserer omkring i mit Værelse. Forleden havde han lovet at gaa i Theatret med mig, vi var helt færdige, og jeg skulde blot ind og hente min Brosche. Hvad gjør han saa — — gaar hen til Buffeten og drikker først et Glas og saa nok et, til han bliver ganske fuld. Saa maatte vi blive hjemme. Ingen besøger os, ikke et eneste Menneske. Og vi har en dejlig Samovar af Tombak, et nydeligt Service, smukke Kopper, altsammen noget, vi har faaet foræret. Bestandig tænker jeg: aa, der kommer nok Gjæster — rigtige Gjæster; saa vil vi vise dem alt, hvad vi har, vi vil tage rigtig godt imod dem, saa de

synes, her er rart at være, og saa vi selv faar Fornøjelse af det. Men her kommer ingen, slet ingen! Hvad nytter det at pomadisere ham, den Dosmer! Det er saamænd ikke Umagen værd! Se paa hans Slobrok, den har han faaet foræret. Er den ikke altfor kjøn til ham? Han bryder sig ikke om andet end at drikke sig fuld. De skal blot se, han vil forlange Brændevin, før han drikker The.»

«Ja, rigtig! Lad os drikke, Vania, baade af den guldgule og af den sølverhvide, og naar vi saa har styrket Sjælen, tager vi fat paa de andre Sorter.»

«Tænkte jeg det ikke nok!»

«Vær rolig, Saschinka,*) vi drikker ogsaa en Kop af din The — — med Kognak og paa dit Velgaaende.»

«Er du af Lave,» udbrød hun og slog Hænderne sammen, «Kejserthe til sex Rubel Pundet! en Gave, vi har faaet af en Kjøbmand, og den vil han have Cognak i! Hør ikke paa ham, Ivan Petrovitsch, jeg skal skjænke en Kop til Dem — — De har aldrig faaet noget lignende.»

De havde gjort Regning paa at beholde mig hele Aftenen. Alexandra havde i et helt Aar glædet sig til at have Gjæster, og mit Komme havde opfyldt hendes mest brændende Ønske. Men det var ikke efter mit Hoved.

«Ser du, Maslobojev,» sagde jeg, idet jeg

*) Kjælenavn for Alexandra.

satte mig, «jeg er slet ikke kommen paa Visit; du havde lovet mig -- —»

«Ja vel, men skjønt Forretninger er Forretninger, kan det dog ikke hindre én i at benytte sig af Øjeblikket og faa sig en Passiar med en Ven.»

«Nej, kjære, gjør ikke Regning paa mig i Dag — Klokken halv ni maa jeg sige Farvel. Jeg maa — jeg har lovet det.»

«Det er noget Snak. Desuden maa du tænke lidt paa, hvordan du bærer dig ad imod mig og især mod Alexandra Semenovna. Se en Gang, hvor forknyt hun ser ud. Hvorfor tror du da, hun har givet mig Pomade i Haaret? Tænk paa Bergamotten!»

«Det er jo blot dit Spøg, Maslobojev. Jeg forsikrer Dem, Alexandra Semenovna, jeg skal komme og spise til Middag hos Dem i næste Uge eller før, om De vil; men i Dag har jeg lovet mig ud, og jeg maa gaa, man venter mig. Sig mig derfor, hvad det var, du vilde meddele mig.»

«Vil De virkelig ikke blive længere end til halv ni!» udbrød Alexandra Semenovna med frygtsom og klagende Stemme, og med Graaden i Halsen, idet hun bød mig en Kop af sin udmærkede The.

«Vær De kun rolig, Saschinka, han bliver nok, han spøger blot. Du gjorde bedre i at sige mig, Vania, hvorfor du altid er paa Benene? Hvad kan du, om jeg maa være saa fri, bestandig

have at løbe om? Du har ingen Ro paa dig, du arbejder ikke — —»

«Hvad kan det egentlig interessere dig? For Resten skal jeg nok fortælle dig det en anden Gang. Men sig mig, hvorfor du var hos mig igaar Aftes, da jeg havde sagt dig, jeg ikke var hjemme?»

«Jeg havde glemt det, jeg huskede det først bag efter. Jeg skulde tale med dig, men jeg vilde først og fremmest stille Alexandra Semenovna tilfreds, der uafladelig blev ved at gjentage: «nu, da du endelig har truffet en af dine gamle Venner, hvorfor beder du ham saa ikke?» Og for din Skyld har jeg maattet døje Bergamotoljen i fire Dage. Saa tog jeg min Tilflugt til en List og skrev til dig, der var noget saa alvorligt paafærde, at hvis du ikke kom — —»

«Og hvorfor,» spurgte jeg misfornøjet, «løb du din Vej, da jeg kom?»

«Forretninger — Forretninger »

«Med Fyrsten maaske.»

«Hvordan smager Theen?» spurgte Alexandra Semenovna med honningsød Stemme.

I hele fem Minutter havde hun ventet paa, jeg skulde rose hendes The, og jeg havde ikke tænkt paa det.

«Fortræffelig, Alexandra Semenovna, ypperlig! Jeg har aldrig smagt den saa god.»

Hun rødmede af Glæde og skyndte sig at skjænke mig endnu en Kop.

«Fyrsten,» udbrød Maslobojev, «Fyrsten, min gode, er en Skurk, ja, en Skurk — — ser du, skjønt jeg selv er en Kæltring, vilde jeg ikke af blot og bar Anstændighed være i hans Skind. Men lad os ikke snakke om det. Det er alt, hvad jeg kan sige dig om ham.»

«Og jeg, som netop kom for at faa noget at vide af dig om ham! Men lad det vente til siden. Sig mig først, hvorfor du igaar, mens jeg var ude, var oppe hos mig og gav min lille Helene Sukkergodt og dansede for hende? Hvad kunde du dog have at tale med hende om i halvanden Time?»

«Helene er en lille Pige paa elleve, tolv Aar, som for Øjeblikket bor hos Ivan Petrovitsch,» sagde Maslobojev forklarende og vendte sig til Alexandra Semenovna. «Tag dig i Agt, Vania, tag dig i Agt,» vedblev han og pegede paa hende, «du ser, hvor hun futtede op, da hun hørte dig sige, jeg havde bragt en lille fremmed Pige Sukkergodt. Se en Gang paa hendes Kinder, se, hun ryster, som man var i Færd med at skyde en Pistol af — — se paa Øjnene — — Synaalestik, min Ven. Alexandra Semenovna, indrøm, De er skinsyg! Hvis jeg ikke havde forklaret hende, det kun drejede sig om en lille Pige paa elleve Aar, var hun strax røget mig i Haartoppen. Ikke en Gang Bergamotoljen vilde redde mig!»

«Den skal saamænd heller ikke redde dig nu!» udbrød Alexandra Semenovna, idet hun i ét Spring var henne hos os, og før end Maslobojev

fik Tid til at vare sig, havde hun taget ham i Haaret og trak til af alle Kræfter.

«Saa! det skal du have! det skal lære dig af med at sige, naar der er fremmede til Stede, at jeg er skinsyg! Jeg forbyder dig det! hører du! hører du!»

Hendes Kinder blussede, og skjønt det var halvt i Spøg, ruskede hun dog Maslobojev ganske artig i Haaret.

«Saadan et Liv lever jeg!» sagde Maslobojev, mens han bragte sin Frisure i Orden, «hid med Brændevinen!» og han rakte Haanden ud efter en Karaffel. Men Alexandra Semenovna kom ham i Forkjøbet. Hun bemægtigede sig Karaffen, skjænkede i et Glas og bød ham det, idet hun blidt og kjælent klappede ham paa Kinden. Maslobojev, som var meget stolt af dette Kjærtegn, klinkede til mig, smækkede med Tungen og tømte højtidelig sit Glas.

«Hvad Brystsukrene angaar,» sagde han og satte sig ved Siden af mig i Sofaen, «er det en meget vanskelig Sag at forklare. Jeg havde kjøbt dem Dagen før i Drukkenskab hos en Urtekræmmer, rimeligvis med det eneste Formaal for Øje at understøtte den nationale Handel og Industri. Jeg husker kun, jeg havde ligget i Snavset paa Gaden, at jeg havde revet mig Haarene af Hovedet og grædt over ikke at du til noget. Jeg havde naturligvis glemt Brystsukrene, der laa i min Lomme, lige til jeg satte mig paa dem, da jeg tog Plads i din Sofa. Hvad Dansen angaar,

skyldtes den naturligvis den Tilstand, jeg var i. Jeg var saa temmelig drukken, og saa hænder det mig ofte, jeg danser, naar jeg da er tilfreds med min Skæbne. Det er det hele; men desuden havde jeg maaske Medlidenhed med denne lille Stakkel, og saa vilde hun ikke tale. Jeg gav mig til at danse for at opmuntre hende lidt.»

«Var det ikke snarere for at faa noget at vide af hende? Hvis du kom med Forsæt, fordi du vidste, jeg ikke var hjemme, for at faa noget at vide, som interesserer dig, hvorfor saa ikke aabent tilstaa det. Jeg véd, du blev halvanden Time hos hende, du fortalte hende, du havde kjendt hendes Moder, du udspurgte hende — —»

Maslobojev kneb Øjnene sammen og smilte listig.

«Den Idé vilde ikke have været saa gal,» sagde han. «Men du tager fejl, Vania. Men hvorfor skulde man for Resten ikke skaffe sig Oplysninger, naar Lejlighed tilbyder sig? Men det var slet ikke Tilfældet her. Hør nu, du gamle, skjønt jeg er temmelig fordrukken af mig, skal du dog være vis paa, Philip aldrig vilde narre dig i nogen ond Hensigt, forstaa jeg siger, *ond* Hensigt.»

«Men uden ond Hensigt maaske?»

«Heller ikke, min Tro! Men til Helvede med alt det! Lad os drikke og tale om vore Forretninger. Det har ikke noget at betyde, du,» sagde han efter at have drukket, «denne Mutter Bubnov havde ikke mindste Ret til at beholde Pigebarnet.

Jeg har forhørt mig. Der er ingen Adoption, ikke det ringeste af den Slags. Selv om Mo'er Bubnov er kæltringeagtig og skurkagtig, saa er hun lige saa dum som alle den Slags Kvindfolk. Den afdøde havde sit Pas i Orden, altsaa er Sagen klar. Helene kan blive hos dig, men det vilde være en Lykke, om en eller anden medlidende Sjæl, der har Familie, vilde tage hende til sig for at give hende nogen Opdragelse. Imens kan hun blive hos dig, det skal jeg bringe i Orden. Mutter Bubnov tør ikke røre en Finger. Hvad Moderen angaar, har jeg saa godt som intet kunnet erfare om hende. Men nu,» sagde han med en vis Højtidelighed, «har jeg en Bøn til dig, nemlig om du vil fortælle mig med de ringeste Detailler, hvad du tager dig til, hvor du færdes, hvor du tilbringer undertiden hele Dage. Jeg véd maaske nok noget, men jeg maa vide mere.»

Hans højtidelige Tone forbavsede og forurolige mig.

«Hvad kommer det egentlig dig ved,» sagde jeg, «og hvorfor taler du i en saa højtidelig Tone?»

«Hør nu, Vania, ingen Vrøvl! Jeg vil gjøre dig en Tjeneste. Hvis jeg vilde bruge Rævestreger, skulde jeg snart faa at vide, hvad jeg vil, uden at være højtidelig. Du mistænker mig for at ville bruge List imod dig. Men, ser du, naar jeg taler i denne højtidelige Tone, som du siger, betyder det, at jeg tænker paa dine Inter-

esser, og ikke paa mine. Tvivl derfor ikke om mig, men tal frit.»

«Hvad er det for en Tjeneste, du vil gjøre mig, og hvorfor vil du ikke fortælle mig noget om Fyrsten? Jeg behøver forskjellige Oplysninger. Det er en Tjeneste, du kunde gjøre mig »

«Om Fyrsten! — — Naa, lad gaa! Jeg vil rent ud sige dig, det er angaaende Fyrsten, jeg gjærne vilde have noget at vide af dig.»

«Hvad vil det sige?»

«Det er ganske ligefremt. Jeg har lagt Mærke til, han blander sig i dine Sager. Han har erkyndiget sig om dig. Hvordan han har faaet at vide, vi kjendte hinanden, kan ingen Interesse have for dig. Det væsentlige er, at du maa være paa din Post. Han er en Forræder, en Judas og det, der er værre. Da jeg derfor mærkede, han forhørte sig om dig, blev jeg bange. For Resten véd jeg intet, og det er derfor, jeg beder dig sætte mig ind i dine Forhold, for at jeg kan danne mig en Mening. Det er i den Hensigt, jeg har bedt dig komme i Dag, det tilstaar jeg ærlig.»

«Men sig mig dog i det mindste noget, forklar mig, hvorfor jeg har Grund til at frygte ham.»

«Med Fornøjelse. Men da jeg undertiden har at gjøre med visse Sager, kan du nok tænke, at naar man har Tillid til mig, er det, fordi jeg ingen Sladderhank er. Hvordan skal jeg saa bære mig ad for at opfylde dit Forlangende? Lad dig derfor ikke forvirre, hvis jeg taler i al Almindelighed — maaske for meget i al Alminde-

lighed, ene og alene for at vise dig, hvad han er for en Kæltring. Men sig mig først, hvad du véd.»

Jeg havde egentlig ingen Grund til at skjule noget for Maslobojev. Nataschas Historie var ingen Hemmelighed, og jeg kunde desuden haabe paa hendes Vegne at drage Fordel af min Samtale med Maslobojev. Jeg fortalte ham derfor det hele. Han hørte opmærksomt paa mig og afbrød mig nu og da med forskjellige Spørgsmaal.

«Hm! Hun er et godt Hoved, denne unge Pige!» sagde Maslobojev, da jeg havde endt min Fortælling. «Selv om hun ikke skulde have gættet ganske rigtig, har hun i det mindste lige fra Begyndelsen vist, hun forstaar, hvem hun har at gjøre med og brudt alle Baner af. Det er et modigt Pigebarn! Skaal for Natalia Nikolajevna! (han tømte Glasset.) Det var ikke en Gang nok at have Hoved, man maatte ogsaa have Hjærte for ikke at lade sig føre bag Lyset. Hendes Sag er tabt, det er tydeligt. Fyrsten viger ikke en Haandsbred fra sine Planer, og Alioscha lader hende sidde. Den eneste, der gjør mig Bryderi, er Ikhmeniev: at blive tvungen til at betale ti tusende Rubel til dette Uhyre! Hvem har taget sig af hans Sager? Hvem har ført hans Proces? Han selv, maaske! ha, ha, ha! saadan er de alle, disse ædle Sjæle! Det er ikke saadan, man skulde bære sig ad. Jeg skulde have skaffet ham en Advokat — —» Og han slog ærgerlig i Bordet.

«Naa, hvad var det saa, du vilde sige mig om Fyrsten?»

«Du har slet ikke andet end det i Hovedet. Hvad Fanden skal jeg sige dig? Det ærgrer mig, jeg har indladt mig paa dette Spørgsmaal. Jeg vilde blot advare dig mod dette Afskum, denne Kæltring, vare dig, saa at sige, mod hans Indflydelse. Enhver, der har noget at gjøre med ham, er i Fare. Altsaa vær paa din Post, det er alt, hvad jeg kan sige dig. Du har formodentlig bildt dig ind, jeg skulde fortælle dig, Gud véd hvilke «Pariser-Mysterier», du er jo Romanforfatter. Hvad skal man sige om en Skurk andet end, at han er en Skurk? — — Jeg skal for Resten fortælle dig én af hans smaa Historier som en Slags Prøve. Naturligvis maa du ikke vente, det bliver med Kalender-Nøjagtighed, og jeg nævner hverken Landet, Byen eller Personerne ved Navn. Du véd, at Fyrsten i sin første Ungdom, da han var nødt til at leve af sin Smule Embedsgage, havde giftet sig med en rig Kjøbmands Datter. Han behandlede hende ikke paa den blideste Maade, — og skjønt det intet har at gjøre med Sagen, vil jeg blot sige dig, Vania, at Tyranhaandværket er det, han har mest Smag for i Livet. Vil du have nok et Exempel? Han rejser til Udlandet, og dér — —»

«Vent lidt, Maslobojev, om hvilken Rejse er det, du vil tale? Hvad Aar var det?»

«Det er akkurat ni og niti Aar og tre Maaneder siden. I Udlandet gjorde han altsaa Be-

kjendtskab med en Fabrikant eller Entreprenør, jeg véd ikke rigtig, hvilket det var, thi det, jeg her fortæller dig, har jeg kun af Formodninger og Slutninger. Fyrsten havde fundet Midler til at blande sig i denne Mands Forretninger og laane Penge af ham. Den gamle Fyr havde naturligvis Kvitteringerne i sin Besiddelse for de Penge, han havde laant ham. Men Fyrsten mente at have laant paa den Maade, at han ikke skulde betale Pengene tilbage, eller rent ud sagt for at bedrage. Manden havde en Datter, der var smuk som en Engel, og som elskede en ung Mand, et rent Ideal, en Broder til Schiller. Han var Kjøbmand og Digter paa én Gang, en Drømmer, en Tysker i Ordets strænge Forstand, en vis *Pfefferkuchen.*»

«Hed han Pfefferkuchen?»

«Det kan gjærne være, han hed noget andet, men Pokker staa i ham, det er ikke ham, Talen er om. Det lykkedes Fyrsten at indsmigre sig hos den unge Pige, og han gjorde sine Sager saa godt, at hun forelskede sig i ham. Og da den gamles Nøgler til alle hans Skuffer og Gjemmer var i den unge Piges Hænder, besluttede Fyrsten at slaa to Fluer med ét Smæk: *pro primo* at faa fat i Pigebarnet, og *pro secundo* i de Kvitteringer, han havde underskrevet til Faderen. Han nærede en saa vanvittig Kjærlighed til sin Datter, at han ikke en Gang vilde lade hende gifte sig, var skinsyg paa enhver Frier og havde jaget Pfefferkuchen, den Nar af en Englænder ud af Huset — —»

«Englænder, siger du — hvor foregik da alt dette?»

«Det var tilfældigt, jeg sagde Englænder, og du hænger dig strax i det. Det foregik i Santa-Fé de Bogota eller maaske i Krakau, nej, det var vist i Grevskabet Nassau — du véd nok, du har vist læst Navnet paa Etiketterne paa Sodavandsflaskerne. Naa, dér var det netop, er du saa tilfreds? Fyrsten forførte altsaa den unge Pige og bortførte hende tilligemed visse Papirer, som han havde faaet hende overtalt til at tage med sig, da de rejste. Saa vidt kan Kjærlighed gaa! og hun var dog en ærlig Sjæl, dette Pigebarn! Hun forstod sig formodentlig ikke paa Dokumenter, hun var kun bange for ét: den faderlige Forbandelse. Fyrsten lod sig ikke forbløffe af saa lidt. Han underskrev en lovformelig Forpligtelse til at ægte hende og bildte hende ind, . de blot skulde gjøre en Rejse, en Sviptur, for saa, naar den gamles Forbitrelse havde lagt sig, at vende tilbage til ham som Mand og Hustru for at leve Livet sammen alle tre i Lykke og Velvære alle deres Levedage. Hun rejste, den gamle forbandede hende og gik Fallit oven i Kjøbet. *Frauenmilch* elskede den unge Pige saa grænseløst, at han opgav sin Forretning, forlod alt og stak efter hende til Paris — —»

«Stop lidt! hvem var denne *Frauenmilch*?»

«Ham, den anden! hvad sagde jeg? — — *Feuerbach*? — — for Pokker — ham — — *Pfefferkuchen* — — Hvad Ægteskabet angik, tænkte

Fyrsten naturligvis ikke et Øjeblik paa det. Hvad vilde Grevinde X. have sagt? Eller Baron L.? Det gjaldt altsaa om at narre hende, hvad han gjorde med en mageløs Frækhed! Han gik saa vidt, at han mishandlede hende, pryglede hende. Saa indbød han *Pfefferkuchen*, som ofte besøgte hende og græd med hende hele Aftener igjennem. Alt det havde Fyrsten arrangeret med velberaad Hu. En Aften overraskede han dem sammen, beskyldte dem for at staa i et intimt Forhold til hinanden, yppede Strid: han havde set det, set det med sine egne Øjne o. s. v. Kort sagt, han tog dem i Nakken og kastede dem paa Porten og begav sig saa til London. Imens nedkom Damen med en Datter — en Søn vilde jeg sige, Valodka hed han, for han blev døbt Valdemar. *Pfefferkuchen* stod Fadder. Han havde kun faa Penge. De rejste sammen og gjennemstrejfede Italien og Schweiz, Solens og Poesiens Lande, saadan som alle plejer at bære sig ad. Hun gjorde ikke andet end græde, og *Pfefferkuchen* græd med hende. Saaledes forløb flere Aar, og imens voxede Pigebarnet til. Hvad Fyrsten angaar, havde han sit paa det tørre med Undtagelse af en eneste Ting. Han havde aldrig kunnet faa fra hende det skriftlige Ægteskabsløfte, han havde underskrevet. «Usling,» havde hun sagt til ham, da hun forlod ham, «du har stjaalet min Ære og mine Penge, og nu forstøder du mig. Gaa kun! Men dit Løfte beholder jeg. Ikke fordi jeg nogensinde vilde ægte dig, men fordi du er bange for

dette Papir. Det skal aldrig komme ud af min Besiddelse.» Hun blev heftig, mens han bevarede sin Ro. I Almindelighed er det overordentlig fordelagtigt for saadanne Kæltringer at have at gjøre med den Slags Folk, man kalder ædle Sjæle. De er saa ædle, at det altid er let at føre dem bag Lyset. Bagefter væbner de sig med den stolteste Foragt i Stedet for simpelthen at tage deres Tilflugt til Loven, hvis Loven er indenfor deres Rækkevidde. Denne Moder kan tjene som et Exempel til Støtte for min Paastand. Hun skiller sig fra Fyrsten med stolt Foragt, og skjønt hun har det kompromitterende Papir i Hænde, er han ganske rolig. Han véd, hun vil hellere kaste sig i Havet end gjøre Brug af det. Hvad skulde der blive af hendes lille Valodja, hvis hun døde? Det falder hende derfor ikke ind. *Bruderschaft* var af samme Mening, ham faldt det heller ikke ind: de læste Schiller. En skjønne Dag gik det galt med *Bruderschaft*, og han døde — —»

«Du vilde vel sige *Pfefferkuchen*.»

«Ja, naturligvis, for Djævlen! og hun — —»

«Vent lidt. Hvor længe havde de rejst sammen?»

«Akkurat to hundrede Aar. Saa vendte hun tilbage til Krakau. Hendes Fader forstødte og forbandede hende. Hun døde, og Fyrsten korsede sig af Glæde. Jeg var der, jeg drak Honningvand, jeg lod det løbe ned under min Knebelsbart, ikke en Draabe kom over mine Læber. Jeg fik en Bondepigehat paa, og saadan slap jeg

ud af Porten — — Drik, gamle Kammerat — lad os drikke!»

«Det er formodentlig dig, der har haft med denne Sag at gjøre for ham?»

«Er du ganske vis paa det?»

«Jeg forstaar for Resten ikke, hvad Nytte du har kunnet gjøre ham.»

«Aa, ser du, da han efter ti Aars Forløb var kommen tilbage til — — Madrid, gjaldt det om at skaffe adskillige Oplysninger til Veje om *Bruderschaft*, om Faderen, om hende, om Pigebarnet, om hun virkelig var kommen tilbage, om hun var død, om der da ikke fandtes visse Papirer, og saaledes i det uendelige — desuden forskjellige andre Ting. Aa, den Usling! Tag dig vel i Agt, Vania. Hvad Maslobojev angaar, skal jeg sige dig, hvordan du skal bedømme ham. Tro ikke, han er en Kæltring, skjønt han er det — for efter min Mening er alle Mennesker Kæltringer —, men aldrig overfor dig. Jeg er forfærdelig drukken, men hør alligevel, hvad jeg vil sige dig: hvis du nogensinde, her eller andet Steds i Aar eller næste Aar faldt paa at tro, Maslobojev havde *brugt List* imod dig, (og jeg beder dig ikke glemme, jeg sagde: *brugt List*) saa maa du være sikker paa, det ikke var i nogen ond Hensigt. Maslobojev vaager over dig, mistro ham ikke, vær hellere aaben og ærlig som en Broder imod ham. Vil du drikke et Glas?»

«Nej, Tak!»

«Spis da en Bid.»

«Nej, min kjære, undskyld mig.»

«I saa Fald — stik du af! Klokken er tre Kvarter til ni, det er paa Tide, du kommer af Sted.»

«Hvad er det for Snak! Hvorfor dog? Nu har han drukket som en Svamp, og saa jager han Dem bort. Han gjør aldrig andet, han har ikke Skam i Livet!» udbrød Alexandra Semenovna grædefærdig.

«En Fodgænger og en Rytter kan daarlig følges ad! Alexandra Semenovna, vi vil blive her sammen og næbbes som Turtelduer. Men han er en General! Nej, Vania, jeg lyver, du er ikke General, men jeg er en Vindbeutel. Se en Gang, hvordan jeg nu ser ud. Hvad er jeg ved Siden af dig? Tilgiv mig, Vania, kast ikke Sten paa mig, og lad mig lette mit Hjærte.»

Han omfavnede mig grædende.

«Aa, Gud!» udbrød Alexandra Lemenovna fortvivlet, «og jeg, som havde lavet Aftensmad til Dem! Men nu kommer De i alt Fald paa Fredag?»

«Jeg skal komme, Alexandra Semenovna, det lover jeg Dem!»

«Virkelig! De har maaske ikke Lyst til at komme, fordi han — — drikker sig fuld — —. Foragt ham ikke, Ivan Petrovitsch, han er saadan en rar Fyr, og han holder meget af Dem. Han taler bestandig om Dem, og han har kjøbt Deres Bog til mig. Jeg vil læse den i Morgen. Hvor jeg vil være glad, om De vil komme igjen! Jeg

ser ellers aldrig nogen! Vi har alt, hvad vort Hjærte kan begjære, men vi er altid alene. Jeg har siddet og hørt paa dem begge hele Tiden, og jeg har været saa glad! — — Altsaa paa Fredag!»

VII.

Jeg skyndte mig at gaa hjem, i høj Grad betaget af det, Maslobojev havde fortalt mig. Alle Slags Idéer foer mig gjennem Hovedet, og som et besynderligt Træf ventede der mig hjemme en Begivenhed, der skulde ryste mig som et elektrisk Stød.

Jeg havde næppe gjort to Skridt ind ad Porten, før en Skikkelse traadte frem fra Murskyggen og skjælvende, halv kvalt af Rædsel, med et Skrig kastede sig i mine Arme og krampagtig trykkede sig op til mig. Greben af Forfærdelse saa' jeg, hvem det var — Nelly.

«Nelly, hvad fejler du?» raabte jeg, «hvad er der sket?»

«Dér — dér oppe — han er dér oppe — hos Dem — —»

«Hvem? hvem? kom, lad os gaa op sammen.»

«Nej, jeg vil ikke, jeg vil ikke. Jeg vil vente, til han er gaaet — — jeg vil vente her paa Trappen — — jeg vil ikke — —»

En besynderlig Forudfølelse greb mig. Jeg steg op, aabnede Døren og fik Øje paa — — Fyrsten. Han sad ved mit Bord og læste — han havde i hvert Fald en aaben Bog foran sig.

«Ivan Petrovitsch!» udbrød han ganske fornøjet, «er det virkelig Dem! Jeg var ligeved at gaa min Vej efter at have ventet paa Dem over en Time. Jeg har lovet Grevinden at bringe Dem hen til hende i Aften. Hun længes meget efter at gjøre Deres Bekjendtskab og har bedt mig saa indtrængende om at føre Dem til hende, at jeg er kommen for at hente Dem. Tænk Dem derfor min Skuffelse, da Deres Pige sagde, De var gaaet ud. Hvad skulde jeg gjøre? Jeg havde givet mit Løfte. Saa tænkte jeg at vente paa Dem et Kvarter og gav mig til at læse Deres Roman; og saa: Farvel Kvarteret! Ivan Petrovitsch, den er fortryllende, den er udmærket! De har aflokket mig Taarer! og det er ikke let — —»

«De ønsker, jeg skal gaa med Dem til Grevinden — hellere end gjærne — men i Dag maa jeg tilstaa — —»

«For Himlens Skyld! kom dog og gaa med! Tænk dog paa, jeg har ventet paa Dem i halvanden Time. Desuden maa jeg absolut tale med Dem — — De forstaar, ikke sandt? Maaske finder vi en Løsning. Jeg beder Dem, sig ikke nej — —»

Jeg maatte jo én eller anden Gang der hen, tænkte jeg; Natascha var alene i dette Øjeblik og trængte til mig, men havde hun ikke bedt mig

gjøre Bekjendtskab med Katia snarest mulig? Nu vel, jeg bestemte mig til at gaa med.

«Vil De blot vente lidt,» sagde jeg til Fyrsten og gik ud paa Trappen, hvor Nelly sad sammenkrøben i den mørkeste Krog.

«Hvorfor vil du ikke komme ind, Nelly? Hvad har han gjort dig? hvad har han sagt?»

«Ingen Ting — jeg vil ikke — — jeg vil ikke — — jeg er bange — —»

Det hjalp ikke, jeg bad og tryglede hende. Hun vilde ikke gaa ind. Saa aftalte vi, hun skulde lukke sig inde i Værelset, saa snart jeg var taget bort med Fyrsten.

«Og du lader ingen komme ind, Nelly, paa nogen som helst Betingelse, hører du?»

«Aa, nej! Gaar De med ham?»

«Ja, vi gaar ud sammen.»

Hun rystede og tog min Haand som for at holde mig tilbage, men hun sagde ikke et Ord, og jeg opsatte at udspørge hende videre til næste Dag.

Efter at have henvendt nogle undskyldende Ord til Fyrsten, gav jeg mig til at klæde mig om. Han forsikrede mig, det var fuldstændig overflødigt at gjøre Toilette.

Vi gik. Jeg forlod ham paa Trappen og vendte tilbage til mit Værelse, hvor Nelly allerede havde sneget sig ind, og jeg tog paa ny Afsked med hende. Hun var i den heftigste Bevægelse, hendes Ansigt var ligblegt. Jeg forlod hende meget urolig tilmode.

«Det er dog en løjerlig Tjenestepige, De har!» sagde Fyrsten, mens vi gik ned. «Dette lille Pigebarn er vel Deres Tjenestepige, ikke sandt?»

«Nej — — hun — — bor hos mig for Tiden.»

«Et besynderligt Pigebarn! Hun gjorde Indtryk af at være fjollet. Tænk Dem blot, hun svarede mig først ganske fornuftig, men, da hun saa havde set nøjere paa mig, kastede hun sig over mig, skrigende og rystende, hun klamrede sig formelig til mig — — det lod til, hun vilde sige noget. Jeg blev ganske forskrækket og stod i Begreb med at tage Flugten, da hun, Gud være lovet, selv løb sin Vej. Jeg var helt forbløffet. Sig mig, hvordan bærer De Dem ad med hende?»

«Hun er syg, hun har epileptiske Anfald.»

«I saa Fald er det mindre forunderligt — —»

Det faldt mig ind, at Maslobojevs Besøg Dagen før og det, han havde fortalt mig i Fuldskab og ligesom modstræbende, hans Anstrængelser for at faa mig til at tro, han ingen onde Hensigter havde med mig og endelig, at Fyrsten havde ventet paa mig henved to Timer, mens jeg var hos Maslobojev, hvad han maaske vidste, og Nelly, der flygtede for ham helt ud paa Gaden — det faldt mig ind, siger jeg, at der i alt dette var en eller anden Sammenhæng, Forbindelse. Det gav mig meget at tænke paa.

Fyrstens Vogn ventede ham ved Porten. Vi steg ind og kjørte af Sted.

VIII.

Vi havde ikke langt at kjøre. Vi tav stille i nogle Minutter, og jeg var nysgjerrig efter at erfare, hvordan han vilde begynde Samtalen. Jeg havde en Følelse af, han ønskede at komme under Vejr med, hvad jeg tænkte og mente, at faa mig til at snakke. Men han gik lige løs paa Sagen.

«Der er noget, som gjør mig meget Bryderi, og som jeg vilde spørge Dem til Raads om,» sagde han, «jeg har besluttet at give Afkald paa den Vinding, min Proces har skaffet mig og afstaa de ti tusende Rubel, som Ikhmeniev skulde betale mig. Hvordan skal jeg bære mig ad dermed?»

Det er umuligt, han ikke skulde vide, hvordan han skal bære sig ad, tænkte jeg. Han vil sandsynligvis gjøre Nar af mig.

«Det véd jeg virkelig ikke, Deres Excellence,» sagde jeg saa naivt, jeg formaaede; «om alt, hvad der angaar Natalia Nikolajevna, kan jeg give Dem enhver ønskelig Oplysning. Men i denne Sag véd De bedre end jeg, hvordan De bør handle.»

«Nej, tværtimod. De er nøje knyttet til dem, og De véd maaske, hvad Natalia Nikolajevna mener om det, og det er hendes Mening, jeg vilde have til Rettesnor. De kan staa mig bi i denne Sag, som virkelig er meget indviklet. Jeg er rede til at afstaa Pengene, hvordan end Sagerne stiller sig — De forstaar mig, ikke sandt? Men hvorledes skal jeg bære mig ad med denne Afstaaelse —

se, det er Spørgsmaalet. Den gamle Mand er stolt, han var i Stand til at fornærme mig og kaste mig Pengene i Ansigtet — —»

«Men tillad mig at spørge Dem, om De betragter disse Penge som Deres eller, om De mener, de tilhører Ikhmeniev?»

«Jeg har vundet Processen. Selvfølgelig er Pengene mine.»

«Efter Processens Udfald: ja — men efter Deres Samvittighed?»

«Betragter jeg dem selvfølgelig ogsaa som mine,» svarede han, stødt over min Ligefremhed, «for Resten tror jeg ikke, De kjender denne Sag til Bunds. Jeg beskylder ikke den gamle Mand for rent ud at have bedraget mig. Det har jeg aldrig gjort. Han har selv *partout* villet føle sig fornærmet. Han har gjort sig skyldig i Forsømmelse, Mangel paa Aarvaagenhed overfor de Anliggender, der var ham betroede, og for hvilke han, i Følge vor Overenskomst, bar Ansvaret. Men det værste er de Fornærmelser og Chikanerier, vi har tilføjet hinanden. Vor Egenkjærlighed er saaret. Jeg vilde maaske slet ikke have lagt Mærke til disse elendige ti tusend Rubel. Men De véd, hvordan denne Historie begyndte. Jeg vil indrømme, jeg maaske med Urette har været mistænksom. Men, da jeg følte mig saaret over hans Grovheder, vilde jeg ikke lade Lejligheden slippe mig af Hænderne og anlagde derfor Processen. De finder maaske, jeg kunde have handlet noblere. Uden at ville retfærdiggjøre mig, vil jeg

kun bemærke, at Vrede og især saaret Egenkjærlighed endnu ikke beviser Mangel paa Noblesse. Jeg kjendte næsten slet ikke Ikhmeniev, jeg laante Øre til de Rygter, der var i Omløb om hans Datter og Alioscha, og jeg kunde saaledes med nogen Grund tro, han forsætlig bedrog mig — — men det vigtigste er at vide, hvad jeg nu skal gjøre. Give Afkald paa Pengene og sige, jeg staar paa min Ret, er det samme som at forære ham dem. Lad os hertil føje den kildne Situation, i hvilken Natalia Nikolajevna befinder sig — — saa er det sandsynligt, han kaster mig Pengene i Ansigtet — —»

«Dersom De er saa overbevist om det, anser De ham for en retskaffen Mand, og følgelig er De sikker paa, han ikke har bestjaalet Dem. Hvorfor vil De da i dette Tilfælde ikke aabent og ærligt erklære ham, Deres Beskyldninger har været uretfærdige? Det vilde virkelig være ædelt, og Ikhmeniev vilde ikke undse sig ved at tage mod de Penge, som tilhører ham.»

«Hm! — — som tilhører ham! Det er netop Knuden! De vil have, jeg skal sige ham, jeg anser min Sagsanlæggelse imod ham som uretfærdig. Men hvorfor gjorde jeg det da? vil man spørge mig. Og det er en Dadel, jeg ikke har fortjent: den gode Ret er paa min Side, jeg har hverken sagt eller skrevet noget Steds, han har bestjaalet mig, men jeg er overbevist om, han ikke har passet tilstrækkelig paa, og han har manglet Konduite. Disse Penge er afgjort mine,

og det vil være mig meget pinligt at lide under en falsk Beskyldning. Jeg gjentager det, det er den gamle Mand, der selv har villet føle sig fornærmet, og nu vil De have, jeg skal bede ham om Forladelse derfor! Det er haardt!»

«Det forekommer mig, naar to Mennesker vil forliges — saa er det, min Tro — —»

«De mener, det er let.»

«Naturligvis.»

«Nej, det er overordentlig vanskeligt, saa meget mere — —»

«Saa meget mere, som her saa meget andet gjør sig gjældende — for saa vidt er jeg af Deres Mening, Excellence. Spørgsmaalet om Natalia Nikolajevna og Deres Søn maa for Deres Vedkommende i enhver Henseende ordnes saaledes, at De giver Ikhmeniev fuld Oprejsning: først da kan det komme til en aaben Forklaring imellem Dem om alt, hvad der angaar Processen. Foreløbig har De kun én Vej at følge, aabent og offenlig at tilstaa det uretfærdige i Deres Beskyldninger — se, det er min Mening. Jeg taler fuldkommen uforbeholdent til Dem, fordi De har bedt mig om Raad, og fordi jeg ikke tror, De ønsker at se mig bruge Kneb imod Dem. Hvorfor gjøre saa meget Vrøvl om de Penge! Dersom De tror, Retten er paa Deres Side, af hvad Grund vil De da give dem tilbage? Jeg er maaske indiskret, men alt dette staar jo i Forbindelse med visse andre Omstændigheder — —»

«Naa, men hvad er da egentlig Deres Mening?» spurgte han pludselig, som om han ikke havde hørt, hvad jeg sagde, «er De vis paa, den gamle Ikhmeniev vil afslaa at modtage de ti tusende Rubel, dersom han faar dem uden Undskyldning og — — uden nogen som helst formildende Omstændighed?»

«Hvor kan De tvivle derom!» udbrød jeg harmfuldt.

Han stillede sit Spørgsmaal med en saa uforskammet Skepsis, at jeg ikke vilde have følt mig mere fornærmet, om han havde spyttet mig i Ansigtet.

«Hm! — — De er saa heftig. Der er en hel Del Ting i denne Verden, der tager sig anderledes ud, end De mener,» sagde han koldt. «For Resten haaber jeg, Natalia Nikolajevna vil afgjøre denne Sag, og jeg beder Dem forelægge hende den. Hun kunde maaske raade os.»

«Det vil jeg paa ingen Maade gjøre,» svarede jeg skarpt, «og desuden vil Natalia Nikolajevna meget godt forstaa, at dersom De giver Pengene tilbage uden Redegjørelse og uden det, De kalder nogen formildende Omstændighed, er det kun, fordi De vil betale ham for hans Datters Vanære og holde dem skadesløse med Penge.»

«Hm! er det saaledes, De forstaar mig, min fortræffelige Ivan Petrovitsch?» og han brast i Latter. «Vi har endnu meget, overmaade meget at tale om,» vedblev han, «men ikke i dette Øjeblik. Jeg beder Dem blot ret forstaa *én Ting:*

denne Sag vedrører direkte Natalia Nikolajevna og hendes Fremtid, som for en stor Del vil bero paa den Afgjørelse, vi to træffer. Deres Medvirkning er uundværlig. Altsaa, hvis De nærer Hengivenhed for hende, vil De være nødt til at forhandle med mig, hvor liden Sympathi De end nærer for min Person. Se saa — nu er vi der — —»

IX.

Grevinden boede særdeles godt. Hendes Lejlighed var møbleret med Hygge og Smag, men uden nogen Luxus; og der var overalt Spor af, det kun var et midlertidigt Opholdssted.

Man sagde, Grevinden vilde tilbringe Sommeren paa en Ejendom, stærkt beheftet med Hypotheker. Den laa i Gouvernementet Simbirsk. Fyrsten skulde ledsage hende. Jeg tænkte med Ængstelse paa, hvad Alioscha vilde gjøre, naar Katia rejste. Jeg havde ikke sagt et Ord om det til Natascha, maaske vidste hun det, men tav, og led i Stilhed.

Grevinden modtog mig med overordentlig Venlighed og forsikrede, hun længe havde ønsket at se mig hos sig. Hun sad foran en Samovar af Sølv og lavede The, som hun selv bød os. Foruden Fyrsten og jeg var der en Herre, som

tilhørte det højeste Aristokrati. Han var halvgammel, var dekoreret og havde en Diplomats forekommende Væsen. Han lod til at være Gjenstand for en ganske særlig Opmærksomhed.

Jeg søgte med Øjnene efter Katerina Feodorovna. Hun talte med Alioscha i et Sideværelse, men hun kom strax ind, da hun fik at vide, vi var der. Fyrsten kyssede venskabelig hendes Haand og forestillede mig for hende. Hun var en lille fin Blondine med smukke blaa Øjne. Hendes Ansigts velformede Oval havde et blidt og sødt Udtryk. Hendes Træk var regelmæssige, og hun havde svært Haar. Jeg havde ventet mig i hende at finde en Samling af alle mulige Fuldkommenheder, og jeg fandt — Ungdomsfriskhed, intet mere. Hun rakte mig Haanden uden at sige noget, men saa' paa mig med en naiv, vedholdende Opmærksomhed, der gjorde mig besynderlig tilmode. Jeg følte mig i en skjøn Sjæls Nærhed.

Efter at have trykket min Haand, forlod hun mig med en vis Skyndsomhed for atter at gaa hen til Alioscha. Han kom og hilste paa mig og sagde hviskende til mig: «jeg er her kun et Øjeblik, saa løber jeg hen til *hende*.»

Der blev budt mig en Kop The, og saa overlod man mig til mig selv, hvad jeg var glad ved. Jeg iagttog Grevinden. Det første Indtryk af hende var gunstigt. Jeg fandt Behag i hende mod min Vilje. Hun var ikke mere i den første Ungdom, men hun saa' ikke ud til at være mere end otte og tyve Aar. Hendes Ansigt var endnu ret friskt,

og hun maatte have været meget kjøn. Hendes kastanjebrune Haar var smukt og svært. Hendes Blik udtrykte Godhed, men var tillige noget flygtigt og skjælmsk, hvad hun tvang sig til at skjule i dette Øjeblik. Af Karaktér tænkte jeg mig, hun maatte være letsindig, fornøjelsessyg og dygtig egoistisk. Hun var fuldstændig undergiven Fyrstens Indflydelse.

Jeg vidste, de havde staaet i et intimt Forhold til hinanden, og jeg havde endog hørt Tale om Fyrsten som en lovlig liberal Elsker, mens de opholdt sig i Udlandet, men det forekom mig, der, foruden dette, maatte være noget andet imellem dem, et eller andet mystisk Baand, en gjensidig Forpligtelse, en hemmelig Beregning. Hun generede ham, og dog vedblev de at staa paa en god Fod med hinanden. Maaske var Foreningspunktet imellem dem de Planer og Udsigter, de havde med Katia, men her udgik Initiativet afgjort fra Fyrsten. Jeg sad og hørte efter Samtalen mellem de andre, mens jeg grundede over, hvordan jeg skulde komme til at tale med Katerina Feodorovna. Alioscha rev mig ud af min Forlegenhed, idet han pludselig slog mig let paa Skulderen og hviskede mig i Øret, at han havde et Par Ord at sige mig. Jeg forstod, Katia havde sendt ham, og et Øjeblik efter sad jeg ved Siden af hende.

Det varede et Minut, inden nogen af os fandt Ord til at begynde Samtalen med. Men jeg var vis paa, naar Isen én Gang var brudt, vilde vi

ikke kunne holde op igjen. Alioscha ventede med Utaalmodighed paa, hvad vi vilde sige.

«Hvorfor tier I?» spurgte han smilende, «har I gjort Bekjendtskab blot for at se paa hinanden i Tavshed?»

«Du er virkelig en løjerlig én, Alioscha,» sagde Katia, «vær dog taalmodig. Vi har saa meget at tale om, Ivan Petrovitsch,» vedblev hun henvendt til mig, «at jeg ikke véd, hvor vi skal begynde. Jeg beklager, vi ikke har truffet hinanden før. Men jeg har længe kjendt Dem, og jeg havde saa stor Lyst til at se Dem, at jeg har været lige ved at skrive til Dem — —»

«Om hvad?» spurgte jeg.

«Stof manglede jeg ikke,» sagde hun meget alvorlig, «for Exempel at spørge Dem, om det er sandt, Natalia Nikolajevna ikke føler sig krænket naar Alioscha lader hende være ene, især nu. Er det ret at handle saaledes? Hvorfor er du her i dette Øjeblik? — —»

«Aa, Gud — jeg gaar jo nu. Jeg sagde dig, jeg vilde kun blive et Minut for at se paa dig — og for at høre, hvordan du vilde begynde Samtalen. Nu gaar jeg.»

«Saadan er det altid,» sagde hun rødmende, «blot et Minut! og uden at man tænker paa det, bliver han lige til Midnat: hun bliver ikke vred, hun er saa god! det er hans Undskyldning. Men det er meget, meget urigtigt!»

«Nu gaar jeg,» sagde Alioscha nedslaaet, «men jeg vilde hellere blive hos jer.»

«Vi har ingen Brug for dig. Tværtimod, du vilde blot hindre os i at tale sammen. Men vær nu blot ikke vred!»

«Ja, saa skal jeg gaa — — jeg vil se op til Levinka paa Vejen, og saa gaar jeg lige hen til hende. Hør, Ivan Petrovitsch,» sagde han, idet han tog sin Hat, «De véd vel, min Fader vil ikke modtage de Penge, han har vundet i Processen mod Ikhmeniev.»

«Jeg véd det, han har sagt mig det.»

«Hvilket nobelt Træk i hans Karaktér! Katia paastaar rigtig nok det modsatte. Tal om det med hende. Farvel, Katia, tvivl ikke om min Kjærlighed til Natascha, beder jeg dig. Hvorfor paatvinger I mig Betingelser, hvorfor gjør I mig Bebrejdelser, hvorfor plager I mig — som om jeg stod under jeres Opsyn. Natascha véd, jeg elsker hende, hun er sikker paa mig og allige-vel — spørg Ivan Petrovitsch — er hun skinsyg, egenkjærlig.»

«Hvad behager?» sagde jeg, der ikke kunde tro mine egne Øren.

«Hvad er det, du siger, Alioscha?» udbrød Katia og slog Hænderne sammen af Forundring.

«Ivan Petrovitsch véd det godt. Hun vil have, jeg skal være hos hende, jeg sér godt, det er hende svært at lade mig gaa, hun vilde gjærne holde mig tilbage. Hvis hun elskede mig lige saa højt, som jeg hende, vilde hun ofre sin Glæde for min.»

«Det er ikke dit eget ærlige, frejdige Sprog,» svarede Katia ganske vredt, «din Fader har hvisket dig onde Ord i Øret. Det nytter ikke at ville gaa Krogveje. Jeg kjender dig altfor godt. Har jeg ikke gættet rigtig?»

«Ja — vi har talt sammen,» svarede han forlegent, «han var overordentlig elskværdig, og han roste hende meget, skjønt hun har højlig fornærmet ham.»

«Hvordan kunde De dog saa let lade Dem overbevise, De, hvem hun har ofret alt?» spurgte jeg ham. «For lidt siden tænkte hun ene paa at undgaa, De skulde kjede Dem hos hende, og saa paa at give Dem Lejlighed til at besøge Katerina Feodorovna. Det var jeg Vidne til.»

«Hvor De er utaknemmelig!» udbrød Katia og gjorde en fortvivlet Gestus.

«Men hvad bebrejder I mig da egentlig?» sagde han med klagende Stemme, «jeg taler ikke om Ivan Petrovitsch, men du, Katia, du er altid rede til at se alt i et sort Lys — — jeg elsker Natascha, og naar jeg beskylder hende for Egoisme, mener jeg blot dermed, at hun elsker mig altfor højt, at hendes Kjærlighed er mig til Besvær. Min Fader vil ikke have mig til at handle mod min Vilje, og han har aldrig sagt, hun var egoistisk i Ordets almindelige Betydning. Han mener, hun elsker mig altfor højt, at hendes Kjærlighed er baade hende og mig til Byrde. Det er fuldkommen sandt og slet ikke saarende for Natascha.»

Katia afbrød ham og gjorde ham heftige Bebrejdelser; hun sagde, hans Fader havde kun begyndt med at rose Natascha for at narre ham med sin tilsyneladende Godhed, og at hans Formaal var at bryde deres Forbindelse. Hun viste ham, hvordan Natascha elskede ham, hvor syndig hans Færd mod hende var, og at han var egoistisk, ikke hun. Bedrøvet og angerfuld bøjede han Hovedet uden at svare.

Jeg betragtede denne besynderlige, unge Pige med Nysgjerrighed. Hun var et Barn, men et mærkeligt Barn, et Barn med «Overbevisninger», med faste Grundsætninger og en lidenskabelig Kjærlighed til alt, hvad der er godt og ret. Hun hørte til de *sværmeriske* Børns Kategori, der er meget almindelig i russiske Familier.

Denne Aften og senere lærte jeg hende at kjende rigtig godt. Hun havde et varmt og følsomt Hjærte. Hun syntes ved visse Lejligheder at foragte den Kunst at beherske sig, hun satte Sandheden over alt andet og betragtede enhver Fortielse af den som en konventionel Fordom. Som mange enthusiastiske Naturer syntes hun at være stolt af sin Overbevisning. Hun holdt af at tænke og at søge Sandheden, men hun gjorde det med saa liden Affektation, hun var saa barnlig i sine Udbrud, at man tilgav hendes Ejendommeligheder og holdt af dem. Jeg huskede paa Levinka og Borinka, og jeg forstod nu let deres Forhold til hende. Hendes Ansigt, som jeg ikke havde fundet synderlig tiltrækkende i Be-

gyndelsen, blev efterhaanden, som jeg saa' paa hende, smukkere og mere indtagende. Denne mærkelige Dobbelthed af Barn og tænkende Kvinde, denne barnlige og oprigtige Tørst efter Sandhed og Retfærdighed, den urokkelige Tro paa hendes Forhaabninger gav hendes Ansigt en ejendommelig ren og aandig Skjønhed. Jeg forstod, at Alioscha kunde forelske sig lidenskabelig i hende. Da han selv hverken kunde tænke eller dømme paa egen Haand, faldt hans Kjærlighed altid paa dem, der kunde tænke eller dømme for ham, og Katia havde taget ham under sit Formynderskab. Han lod sig strax henrive af alt, hvad der er bravt og skjønt, og Katia havde forekommet ham som et højere Væsen med al sin barnlige Oprigtighed og sympathiske Personlighed. Da han selv ikke havde mindste Valgevne, knyttede han sig kun til dem, der kunde beherske ham, og dette bavde været Oprindelsen til hans Kjærlighed til Natascha, der var ualmindelig viljestærk. Men Katia havde én stor Fordel overfor sin Rivalinde. Hun var et Barn og lod til at ville blive ved at være det længe. Denne Egenskab i Forbindelse med hendes Aandslivlighed gjorde hende i visse Maader mere til Alioschas Ligemand. Han følte det godt, og det var det, som tiltrak ham mere og mere. Jeg er overbevist om, at naar de talte sammen, forhindrede Katias alvorlige Ord om *Propaganda* ikke, de nu og da faldt i med at lege, og skjønt Katia ofte skændte paa ham og førte ham i Ledebaand,

var han øjensynlig mere i sit Es hos hende end hos Natascha. De lignede hinanden mere, og det var Hovedsagen.

Alioscha rejste sig og gav Katia Haanden.

«Ti stille, Katia, ti stille,» sagde han til hende. «Du har altid Ret, og jeg altid Uret. Jeg gaar øjeblikkelig hen til Natascha uden at se op til Levinka — —?

«Du har ikke det ringeste dér at gjøre, og det er rigtig kjønt af dig at følge mit Raad.»

«Og du er tusend Gange bedre end alle andre,» tilføjede han nedslaaet, «Ivan Petrovitsch,» hviskede han til mig, «jeg vilde gjærne sige Dem et Par Ord.»

«Jeg har baaret mig skjændigt ad,» hviskede han mig ind i Øret, «i Eftermiddag bragte min Fader mig sammmen med Alexandrine, et henrivende, lille fransk Pigebarn — — og jeg lod mig friste — — det er afskyeligt! Farvel, Ivan Petrovitsch.»

«Lad os saa begynde at tale ordentlig sammen,» sagde Katia, da Alioscha var gaaet, «hvad mener De om Fyrsten? Jeg tror, han er en rigtig slet Karl.»

«Jeg ogsaa. Vi er altsaa enige i dette Punkt, og saa vil vi bedre kunne dømme om Resten.«

«Lad os nu tale om Natalia Nikolajevna — — Ivan Petrovitsch, jeg er fuldstændig i Vildrede, og jeg har ventet, De skulde hjælpe mig til at faa Klarhed i Sagen. Næsten paa alle

Punkter er jeg nødt til at dømme efter Gisninger og efter hvad Alioscha har fortalt mig. Sig mig først, hvad De mener om Alioscha og Natascha. Tror De, de vil blive lykkelige med hinanden?»

«Jeg tror ikke, de vil blive lykkelige med hinanden.»

«Hvorfor?»

«Fordi de ikke passer sammen.»

«Det var nok det, jeg tænkte,» sagde hun bedrøvet, «jeg vilde gjærne se Natascha. Jeg tænker ofte paa hende. Hun maa vist være forstandig, alvorlig, ærlig og desuden smuk. Ikke sandt?»

«Fuldkommen rigtig.»

«Det var jeg vis paa. Men forklar mig nu, hvordan hun har kunnet forelske sig i et saadant Barn som Alioscha; det har ofte undret mig.»

«Der er Ting, man ikke kan forklare: hvorfor og hvorledes bliver man forelsket? Alioscha er et Barn, det har De Ret i, men De véd ogsaa, hvor højt man kan elske et Barn.» Hun saa' paa mig, med alvorlig og utaalmodig Opmærksomhed, jeg følte mig rørt. «Alioscha er ærlig, aaben, forfærdelig naiv, men paa en besynderlig elskværdig Maade. Hun har maaske forelsket sig i ham — ja, hvad skal jeg sige — — af en Slags Medlidenhed, ædle Hjærter kan elske af Medlidenhed. Desuden — elsker De ham ikke selv?»

Jeg vidste, mit Spørgsmaal var dristigt, men jeg følte, at min Aabenhjærtighed ikke vilde saare denne rene Sjæl.

«Ja — jeg véd det ikke rigtig endnu,» svarede hun ganske sagte, idet hun saa paa mig med sit klare Blik, «jeg tror, jeg elsker ham — —»

«Ser De! Men kan De nu sige hvorfor?»

«Han er saa ærlig, saa oprigtig,» svarede hun efter at have tænkt sig lidt om, «naar han ser mig lige i Øjnene, mens han taler, føler jeg mig glad, — men jeg sidder her og fortæller Dem Ting, som for en ung Pige, — — er det rigtigt eller urigtigt?»

«Hvad ondt skulde der være i det?»

«Nej, hvad ondt skulde der vel være i det? Men *de* der inde,» hun antydede med et Blik Gruppen omkring Bordet, «de vilde ganske sikkert sige, det ikke var rigtigt. Har de Ret?»

«Paa ingen Maade! De selv føler ganske sikkert ikke, De handler galt, det beviser — —»

«Naar jeg nærer Tvivl,» afbrød hun mig, «raadfører jeg mig altid med mit eget Hjærte. Det bør man altid gjøre. Naar jeg taler saa aabent med Dem, er det for det første, fordi jeg véd, De er et fortræffeligt Menneske, og fordi jeg kjender Deres og Nataschas Historie, førend hun kom til at elske Alioscha. Jeg græd, da den blev mig fortalt.»

«Hvem fortalte Dem den?»

«Alioscha, naturligvis. Han græd, da han fortalte det. Han holder meget af Dem. Den anden Aarsag til min Aabenhed er, at De kan give mig gode Raad og vejlede mig. Lad os altsaa først tage fat paa det vigtigste. Jeg er

Nataschas Rivalinde, det véd jeg, det føler jeg. Hvad raader De mig til at gjøre? Det er derfor, jeg spurgte Dem, om De troede, de vilde blive lykkelige med hinanden. Denne Tanke piner mig. Nataschas Stilling er forfærdelig! Det er øjensynligt, Alioscha helt har ophørt at elske hende, og at han mere og mere forelsker sig i mig. Er det ikke ogsaa Deres Mening?»

«Jeg tror, det forholder sig saaledes.»

«Og dog bedrager han hende ikke. Han véd endnu ikke, han ikke elsker hende mere. Hvor hun maa lide!»

«Hvad tænker De at gjøre, Katerina Feodorovna?»

«Jeg har en Mængde Planer,» svarede hun, «men jeg løber vild i dem, og jeg har ventet Dem med Utaalmodighed, for at De skulde hjælpe mig at tage en Beslutning. De kjender Forholdene bedre end jeg. Jeg henvender mig til Dem som til en Frelser. Min første Plan var: hvis de elsker hinanden, skal de blive lykkelige, og min Pligt er at opofre mig og hjælpe dem. Var det ikke ret?»

«Jeg véd, De var i Stand til ethvert Offer.»

«I Begyndelsen, ja. Men siden, da han kom her oftere, og bestandig blev mere og mere forelsket i mig, fik jeg Betænkeligheder, og jeg spurgte mig selv, om jeg skulde blive fast i min Beslutning eller ej. Det var meget slet af mig, ikke sandt?»

«Det var naturligt,» svarede jeg, «ingen vil kunne gjøre Dem nogen Bebrejdelse derfor.»

«Jeg er ikke helt af Deres Mening, og jeg tror, det er Deres store Godhed, som bringer Dem til at tale saaledes. Hvad mig angaar, tror jeg, min Tvivl kommer af, jeg ikke rigtig har nogen rolig Samvittighed. Uden det vilde jeg vide fuldt ud, hvad jeg skulde gjøre. Men da jeg blev bedre underrettet om deres Forhold af Fyrsten, af Moder og af Alioscha selv, fik jeg en Fornemmelse af, de ikke ret passede sammen, hvad De nu ogsaa har bekræftet. Saa spurgte jeg mig selv, hvad jeg skulde gjøre. Hvis de virkelig skulde blive ulykkelige med hinanden, vilde det saa ikke være bedre, de skiltes? tænkte jeg. Og saa besluttede jeg at bede Dem om nærmere Underretning og besøge Natascha for at afgjøre alt med hende.»

«Hvordan vil De bære Dem ad dermed?»

«Jeg vil sige til hende: De elsker ham høiere end alt andet, De maa altsaa sætte hans Lykke over alt andet i Verden og følgelig skille Dem fra ham.»

«Rigtig. Men hvordan tror De, hun vil tage mod et saadant Forslag? Og sæt ogsaa, hun er enig med Dem, vil hun saa have Styrke til at fatte en saa heroisk Beslutning?»

«Det er det, jeg tænker paa baade Dag og Nat, og — — og — —.» En Taare rullede ned ad hendes Kind.

«De kan ikke forestille Dem, hvor meget jeg beklager hende,» sagde hun ganske sagte.

Hvad kunde jeg svare? Jeg havde næsten Lyst til selv at græde, og jeg tav. Hvilket henrivende Barn! Jeg havde ikke Hjærte til at spørge hende, hvorfor hun troede sig i Stand til at gjøre Alioscha lykkelig.

«De vil ikke fortryde at gjøre hendes Bekjendtskab,» sagde jeg. «Hun ønsker det meget, og det synes mig nødvendigt. Sørg ikke for meget. Afgjørelsen vil komme af sig selv. De tager paa Landet i Sommer, ikke sandt? Tror De, Alioscha tager med?»

«Ja, han følger med os. Det var netop det, jeg tænkte paa. Gode Gud! hvordan vil alt dette ende? — — Kjære Ivan Petrovitsch, giv mig Lov til at skrive til Dem. Jeg har jo for Resten allerede begyndt godt med at plage Dem. Vil De komme tit og besøge os?»

«Jeg véd det ikke. Maaske kommer jeg slet ikke mere?»

«Hvorfor ikke?»

«Aa, af forskjellige Grunde. Det vil især afhænge af, i hvad Forhold jeg kommer til at staa til Fyrsten.»

«Han er et slet Menneske,» sagde Katia med Overbevisning, «og om jeg kom og besøgte Dem, Ivan Petrovitsch, vilde det være urigtigt?»

«Hvad synes De selv?»

«Jeg synes ikke, der er det mindste urigtige i det. Jeg kommer altsaa — —» tilføjede hun

smilende. «Jeg ikke alene agter Dem, men jeg holder af Dem. Hvor jeg vilde kunne faa meget at vide af Dem! Og desuden — — jeg føler virkelig Venskab for Dem — — er det ikke flovt at sige alt dette?»

«Paa ingen Maade. De er allerede bleven mig saa kjær, som om vi var i Slægt med hinanden.»

«Vil De være min Ven?»

«Ja, af ganske Hjærte!» svarede jeg.

Det slog mig i dette Øjeblik, at Fyrsten sikkert med Forsæt havde ladet os alene, for at vi kunde tale frit sammen. «Jeg véd godt.» sagde hun, «at Fyrsten kun bryder sig om mine Penge. De tror, jeg er et Barn endnu, de viser det endogsaa. Men jeg er ikke af deres Mening. Nogle løjerlige Mennesker! De er selv ligesom Børn.»

«Sig mig, Katerina Feodorovna, hvem er denne Levinka og Borinka, som Alioscha saa ofte besøger?»

«Fjærne Slægtninge af mig. Det er et Par retskafne og intelligente unge Mænd, men — — de taler lidt for meget,» føjede hun smilende til.

«Er det sandt, De har i Sinde med Tiden at skjænke dem en Miljon.»

«Aa, de har allerede snakket saa meget om dette Thema, at det er utaaleligt. Jeg vil gjøre ethvert Offer for en nyttig Sag, men hvorfor just en saa uhyre Sum? Gud véd, naar jeg vil faa noget at give bort, og de er allerede i Færd med at dele, at dømme, at skændes og trættes om

den Brug, de vil gjøre deraf. Det er virkelig komisk! De er altfor ivrige, men det er ikke desto mindre ærlige — — og intelligente Mennesker. De studerer, og det er dog i alt Fald bedre end det, mange andre gjør?»

Vi talte endnu længe sammen. Hun fortalte mig sin Historie og hørte med Begjærlighed paa alt, hvad jeg sagde om Natascha og Alioscha, om hvem hun gjorde mig alle Slags Spørgsmaal. Det var Midnat, da Fyrsten kom hen til os for at gjøre mig opmærksom paa, det var Tid at gaa. Jeg tog Afsked. Katia trykkede hjærtelig min Haand, Grevinden indbød mig til at besøge dem, og vi gik.

Jeg kan ikke undlade her at gjøre en Bemærkning, som ikke egentlig vedrører min Fortælling: jeg fik ved min lange Samtale med Katia den Overbevisning, hun endnu var saa meget Barn, at hun var uvidende om Mandens og Kvindens hemmelighedsfulde Forhold til hinanden. Det gav et vist komisk Anstrøg over nogle af hendes Raisonnementer og den Alvor, hvormed hun talte om mange Ting.

X.

«Skal vi saa ikke spise til Aften?» sagde Fyrsten, idet vi steg til Vogns, «hvad mener De?»

«Jeg véd ikke ret,» svarede jeg nølende, «jeg plejer ikke at spise til Aften — —»

«Aa Passiar, vist saa! Vi vil snakke sammen, mens vi spiser,» sagde han og saa' mig fast og ondskabsfuldt i Øjnene.

Det er da til at forstaa, tænkte jeg, han vil forklare mig sit Standpunkt, det er just, hvad jeg ønsker. Og jeg samtykkede.

«Det var ret, De vil være med? Store Morskaja hos Borel,» raabte han til Kusken.

«Skal vi hen paa en Restavration?» spurgte jeg noget forlegen.

«Ja vist. Forundrer det Dem? Jeg spiser sjældent til Aften hjemme. De tillader vel, jeg indbyder Dem?»

«Jeg har allerede sagt Dem, jeg aldrig spiser til Aften.»

«En Gang er ingen Gang. Desuden er *De min Gjæst.*»

Det vilde altsaa sige: jeg betaler for Dem. Men det vilde jeg ikke finde mig i.

Da vi var der, forlangte han et Kabinet og valgte tre Retter *en connaisseur* og en Flaske fin Vin. Alt dette var ikke for min Pung. Jeg bad om Spisekortet og bestilte en halv Kapun og et Glas Lafitte.

«De vil ikke spise til Aften med mig! Det er latterligt, forsikrer jeg Dem. Om Forladelse, min Ven, men det er virkelig en saarende Ømfindtlighed, en altfor vidt dreven Beskedenhed.

Jeg tør vædde, der stikker en Slags Kastefordom under; oprigtig talt, De fornærmer mig.»

Jeg vilde ikke give efter.

«Naa, som De vil,» sagde han; «jeg har ikke i Sinde at tage Dem med Magt. Tillader De mig at tale til Dem som en Ven?»

«Gjærne.»

«Godt, saa vil jeg sige Dem, at denne Ømfindtlighed kun skader Dem, og at De og Deres Kammerater virkelig gjør Dem selv Uret, naar de bærer sig saaledes ad. I Literater burde kjende Verden, og I kommer ingen Steder. Det er ikke i Anledning af Deres Kapun jeg siger Dem dette, men vist er det, I vil ikke have nogen som helst Omgang med vor Kreds, og det er til jeres egen Skade. I taber meget derved — — I mister, lad os kun sige Ordet rent ud, det, man kalder en Karrière — — og desuden, selv om der kun var den ene Grnnd, at I behøver at lære at kjende, iagttage paa nært Hold det, I skriver om — og at I i jeres Bøger har Brug for Fyrster, Grever, Boudoirer — — for Resten, hvad snakker jeg om — for Tiden vil I jo ikke vide af noget andet end Elendighed at sige.»

«Hvad mig angaar, tager De fejl, Deres Excellence. Naar jeg ikke besøger det, De kalder den store Verden, er det blot, fordi jeg synes, man kjeder sig dér, og især fordi jeg intet har at gjøre dér! Men nu og da kommer jeg dog — —»

«Jeg véd det, hos Grev R. — — en Gang om Aaret; jeg har truffet Dem dèr. Men al den

øvrige Tid forsumper I i jeres demokratiske Stolthed og forgaar paa jeres Tagkamre. Der er meget faa iblandt jer, der danner en Undtagelse herfra — —»

«De vilde gjøre mig en Tjeneste, Deres Excellence, ved at skifte Emne for vor Samtale og forlade vore Tagkamre.»

«Aa, Gud, jeg tror, De bliver vred. De gav mig Lov at tale som Ven. Men, om Forladelse jeg har jo endnu intet gjort for at fortjene Deres Venskab. Denne Vin er ikke daarlig, vil De dog ikke smage den?»

Han skjænkede et halvt Glas for mig.

«Ser De, min kjære Ivan Petrovitsch,» begyndte han atter, «jeg forstaar meget godt, det ikke er videre høfligt at paatvinge nogen sit Venskab. Vi er ikke alle saa hovmodige og uforskammede, som I mener. Desuden véd jeg godt, De ikke er her af blot og bar Sympathi for mig, men fordi jeg har lovet Dem at *snakke*. Ikke sandt,?» Han brast i Latter.

«Og da De vaager over en vis Persons Interresser, vil De have at vide, hvad jeg har at sige. Ikke sandt?» spurgte han med et ondt Smil.

«De har Ret,» svarede jeg, «jeg er her just af den Grund, ellers blev jeg her ikke — ikke — saalænge — —»

Jeg havde haft Lyst at sige: sammen med Dem: men jeg gjorde det ikke — ikke fordi jeg var bange, men paa Grund af min fordømte Svaghed og Finfølelse. Han bemærkede det og morede

sig øiensynlig over min Forsagthed. Han lo og slog mig fortrolig paa Laaret; «du morer mig!» sagde hans Blik. «Taalmodighed!» tænkte jeg.

«Jeg er i brillant Humør i Aften,» udbrød han, «og jeg véd skam ikke hvorfor. Ja, min Ven, jeg vilde netop tale til Dem om dette Pigebarn. Vi maa snakke fra Leveren og se at blive enige, og jeg haaber, De denne Gang vil helt komme til at forstaa mig. Jeg talte nylig til Dem om disse Penge, som dette Tossehoved af en Fader, dette sextiaarige Svøbelsebarn — — det er ikke Umagen værd at rippe op i igjen. Det var blot et Puds — — ha, ha, ha! De, der laver Romaner, burde have anet det — —»

Jeg var helt overvældet. Han kunde da umulig være fuld — —

«Hvad den unge Pige angaar, nærer jeg virkelig Agtelse for hende, ja, jeg kan endog godt lide hende, forsikrer jeg Dem. Hun er lidt lunefuld, men Herregud — der er ingen Roser uden Torne, og Tornene stikker, det er just det tiltrækkende, og skjønt min Alexis er en Døgenigt, har jeg halvvejs tilgivet ham, fordi han har haft saa god en Smag. Den Slags Pigebørn behager mig, (han kneb Læberne sammen paa en meget sigende Maade) jeg har saadan mine egne Hensigter med hende — men lad det vente til siden.»

«Deres Excellence,» udbrød jeg, «jeg forstaar ikke disse pludselige Spring, men — jeg beder Dem tale om noget andet.»

«Saa, nu bliver De hidsig igjen! Godt, lad os da skifte Thema. Jeg vilde spørge Dem, om De, min gode Ven, nærer nogen Agtelse for hende?»

«Selvfølgelig,» svarede jeg utaalmodig.

«Meget godt! og — De elsker hende?» vedblev han og viste sine Tænder, idet han kneb Øjnene sammen paa en modbydelig Maade.

«De glemmer Dem selv!» udbrød jeg.

«Vær blot rolig! Jeg er i udmærket Humør i Aften. Det er længe siden, jeg har været saa fornøjet. Skal vi ikke drikke et Glas Champagne? hvad mener De, Hr. Poet?»

«Nej Tak!»

«Passiar! De skal holde mig med Selskab. Jeg er, som sagt, i en udmærket Stemning, nærved at blive sentimental, og jeg kan ikke more mig her ganske alene. Hvem véd, om vi, mens vi drikker med hinanden, ikke skulde blive dus, ha, ha, ha! Nej, min unge Ven, De kjender mig ikke ret endnu. Jeg er vis paa, De vil komme til at holde meget af mig. Glæde, Sang, Lystighed eller hede Taarer, jeg vil dele alt med Dem i Aften, skjønt, jeg haaber rigtignok ikke, vi skal græde. Er De oplagt til at græde? Husk vel paa, dersom De ikke opfylder mit Ønske, fordufter min Inspiration, og De faar intet at høre, De, der ene er kommen, for at høre. Er det ikke retfærdigt?» tilføjede han og blinkede atter. «De faar vælge.»

Denne Trusel bragte mig til at betænke mig. Jeg samtykkede. Vil han maaske drikke mig

fuld? tænkte jeg. Jeg havde hørt besynderlige Ting om ham. Man sagde, at saa høflig og elegant, han var i sin Optræden i Selskabslivet, kunde han om Natten beruse sig som en Sjover og hemmelig hengive sig til de laveste og modbydeligste Udskejelser. Jeg havde ikke villet tro det. Nu ventede jeg nysgjerrig, hvad der vilde komme.

Der blev bragt Champagne, og han fyldte to Glas.

«Hun er virkelig et kjønt Stykke Pigebarn, skjønt hun maltraiterede mig en Smule,» vedblev han og nippede til sin Vin. «Men det er for Resten i saadanne Øjeblikke disse nydelige Skabninger er aller nydeligst — — hun troede, hun bragte mig fra Koncepterne den Aften, De husker nok, hun bildte sig ind, hun rent pulveriserede mig, ha! ha! ha! Og hvor Rødmen klædte hende godt! Forstaar De Dem paa Fruentimmer? Saadan en pludselig Rødme klæder et Par blege Kinder aldeles brillant, har De lagt Mærke til det? Aa, Gud, nu tror jeg, De bliver vred igjen!»

«Ja,» udbrød jeg uden at kunne styre mig længere, «jeg vil ikke tillade, De taler om Natascha Nikolajevna — — det vil sige, at De taler om hende i denne Tone. Jeg — — jeg forbyder Dem det!»

«Ho ho! Godt! Jeg skal skifte Thema. Jeg er saa føjelig og blød som Smør. Lad os da tale om Dem. Jeg kan godt lide Dem, Ivan

Petrovitsch, jeg nærer oprigtig Interesse for Dem — —

«Deres Excellence, vilde det ikke være bedre, om vi talte om Forretningssager?»

«Det vil sige *vore Forretninger*, ikke sandt? Jeg forstaar en halvkvædet Vise, min Ven, men De tvivler vel ikke om, at i det Øjeblik, vi taler om Dem, er vi meget nær ved Forretningerne, og dersom De vilde have den Godhed ikke at afbryde mig — — altsaa, jeg vilde sige, højst ærede Ivan Petrovitsch: at leve det Liv, De lever, det er slet ikke at leve. De maa tillade mig at berøre denne delikate Materie, jeg gjør det desuden kun af rent Venskab for Dem. De er fattig, Deres Forlægger giver Dem noget Forskud, De betaler Deres Smule Gjæld; af det, der bliver tilbage, ernærer De Dem hovedsagelig af The i et halvt Aar, og De fryser i Deres Tagkammer, mens Deres Roman er under Trykken. Saaledes forholder det sig, ikke sandt?»

«Selv om saa var, er det — —»

«Hæderligere end at stjæle, krumme Ryg, presse Penge af Folk, intrigere o. s. v. o. s. v. Jeg véd, jeg véd, hvad De vil sige. Det har endogsaa staaet paa Tryk flere Gange.»

«De har ingen Ret til at tale om mine Sager, Deres Excellence; skal jeg da lære Dem at optræde med Delikatesse?»

«Aa, paa ingen Maade! Men hvad skal jeg gjøre, naar jeg ikke kan undgaa dette kildne Spørgsmaal. Vi kan for Resten godt lade Tag-

kamrene i Fred. Jeg holder ikke synderlig af dem, undtagen ved visse Lejligheder (og han gav sig til at fnise paa en afskyelig Maade). Men hvad der forbavser mig, er at se Dem spille en Statists Rolle. Alioscha tager Deres Kjæreste fra Dem, jeg véd Besked om Sagen, og som den første den bedste *Schiller*, spiller De den højmodige og løber alle de elskendes Ærinder. Jeg beder Dem tusende Gange om Forladelse, min kjære, men det er at spille Højmodigheden et slemt lille Puds — — det er forbavsende, det ikke kjeder Dem. Jeg vilde skamme mig derover. Jeg tror, jeg vilde forgaa af Ærgrelse.»

«Har De ført mig her hen for at fornærme mig?» udbrød jeg aldeles ude af mig selv.

«Aa nej, min Ven, paa ingen Maade. Jeg er for Øjeblikket i al Godmodighed en praktisk Mand, jeg tænker kun paa Deres Vel, og jeg vilde gjærne ordne alt paa det bedste. Men lad mig tale ud og søg at holde Dem rolig i nogle Minutter. Sæt, De giftede Dem? Hvad siger De om det? De ser, det drejer sig kun om Deres egne Interesser; hvorfor stirrer De saaledes paa mig?

«Jeg venter blot paa, De skal tale ud,» svarede jeg og saa' virkelig paa ham i højeste Grad forundret.

«Min Gud! jeg har kun faa Ord at tilføje. Jeg vilde vide, hvad De vilde sige, hvis en eller anden af Deres Venner, som virkelig og oprigtig mente Dem det godt og vilde skabe Deres Lykke — ikke saadan en forbigaaende Lykke, men

varig, bestandig — havde foreslaaet Dem at ægte en ung, smuk — — men allerede noget *erfaren* Pige — De forstaar, jeg taler allegorisk — saadan f. Ex. som Natascha Nikolajevna, naturligvis mod en passende Godtgjørelse — — mærk vel, jeg taler om en Sag, der ikke kommer *vor* det aller mindste ved! Hvad vilde De saa sige?»

«Jeg siger Dem, De — — er gal.»

«Ha, ha, ha! Pyt! De ser ud, som om De havde Lyst til at kvæle mig.»

Jeg var virkelig nær ved det. Det forekom mig, jeg var i et afskyeligt Dyrs Nærhed, en uhyre Edderkop, som jeg havde en skrækkelig Lyst til at knuse. Han nød sine Spottegloser, han legede med mig som Katten med Musen, fordi han troede, jeg var prisgivet ham. Han lod til — og det kunde jeg let forklare mig — at finde Fornøjelse, ja Vellyst i den Uforskammethed, fornærmelige Kynisme, hvormed han havde afrevet sin Maske for mig. Han vilde nyde min Overraskelse, min Rædsel. Han maatte nære den oprigtigste Foragt for mig. Alt dette skete efter en forud lagt Plan og skulde forberede et eller andet Resultat. Men min Stilling tvang mig til at holde ud til Enden, hvad det end kostede mig. Nataschas Interesser fordrede det af mig, jeg maatte finde mig i at høre paa alt, da Situationen hvert Øjeblik kunde føre til en Afgjørelse. Men hvordan skulde jeg koldblodig udholde at høre paa hans modbydelige, kyniske Omtale af Natascha? Han saa' godt, jeg var nødt til det,

hvad der gjorde Fornærmelsen endnu blodigere: «iøvrigt, tænkte jeg, «har han ogsaa Brug for mig.» Og jeg gav ham Svar i en skærende, fornærmelig Tone. Han forstod min Hensigt.

«Naa, naa, min unge Ven,» sagde han og saa' alvorlig paa mig, «vi kan ikke fortsætte paa denne Maade, lad os træffe en Overenskomst, saa gaar det bedre. Jeg har i Sinde at lade Dem se til Bunds i mine Tanker, men De maa ogsaa være saa elskværdig at høre paa, hvad det end skal være. Jeg vil kunne tale rent ud, aldeles efter Behag og saa aktuelt som muligt. Det er uundgaaeligt. Altsaa, min unge Ven, vil De være taalmodig?»

Jeg gjorde Vold paa mig selv og tav, skjønt hans sarkastiske og spottende Blik syntes at have til Hensigt at fremkalde den heftigste Protest. Han forstod, jeg samtykkede i at blive.

«Vær nu ikke vred paa mig, min Ven,» tog han paany til Orde, «hvorfor bliver De vred? Ene og alene for den Form, jeg bruger, ikke sandt? De har dog i Grunden ikke ventet andet af mig, og enten jeg taler til Dem med parfumeret Høflighed eller som nu, bliver Meningen ikke desto mindre akkurat den samme. De foragter mig, ikke sandt? Men saa se dog, hvor naiv, aabenhjærtig og godmodig jeg er, jeg afslører Dem jo alt, lige til mine barnagtigste Luner. Hvis De ogsaa vilde være en Smule godmodig, min kjære, skulde De blot se, hvor godt vi kunde komme ud af det med hinanden. Vær ikke saa

forbavset; al denne Uskyldighed, hele denne Idyl, Alioscha har lavet, al denne Poesi *à la Schiller*, alle disse sublime Idéer og dette forbandede Forhold til denne Natascha (en nydelig Pige for Resten) kjeder mig i en saadan Grad, at jeg, saa at sige mod min Vilje, er henrykt over at faa Lejlighed til at gjøre lidt Løjer med hele denne Historie. Jeg benytter mig derfor af Lejligheden, saa meget hellere som jeg allerede længe har følt Trang til at lette mit Hjærte for Dem. Ha, ha, ha!»

«De forbavser mig, Deres Excellence, og jeg kjender Dem slet ikke igjen. De falder fuldstændig ind i en Polichinells Tone; denne uventede Aabenhjærtighed — —»

«Ha, ha, ha! De har slet ikke Uret. Hvilken henrivende Sammenligning! Ha, ha, ha! *Je fais la fête* min Ven, jeg er glad og fornøjet, og De Hr. Poet, De maa nu være saa overbærende imod mig, som De formaar. Men lad os drikkke,» og han fyldte vore Glas, «hør en Gang, denne dumme Aften, De husker nok, hos Natascha, har gjort det af med mig. Natascha var sød, det indrømmer jeg, men jeg gik fra hende med afgjort Antipathi. Jeg hverken glemmer hende det, eller vil skjule det for hende. Min Tid vil ogsaa komme, og det snart. Men pyt! jeg maa sige Dem, jeg hader al denne Naivitet, disse banale Idyller. En af mine største Nydelser har altid været at kaste mig ind i saadant et Forhold, være med i de elskendes Forening,

ødsle mine Kjærtegn paa én eller anden ung Schiller og saa, pludselig forvirre ham ved at løfte Masken og vise mit Grinebiderfjæs, netop i det Øjeblik han mindst ventede det. Hvad? Det forstaar De ikke? Det synes Dem hæsligt, taabeligt, uværdigt maaske.»

«Naturligvis.»

«Naa, det var saamænd ærligt! Men hvad skal jeg gjøre, naar det kjeder mig? Jeg er ogsaa taabelig ærlig, men det er min Karakter. Jeg har for Resten Lyst til at fortælle Dem nogle Træk af mit Liv. De vil forstaa mig bedre, og det vil interessere Dem. Det er muligt, jeg virkelig ligner en Polichinel, men Polichinel er ærlig, ikke sandt?»

«Deres Excellence, det er silde, og jeg — —»

«Gud, hvor De er utaalmodig! Hvad har De saa travlt med? Lad os blive lidt endnu og snakke sammen som Venner, oprigtig og hjærtelig, med Glasset i Haanden. De tror, jeg er fuld — vær saa god — saameget des bedre! Ha! ha, ha! Véd De hvad, saadanne Øjeblikke, man tilbringer sammen som gode Venner, holder sig længe i Hukommelsen, man erindrer dem med saa megen Henrykkelse. De er en slem Fyr, Ivan Petrovitsch, De er ikke en Smule sentimental, De mangler Følelse. Hvad har en Time eller to at sige, naar det gjælder en Ven som mig? Og desuden véd De godt, det er af Hensyn til vore Forretninger — — at De ikke kan forstaa det, De, der er Forfatter! — — De burde vel-

signe en saadan god Lejlighed. Jeg kan tjene Dem som Model! Ha, ha, ha! Gud, jeg er dog mageløs aabenhjærtig!»

Han begyndte at blive fuld, det var tydeligt, hans Træk fik et ondskabsfuldt Udtryk, man kunde læse i dem Lysten til at saare, støde og spotte. Det er maaske godt, han drikker sig fuld, tænkte jeg. Drukne Folk forraader undertiden deres hemmeligste Tanker. Men han var ved fuld Bevidsthed.

«Min Ven,» vedblev han, øjensynlig fornøjet med sig selv, «jeg gjorde Dem for nylig den Tilstaaelse, som maaske var daarlig paa sin Plads, at jeg i visse Øjeblik faar en uimodstaaelig Lyst til at rive Masken af mig. Til Gjengjæld for denne naive og elskværdige Aabenhjærtighed, sammenlignede De mig med en Polichinel, hvad der morede mig overordentlig. Men dersom De bebrejder mig at være grov eller uhøflig overfor Dem, skifte Tone altfor hurtig, begaar De en Uretfærdighed. For det første har jeg Lyst til at være saaledes, for det andet er jeg ikke hjemme hos mig selv, men *sammen med Dem* — vi er i Færd med at svire sammen som gode Venner, og for det tredje holder jeg af at følge mine Luner. Véd De, jeg af ren Kaprice allerede har været baade Metafysiker og Filantrop og har været nær ved at hengive mig til de samme Idéer som De? Det er for Resten længe siden, i min Ungdoms gyldne Dage. Jeg kom ud til mine Godser med humane Bestræbelser

for Øje og var nær ved at kjede mig til døde. Naa, véd De, hvad der hændte mig? Af Kjedsomhed gjorde jeg Bekjendtskab med nogle smukke Piger — —. Men hvad nu — skal De nu til at skære Ansigter igjen? Aa, min unge Ven, naar vil De da, man skal aabne sit Hjærte, naar det ikke er i et godt Lag? Jeg er en ægte Russer. Jeg holder af at aabne mit Hjærte, og jeg mener, man skal benytte Øjeblikket og nyde Livet. Jeg gav mig altsaa til at gjøre Kur til de smaa Bønderpiger — — og Koner. Jeg husker endnu en Røgterske, som var gift med en ung og flink lille Mujik, hvem jeg lod tildele en haard Straf, og hvem jeg vilde gjøre til Soldat — det er saadanne Skjælmsstykker, som vi er højt hævet over, Hr. Poet — men der blev ikke noget af. Han døde i mit Hospital — — for jeg havde paa min Ejendom ladet indrette et Hospital med tyve Senge, udmærket — den mest gjennemførte Renlighed — Brædde gulve over alt — — jeg har for den Sags Skyld lukket det for længe siden. Men den Gang var jeg stolt af det; jeg var Filantrop. — Naa, der manglede ikke meget i, at den lille Mujik var død under Knutten for sin Kones Skyld — — nu rynker De atter Brynene! Det kan De ikke lide? Det oprører Deres ædle Følelser? Berolige Dem. Det er en gammel Historie fra den Tid, jeg var Romantiker, da jeg drømte om at være en Menneskehedens Velgjører, da jeg vilde stifte et filantropisk Selskab — — jeg havde kastet mig ind i denne

Branche. Den Gang lod jeg dem smage Knutten, det gjør jeg nu ikke mere. For Øjeblikket maa man være Abekat — vi er alle Abekatte, det hører til vor Tid — —. Men hvad der morede mig mest, var denne Nar, Ikhmeniev; han kjendte Historien om Mujiken, det er jeg vis paa — og i sit Hjærtes Godhed, blødsøden og halvgal af Kjærlighed til mig, som han var den Gang, altid med min Ros paa Læberne, besluttede han intet at tro deraf og gjorde det heller ikke, og forsvarede mig i tyve Aar af alle Kræfter, — fast som en Klippe, saa længe det ikke vedrørte ham personlig. Ha, ha, ha! Men alt det er Vaas! Lad os drikke, min unge Ven! A propos, holder De af Kvinder?»

Jeg svarede ikke.

Han faldt i Tanker et Øjeblik, løftede saa pludselig Hovedet og vedblev, mens han saa' paa mig med et besynderligt Udtryk.

«Hør, Hr. Poet, jeg er overbevist om, De i dette Øjeblik betragter mig som et afskyeligt Menneske, maaske kalder De mig en Kæltring, et Uhyre, et lastefuldt Individ — —, og jeg er maaske dog kun for saa vidt at fordømme, som jeg er mere oprigtig end I andre, fordi jeg tilstaar, hvad I andre skjuler endog for jer selv — — det er maaske galt, hvad jeg gjør — saa meget værre! For Resten, vær uden Frygt», føjede han til med et spottende Smil, «hvis jeg tilstaar mig skyldig, vil det paa ingen Maade sige, at jeg beder om Forladelse.»

«De vrøvler, rent ud sagt,» sagde jeg og saa' foragtelig paa ham.

«Naa, saa jeg vrøvler — aha! Vil De have, jeg skal sige Dem, hvad De tænker paa i dette Øjeblik? De spørger Dem selv, hvorfor jeg har ført Dem her hen, og hvorfor jeg pludselig uden nogen Grund har givet mig til at plapre al Slags ud om mig selv. Er det sandt eller ej?»

«Det er fuldkomment sandt.«

«Nu vel, De skal siden faa det at vide.»

»Den simpleste Forklaring er den, at De har tømt to Flasker, og at De er — — drukken.»

«De mener fuld. «Drukken» er finere. Aa, hvor De er delikat! Det er muligt! Men — — nu synes jeg, vi begynder at trættes igjen, og vi var dog inde paa saadant et interessant Emne. Ja, Hr. Poet, hvis der er noget skjønt og sødt i Verden, er det Kvinderne. Skal jeg siden føre Dem hen til *Mademoiselle Philiberte*?«

«Jeg forstaar ikke, hvorfra De har faaet den Idé at vælge mig, just mig, til Deres fortrolige angaaende Deres Hemmeligheder og deres Lyster.»

«Hm! har jeg ikke sagt Dem, De skulde faa det at vide senere? Vær blot ikke urolig! For Resten kan det godt være, det er kommet saadan af sig selv. De er Digter, De vil forstaa mig. Desuden har jeg allerede sagt Dem, det er en ganske særegen Nydelse saaledes i et Nu at afkaste sin Maske, og med kynisk Velbehag pludselig vise sig for et andet Menneske i en saadan Tilstand, at man ikke en Gang gider skamme

sig derover. Jeg maa fortælle Dem en Anekdote. Der var i Paris en Embedsmand, som var bleven gal, og som blev spærret inde i et Galehus. Men inden nogen endnu vidste, hans Hjærne var forstyrret, havde han hittet paa en løjerlig Morskab. Han klædte sig af saa nøgen som Adam, beholdt kun sit Fodtøj paa og indhyllede sig i en folderig Kappe, der gik ham lige til Hælene, trykkede en Hat dybt ned over Øjnene og gik ud paa Gaden, hvor han spaserede omkring med majestætisk Holdning. For dem, der saa' ham gaa forbi, var han en Mand som alle andre. Men saa snart han fik Øje paa en eller anden enlig Spaserende, gik han tavs hen imod ham, alvorlig og tankefuld, standsede saa pludselig foran den ubekjendte, slog Kappen til Side og viste sig i hele sin — — Naturlighed. Det varede kun et Sekund. Saa hyllede han sig ind paa ny og gled, uden at sige et Ord og uden at fortrække en Muskel i sit Ansigt — som Gjenfærdet i Hamlet — forbi Tilskueren, hvem Forbavselsen naglede til Pletten. Saadan bar han sig ad mod alle, af hvad Kjøn og Alder, de var. Det var hans Fornøjelse. Naa, ser De, jeg finder ogsaa Fornøjelse i at forbløffe en og anden *Schiller* ved at række Tunge ad ham, naar han mindst venter det.»

«Men den Mand, De omtaler, var gal, mens De — —.»

«Er jeg maaske ved min fulde Fornuft?»

«Ja.»

Han brast i Latter.

«De har fuldkommen Ret, min kjære,» tilføjede han med det frækkest mulige Udtryk.

«Deres Excellence,» udbrød jeg, irriteret over hans Uforskammethed, «De hader os alle, og De hævner Dem paa mig. De er en fræk Egoist, De er ondskabsfuld, smaalig ondskabsfuld. De er opbragt paa os, og det er maaske netop fra hin Aften, Deres Vrede stammer. Jeg vil indrømme, De havde ikke kunnet hævne Dem grusommere paa mig, end ved denne Foragt for min Person —. De mener ikke en Gang, De behøver at være høflig. De vil vise mig, De ikke en Gang værdiger mig at rødme ved saa uforfærdet at afkaste Deres Maske og tilstaa mig en saadan kynisk Opfattelse af al Moral.«

«Hvorfor siger De alt dette? Vil De blære Dem af Deres Skarpsindighed? En udmærket Idé, min Kjære», sagde han i sin forrige lystige Tone. «Men nu har jeg tabt Traaden — — lad os drikke, min kjære Ven! Jeg var netop i Begreb med at fortælle Dem et interessant og overordentlig mærkværdigt Æventyr, jeg havde en Gang. Maa jeg skjænke for Dem? Jeg kjendte en Gang en Dame, der just ikke var i sin første Ungdom, hun kunde vel være syv eller otte og tyve Aar, men hun var sjælden smuk. En Buste! En Holdning, — og hendes Gang! Hendes Blik — et Ørneblik — var altid strængt. Hun var et hovmodigt, utilgængeligt Væsen. Man sagde, hun var kold som Vintren i Epiphanien, og hun afskrækkede alle ved sin uovervindelige Dyd. Der var

ikke i hele hendes Kreds en mere ubøjelig Dommer. Hun hudflettede ikke alene de andre Kvinder for deres Laster, men for deres mindste Svagheder, og hendes uigjenkaldelige Fordømmelse var Lov i hendes Omgivelser. De ældste, stolteste og mest dydsirede Damer højagtede hende og bejlede om Kap til hendes Gunst. Hun betragtede al Verden med en middelalderlig Abbedisses Ufølsomhed. De unge skjælvede for hendes Mening og hendes Dom. En Bemærkning, en Hentydning var i hendes Mund nok til at lade en anden Kvinde miste sit Rygte, i den Grad havde hun forstaaet at tiltage sig Herredømmet over Selskabet. Selv Mændene var bange for hende. Det endte med, hun hældede svært til Mysticismen. Nu vel! Der gives ikke en vellystigere Vellystning, end denne Kvinde var, og jeg havde den Lykke at vinde hendes Tillid, være hendes Elsker. Vore Møder blev saa kløgtig, saa listig skjulte, at ingen af Husets Folk fik nogen Anelse derom. Blot en eneste, en nydelig fransk Kammerjomfru, var indviet deri, og hende kunde vi fuldstændig stole paa, da hun var medskyldig i det hele — jeg skal senere forklare Dem, hvorledes. Det, der var den største Nydelse i dette Tilfælde, var den Hemmelighedsfuldhed, som omgav det, Bedrageriets Frækhed. Denne Haan over alt det, hun offentlig prækede om i høje Toner, hendes ophøjede, uangribelige, ukrænkelige Stilling, denne djævelske, indvendige Latter og endelig dette med Vidende og Vilje at træde under

Fødder alt, hvad der har Ret til at agtes og æres — ja, det var den mest raffinerede Nydelse — — efter et Aars Forløb gav hun mig en Stedfortræder — — selv om jeg havde villet skade hende, havde ingen troet mig — —! Hvilken Karakter! hvad siger De om det, min unge Ven?»

«Fy, hvilken Skændighed!» udbrød jeg med Væmmelse.

«De vilde ikke være min kjære unge Ven, hvis De havde svaret anderledes. Ha, ha, ha! Taalmodighed, min Ven, lev Livet, og De vil forstaa mig. Men nu — — De trænger til endnu flere Peberkager. Nej, — med saadanne Meninger er De ikke Digter. Denne Kvinde forstod Livet og vidste at benytte det til sin Fordel.»

«Men hvorfor gaa saa langt ned som til Dyriskhed?»

«Hvilken Dyriskhed?»

«Den, baade De og denne Kvinde bedrev.»

«Ho, ho! *det* kalder De Dyriskhed? Det beviser, De endnu kun er en Kigindiewelt. Uafhængighed kan rigtignok vise sig under en hel anden Form. Men lad os tale rent ud af Posen og indrømme, det er dumt?»

«Er der noget, som ikke er dumt for Dem?»

«Ja, ét — min egen Personlighed, mit eget Jeg. Alt er til for min Skyld, for mig er Verden bleven skabt. Ser De, min Ven, jeg har endnu ikke opgivet at tro paa, man kan leve glædelig i denne Verden, og jeg holder paa, denne Tro

er den bedste af alle, fordi uden den kunde man ikke en Gang leve elendig paa Jorden; saa vilde der ikke være andet for end at tage Gift. Det er længe siden, jeg har frigjort mig for enhver Hindring, enhver Forpligtelse. For mig existerer Pligten kun, for saa vidt den kan skaffe mig en eller anden Fordel. De kan naturligvis ikke se saaledes paa Tingene. De har Fodangler om Benene, og Deres Smag er syg. De taler om Idealet, om Dyden. Nu vel, min Ven, jeg vilde være henrykt over at gaa ind paa alt, hvad De vil, men hvad skal jeg gjøre ved det, naar jeg ærlig og oprigtig mener, at Egoismen er al menneskelig Dyds Basis? Jo dydigere en Handling er, des mere egoistisk er den. Jeg tror ikke paa noget, og jeg vil ikke have noget Ideal. Man lever saa Pokkers glad og fornøjet i denne Verden uden det — — jeg kan læse i Deres Ansigt den Foragt, jeg indgyder Dem.»

«De tager ikke fejl,» svarede jeg.

«Ja men, De har Uret, min Ven, og hvis De rigtig var Filantrop, vilde De ønske ethvert fornuftigt Menneske den samme Overbevisning som min. Af mig og mine Lige existerer en hel Legion, og vi befinder os udmærket godt. Alt i Verden kan forgaa, men vi forgaar ikke. Hele Universet kan opsluges, men vi svømmer ovenpaa. Tænk for Resten en Smule over, hvor haardt Livet egentlig er at gaa paa. Vi lever exempelløst, enestaaende længe. Er det aldrig faldet Dem ind? Vi bliver otti eller niti Aar gamle, et Tegn

paa, at selve Naturen tager os under sin Beskyttelse, hi, hi, hi! Hvad mig angaar, vil jeg absolut blive niti Aar. Jeg holder ikke af Døden, den er jeg bange for, og Fanden véd desuden, under hvad Form den har i Sinde at indfinde sig! Men hvorfor tale om det? Det er denne modbydelige Filosofi, der har forført mig! Til Helvede med Filosofien! Lad os drikke, min kjære. Men hvor vil De hen?»

«Nu gaar jeg, og det er paa Tide, De ogsaa gaar.»

«Vist ej, bliv dog lidt. Jeg har saa at sige lige nylig aabnet mit Hjærte for Dem, og De bliver ved at være kold overfor et saa slaaende Bevis paa mit Venskab. Hi, hi, hi! De forstaar ikke ret at elske, Hr. Poet! Vent lidt, jeg vil tømme endnu en Flaske!»

«Hvad — den tredje!»

«Ja, den tredje! — A propos om Dyden, min unge Discipel — tillad mig at kalde Dem saaledes, hvem véd, maaske De kan drage Nytte af min Undervisning — sagde jeg Dem altsaa, at jo dydigere Dyden er, des større er den Dosis Egoisme, den indeholder. Jeg vil i den Anledning fortælle Dem en henrivende Anekdote. Jeg elskede en Gang en ung Pige — og jeg elskede hende næsten oprigtig. Hun havde gjort store Ofre for min Skyld — —»

«Det er hende, De har udplyndret, bestjaalet,» sagde jeg groft, jeg vilde ikke længere beherske mig.

Han skjælvede, hans Ansigt fortrak sig og udtrykte Overraskelse og Raseri, og han tilkastede mig et knusende Blik.

«Stop lidt, stop lidt. Lad mig tænke mig om. Jeg har lidt ondt ved at samle mine Tanker — —»

Han tav og betragtede mig forskende og fjendtlig. Han havde beholdt min Haand i sin, som om han var bange for, jeg skulde gaa bort. Jeg er vis paa, han søgte at gætte, hvorfra jeg vidste det, jeg havde sagt, og som han troede skjult for alle, og om der var nogen Fare at frygte. Det varede blot et Øjeblik, saa antog hans Ansigt paa ny det spottende og lystige Udtryk, Drukkenskaben havde fremkaldt.

«Ha, ha, ha! Sikken en Talleyrand, De er! Naa, hvad saa? Jeg var virkelig som en pisket Hund overfor hende, da hun slog mig med den Beskyldning om Ørerne, at jeg havde bestjaalet hende. Hvilke Paafugleskrig! hvilke Fornærmelser! Hun var rent rasende, denne Kvinde — — uden det fjærneste Maadehold. Men døm selv — for det første har jeg aldeles ikke udplyndret hende, som De sagde for nylig. Pengene hørte mig til, hun havde givet mig dem. Lad os antage, De forærer mig Deres bedste Frakke,» og han kastede et stjaalent Blik paa min temmelig luvslidte Frakke, syet for tre Aar siden hos en daarlig Skræder, «saa tager jeg imod den med Taknemmelighed; efter et Aars Forløb kommer det til et Brud imellem os, og De forlanger den til-

bage, men imens har jeg slidt den op. Bærer man sig saadan ad? hvorfor gav De mig den saa? Føj dertil, at skjønt Pengene var mine, vilde jeg aldrig have ladet være at give dem tilbage. Men hvorfra skulde jeg med ét tage en saa stor Sum? Og desuden afskyer jeg Idyller og alle Slags Grædescener *à la Schiller*, for jeg har allerede sagt Dem, det var det, som gjorde Udslaget. Dersom De havde set, hvad for en ædel Position hun indtog, da hun gav sig til at skraale op om, at hun skjænkede mig disse Penge — som iøvrigt var mine — Vreden løb af med mig, og dog beholdt jeg fuldt Overblik over Situationen, for min Aandsnærværelse forlader mig aldrig. Jeg indsaa hurtig, det vilde være hendes Ulykke, om jeg gav hende disse Penge tilbage. Jeg vilde derved berøve hende den Nydelse at være fuldkommen ulykkelig *for min Skyld* og kunne forbande mig hele sit Liv igjennem. Tro mig, min Ven, der er i Ulykken en vis Lyksalighed, som ikke mangler Storhed, det er at føle sig uskyldig, ædelmodig og have uomtvistelig Ret til at behandle den som en uværdig Kryster, der har fornærmet os. Denne Lyksalighed føles af disse schillerske Naturer. Det er meget muligt, denne Kvinde har været ved at dø af Sult i Tidens Løb, men jeg er overbevist om, hun har været lykkelig. Jeg har ikke villet forstyrre hendes Lykke, og derfor har jeg ingen Penge sendt hende. Det er paa denne Maade, jeg finder min Lære fyldestgjort om, at jo mere Blæst et Menneske gjør af

sin Ædelmodighed, des større er den Kvantitet af Egoisme, den indeholder — — er det muligt, De ikke forstaar det — De troede, De kunde fange mig, ha, ha, ha! — Jo, tilstaa kun, De vilde fange mig — — o, Talleyrand!

«Farvel,» sagde jeg og rejste mig.

«Et Øjeblik endnu! Blot to Ord for at faa Ende paa Sagen,» udbrød han i en alvorligere Tone. «Hør blot det sidste, jeg har at sige Dem. Af alt, hvad jeg hidtil har sagt Dem, vil De sikkert have forstaaet, det klarlig fremgaar, jeg paa ingen som helst Maade og for intet i Verden vil lade mig slippe af Hænderne, hvad jeg anser for at være til min Fordel. Jeg holder af Penge, og jeg behøver dem. Katerina Feodorovna har mange Penge — tre Millioner, og disse tre Millioner kan være mig til stor Nytte. Alioscha og Katia passer udmærket sammen, de er begge to lige store Tosser, og det er mig meget belejligt. Altsaa ønsker jeg, de skal ægte hinanden, og det snarest muligt. Om fjorten Dage eller tre Uger tager Grevinden og Katia paa Landet, og Alioscha følger med dem. Forbered Natalia Nikolajevna, at vi ikke skal faa nogen Elegier eller andre lignende Scener *à la Schiller*, og sørg for, man ikke kommer mig i Vejen. Jeg er hævngjerrig og ondskabsfuld, og jeg forstaar at forsvare mig. Jeg frygter hende ikke. Der er ikke Spor af Tvivl om, alt vil gaa, som jeg vil have det. Naar jeg meddeler Dem dette, er det i hendes Interesse. Hun maa allerede være mig

taknemmelig for, jeg ikke har handlet imod hende efter Loven. De er vist ikke uvidende om, Hr. Poet, at Loven vaager over Familjernes Rolighed, at den for en Fader indestaar for Sønnens Underkastelse, og at den ikke indeholder nogen Opmuntring for dem, der frister Børnene til at glemme deres hellige Pligter mod deres Forældre. Husk saa ogsaa, jeg har Forbindelser — hun ingen — og det skulde undre mig, om De ikke havde forstaaet, hvad jeg kunde have gjort med hende — — jeg har ikke gjort det, fordi hun hidtil har opført sig fornuftig. Vær vis paa, i dette halve Aar har skarpe Øjne uafladelig vaaget over dem, uden at tabe en eneste af deres Bevægelser af Syne. Jeg har været holdt *à jour* med alt, indtil de mindste Detailler. Jeg har rolig afventet det Øjeblik, da Alioscha havde faaet nok af hende — og det Øjeblik er ikke langt borte. Imidlertid har det for ham været en behagelig Adspredelse. Jeg er endnu i hans Øjne den mest liberale af alle Fædre, og det var nødvendigt for mig, han skulde have denne Mening om mig, ha, ha, ha! Jeg husker, jeg komplimenterede hende hin Aften, fordi hun havde været ædelmodig og uinteresseret nok til ikke at have ladet ham ægte sig. Jeg gad nok vide, hvordan hun vilde have baaret sig ad dermed. Hvad mit Besøg den Gang angaar, havde det intet andet Formaal end at gjøre Ende paa deres Forhold, men jeg vilde først se Sagerne paa nært Hold med mine egne Øjne. Er dette saa tilstrækkeligt? Eller ønsker De maaske endnu

at vide, hvorfor jeg har ført Dem her hen, hvorfor jeg har haft al den Ulejlighed med at spille denne Komedie med Aabenhjærtighed og det hele, mens det havde været saa umaadelig simpelt at sige Dem dette uden at gjøre Dem nogen som helst fortrolig Meddelelse? Vil De vide det?»

«Ja, naturligvis.»

Jeg gjorde Vold paa mig selv og hørte efter. Jeg havde ikke noget andet Valg.

«Det er ene og alene, min kjære, fordi jeg hos Dem har troet at spore nogen mere sund Fornuft og en retfærdigere Synsmaade end hos vore to Tossehoveder. De vilde snarere have kunnet gjennemskue mig, drage Deres Slutninger: jeg vilde spare Dem denne Ulejlighed og vise Dem klart, med *hvem* De havde at gjøre. Et sandt Indtryk har stor Værdi. De forstaar mig. De véd nu, hvad De har at holde Dem til. De elsker den unge Pige. Derfor haaber jeg, De vil bruge al Deres Indflydelse — De har ikke saa lidt deraf — for at undgaa visse Ubehageligheder, der ellers vil hænde hende, og De kan være forvisset om, det vil ikke blive til at le af. Den sidste Aarsag til min Aabenhed overfor Dem er — og det har De sagtens gættet, min kjære — at jeg virkelig har haft Lyst til at spytte ad hele denne Historie og gjøre det i Deres Nærværelse — —»

«De har naaet Deres Hensigt,» svarede jeg, rystende af Vrede. «De havde ikke tydeligere kunnet vise mig, hvor dybt De foragter os alle.

De har ikke alene slet ikke været bange for at kompromittere Dem ved alle Deres fortrolige Meddelelser, De har villet vise mig, De ikke har Skam i Livet — — De har baaret Dem ad som den gale med Kappen, De fortalte mig om — —»

«De har gættet rigtig, min unge Ven,» sagde han og rejste sig, «De har forstaaet mig. Man kan godt mærke, De er Skribent. Nu skilles vi som gode Venner, ikke sandt? Skal vi ikke drikke Broderskabsskaal, hvad?»

«De er drukken. Det er min eneste Grund til ikke at svare Dem, som De fortjente — —»

«Atter en Delikatesse! ha, ha, ha! Tillader De, jeg afgjør Deres Regning?»

«Ikke paa nogen Maade — jeg vil betale for mig selv.»

«Det ventede jeg. Skal vi følges ad herfra — —»

«Nej.»

«I saa Fald: Farvel, Hr. Digter. Jeg haaber, De har forstaaet mig — —»

Han gik ud med usikre Skridt. Hans Kammertjener fulgte ham til Vogns. Jeg gik hjem. Klokken var to. Det regnede, og det var bælgmørkt — —

Fjerde Del.

I.

Jeg vil ikke forsøge at beskrive min Fortvivlelse. Jeg vidste, man kunde vente sig alt af denne Mand, og alligevel var jeg som lamslaaet — det var, som havde han ufrivillig vist sig for mig i al sin hæslige Deformitet. Mine Tanker forvirredes. Jeg var sønderknust, ulykkelig, mit Hjærte blødte. Jeg skjælvede for Natascha, jeg forudsaa de store Lidelser, Fremtiden havde inde for hende, og jeg søgte med Hjærteangst et Middel, der kunde skaane hende for dem, mildne hende de Øjeblikke, der maatte gaa forud for Løsningen, Bruddet. At Løsningen vilde komme, var der nu ikke Skygge af Tvivl om. Den nærmede sig, og det var let at forudse, hvorledes den vilde blive.

Jeg var saa opfyldt af disse bitre Tanker, at jeg kom hjem uden ret at vide hvorledes, trods den øsende Regn, som faldt hele Tiden. Klokken var tre. Jeg var lige ved at banke paa, da

jeg hørte en Stønnen, og Døren gik pludselig op, som om Nelly havde anet mit Komme og ventet mig paa Tærskelen. Der var Lys i Stuen. Jeg blev forskrækket, da jeg fik Øje paa min lille Veninde. Hendes Træk var fordrejede, hendes Øjne glødede som i Feber med et underlig vildt Udtryk. Hun syntes ikke at kjende mig.

«Nelly, er du syg?» spurgte jeg og tog hende i mine Arme.

Rystende af Skræk trykkede hun sig ind til mig og stammede nogle utydelige Ord, jeg ikke kunde forstaa: hun talte i Vildelse.

Jeg bar hende hen til hendes Seng. Hun blev ved at klamre sig til mig, som for at bede mig forsvare hende mod én eller anden; og da hun var kommen i Seng, greb hun min Haand og holdt den fast, som om hun var bange for, jeg skulde gaa fra hende igjen. Jeg var ogsaa syg. Mine Nerver var saa rystede, at jeg kom til at græde ved at se hende i denne Tilstand. Da hun blev vaer, jeg græd, fæstede hun et stivt, forskende Blik paa mig, som om hun søgte at forstaa, hvad der foregik om hende, og jeg kunde se, det kostede hende stor Anstrængelse.

Endelig opklaredes hendes Ansigt. Efter disse epileptiske Anfald kunde hun i nogen Tid ikke samle sine Tanker, men udtalte kun usammenhængende og forvirrede Ord. Det hændte netop nu. Efter at have anstrængt sig forgjæves for at tale, og da hun saa', jeg ikke forstod hende, strakte hun sin lille Haand ud imod mig,

begyndte at aftørre mine Taarer, saa slog hun Armene om min Hals, trak mig ned til sig og kyssede mig.

Hun havde øjensynlig haft et Krampeanfald, mens jeg var borte, netop i det Øjeblik, hun havde været i Nærheden af Døren. Da Anfaldet var forbi, havde hun uden Tvivl længe været bevidstløs, og da havde Virkeligheden for hendes omtaagede Sanser blandet sig med de skrækkelige Syner, Vildelsen fremkaldte, og hun var bleven fyldt af Rædsel. Saa havde hun haft en utydelig Forestilling om, jeg vilde komme hjem og banke paa. Hun havde lagt sig paa Gulvet, lige ved Dørtærskelen, ængstelig ventende min Tilbagekomst og havde rejst sig, i det Øjeblik jeg bankede.

Men hvorfor befandt hun sig ligesom forsætlig bag ved Døren, da hun blev syg? tænkte jeg, da jeg med ét opdagede, hun havde det lille Tørklæde paa, jeg havde kjøbt til hende Dagen før. Hun havde altsaa villet gaa ud, og det var formodentlig, just da hun aabnede Døren, hun fik Anfaldet. Hvor vilde hun gaa hen? Var det i Vildelse, hun vilde bort?

Feberen blev ved, og hun kom ikke til Bevidsthed. Det var det tredje Anfald, mens hun havde været hos mig, og det var det heftigste. De første havde kun varet nogle Minutter. Jeg blev endnu nogen Tid siddende hos hende, saa satte jeg nogle Stole til Rette foran Sofaen og lagde mig dér fuldt paaklædt lige tæt ved hende,

for at kunne vaagne ved den mindste Lyd. Jeg lod Lyset brænde. Jeg saa' paa hende mange Gange, inden jeg faldt i Søvn. Hun var ganske bleg, hendes feberhede Læber var tørre og bar endnu Spor af Blod, hun havde sandsynligvis stødt sig, da hun faldt. Hendes Ansigt havde beholdt et Udtryk af Skræk og Lidelse. Jeg besluttede, hvis det ikke blev bedre med hende, tidlig paa Morgenstunden at gaa hen og hente Lægen; jeg var bange for, hun var alvorlig syg.

«Det maa være Fyrsten, som har forskrækket hende,» tænkte jeg rystende, og Fortællingen om den Kvinde, der havde kastet ham Pengene i Ansigtet, dukkede paa ny op for min Hukommelse.

II.

— — — Fjorten Dage var forløbne. Hun havde været meget syg, var nu Rekonvalescent og begyndte at komme lidt op. Det var i den stille Uge, som dette Aar faldt henimod Slutningen af April. Dagene var blevne længere og lysere.

Stakkels lille Væsen! Jeg er ikke i Stand til at fortsætte min Fortælling i samme Orden som hidtil. Der er forløbet megen Tid fra den Gang og til nu, jeg skriver om alt dette forbigangne. Men endnu i dette Øjeblik er det med bitter Sorg og en sviende Smerte, jeg gjenkalder

mig hendes lille blege, magre Ansigt, det gjennemtrængende Blik i hendes sorte Øjne, naar vi var alene, og hun laa i sin Seng og saa' længe, længe paa mig, som for at faa mig til at gætte hendes Tanker. Naar hun saa mærkede, jeg ikke kunde det, smilede hun uendelig blidt og rakte mig med en kjærtegnende Gestus sin lille brændende hede Haand med de afmagrede Fingre. Og selv nu, da alt er forbigangent, og jeg véd alt, kan jeg ikke se klart i alle dette stakkels forpinte Hjærtes Dybder.

Jeg føler godt, jeg gaar uden om min Fortælling, men jeg vil kun tænke paa min stakkels Nelly. Og, underligt nok, nu, jeg er ene og ligger i min Seng paa et Hospital, forladt af alle dem, jeg har elsket saa højt, hænder det mig undertiden, naar jeg tænker paa dette Tidsrum, at et eller andet, som den Gang forekom mig betydningsløst, gik mig ubemærket forbi eller snart var glemt, nu pludselig vækkes til Live i min Erindring, faar en Betydning, jeg forhen ikke anede og giver mig en Forklaring paa noget, jeg hidtil ikke forstod.

I de første Dage, mens Nelly var syg, levede jeg i en ubeskrivelig Angst, men den femte Dag erklærede Lægen, Faren var forbi, og at hun vilde komme sig. Det var den samme Læge, jeg før har omtalt, og som jeg kjendte godt, en gammel Pebersvend, meget god og meget original.

«Der er altsaa ingen Fare mere?» spurgte jeg ham straalende glad.

«Ikke for Øjeblikket. Hun kommer sig, men hun vil ikke leve længe.»

«Hvorfor?» udbrød jeg meget nedslaaet.

«Hun har en organisk Fejl ved Hjærtet, og den ringeste uheldige Omstændighed kan føre til et nyt Sygdomsanfald. Hun kan maaske komme sig endnu en Gang, men hun vil blive syg igjen, og saa er det Døden.»

«Og der er ingen Mulighed for at frelse hende? Det synes mig utroligt.»

«Det er ikke desto mindre sandt. Hvis man kunde undgaa alle uheldige Indflydelser, skaffe hende en fuldstændig rolig og uforstyrret Tilværelse, adsprede hendes Sind, kunde Katastrofen maaske holdes fjærn. Der er endogsaa Tilfælde — — meget sjældne — — abnorme — — kort sagt, et Sammentræf af forskjellige, heldige Omstændigheder kan frelse hende flere Gange — — men fuldstændig helbrede hende er umuligt.»

«Gode Gud! hvad skal vi da gjøre?»

«Følge mine Forskrifter. Hun maa føre et regelmæssigt og roligt Liv, og det er uomgængelig nødvendigt, hun tager de Pulvere, jeg har foreskrevet hende. Jeg har lagt Mærke til, hun har et noget uensartet Temperament.»

«De har Ret, Hr. Dokter, hun er et besynderligt Barn. Det kommer rimeligvis af Sygdommen. Igaar var hun meget føjelig, men i Dag stødte hun som af en Hændelse til Skeen, saa jeg spildte Indholdet, da jeg vilde give hende Medicin. Da hun saa', jeg var ved at lave en

ny Skefuld til, rev hun mig Æsken ud af Hænderne, kastede den i Hidsighed paa Gulvet og brast i Graad. Men jeg tror ikke, det var over Pulverne, hun græd,» føjede jeg tankefuld til.

«Det er meget naturligt, hun er noget irritabel efter alt, hvad hun har gjennemgaaet,» (jeg havde fortalt ham Nellys Historie, og den havde gjort dybt Indtryk paa ham) «det er det, der egentlig har fremkaldt hendes Sygdom.»

Vi gik fra Køkkenet, hvor vores Samtale havde fundet Sted, ind i mit Værelse, og Lægen nærmede sig den syges Seng. Jeg tror, hun havde beluret vor Samtale, for, da jeg aabnede Døren, havde hun løftet Hovedet fra Puden og syntes endnu at lytte.

Da vi stod henne hos hende, krøb den lille Skjælm ned under Tæppet lige til Øjnene og saa' paa os med et surmulende Smil. Den lille Stakkel var bleven endnu magrere under sin Sygdom. Hendes Øjne var indfaldne, og Feberen vedblev. Det Skjælmeri, hun kunde lægge i sit alvorlige Ansigt, klædte hende endnu besynderligere end sædvanlig, og hendes Øjne, som funklede af Ilterhed, forbavsede i aller højeste Grad min gamle Dokter, den fortræffeligste af alle Tyskere i hele Petersborg.

Han begyndte med meget alvorlig Mine og i en øm og kjærlig Tone at forklare hende Nødvendigheden og de helbredende Virkninger af sine evindelige Pulvere, og sluttede med at sige, det var hendes Pligt at tage dem. Imens tillavede han hende ét i en Ske. Nelly løftede Hovedet

og stødte med en hastig, ligesom tilfældig Bevægelse til Skeen, saa Medicinen for anden Gang spildtes paa Gulvet. Jeg var vis paa, hun gjorde det med Vilje.

«Det var et meget beklageligt Uheld,» sagde Lægen rolig, «og jeg tror næsten, De gjorde det forsætlig, hvad der slet ikke var rosværdig, men — — Skaden er ikke uoprettelig, og jeg vil lave et nyt Pulver til.»

Nelly lo ham op i Øjnene. Doktoren rystede alvorlig paa Hovedet.

«Det er meget stygt,» sagde han, mens han rørte Pulveret ud, «det er meget, meget lidet rosværdigt.»

«Vær ikke vred,» sagde Nelly og gjorde forgjæves Anstrængelser for at undertrykke sin voldsomme Latter, «nu skal jeg nok tage det, det lover jeg Dem. Men sig mig saa, om De holder af mig.»

«Jeg vil holde meget af dig, naar du vil være artig.»

«Men nu holder De ikke af mig?»

«Jo, jeg holder allerede af dig nu.»

«Og De vil kysse mig, hvis jeg beder Dem om det?»

«Jeg vil kysse dig, naar du har fortjent det.»

Nelly kunde ikke mere og brød atter ud i Latter.

«Hun er munter, vores lille Patient, skjønt alt, hvad hun gjør, kommer af hendes nervøse,

sygelige Tilstand,» sagde han halvsagte til mig med den største Alvor.

«Jeg vil tage mit Pulver,» udbrød Nelly pludselig med sin svage Stemme, «dersom De lover, De vil være min Mand, naar jeg bliver stor!» Dette nye Skjælmeri morede hende øjensynlig meget, thi hendes Øjne straalede af Glæde, og hun bed sig i de smaa Læber for ikke at komme til at le, mens hun ventede paa, at Dokteren, der var bragt lidt i Forlegenhed, skulde svare hende.

«Naa, lad gaa,» sagde han og smilede mod sin Vilje over dette nye Indfald, «dersom du altid vil være artig, velopdragen, lydig, og dersom du vil — —»

«Tage mine Pulvere,» afbrød Nelly ham.

«Ja, rigtig, tage mine Pulvere. Hun er et godt Barn,» hviskede han til mig, «rigtig godt og forstandigt — — men at ville gifte sig med mig — — det var dog en underlig Idé!»

Han rakte hende Medicinen. Denne Gang gjorde hun sig ikke en Gang den Ulejlighed at bruge List. Hun gav simpelthen med Bagen af Haanden et let Slag til Skeen, og Vædsken sprøjtede hen over den gamle Mands Ansigt og Kalvekrøs. Nelly gav sig voldsomt til at le, men ikke glad og muntert som før. Hendes Ansigt havde faaet et ondt, haardt Udtryk. Hun undgik mit Blik, saa' fast paa Dokteren og ventede med en spottende Mine, der paa samme Tid forraadte en

vis Uro, hvad den løjerlige gamle Fyr vilde gjøre.

«Aa — igjen — — hvor det var uheldigt! Naa, det lader sig oprette,» sagde den gamle Mand rolig, idet han tørrede sig af med sit Lommetørklæde. Hans Ro gjorde stærkt Indtryk paa Nelly. Hun ventede, han skulde blive vred, gjøre hende Bebrejdelser, hun ønskede det maaske, uden egentlig at gjøre sig Regnskab derfor, for at have et Paaskud til at græde, skrige, endnu en Gang kaste Pulveræsken paa Gulvet, slaa noget i Stykker, alt sammen for at skaffe sit stakkels syge, forpinte Sind Luft.

Rørt over den gamle Mands mageløse Godhed og over den Taalmodighed, hvormed han uden et bebrejdende Ord gav sig til at røre et nyt Pulver ud, blev Nelly pludselig rolig. Det spottende Smil forsvandt fra hendes Læber, Rødmen vendte tilbage i hendes Kinder, og hendes Øjne blev fugtige. Hun tilkastede mig et Blik som et Lynglimt og vendte sig om mod Væggen. Dokteren rakte hende Medicinen. Hun tog den med største Beredvillighed, saa greb hun hans røde, tykke Haand og saa' ham lige i Øjnene.

«De er vred — — fordi jeg var uartig — —,» sagde hun, men hun kom ikke til Ende med, hvad hun vilde sige. Hun skjulte Hovedet under Tæppet og gav sig til at hulke.

«Aa, mit kjære Barn, græd ikke,» udbrød Doktoren, «det gjør ingen Ting — det kommer altsammen fra Nerverne — drik lidt koldt Vand — —»

Men Nelly hørte ikke, hvad han sagde.

«Saa, saa — — vær ikke saa bedrøvet,» vedblev den gode, gamle Fyr, der var nærved selv at komme til at græde, for han var virkelig et af de bedste Mennesker, der er til. «Jeg er slet ikke vred paa dig, jeg vil gjærne gifte mig med dig, naar du bliver stor, naar du blot vil være en god, rar lille Pige — —»

«Og tage mine Pulvere?» udbrød Nelly. Og saa hørte vi hende le under Tæppet paa den Maade, jeg kjendte saa godt, en svag, nervøs Latter med en Klang, som slog man paa en Sølvklokke, afbrudt af Hulken.

«Det kjære, gode Barn,» sagde Doktoren, der var saa rørt over denne gode Sindsstemning hos den lille Pige, at han havde Møje med at holde sine Taarer tilbage.

Fra dette Øjeblik opstod der mellem dem en forunderlig Sympathi, mens Nelly overfor mig blev mere og mere mut, nervøs og irritabel. Jeg vidste ikke, hvad denne Forandring skyldtes, der kom mig saa meget mere overraskende, som den var pludselig og uventet. I de første Dage af hendes Sygdom havde hun været blid og kjærlig imod mig, syntes ikke at kunne se sig mæt paa mig, tillod mig ikke at gaa bort et Øjeblik, holdt min Haand mellem sine smaa hede Fingre, vilde have mig siddende ved Siden af sig. Naar hun saa', jeg var bedrøvet eller urolig, spøgede hun, legede med mig og smilede til mig, skjønt hun led meget.

Hun kunde ikke lide, jeg arbejdede om Natten eller vaagede hos hende, og hun blev bedrøvet, naar jeg ikke føjede hende heri. Hun saa' nu og da nedslaaet ud, spurgte mig ud, vilde vide, hvorfor jeg var bedrøvet, og hvad det var for Tanker, der nedtrykte mig. Og, underlig nok, saa snart jeg talte om Natascha, tav hun og slog ind paa noget andet.

Naar jeg kom hjem, blev hun glad, og hun blev strax i daarligt Humør, saa snart jeg lavede mig til at gaa ud og fulgte mig med et bebrejdende Udtryk i Øjnene. Den fjerde Dag, efter hun var bleven syg, havde jeg tilbragt Aftenen hos Natascha, og jeg var bleven der til over Midnat. Jeg havde gjort Regning paa at komme tidlig hjem, og det havde jeg lovet hende. For Resten var jeg ikke urolig for hende, thi Alexandra Semenovna var hos hende. Maslobojev havde sagt hende, den lille Pige var syg, at jeg var alene og ikke vidste mine levende Raad. Gud! hvor den gode Alexandra Semenovna saa fik travlt.

«Saa kommer han altsaa ikke og spiser til Middag!» udbrød hun. «Aa, Gud! og han har ingen til at hjælpe sig, stakkels Fyr, han er ganske alene! Nu er Øjeblikket til at bevise ham vort Venskab, vi maa benytte Lejligheden.»

Og saa kom hun strax, slæbende paa en uhyre Pakke. Hun erklærede, hun vilde hjælpe mig, slaa sig til Ro hos mig og hun løste Pakken op. Der var Frugtsafter, syltede Æbler, hun vilde koge til Patienten, Høns, hvis hun allerede var

Rekonvalescent, Appelsiner, kandiserede Frugter fra Kiev, Lagner, Haandklæder, Chemiser, Kompresser, Bind — kort sagt et helt Hospital.

«Vi har alt, hvad De kan ønske Dem, hjemme hos os,» sagde hun tungerapt, «men De, der er ugift, hvor skulde De faa saadant noget fra? Jeg faar nok Lov, ikke sandt — — det er Filip Filipitsch, som sagde det til mig. Godt — — naa, nu hurtig — — hvad skal jeg tage mig til? Hun ligger vist daarlig? Jeg skal rette paa hendes Hovedgjærde, det er vist altfor højt — hvad mener De? — — var det ikke bedre, hun fik en Pude med Læderbetræk. Det er køligere at ligge paa. Aa, hvor jeg er dum, jeg har ingen taget med. Vi maa have gjort Ild paa — — jeg skal skaffe Dem en skikkelig Kone, jeg kjender. De har ingen? — — men hvad skal vi gjøre nu? hvad er dette? — — er det et Lægemiddel, Doktoren har foreskrevet — — nu skal jeg gjøre Ild paa.»

Jeg søgte at faa hende beroliget, og hun var baade forundret og bedrøvet over, at der var meget mindre for hende at gjøre, end hun havde troet. Hun tabte dog ikke Modet. Hun blev snart rigtig gode Venner med Nelly og var mig til stor Hjælp under hele hendes Sygdom. Hun kom næsten hver Dag. Hun havde altid travlt og saa' bestandig ud, som hun søgte efter noget, der var blevet borte. Nelly fik hende hurtig kjær, og de holdt af hinanden som Søstre. Hun var i visse Maader ligesaa barnlig som Nelly. Hun fortalte hende Historier, morede hende, fik hende til at

le, saa den lille kjedede sig, naar hun ikke var om hende.

Men hendes første Tilsynekomst forbavsede rigtignok Nelly, som bag efter spurgte mig ud om hende og strax tog sin sure og lidet elskværdige Mine paa.

«Hvad vil hun her?» spurgte hun, da hun var gaaet.

«Hun vil pleje dig.»

«Hvorfor det? — jeg har aldrig gjort noget for hende.»

«Gode Mennesker venter aldrig, til man har gjort dem noget godt, før de kommer dem til Hjælp, der behøver det. Vær du kun rolig, Nelly, der er mange gode Mennesker til i Verden, det er din Ulykke, du ingen har truffet, naar du trængte mest til dem.»

Hun svarede ikke. Jeg fjærnede mig lidt fra hende. Men et Øjeblik efter kaldte hun paa mig med sin svage Stemme og bad om noget at drikke. Pludselig slyngede hun Armen om min Hals, støttede sit Hoved til mit Bryst og holdt mig længe fast omfavnet.

Dagen efter, da Alexandra Semenovna kom igjen, tog hun imod hende med et Smil. Men det lod dog til, hun endnu følte sig lidt undselig i hendes Nærværelse.

III.

Da jeg kom hjem fra Natascha, fandt jeg Nelly sovende, og Alexandra Semenovna ventende paa mig.

Nelly havde først været overordentlig munter og lattermild, men da hun mærkede, jeg ikke kom, var hun bleven tavs, drømmende og nedslaaet. «Hun klagede over, hun havde ondt i Hovedet,» sagde Alexandra hviskende, «og saa gav hun sig til at græde saa frygtelig, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulde gribe til. Hun spurgte mig om Natascha Nikolajevna, og da jeg ikke kunde sige hende noget om hende, græd hun igjen og blev ved, lige til hun faldt i Søvn. Men nu maa jeg gaa hjem. Filip Filipitsch bad mig komme snart igjen. Han vilde ikke have, jeg maatte blive mere end to Timer borte. Men vær blot ikke kjed af det — han faar ikke Lov at være vred — — men det kan godt være, han — — Aa, kjære Ivan Petrovitsch, hvad skal jeg gjøre? Der gaar ikke en Dag, hvor han ikke er drukken. Der er et eller andet, som ærgrer ham, han siger mig ikke, hvad det er, men jeg kan godt se, det piner ham, og hver Aften kommer han hjem i en Tilstand, som — — jeg har hele Tiden, mens jeg har siddet her, været bange for, at nu kom han hjem, og saa var der ingen til at lægge ham i Seng — — Farvel, Ivan Petrovitsch, Farvel! Jeg maa skynde mig!»

Næste Morgen vaagnede Nelly bedrøvet og i daarligt Humør. Hun vilde hverken tale til mig eller svare paa mine Spørgsmaal. Det lod til, hun var vred paa mig. Men fra Tid til anden tilkastede hun mig dog et stjaalent, kjærligt og melankolsk Blik.

Fra denne Dag var hendes Væsen over for mig helt forandret, og hendes Særheder, hendes Luner, ja undertiden noget, der lignede Had, vedvarede lige til den Dag, hun hørte op at bo hos mig, indtil den Katastrofe, som danner Opløsningen paa min Historie. Men jeg vil ikke foregribe Begivenhederne.

Nu og da kunde hun for en Time eller to blive den lille, kjærlige og gode Pige fra før. Saa syntes hun at ville fordoble sin Ømhed og sine Kjærtegn i nogle Øjeblikke, og saa græd hun ofte hede Taarer. Men det varede kun kort. Hun blev snart efter trist og gnaven, og betragtede mig paa ny med Fjendtlighed. Hun var lunefuld, som hun havde været det overfor Doktoren, eller, naar hun mærkede, et af hendes Skjælmsstykker ærgrede mig, fik hun et Latteranfald, som i Reglen endte med Taarer.

Det hændte endog, hun kom op at trættes med Alexandra, eller at hun erklærede, hun ikke vilde vide af hende at sige, og naar jeg saa gjorde hende Bebrejdelser i Alexandras Nærværelse, blev hun vred og gav heftige Svar. Saa kunde der gaa et Par Dage, uden at hun sagde et Ord, og hverken vilde tage sin Medicin eller

spise og drikke. Kun den gamle Doktor kunde da ved sine Forestillinger bringe hende paa bedre Tanker.

Nelly tog imod ham med den mest levende Glæde, og hun havde vundet hans Hjærte i en saadan Grad, at han aldrig lod en hel Dag gaa hen uden at have hørt hendes Latter eller ofte meget morsomme Drillerier. Han bragte hende Billedbøger, som han sørgede for var lærerige og oplysende, han kjøbte ogsaa smukke Æsker med Sukkergodt til hende.

Af hans triumferende Mine, naar han kom, gættede Nelly altid strax, om han havde noget med til hende. Men han satte sig ved Siden af hende med et polisk Smil og lod hende forstaa, at, om en vis ung Dame vilde være rigtig artig under hele hans Besøg, vilde denne samme unge Dame være værdig til en Belønning. Idet han sagde dette, saa' han paa hende med et saa godt og kjærligt Blik, at hun — skjønt hun lo af fuld Hals, ikke kunde andet end møde hans Øjne med den ømmeste og oprigtigste Hengivenhed. Saa rejste den gamle Mand sig højtidelig, trak sin Æske Sukkergodt op af Lommen, gav Nelly den og glemte aldrig at tilføje: «det er til min elskværdige tilkommende lille Kone.» Og da var han sikkert den gladeste af de to.

Saa gav de sig til at snakke sammen.

«Vi maa fremfor alt passe paa vort Helbred», sagde han i en advarende Tone, «for det første for at blive blandt de levendes Tal, og for det

andet for at kunne have det godt her i Verden. Hvis du har nogen Sorg, mit kjære Barn, maa du gjøre dig Umage for slet ikke at tænke paa det. Dersom du ikke har nogen Sorg, maa du kun tænke paa, hvad der er fornøjeligt og morsomt.»

«Hvordan skal jeg bære mig ad med kun at tænke paa, hvad der er morsomt?» spurgte Nelly.

Doktoren havde ikke mere i Posen.

«Naa — — paa en eller anden uskyldig Leg, som passer for din Alder, eller — — saadant noget lignende — —.»

«Jeg vil ikke lege, jeg holder ikke af det,» svarede Nelly, «jeg holder mere af smukke Kjoler.»

«Hm! smukke Kjoler! Det er ikke nær saa godt. Man maa kunne nøjes med sin beskedne Lod her i Verden. Men — for Resten — — man kan jo gjærne holde af smukke Kjoler.»

«Vil De kjøbe mange smukke Kjoler til mig, naar jeg bliver Deres Kone?»

«En løjerlig Idé,» sagde Doktoren og rynkede uvilkaarlig Øjnbrynene.

Nelly smilte skjælmsk og glemte sig endog saa meget selv, at hun saa' paa mig og blev ved at smile.

«Ja vist vilde jeg — men saa maatte du fortjene dem ved din gode Opførsel,» svarede Doktoren.

«Og skulde jeg saa tage Pulvere hver Dag?»

»Aa, til den Tid maaske ikke,« sagde han smilende.

Nelly gjorde Ende paa Samtalen ved at briste i Latter. Den gamle Mand, der var glad over at se hende saa fornøjet, lo med.

«Hvad hun er for en Skjælm,» sagde han til mig, «men der er dog endnu en hel Del Lunefuldhed i hendes Sind og en vis Irritabilitet.»

Han tog ikke fejl. Jeg kunde ikke finde ud af, hvad der fejlede hende. Hun vilde ikke mere tale til mig. Det var, som om jeg havde gjort hende en eller anden Uret, og det pinte mig meget. Jeg tog selv en muggen Mine paa og talte ikke til hende en hel Dag igjennem. Jeg skammede mig Dagen efter. Hun græd tit, og jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gjøre for at trøste hende.

En Dag brød hun sin haardnakkede Tavshed. Jeg var kommen hjem henimod Aften, og jeg saa' hende skjule en Bog under sin Hovedpude. Det var min Roman, som hun havde taget paa mit Bord og læste, mens jeg var borte. Hun saa skamfuld ud. Jeg lod, som jeg ikke lagde Mærke til hende. Hun benyttede sig af et Øjeblik, da jeg var gaaet ud i Køkkenet, til hurtig at springe ud af Sengen og lægge Bogen paa sin Plads. Kort efter kaldte hun paa mig med en Stemme, som forraadte Sindsbevægelse. Hun havde i fire Dage ikke henvendt et eneste Ord til mig.

«Gaar De i Dag — hen til Natascha?« spurgte hun.

Ja, Nelly, jeg maa nødvendigvis der hen.»

Hun tav lidt.

«Holder De — — meget af hende?» spurgte hun sagte.

«Ja, Nelly, jeg holder overordentlig meget af hende.»

«Jeg holder ogsaa af hende,» hviskede hun og tav atter.

«Jeg vil bo hos hende,» sagde hun endelig og saa' frygtsomt paa mig.

«Har du det ikke godt hos mig?» spurgte jeg forbavset. «Du kan ikke bo hos hende.»

»Hvorfor ikke?» spurgte hun rødmende, «De vilde have, jeg skulde være hos hendes Fader, men dér vil jeg ikke hen. Har hun en Tjenestepige?»

«Ja.»

«Naa, saa kan hun sende hende bort og tage mig i Stedet. Hun skal ingen Løn give mig, og jeg skal gjøre alt, hvad hun vil have. Jeg vil holde meget af hende. Jeg kan lave Mad. Sig det til hende i Dag.»

«Hvorfra har du dette Indfald, Nelly? Hvad Idé har du om hende? Tror du, hun vilde gjøre dig til sin Kokkepige? Hvis hun vilde have dig hos sig, skulde det være som hendes Ligemand, hendes Søster.»

«Jeg vil ikke være hos hende som hendes Ligemand. Det er slet ikke det, jeg mener — —»

«Og hvorfor ikke?»

Ny Tavshed. Hendes Læber dirrede, og store Taarer fyldte hendes Øjne.

«Den, hun elsker, vil gaa fra hende, og saa er hun ganske alene, ikke sandt?» spurgte hun.

«Hvor véd du det?» spurgte jeg forundret.

«De har selv sagt mig det, og i Forgaars, da Alexandra Semenovnas Mand var her, spurgte jeg ham om det, og saa fortalte han mig det.«

«Var Maslobojev her iforgaars?»

«Ja,» svarede hun og slog Øjnene ned.

«Hvorfor har du ikke sagt mig det?»

«Fordi — — —»

Jeg faldt i Tanker. Hvad betød disse hemmelighedsfulde Besøg? Hvad kunde Maslobojev have i Sinde?

«Naa,» sagde jeg til Nelly, «men hvad angaar det saa dig, at han forlader hende?»

«Jo, naar De holder af hende,» svarede hun med nedslagne Øjne, «kan De jo gifte Dem med hende, naar han er rejst.»

«Nej, jeg gifter mig ikke med hende, Nelly, hun elsker ikke mig som jeg hende, og desuden — — nej, Nelly, det er umuligt.»

«Saa kunde jeg være jeres Tjenestepige. I kunde bo sammen og være lykkelige,» føjede hun til uden at slaa Øjnene op og hviskede saa sagte, jeg næppe kunde høre det.

Stærkt bevæget spurgte jeg mig selv, hvad der dog gik af hende, hvad dette betød. Men hun var falden tilbage til sin sædvanlige Stumhed og aabnede ikke Munden Resten af Aftnen. Hun gav sig til at græde, da jeg gik, og græd længe, som Alexandra Semenovna fortalte mig, da jeg kom tilbage. Hun sov urolig, stønnede og talte i Søvne, som om hun fantaserede.

Siden denne Aften var hun endnu mere mut og tavs og ophørte saa at sige at tale til mig. Nu og da opfangede jeg rigtig nok hændelsesvis et stjaalent Blik fra hende, og hvilken Kjærlighed der var i dette Blik! Men denne forbigaaende Ømhed var borte i samme Nu, og Nelly, som syntes at stride mod sine egne Følelser, blev fra Dag til Dag mørkere i Sindet selv mod Doktoren, der slet ikke forstod denne Forandring i hendes Karakter. Imidlertid var hun fuldstændig rask, og Lægen tillod hende at gaa lidt ud i den friske Luft. Vejret var smukt, Luften mild og behagelig. Jeg gik ud om Formiddagen i den Hensigt at komme snart igjen og hente hende til en Spaseretur. Imens var hun alene hjemme.

Jeg kan ikke beskrive, hvor stærkt rystet jeg blev af det Slag, der ventede mig ved min Hjemkomst. Nøglen var i Laasen, men paa den udvendige Side. Jeg lukker op — gaar ind. Værelset var tomt. En Gysen foer igjennem mig. Jeg saa', der laa et Blad Papir paa Bordet, jeg løb derhen og læste disse Ord, skrevne med Blyant og med en stor, ubehjælpsom Haandskrift:

«Jeg er gaaet fra Dem, og jeg kommer aldrig mere igjen. Men jeg holder inderlig meget af Dem.

Deres hengivne
Nelly.»

Jeg udstødte et Skrig og foer ned ad Trapperne.

IV.

Da jeg var kommen ned paa Gaden og næppe havde givet mig Tid til at besinde mig paa, hvad jeg vilde gjøre, saa' jeg en Drosche, som gjorde Holdt udenfor Porten. Alexandra Semenovna steg ud af den tillige med min lille Flygtning, som hun holdt fast i Haanden, akkurat som om hun var bange for, hun skulde slippe fra hende. Jeg styrtede dem i Møde.

«Nelly, hvad er der hændet dig?» udbrød jeg, «hvorfor løb du din Vej?»

«Vent blot lidt. Vi har Tid nok. Lad os først gaa op, saa skal De faa det hele at vide,» sagde Alexandra ivrig.

«Læg dig lidt,» sagde hun til den lille Pige, da vi var kommen op i mit Værelse, «hører du, du er træt. Det er ikke Spøg at gjøre saadan en Tur, og det lige efter en Sygdom. Læg dig, min lille Ven, læg dig lidt. Vi gaar ud i Køkkenet, for at du kan sove,» sagde hun og blinkede til mig.

Nelly vilde ikke lægge sig. Hun satte sig paa Sofaen og skjulte Ansigtet i Hænderne.

Vi lod hende være ene, og Alexandra gav sig strax med stor Tungefærdighed til at fortælle mig alt, hvad hun vidste om Sagen. Jeg fik først senere visse Enkeltheder at vide. Det var gaaet saadan til:

Efter at have skrevet den Billet, jeg før omtalte, var Nelly først løbet hen til den gamle

Doktor, hvis Adresse hun havde skaffet sig at vide. Den gamle Fyr fortalte mig senere, han var bleven ganske forskrækket, da han saa' hende, og hele Tiden, mens hun var hos ham, havde han troet, han drømte. «Endnu kan jeg ikke faa det i mit Hoved,» sagde han til Slutning. Og dog var det sandt. Han sad i sit Kabinet i Slobrok og drak rolig sin Kaffe, da Nelly kom rask ind og kastede sig om hans Hals, før end han havde faaet Tid til at se, hvem hun var. Saa gav hun sig til at græde, omfavne ham og kysse hans Hænder og bad ham indstændig og med afbrudte Ord om at tage hende til sig. Hun sagde, hun hverken kunde eller vilde blive længere hos mig, og det var derfor, hun var løbet sin Vej; hun vilde aldrig mere gjøre Nar af ham, vilde aldrig tale om smukke Kjoler og vilde opføre sig godt; hun vilde lære at vaske og stryge hans Skjorter — hun havde øjensynlig lavet sin Tale i Forvejen — hun vilde være lydig og artig, og vilde hver Dag tage alle de Pulvere, han ønskede. Og naar hun før havde sagt, hun vilde være hans Kone, var det bare for Spøg, det tænkte hun slet ikke paa. Den gamle Tysker var bleven saa overvældet, at han var bleven staaende med aaben Mund, havde slaaet ud med Armene og endogsaa ladet sin Cigar gaa ud.

«Frøken,» havde han svaret, saa snart han var bleven i Stand til at tale, «Frøken, saa vidt jeg har kunnet forstaa, vil De have, jeg skal tage Dem til mig. Men det er umuligt, kan De nok

indse. Jeg bor indskrænket og har kun middelmaadige Indtægter — — og saadan, saadan lige paa en Studs — uden Betænkning — — det er forskrækkeligt! Og saa vidt jeg kan forstaa, er De løbet hjemme fra uden Forlov. Det er meget urigtigt, det gaar ikke an — — og ser De, saa har jeg kun givet Dem Lov til at gaa en lille Tur, naar Vejret var smukt og under Deres Velgjørers Opsigt — og i Stedet for løber De fra ham og kommer her hen, mens De skulde tage vare paa Deres Helbred og — og — tage Deres Pulvere, og saa — saa — forstaar jeg ikke et Muk af det hele — —»

Nelly havde ikke ladet ham tale ud, hun havde grædt, bedt — men alt forgjæves. Den gamle Mands Forbavselse var steget for hvert Ord, hun sagde, og han havde fuldstændig opgivet at forstaa det ringeste af det hele. Saa havde Nelly tilsidst givet tabt, idet hun udbrød: «Aa, min Gud, min Gud!» og var styrtet ud af Værelset. Den gamle Doktor havde været syg af det hele Dagen, og havde endog været nødt til at tage et kølende Pulver, før han gik til Sengs.

Derefter var Nelly løbet hen til Maslobojevs, som hun havde haft megen Møje med at finde. Maslobojev var hjemme. Alexandra Semenovna rakte Hænderne mod Himlen, da Nelly bad dem om at tage hende til sig. De havde spurgt hende, hvorfor hun ønskede det, og om hun ikke havde det godt hos mig. I Stedet for at svare havde hun kastet sig paa en Stol og

givet sig til at græde. Hun hulkede saa stærkt, sagde Alexandra, at hun var bange for, hun skulde kvæles. Hun vilde have, de skulde tage hende til Kokkepige, eller Stuepige: hun vilde feje Gulv og lære at vaske deres Linned. Det lod til, hun særlig havde sat sit Haab til denne Linnedvask, og saa' deri det mest forførende Middel til at blive fæstet som Tyende.

Alexandra vilde have beholdt hende, til Sagen var bleven opklaret, og vilde imens have givet mig Underretning. Men Filip Filipitsch modsatte sig dette bestemt og befalede hende øjeblikkelig at føre Flygtningen tilbage til mig. Paa Vejen havde Alexandra holdt hende fast omfavnet og bedækket hende med Kys. Nelly havde grædt endnu heftigere, og da Alexandra saa' det, havde hun ikke kunnet holde sine Taarer tilbage, saa de ikke havde gjort andet begge to, end græde hele Vejen.

«Sig mig, hvorfor du ikke vil blive hos ham, Nelly, er det, fordi han er ond imod dig?» havde hun spurgt Nelly.

«Nej, han er ikke ond.»

«Men hvorfor er du da løben bort?»

«Jeg vil ikke — jeg kan ikke — blive hos ham — — jeg er altid saa — saa styg — — og han er saa god — — hos Dem vilde jeg ikke være styg, jeg vilde arbejde — —»

«Hvorfor er du styg imod ham, Nelly?»

«Fordi — — —»

Og det var ikke muligt at trække en eneste

Stavelse mere ud af hende end dette «fordi»,» sagde Alexandra og tørrede Øjnene. «Hvorfor er hun saa ulykkelig? Det er maaske Sygdommen: tror De ikke, Ivan Petrovitsch?»

Vi gik ind igjen i Stuen. Nelly var i Seng og laa og græd med Hovedet trykket ned i Puderne. Jeg lagde mig paa Knæ ved Siden af hende, tog hendes Hænder i mine og bedækkede dem med Kys. Men hun trak Hænderne til sig og græd endnu heftigere. I dette Øjeblik kom den gamle Ikhmeniev.

«Jeg kommer i Forretningsanliggender,» sagde han ganske forundret over at se mig paa Knæ. Han var syg. Han var bleg og afmagret. Men han lod som ingen Ting, behandlede sin Sygdom *en bagatelle* og vedblev at gaa ud, til Trods for sin Hustrus Forestillinger og Bønner.

«Farvel saa længe,» sagde Alexandra og saa' vist paa den gamle Mand, «Filip Filipitsch bad mig komme tilbage saa hurtig som muligt. Jeg har noget at gjøre hjemme. Jeg skal komme igjen et Par Timer i Aften.»

«Hvem er det?» spurgte Ikhmeniev mig med sagte Stemme, mens han tænkte paa andre Ting. Jeg sagde ham det.

«Hm! Jeg vil tale med dig.»

Jeg vidste, hvorfor han var kommen. Jeg ventede hans Besøg. Han vilde tale med Nelly og mig for at faa hende til at bo hos dem. Anna Andrejevna havde endelig samtykket i at tage sig af den forældreløse lille Pige. Det var Re-

sultatet af nogle Samtaler, jeg hemmelig havde haft med hende. Det var lykkedes mig at overvinde hendes Modstand ved at sige hende, at Synet af denne lille Stakkel, hvis Moder ogsaa havde været forstødt af sin Fader, maaske vilde blødgjøre hendes Mands Hjærte. Det var nu hende, som søgte at faa Manden til at tage Barnet til sig. Han gjorde ingen Indvendinger. Han vilde fremfor alt gjærne føje hende.

Nelly havde ikke syntes om ham første Gang, hun havde set ham, og siden fik hendes Ansigt et hadefuldt Udtryk, blot hun hørte hans Navn blive nævnet. Han gav sig strax i Færd med sit Ærinde, gik lige hen til Nelly, som blev ved at skjule Ansigtet i Hovedpuden, tog hendes Haand og spurgte hende, om hun vilde gaa hjem med ham og være ham i Datters Sted.

«Jeg har haft en Datter, som jeg elskede over alt andet i Verden,» sluttede han, «men jeg har hende ikke mere, hun er død. Vil du tage hendes Plads i mit Hjem — — og i mit Hjærte?» Og en Taare glinsede i hans feberhede Øje.

«Nej, jeg vil ikke,» sagde Nelly uden at løfte Hovedet.

«Hvorfor ikke, mit Barn? Du har ingen i Verden at holde dig til. Vania kan ikke bestandig beholde dig hos sig. Hos os vilde du være som hos dine Forældre.»

«Nej, nej, jeg vil ikke, fordi du er ond. Ja, ond, ond,» tilføjede hun, idet hun løftede Hovedet og saa' ham lige i Øjnene. «Jeg er ogsaa ond

— den værste af alle, men De er meget mere ond end jeg! — —» Hendes Øjne funklede, hendes Læber var ligblaa og fortrak sig i den heftigste Bevægelse. Den gamle Mand saa' forfærdet paa hende.

«Ja — meget værre end jeg, for De vil ikke tilgive Deres Datter, De vil glemme hende helt og tage en anden i hendes Sted. Kan man glemme sit Barn? Vil De holde af mig? De behøver blot at se paa mig for at huske, jeg ikke er Deres Datter, og at De har haft én, som De har glemt, fordi De er en grusom, gammel Mand. Nej, jeg vil ikke være hos grusomme Mennesker — jeg vil ikke, vil ikke! — — I Overmorgen er det Paaske — saa omfavner alle hinanden og kysser hinanden og tilgiver hinanden og forliges — — det véd jeg godt — — men De — De alene — aa, De grusomme Menneske — gaa Deres Vej!»

Og Taarerne styrtede ned ad hendes Kinder.

Ikhmeniev var som lynslagen.

«Hvorfor har alle saa travlt med mig? Jeg vil ikke have det — jeg vil ikke have det!» udbrød Nelly pludselig med en Heftighed, der grænsede til Vildelse. «Jeg vil gaa ud og tigge!»

«Nelly, vær rolig, kjære Nelly!» sagde jeg, men mine Ord gjorde kun ondt værre.

«Ja, jeg vil gaa ud og tigge paa Gaderne, jeg vil ikke blive her,» skreg hun hulkende, «min Moder tiggede ogsaa, og da hun døde, sagde hun til mig: «du skal være fattig, Nelly, tig hellere

end — —». Det er ingen Skam at tigge. Det er ikke noget enkelt Menneske, jeg tigger af — det er af hele Verden, og hele Verden — det er ingen. Det er en Skam at tage Almisse af en enkelt, men ikke af alle; det har en gammel Tiggerske sagt mig. Jeg er et Barn, jeg har intet. Jeg vil tigge af alle. Jeg vil ikke — jeg vil ikke — jeg er ond — jeg er den værste af alle — — Se blot, hvor fæl jeg er!»

Og hun greb en Kop, der stod paa Bordet, og kastede den i sin Heftighed paa Gulvet.

«Se saa, nu er den itu!» udbrød hun triumferende og med en trodsig Mine. «Her er kun to i Huset, jeg slaar ogsaa den anden i Stykker — — hvordan vil De saa faa The?»

Hun var ude af sig selv og syntes at finde en Slags Nydelse i dette Raseri. Skjønt hun selv godt vidste, hun bar sig stygt ad, og at hun burde skamme sig derover, var det, som hun dog følte Trang til at hidse sig selv op til at begaa en ny Excentricitet.

«Hun er syg, Vania,» sagde Ikhmeniev til mig, «eller maaske — — jeg forstaar min sandten slet ikke dette Barn. Farvel!»

Han tog sin Kasket og trykkede min Haand. Han var meget nedslaaet. Nelly havde saaret ham dybt. Jeg var helt fortvivlet.

«Hvor kunde du dog være saa ubarmhjærtig imod ham, Nelly,» sagde jeg, da vi var alene. «Du er virkelig en slem Pige!» Jeg styrtede af Sted efter ham. Jeg vilde i det mindste følge

ham ned paa Gaden og sige ham nogle trøstende Ord. Nelly blev bleg som Døden ved mine Bebrejdelser, og mens jeg løb ned ad Trappen og tog fire Trin ad Gangen, saa' jeg endnu hendes Ansigt for mine Øjne. Jeg indhentede ham snart.

«Det stakkels Barn er saa forpint,» sagde han til mig med et bittert Smil, «og jeg, som sætter mig til at fortælle hende om mine Ulykker! Jeg har kun revet Saaret op paa ny. Farvel, Vania!»

Jeg forsøgte at tale til ham om noget andet, men han standsede mig med en modfalden Gestus.

«Det kan ikke hjælpe at trøste mig,» sagde han, «pas hellere paa, hun ikke løber fra dig igjen. Hun ser ud til allehaande,» føjede han til med en vis Irritation og gik bort med store Skridt, mens han slog med sin Stok paa Fortovets Fliser.

Han tænkte næppe, hans Forudfølelse var saa nær ved Virkeligheden. Da jeg kom op, var Nelly atter forsvunden. Jeg løb ud paa Gangen, jeg søgte efter hende paa Trapperne, jeg kaldte paa hende, bankede paa hos Naboerne og spurgte, om de havde set hende. Jeg kunde og vilde ikke tro, hun atter var flygtet. Hvordan skulde det lade sig gjøre? Huset havde kun én Port. Hun maatte derfor nødvendigvis være gaaet forbi mig, mens jeg talte med Ikhmeniev. Men hvor nedslaaende den Tanke end var, maatte jeg dog sige mig selv, Nelly godt kunde have skjult

sig paa Trappen, til jeg atter var gaaet op, og saa være flygtet. I hvert Fald kunde hun ikke være langt borte.

Jeg gav mig urolig i Sindet til at søge efter hende, og lod Døren staa aaben for alle Tilfældes Skyld.

Jeg løb først hen til Maslobojevs. De var ude. Jeg lagde et Par Ord til dem for at underrette dem om denne ny Ulykke og bad dem uopholdelig sende mig Bud, hvis Nelly skulde tage sin Tilflugt til dem. Saa gik jeg hen til Doktoren. Heller ikke han var hjemme, og Tjenestepigen sagde mig, der ingen havde været siden om Morgenen tidlig. Da jeg ikke vidste, i hvilken Retning jeg skulde søge, gik jeg hen til Mo'er Bubnov. Men Ligkistefabrikantens Kone underrettede mig om, Husets Ejerinde Dagen før var bleven nappet af Politiet, og de ikke havde set noget til Barnet siden hin Dag. Træt og udaset vendte jeg tilbage til Maslobojevs. Ingen af dem var endnu kommet hjem. Min Billet laa paa Bordet. Jeg var aldeles fortvivlet.

Det var langt ud paa Aftenen. I dødelig Angst begav jeg mig paa Hjemvejen. Jeg havde lovet at komme hen til Natascha. Jeg havde intet spist hele Dagen. Den Uro, Nelly havde bragt mig i, havde ikke levnet mig Tid til blot at tænke derpaa. Opfyldt af de mørkeste Tanker begyndte jeg atter min fortvivlede Søgen. Hvor skulde jeg gaa hen for at finde hende? Aa

Gud, hvor er hun i dette Øjeblik? Mon hun ikke har mistet Forstanden!

I det samme saa' jeg hende nogle Skridt foran mig. Hun støttede sig til en Gadelygte og havde ikke set mig. Min første Indskydelse var at løbe hen til hende, men jeg standsede: hvad vil hun foretage sig? tænkte jeg, og da jeg nu var vis paa, hun ikke kunde slippe fra mig, vilde jeg vente og iagttage hende. Der forløb vel omtrent ti Minutter, mens hun stod ubevægelig og saa' paa de forbigaaende. Saa gik en lille gammel, velklædt Mand forbi. Nelly nærmede sig. Uden at standse tog han noget op af Lommen og gav det til Barnet, som nejede takkende. Jeg kan ikke udtrykke, hvad jeg følte i det Øjeblik. Det forekom mig, at noget, jeg havde kjært, noget rent og godt, mit Hjærte havde knyttet sig til, blev tilsølet og traadt i Skarnet. Jeg kunde ikke holde mine Taarer tilbage.

Ja, jeg græd over min stakkels lille Nelly og var paa samme Tid forbitret over hendes Opførsel. Det var ikke af Trang, hun tiggede, hun var ikke forskudt, forladt, overgiven paa Naade og Unaade til sin Skæbne. Hun var ikke undsluppen grusomme Undertrykkere, men hun var frivillig gaaet bort fra Venner, der elskede hende og havde draget den kjærligste Omsorg for hende. Det lod til, hun satte en Ære i at forbavse eller forskrække os med denne Bedrift. Noget hemmelighedsfuldt syntes at foregaa i hende — —. Ja, den gamle Ikhmeniev havde Ret. Hendes Sjæl

var forpint, og Saaret kunde saa meget mindre lukke sig, som hun bestandig rev det op ved sin Trods og sin Mistillid til alle. Hun syntes at finde en Nydelse i Smærten, i sine *Lidelsers Egoisme*, hvis man kan udtrykke sig saaledes. Denne Trang til at forgifte sin Smerte, og den Nydelse, man kan finde deri, forstod jeg meget godt. Det er de forurettedes og undertryktes Nydelse, de, der føler sig som Ofre for Skæbnen, og som er sig dens Uretfærdighed bevidst. Men hvilken Uretfærdighed havde Nelly at beklage sig over fra vor Side? Vilde hun forbavse og forskrække os ved en Art Heroisme, ved det besynderlige i sine Handlinger? Var det en Slags Hovmod, der drev hende til at vise sig saaledes for os? — — Det kunde det ikke være, for hun var ene i dette Øjeblik, anede ikke, nogen af os saa' hende tigge. Var det hende en Nydelse? Hvad vilde hun gjøre med de Almisser, hun fik?

Hun fjærnede sig fra Lygten, gik henimod de stærkt oplyste Vinduer i et Magasin og gav sig til at tælle de Penge, hun havde faaet. Jeg stod omtrent ti Skridt fra hende. Hun havde Haanden fuld af Pengestykker, hun havde sandsynligvis tigget hele Dagen. Hun lukkede Haanden igjen, gik over Gaden og ind i en Butik. Jeg nærmede mig Døren, som stod aaben, for at se, hvad hun vilde foretage sig.

Hun lagde alle Pengene paa Disken, og saa gav de hende en ganske simpel Kop, som vel kostede femten Kopek, maaske endog noget min-

dre, og som meget lignede den, hun havde slaaet i Stykker oppe hos mig for nogle Timer siden. Kræmmeren svøbte den ind i et Stykke Papir, bandt Seglgarn om og rakte Pakken til Nelly, der gik ud af Butiken med en fornøjet Mine.

«Nelly!» raabte jeg, da hun kom forbi mig, «Nelly!»

Hun foer sammen, da hun fik Øje paa mig, og Koppen slap hende ud af Hænderne og knustes paa Stenbroen. Da det gik op for hende, jeg havde set og vidste det hele, blev hendes Kinder blussende røde. Jeg tog hende ved Haanden og bragte hende hjem. Vi havde ikke langt at gaa, og vi mælede ikke et Ord hele Vejen. Da vi var komne hjem, satte jeg mig. Nelly blev staaende foran mig, tankefuld og forlegen, bleg og med bøjet Hoved. Hun vovede ikke at se paa mig.

«Nelly, du har gaaet og tigget?» sagde jeg til hende.

«Ja,» svarede hun med svag Stemme og bøjede Hovedet endnu dybere.

«Du vilde have Penge til at kjøbe en Kop i Stedet for den, du slog i Stykker i Morges, ikke sandt?»

«Jo — —»

«Havde jeg sagt dig et eneste bebrejdende Ord derfor? Havde jeg skjændt paa dig? Kan du ikke indse, Nelly, hvor megen Ondskab — og en Ondskab, du finder Fornøjelse i — der er

i din Opførsel? Tror du, du bærer dig smukt ad? Synes du — —»

«Jeg skammer mig — —» sagde hun saa sagte, at jeg næppe kunde høre det, og store Taarer løb ned ad hendes Kinder.

«Du skammer dig — —» gjentog jeg efter hende, «Nelly, aa, kjære Nelly, hvis jeg har bedrøvet dig, hvis jeg har gjort dig nogen Uret, saa tilgiv mig og lad os slutte Fred.»

Hun saa' paa mig og kastede sig grædende i mine Arme. I dette Øjeblik kom Alexandra.

«Hvad?» udbrød hun, «er hun kommen hjem? Aa, Nelly, Nelly, hvad er der hændet dig? Det er da i alt Fald godt, hun er kommen igjen! Hvor var hun, Ivan Petrovitsch?»

Jeg gav hende et Vink om at vente med sine Spørgsmaal til siden og bad hende blive hos Nelly, til jeg kom igjen. Efter at have taget kjærlig Afsked med Nelly, som blev ved at græde, skyndte jeg mig hen til Natascha. Det var allerede blevet sent.

Natascha og jeg havde meget at tale om med hinanden. Men jeg kunde dog ikke lade være først at fortælle hende om Nelly og om det, der var sket den Dag. Min Fortælling interesserede og overraskede hende meget.

«Véd du, hvad jeg mener?» sagde hun efter at have tænkt lidt over Sagen, «jeg tror, hun er forelsket i dig.»

«Hvad siger du?» udbrød jeg i høj Grad forundret.

«Jo — det er en begyndende Kjærlighed, en Kvindes Kjærlighed — —»

«Hvilket Indfald, Natascha — hun er jo endnu et Barn!»

«Men hun er snart fjorten Aar. Hendes Irritabilitet kommer af, du ikke forstaar hendes Kjærlighed; og maaske forstaar hun den ikke selv. Skjønt hun i mange Retninger er et Barn, er hendes Smerte derfor ikke mindre alvorlig og stærk. Hun er skinsyg paa mig. Du holder saa meget af mig, at du uden Tvivl ikke har stort andet i Tankerne end mig, du taler kun om mig, du tænker kun paa mig, og du beskæftiger dig ikke synderlig med hende. Det har hun fundet ud af, og det har saaret hende. Hun havde maaske Lyst til at udtale sig, aabne sit Hjærte for dig, men hun véd ikke, hvordan hun skal bære sig ad dermed, hun venter paa en Lejlighed, et gunstigt Øjeblik, og i Stedet for at give hende denne Lejlighed, fremskynde dette Øjeblik, gaar du fra hende for at besøge mig. Du har ladet hende ligge alene hele Dage igjennem, mens hun var syg. Derfor græder hun; hun savner dig, og hvad der er hende det smerteligste — du aner intet. Om det saa er i dette Øjeblik, har du forladt hende i den Tilstand, hun var i, for at gaa hen til mig. Hun bliver syg af det i Morgen, skal du se. Hvordan kunde du dog ogsaa gaa fra hende? Skynd dig hjem til hende — —»

«Jeg vilde ikke have gaaet, men — —»

«Ja vist, jeg véd det nok, du havde lovet mig at komme. Men gaa nu hjem til hende.»

«Jeg skal nok gaa, men jeg tror ikke, du har Ret.»

«Det synes dig besynderligt. Tænk paa hendes Historie, undersøg og vej Kjendsgjerningerne, og du vil skifte Mening. Hendes Barndom har ikke været som andres — —.»

Jeg kom temmelig silde hjem. Alexandra fortalte mig, Nelly havde grædt meget ligesom Dagen før. «Nu sover hun,» tilføjede hun, «men jeg maa gaa. Filip Filipitsch venter mig, han er ganske alene hjemme, stakkels Fyr.»

Jeg takkede hende og satte mig ved Nellys Hovedgjærde. Det var mig pinligt at tænke paa, jeg havde kunnet gaa fra hende i et saa kritisk Øjeblik. Jeg blev siddende dér en stor Del af Natten, fordybet i sørgelige Tanker. — —

Hvad det dog var for en trist Tid, denne!

V.

Efter den mindeværdige Aften, jeg havde tilbragt sammen med Fyrsten i Borels Restavration, levede jeg de følgende Dage i stadig Angst med Hensyn til Nataschas Skæbne. «Hvad var det, denne forbandede Fyrste truede med, og hvordan vilde han hævne sig?» spurgte jeg mig

selv hvert Øjeblik og fortabte mig i Gisninger. Jeg var overbevist om, der under hans Trusler skjulte sig mere end blot og bart Praleri, og at han kunde volde Natascha mange Ubehageligheder, saa længe hun vedblev at staa i noget Forhold til hans Søn. Han havde en altfor hævngjerrig og ondskabsfuld Karaktér, til at glemme den Fornærmelse, hun havde tilføjet ham, og ikke drage Fordel af den første gunstige Lejlighed for at hævne sig. Han havde desuden særlig udhævet meget klart og tydeligt for mig, han fordrede og ventede af mig, jeg skulde forberede Natascha paa et nærforestaaende Brud og paa en saadan Maade, at han undgik «alle Scener, Idyller eller andet sligt *à la Schiller*». Det eneste, det kom ham an paa, var naturligvis, at hans Søn blev ved at være tilfreds med ham og ansaa ham for at være den kjærligste og bedste af alle Fædre. Det var absolut nødvendigt, for at han i Fremtiden kunde bemægtige sig Katias Penge.

Men der var foregaaet en stor Forandring med Natascha. Hun havde ikke mere Tillid til mig, mine Trøstegrunde forbitrede hende kun, mine Spørgsmaal irriterede hende. Jeg sad ofte hos hende og saa' hende lang Tid ad Gangen vandre op og ned i Værelset med korslagte Arme, mørk og bekymret. Hun syntes at have glemt alt om sig. Naar hendes Blik tilfældig strejfede mig, fik hendes Ansigt et Udtryk af Trods og Utaalmodighed, og hun vendte sig hastig fra mig.

Jeg tænkte, hun grundede maaske over en eller anden Plan med Hensyn til det nære, uundgaaelige Brud.

Trods den Uro og Smerte, hendes tilsyneladende Kulde og Tilbageholdenhed foraarsagede mig, var jeg sikker paa hendes Hjærte. Jeg saa', hun led forfærdelig, og at enhver fremmed Indblanding kun vakte hendes Trods og Modstand. Men jeg vidste ogsaa, hun i sidste Øjeblik vilde komme til mig og søge Trøst i min Hengivenhed.

Jeg havde intet sagt hende om min Samtale med Fyrsten for ikke at ængste og bedrøve hende end mere. Jeg havde blot sagt hende, jeg havde været hos Grevinden, og jeg var vis paa, Fyrsten var en afskyelig Kæltring. Hun havde ikke spurgt om noget, hvad der kom mig godt tilpas. Men hvad jeg fortalte hende om mit Besøg hos Katia, interesserede hende levende, og mens jeg talte, blev hendes ellers blege Ansigt bedækket af en stærk Rødme. Jeg skjulte ikke for hende det Indtryk, den unge Pige havde gjort paa mig. Hvorfor skulde jeg ogsaa gjøre det? Hun vilde strax have mærket det, og det vilde blot have irriteret hende. Jeg havde af mig selv gjengivet hende alle mulige Enkeltheder, idet jeg forudsaa hendes Spørgsmaal, thi i hendes Stilling vilde det have været hende pinligt at skulle spørge om sin Rivalindes Fuldkommenheder.

Jeg troede ikke, hun endnu vidste, Alioscha skulde rejse med Grevinden og Katia, og jeg

brød mit Hoved med at udfinde, hvordan jeg skulde meddele hende det og mildne det Slag, denne Efterretning vilde bibringe hende. Men til min store Forundring standsede hun mig allerede ved de første Ord og sagde, hun havde vidst det i flere Dage.

«Gode Gud»! udbrød jeg, »hvem har sagt dig det?»

«Alioscha.»

«Hvad — han!»

«Ja! og jeg har resigneret!» tilføjede hun i en Tone, der klart antydede, hun ikke ønskede at tale mere om dette Emne.

Alioscha kom ofte og besøgte hende, men han blev kun et Øjeblik. En eneste Gang havde han tilbragt nogle Timer hos hende. Han var nedslaaet, saa' ømt og frygtsomt paa hende, men Natascha var saa blid, saa kjærlig, at han snart blev fornøjet. Han besøgte ogsaa mig næsten daglig. Han var oprigtig bedrøvet, kunde ikke holde ud at være ene med sin Sørgmodighed og kom til mig for at søge Trøst.

Hvad skulde jeg sige til ham? Han beskyldte mig for at være kold, ligegyldig, endog fjendtlig. Han blev mere og mere sørgmodig, udgød Taarer og gik hen til Katia, hvor han omsider trøstede sig.

Den Dag, Natascha fortalte mig, hun vidste, han vilde rejse — det var omtrent otte Dage efter min Samtale med Fyrsten — kom han aldeles fortvivlet hen til mig, kastede sig om min

Hals lænede sit Hoved til mit Bryst og gav sig til at hulke. Jeg tav og ventede paa, hvad han vilde sige.

»Jeg er et slet, nederdrægtigt Menneske, Vania,» udbrød han, «frels mig fra mig selv. Jeg græder ikke, fordi jeg er slet og nederdrægtig, men fordi jeg er Skyld i, Natascha bliver ulykkelig, og det er mig, som foraarsager hendes Ulykke . . . Vania, min Ven, døm i mit Sted — sig mig, hvem jeg elsker højest, Katia eller Natascha.»

«Det maa du vide bedre end jeg,» svarede jeg ham.

«Nej, Vania, jeg ved det ikke. Jeg har spurgt mig selv, men kan ikke svare. Du, der er upartisk, kan bedre dømme derom end jeg. Sig mig, hvad du mener.»

«Jeg tror, du elsker Katia højest.»

«Virkelig! Nu vel! — — Nej, nej — bestemt nej! Du tager fejl. Min Kjærlighed til Natascha er grænseløs — jeg kan aldrig — nej, for intet i Verden kan jeg forlade hende. Jeg har sagt det til Katia, og hun mener det samme. Du siger intet, du smiler. Aa, Vania, jeg har aldrig fundet Trøst hos dig i saadanne Øjeblikke som nu, hvor jeg er tilintetgjort af Sorg — —»

Saa gik — eller rettere styrtede han af Sted.

Vor Samtale havde gjort stærkt Indtryk paa Nelly, som atter var syg og laa til Sengs. Alioscha havde aldrig henvendt et Ord til hende og havde næsten slet ikke lagt Mærke til hende.

To Timer efter kom han igjen med straalende

Ansigt, kastede sig atter om min Hals og kyssede mig.

«Det er gjort! al Vaklen er forbi. Da jeg gik herfra, løb jeg lige hen til Natascha. Jeg var aldeles fortumlet, og jeg syntes ikke, jeg kunde existere uden hende. Saa kastede jeg mig for hendes Fødder. Hun kyssede mig og græd i Tavshed, og saa sagde jeg hende rent ud, det var Katia, jeg elskede højest — — —»

«Og hun?»

«Hun sagde intet, men kjærtegnede mig som for at trøste mig — — jeg, der havde gjort hende en saadan Tilstaaelse! Aa, hvor jeg græd over vor Ulykke. Jeg aabnede hende hele mit Hjærte. Jeg sagde hende, at trods al den Kjærlighed, jeg nærer til Katia, véd jeg ikke, hvorledes jeg skulde leve uden min Natascha, at jeg vilde dø uden hende. Nej, Vania, det er ikke muligt at leve en Dag uden hende, det føler jeg! Og derfor har vi besluttet at gifte os uopholdelig. Men det kan umuligt ske før min Rejse, fordi vi nu er i Fasten, men vi har opsat det, til jeg kommer hjem i Juni Maaned. Min Fader vil give sit Samtykke, det er der ikke Tvivl om. Hvad Katia angaar — desværre! Men jeg kan ikke leve langt borte fra Natascha. — — Naar vi er gifte, vil vi besøge Katia — —»

Stakkels Natascha! hvor havde hun maattet lide ved at skulle berolige dette Barn, høre paa hans Tilstaaelser og til Trøst for denne naive Egoist opfinde denne Fabel om et nær forestaaende

Giftermaal! Alioscha var rolig i nogle Dage. Han var kun løben hen til Natascha, fordi hans svage Sjæl ikke kunde udholde at bære Smerten alene. Men da Afskedens Øjeblik nærmede sig, blev han dog atter urolig, gav sig til at græde og kom hen til mig for at klage over sin tunge Skæbne; hans Kjærlighed til Natascha blev med hver Dag større, og indtil det sidste Øjeblik vedblev han at tro, han kun forlod hende i nogle Uger, og at deres Ægteskab vilde finde Sted ved hans Tilbagekomst. Natascha derimod vidste fuldt vel, Tærningerne var kastede, og hun aldrig mere vilde faa ham at se.

Adskillelsens Dag kom. Natascha var syg. Bleg, med flammende Øjne og feberhede Læber sad hun og tænkte højt, mens hun nu og da tilkastede mig et hurtigt, gjennemtrængende Blik. Hendes Øjne var tørre, hun svarede ikke, naar jeg talte til hende og skjælvede som et Blad for Vinden, da hun hørte Alioschas klare Stemme. Hun kastede sig i hans Arme, blussende rød af Sindsbevægelse, trykkede ham krampagtig til sig, kyssede ham, gav sig til at le — — Alioscha saa' vist paa hende, spurgte, hvordan hun havde det, trøstede hende, sagde, han kun blev borte i kort Tid, og deres Bryllup skulde finde Sted, saa snart han kom tilbage. Natascha gjorde utrolige Anstrængelser for at beherske sig og kvalte sine Taarer. Hun græd ikke, saa længe han var der.

Hans Fader havde lovet ham en betydelig Sum til Rejsen, og han sagde til hende, hun be-

høvede ikke at nære Bekymring for den Tid, hans Fraværelse skulde vare. Nataschas Ansigt formørkedes ved denne Meddelelse, og da vi var alene, fortalte jeg hende, jeg havde hundrede og femti Rubel til hende. Hun spurgte mig ikke, hvorfra disse Penge kom.

Dette gik for sig to Dage før Alioschas Afrejse, og Dagen før hun skulde have den første og sidste Sammenkomst med Katia. Hun havde sendt Natascha nogle Bøger med Alioscha for at bede om Tilladelse til at besøge hende og havde skrevet til mig, om jeg vilde være til Stede ved Mødet imellem dem.

Jeg besluttede at gaa derhen, hvilke Hindringer der end skulde indtræffe — og af Hindringer og Bryderier havde jeg nok. Uden at tale om Nelly, havde jeg været mest bekymret for de gamle Ikhmenievs i de sidste otte Dage.

En Morgen havde Anna Andrejevna sendt Bud efter mig og bedt mig komme uopholdelig, da hun havde noget at tale med mig om af største Vigtighed, og som ikke taalte nogen Opsættelse. Jeg fandt hende mere bevæget og stærkere ophidset end nogensinde, mens hun i største Ængstelse ventede paa sin Mands Hjemkomst. Skjønt hvert Øjeblik var kostbart, varede det som sædvanlig meget længe, inden jeg fik at vide, hvorom det egentlig drejede sig. Hun bebrejdede mig først, jeg forsømte dem i deres Ulykke og sagde mig omsider, Nikolaj Sergejevitsch i tre

Dage havde været i saa stærk Sindsbevægelse, at hun umulig kunde beskrive mig det.

«Jeg kjender ham ikke mere igjen,» sagde hun, «om Natten staar han op, kaster sig paa Knæ og holder Bøn foran Helgenbilledet. Han taler i Søvne, og naar han er vaagen, er han ligesom halvgal. Naar jeg spørger ham om ét, svarer han paa et andet. Han gaar ud hvert Øjeblik, altid i Forretninger, han siger, han gaar hen til sin Advokat. I Morges lukkede han sig inde i sit Værelse og sagde, han skulde skrive et Dokoment i Anledning af sin Proces. Hvad kan det være for et Dokument, han vil skrive? tænkte jeg — han kan jo ikke en Gang se Skeen ved Siden af Tallerkenen, saa optaget er han? Jeg kigede gjennem Nøglehullet. Han sad og skrev med Øjnene fulde af Taarer. Hvad er det dog, han skriver? Kan det være noget, der angaar vores Ejendom, maa den sikkert være gaaet tabt. Mens jeg tænkte saadan, kastede han Pennen og rejste sig pludselig. Hans Kinder brændte, hans Øjne skød Lyn. Han tog sin Kasket og gik ud af Stuen. «Jeg er her snart igjen,» sagde han til mig. Næppe var han borte, før jeg gik hen til hans Bord. Det var bedækket med en Masse Dokumenter, der angik Processen. Jeg søgte efter det, han nylig havde skrevet. Jeg vidste, han ikke havde taget det med sig, men gjemt det under de andre Papirer. Naa, se saa her, hvad jeg fandt!»

Det var et Ark Brevpapir, halvvejs beskrevet,

med en paa sine Steder næsten ulæselig Haandskrift, med mange Overstregninger.

Stakkels gamle Mand! Allerede ved de første Linjer kunde man gætte sig til, hvad han vilde skrive og til hvem. Det var et Brev til Natascha, hans dyrebare Natascha. Han begyndte varmt og ømt, tilgav hende og kaldte hende hjem. Saa kom enkelte Ord, hele Sætninger, der var streget ud, saa Størstedelen deraf var ulæselig. Men man kunde se, at den opbrusende Følelse, der havde bragt ham til at gribe Pennen og skrive disse første Linjer, fulde af Følelse og Varme, pludselig var bleven dæmpet, afkølet og havde givet Plads for en hel anden Stemning, hvori han overvældede hende med Bebrejdelser, mindede hende med Harme om hendes Stivsindethed, beskyldte hende for at mangle Hjærte, for ikke en eneste Gang at have tænkt paa, hvad der skulde blive af hendes gamle Forældre. Han truede hende med de strængeste Straffe og med sin Forbandelse og endte med at fordre af hende, hun øjeblikkelig og i største Ydmyghed skulde vende tilbage til sit Hjem. Da, men ogsaa kun da, var det muligt, hendes Forældre vilde skjænke hende deres Tilgivelse, naar de havde set, hun vilde føre et nyt Liv, et Liv i Underkastelse, et exemplarisk Liv i *Familjens Skjød*.

Den skikkelige gamle Kone saa' til med foldede Hænder, mens jeg læste, og ventede med Ængstelse at høre min Mening derom. Vi lagde Papiret hen, hvor vi havde taget det, og jeg

sagde hende aabent, hvad jeg tænkte, og hun græd, mens jeg talte.

Det var faldet mig ind, Nelly maaske kunde røre den gamle Ikhmenievs Hjærte og bringe ham paa bedre og ædelmodigere Tanker, naar hun fik Lejlighed til at fortælle ham den sørgelige Historie om sit forbigangne Liv, om sin Moder, der ogsaa led under sin Faders Forbandelse, og om hendes Død. Der behøvedes kun en Impuls ude fra, en gunstig Lejlighed, og den kunde som sagt hidføres ved Nelly. Hun hørte paa mig med spændt Opmærksomhed, og en Straale af Haab opklarede hendes Ansigt. Hun spurgte mig strax, hvorfor jeg ikke tidligere havde talt om dette, hun vilde vide alt om Nelly og lovede mig højtidelig, det for Fremtiden skulde være hende, der vilde forlange, de skulde adoptere hende. Hun holdt allerede meget af hende, beklagede hendes Sygdom og løb ud for at hente en Krukke Syltetøj til hende. Hun vilde ogsaa give mig fem Rubel under den Forudsætning, jeg maaske ikke havde Penge til at betale Lægen med. Da jeg afslog at tage imod dem, kom hun i saa stærk Bevægelse og var saa befippet, det næppe lykkedes mig at berolige hende ved at sige, Nelly var i Forlegenhed for Klæder og Linned, og hun kunde saaledes være hende nyttig paa anden Maade. Hun gav sig strax til at rode om i en stor Koffert og pakke sine Kjoler ud for at lægge én til Side til den lille Pige.

Jeg forlod hende for at gaa hen til Natascha.

Da jeg var i Færd med at stige op ad det sidste Stykke af Trappen, der, som jeg allerede har sagt, var spiralformet, saa' jeg nogen ved Døren. Den fremmede var just i Begreb med at banke paa, men holdt inde, da han hørte mine Trin, og efter et Øjebliks Tøven opgav han sit Forsæt og gik ned. Vi mødtes paa det øverste Trin, og til min Overraskelse gjenkjendte jeg Ikhmeniev. Trappen var fuldstændig mørk. Han trykkede sig op mod Muren for at lade mig passere, og jeg ser endnu den besynderlige Glans i hans Øjne, der betragtede mig stift. Det forekom mig trods Mørket, han rødmede. Men jeg er vis paa, han var græsselig forlegen.

«Aa, er det dig, Vania!» sagde han med usikker Stemme.

«Jeg søger et Menneske — — jeg skulde bruge — — min Proces — — evig og altid den Proces — — en Kopist — — han er flyttet for nylig — — men jeg tror ikke, det er her. Jeg maa have taget fejl. Paa Gjensyn!»

Han gik hurtig ned.

Jeg besluttede intet at sige til Natascha om dette Møde, i det mindste ikke, før Alioscha var rejst. Jeg ventede to Dage, før jeg gik hen til Ikhmeniev. Han var meget nedslaaet, men modtog mig paa en saare utvungen Maade.

«Hvem skulde du til forleden Dag, du husker nok, da vi mødtes — — naar var det? Iforgaars, tror jeg,» spurgte han mig henkastet og undgik at se paa mig.

«Jeg har en Ven, som bor i det Hus,» svarede jeg paa samme Maade.

«Saa? Jeg søgte efter min Afskriver, Astafiev. Det Hus var blevet mig anvist som hans Bolig — — det var forkert, det var ikke dér — — har jeg fortalt dig, Sagen er endt, Senatet har afgivet sin Kjendelse — —?»

Han var bleven ganske rød, da han begyndte at tale om sine Forretninger. Da vi var alene, fortalte jeg hans Kone det hele og bad hende undgaa at se paa ham anderledes, end hun plejede, ikke gjøre Hentydninger, ikke sukke, kort sagt ikke lade ham mærke, hun vidste noget. Den gode gamle Kone var saa overrasket, hun først ikke vilde tro mig. Saa fortalte hun mig, hun allerede havde slaaet paa at faa Nelly i Huset, men Ikhmeniev lod, som han ikke forstod det. Vi blev enige om, hun næste Dag skulde stille Anmodningen rent ud, uden Omsvøb. Men næste Dag bragte os begge nye skrækkelige Bekymringer.

Om Morgenen havde Ikhmeniev haft en Samtale med den Prokurator, som førte hans Sag, og han havde meddelt ham, Fyrsten havde besluttet, skjønt han vilde beholde Ikhmenievs Ejendom, *paa Grund af særegne Familjeforhold* at holde ham skadesløs ved at skjænke ham ti tusend Rubel. Den gamle Mand løb lige hen til mig. Han saa' forfærdelig ud og var næsten halvkvalt af Raseri. Han kaldte paa mig allerede ude paa Trappen og besvor mig, uden at sige

mig Grunden, øjeblikkelig at gaa hen til Fyrsten og udfordre ham. Jeg blev saa overvældet, at jeg ikke strax kunde fatte mig, dog forsøgte jeg at bringe ham til Fornuft, men han blev saa forbitret, at han fik ondt. Jeg løb ind efter et Glas Vand, men da jeg kom igjen, var han forsvunden. Jeg gik hjem til ham Dagen efter. Han var allerede gaaet ud og blev borte i tre Dage.

Og først den tredje Dag fik vi at vide, hvad der var hændet ham. Fra mig var han styrtet hen til Fyrsten, og da han ikke havde truffet ham hjemme, havde han efterladt en Billet, hvori han sagde ham, hans Tilbud var blevet ham meddelt, at han betragtede dette Tilbud som en blodig Fornærmelse og ham selv som den nedrigste Kujon, hvorfor han udfordrede ham og underrettede ham om, hvis han havde den Frækhed at afslaa at duellere med ham, han da kunde vente at blive offentlig fornærmet.

Han var kommen saa oprørt og udmattet hjem, at han havde maattet lægge sig. Skjønt han var øm og kjærlig mod sin Hustru, svarede han næppe paa hendes Spørgsmaal. Det var øjensynligt, han ventede et eller andet med feberagtig Utaalmodighed. Næste Dag fik han et Brev med Posten. Da han havde læst det, udstødte han rasende Skrig, greb sig med begge Hænder om Hovedet, tog strax efter sin Hat og Stok og styrtede ud af Huset.

Brevet var fra Fyrsten. Han underrettede Ikhmeniev i en tør, kold og høflig Tone om, at

han ikke behøvede at gjøre nogen Regnskab for de Ord, han havde sagt, og skjønt han beklagede, Ikhmeniev havde tabt sin Proces, kunde han desværre ikke finde det overensstemmende med Retfærdigheden, at den, der havde tabt sin Ret, for at hævne sig vilde tvinge sin Modstander til at slaas. Hvad en offentlig Fornærmelse angik, raadede Fyrsten ham til at spare sig den Ulejlighed, da han havde overgivet det Brev, hvori han truede dermed, til Ordenspolitiet, som vilde foretage de nødvendige Skridt imod noget saadant.

Saa var det, Ikhmeniev paa ny ilede hen til Fyrsten, hvem han atter ikke traf. Da Lakajen sagde ham, Fyrsten sandsynligvis i dette Øjeblik befandt sig hos Grev N., begav Ikhmeniev sig ufortøvet derhen. Svejtseren spærrede ham Adgangen. Rasende og fortvivlet slog den gamle Mand ham med sin Stok, blev strax greben, trukken ud paa Gaden og overgivet til en Gendarm, som førte ham til en Politiassistent. Sagen blev øjeblikkelig meddelt Greven, og da Fyrsten, som virkelig opholdt sig hos ham, havde forklaret ham, det just var den unge Piges Fader, han allerede flere Gange havde omtalt for ham, det drejede sig om (Fyrsten havde mere end én Gang vist Greven forskjellige Tjenester af en vis Art) havde den gamle Adelsmand givet sig til at le og havde udvirket, at Arrestanten blev sat paa fri Fod. Han var dog først bleven løsladt den tredje Dag, og det var blevet ham sagt, sandsynligvis paa Fyrstens Foranstaltning, at det var

ham, der var gaaet i Forbøn for ham. Da den gamle Mand kom hjem, var han som vanvittig. Han kastede sig paa sin Seng og laa dér en hel Time, uden at røre sig. Tilsidst var han staaet op og havde højtidelig sagt, til Anna Andrejevnas største Forfærdelse, at han forbandede sin Datter og for alle Dage berøvede hende sin faderlige Velsignelse.

Anna Andrejevna, der var saa forskrækket, at hun næppe vidste, hvad hun gjorde, havde ikke des mindre plejet ham med største Omhu og givet ham kolde Omslag paa Hovedet hele Dagen og næsten hele Natten.

Da jeg forlod dem Klokken henved to om Morgenen, fantaserede han. Men han var allige-vel senere staaet op og gaaet hen for at hente Nelly og bringe hende hjem med sig for bestan-dig. Jeg har allerede fortalt, hvad der fandt Sted mellem Nelly og ham. Denne Scene havde været ham et haardt Stød, og da han kom hjem, havde han maattet gaa i Seng.

Disse Begivenheder foregik Langfredag, samme Dag, Mødet mellem Katia og Natascha skulde finde Sted, og Dagen før Alioschas Afrejse.

VI.

Alioscha var gaaet hen til Natascha en Time i Forvejen. Jeg kom just i det Øjeblik, Vognen

bragte Katia og hendes gamle Selskabsdame der hen. Efter mange Bønner og megen Nølen havde hun endelig samtykket i at ledsage Katia og endda lade hende gaa alene op til Natascha, mens hun blev i Vognen. Katia kaldte paa mig og bad mig hente Alioscha ned til hende. Jeg gik op og fandt Natascha og Alioscha grædende med hinanden. Da Natascha hørte, Katia var kommen, rejste hun sig, tørrede sine Øjne og stillede sig skjælvende af Sindsbevægelse i Døren. Hun var klædt i hvidt. Hendes kastanjebrune Haar var glat kæmmet og fæstet i en stor Knude i Nakken. Jeg kunde saa godt lide denne Frisure. Da hun mærkede, jeg vilde blive hos hende, bad hun mig gaa hendes Gjæst i Møde.

«Hvor jeg har havt mange Vanskeligheder at overvinde,» sagde Katia til mig, mens vi gik op ad Trappen, «jeg har været udsat for et evindeligt Spioneri. Jeg har brugt fjorten Dage for at vinde Madame Albert. Hvorfor har De ikke besøgt mig? Jeg har ikke kunnet skrive til Dem; desuden, hvad kan man sige i et Brev? Aa, hvor jeg gjærne har villet tale med Dem! — — Gud, De kan ikke tænke Dem, hvor mit Hjærte banker i dette Øjeblik!»

«Trappen er stejl!» ragde jeg.

«Ja — — det er maaske ogsaa Trappens Skyld — — men, sig mig, tror De, Natascha er vred paa mig?»

«Hvorfor skulde hun være det?»

«Ja — — hvorfor — — jeg faar det jo des-

uden selv at vide — — hvad behøver jeg saa at spørge Dem? — —

Hendes Arm skjælvede. Vi standsede, for at hun kunde drage Aande, før vi gik op ad den sidste Trappe. Saa saa' hun paa mig og gik resolut videre.

Hun standsede endnu en Gang udenfor Døren og hviskede: «Jeg vil gaa ind, ganske ligefrem, og sige, jeg har haft saa megen Tillid til hende, at jeg er kommen uden Frygt — — men for Resten, hvad behøves al den Snak — — som om jeg ikke vidste, Natascha er et af de ædleste af alle levende Væsner! Ikke sandt?»

Hun traadte ind saa undselig som en Synderinde og saa' paa Natascha, der modtog hende med et Smil. Saa gik hun rask hen til hende, tog hende i Haanden og trykkede sine fyldige Læber mod Nataschas Mund. Og derefter vendte hun sig til Alioscha og bad ham lade dem være ene en halv Times Tid.

«Du maa ikke være vred derover, Alioscha,» tilføjede hun, «men vi har noget at tale om, som du ikke maa høre. Vær fornuftig og gaa lidt ud. Men De, Ivan Petrovitsch, maa blive hos os, Dem beder jeg høre paa vor Samtale.»

«Lad os sætte os,» sagde hun til Natascha, saa snart Alioscha var gaaet ud, «jeg vil sætte mig her lige overfor Dem, og begynde med rigtig at se paa Dem.»

Hun tog Plads overfor Natascha og saa' vist paa hende. Natascha tvang sig til at smile.

«Jeg har allerede set et Fotografi af Dem,» sagde hun.

«Og finder De, jeg ligner mit Portræt?»

«De er smukkere,» svarede Katia, «det var jeg forud vis paa.«

«Virkelig? Og jeg ser paa Dem og synes, De er saa nydelig — —»

«Aa, Snak! — — hvad tænker De paa, kjære Veninde?» hun tog Nataschas skjælvende Haand i sin, og de saa' et Øjeblik paa hinanden i Tavshed, «ja, kjære Veninde,» begyndte Katia igjen, «vi har kun en halv Time at være sammen i, det er alt, hvad jeg har kunnet opnaa af Madame Albert, og vi har saa meget at sige hinanden — — jeg vilde gjærne — — vi maa — — aa, sig mig først, om De elsker Alioscha meget højt?»

«Ja, jeg elsker ham!»

«Hvis det er saa — — hvis De elsker ham — — maa De — — vil De gjøre ham lykkelig, ikke sandt?» spurgte hun frygtsomt og med sagte Stemme.

«Ja, jeg ønsker, han skal blive lykkelig — —»

«Ja, rigtig — — men nu gjælder det om at vide, hvori hans Lykke vil bestaa. Hvis De mener — og det er det, vi skal afgjøre — hvis De mener, han bliver lykkeligere med Dem, saa — —»

«Det er afgjort, det ser De jo,» svarede Natascha ganske sagte og slog Øjnene ned. Det var hende en ulidelig Smerte at fortsætte denne Samtale.

Katia havde, tror jeg, forberedt sig paa en

lang Forklaring med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvem af dem der skulde afstaa ham til den anden. Men efter dette Svar indsaa hun, Nataschas Beslutning allerede var tagen, og det var unyttigt at fortsætte. Hun saa' bedrøvet paa Natascha, hvem hun endnu holdt i Haanden.

«Og De — elsker De ham meget højt?» spurgte Natascha.

«Ja, det gjør jeg, og jeg vilde bede Dem — — det er derfor, jeg er her — — om at sige mig, hvorfor De elsker ham saa højt?»

«Jeg véd det ikke,» svarede Natascha bittert.

«Er det, fordi De synes, han er klog?»

«Nej, jeg elsker ham simpelthen, fordi — fordi jeg elsker ham.»

«Jeg ogsaa. Han indgyder mig en Følelse, der meget ligner Medlidenhed.»

«Ja, mig ogsaa,» svarede Natascha.

«Hvad skal vi nu gjøre? Hvordan har han kunnet forlade Dem for at forelske sig i mig? Jeg forstaar det ikke, især siden jeg har set Dem.»

Natascha svarede ikke og vedblev at sidde med nedslagne Øjne. Katia saa' paa hende i Tavshed. Pludselig rejste hun sig og omfavnede hende ømt, og saa gav de sig begge til at græde. Katia havde sat sig paa Armen af Nataschas Lænestol og trykkede hende ind til sig.

«Dersom De vidste, hvor meget jeg holder af Dem,» sagde hun grædende, «skal vi være Søstre? vi vil skrive til hinanden — og jeg vil holde saa meget — saa meget af Dem.»

«Har han talt til Dem om, vi vilde holde Bryllup i Juni?» spurgte Natascha.

«Ja, han har. Han sagde, De havde samtykket. Jeg forstod godt, det var for at berolige ham. Jeg vil skrive til Dem — De vil vende tilbage — — til Deres Forældre, ikke sandt?»

Natascha kyssede hende blot til Svar.

«Vær lykkelig!» sagde hun endelig.

«Og De — — De ogsaa,» hviskede Katia.

I samme Øjeblik gik Døren op, og Alioscha traadte ind. Da han saa' dem sidde grædende med hinanden om Halsen, gav han sig ogsaa til at græde og faldt paa Knæ foran de to unge Piger.

«Hvorfor græder du?» sagde Natascha, «vi skilles kun ad for kort Tid, du kommer hjem om en Maaned.»

«Og saa gifter I jer,» skyndte Katia sig at tilføje.

«Jeg kan ikke leve en Dag uden dig! Hvad skal der blive af mig, langt borte fra dig, Natascha? Du véd ikke, hvor højt jeg elsker dig —»

«Nu skal du høre, hvad du kan gjøre,» sagde Natascha og blev pludselig livlig, «De bliver jo nogle Dage i Moskva, ikke sandt?»

«Ja, i omtrent otte Dage,» sagde Katia.

«Otte Dage, det er udmærket! Du rejser i Morgen og følger dem til Moskva, hvilket kun tager én Dag, saa kommer du strax tilbage til mig, og om en Uge siger vi Farvel til hinanden for en Maaned.»

»Ja, ja — — saa kan I endnu tilbringe nogle Dage sammen,» udbrød Katia triumferende og vexlede et forstaaende Blik med Natascha.

Det er umuligt at beskrive Alioschas Henrykkelse ved dette uventede Forslag. Han følte sig pludselig trøstet, faldt Natascha om Halsen, bedækkede Katias Hænder med Kys og omfavnede mig — — Natascha saa' paa ham med et bittert Smil, men Katia kunde ikke udholde alt dette. I den heftigste Bevægelse trykkede hun Natascha i sine Arme og rejste sig for at gaa. I samme Øjeblik kom Tjeneren for at sige fra den ventende Selskabsdame, den aftalte Tid var forløben.

Natascha rejste sig, og de stod et Øjeblik med hinanden i Haanden. Det var, som vilde de med deres Blik meddele hinanden alt, hvad de følte.

«Vi ses aldrig mere,» sagde Katia.

«Nej aldrig,» svarede Natascha.

De kyssede hinanden.

«Fordøm mig ikke,» hviskede Katia, «og jeg — — vær vis paa — — han skal blive lykkelig — — kom, Alioscha — — følg mig ned!» sagde hun og tog hans Arm.

«Vania,» sagde Natascha sønderknust, da de var gaaet, «gaa du ogsaa med hende — — og kom ikke igjen. Alioscha bliver hos mig til Klokken otte. Saa vil jeg være lidt alene — — kom igjen Klokken ni, vil du?»

Da jeg Klokken ni — det var efter Hi-

storien med den ituslaaede Kop — havde forladt Nelly og Alexandra og kom hen til Natascha, var hun alene og ventede mig med Utaalmodighed. Theen var paa Bordet, hun skjænkede mig en Kop og bad mig sætte mig hos hende.

«Nu er alt forbi,» sagde hun og fæstede et Blik paa mig, jeg aldrig vil glemme, «vor Kjærlighed er til Ende. I et halvt Aar et helt Liv!» tilføjede hun og trykkede min Haand. «Jeg er knust — i Morgen ser jeg ham *for sidste Gang*! — — det er en halv Time, siden han gik, og jeg har ventet paa dig, Vania. Og véd du, hvad jeg saa tænkte paa, hvad jeg spurgte mig selv om? Jeg spurgte mig selv, om jeg virkelig har elsket ham, og hvorledes det egentlig har været fat med vor Kjærlighed! Finder du det ikke besynderligt, Vania, jeg har ventet til nu med at klare dette for mig?»

«Fat dig, Natascha.»

«Ser du, Vania, jeg er kommen til den Overbevisning, at jeg ikke elskede ham som en af mine lige, som man elsker sin Elsker. Jeg elskede ham — — næsten som en Moder.»

Hendes Sindsbevægelse blev med hvert Øjeblik heftigere, mere febrilsk. Hun følte Trang til at tale, men hendes Ord var afbrudte og kun halvt artikulerede. Min Bekymring for hende tog til.

«Han tilhørte mig!» vedblev hun. «Fra første Gang jeg saa' ham, følte jeg et uovervindeligt Ønske opstaa i mig, at han skulde blive min, ikke

leve for andet end mig. Jeg elskede ham saadan, at det syntes mig, det gjorde mig ondt for ham — — naar jeg var alene, fortæredes jeg af en uimodstaaelig Trang til at se ham lykkeligere end noget andet Menneske i Verden, og denne Trang kunde stige til en ligefrem Lidelse. Det var mig umuligt at se paa ham uden Bevægelse: hans Ansigt kunde faa et Udtryk som ingen andens. Naar han lo, gik en Gysen gjennem hele mit Legeme.»

«Natascha, saa hør dog — —»

«Alle sagde,» vedblev hun, «og du sagde det ogsaa, han ingen Karakter havde — — at han ikke havde mere Forstand end et Barn. Men, ser du, det var det, jeg elskede mest hos ham. Vil du tro det? Jeg véd ikke, om det ikke netop var det eneste, jeg elskede hos ham. Jeg elskede ham, just saadan som han var, og havde han været anderledes, havde han haft Aand og Karakter, tror jeg ikke, jeg kunde have elsket ham saa højt. Husker du, da vi havde været uenige for tre Maaneder siden, da han havde været hos en vis — — Minna — — Jeg fik det at vide, jeg udspionerede ham, og tænk dig, jeg led forfærdelig — og dog — — kan du begribe det — havde jeg paa samme Tid en sød, behagelig Fornemmelse — — jeg véd ikke, hvorfor — — maaske det ikke var andet end Tanken om, at han morede sig — — at han gjorde som de andre *store*, at han ogsaa løb efter de kjønne Piger!

Hvor jeg nød vores Trætte! — — og saa — Forsoningen — aa, den kjære, elskede!»

Hun saa' paa mig og gav sig til at le, en sælsom Latter! Saa faldt hun hen i Drømmerier og syntes at fordybe sig i sine Minder. Hun blev længe siddende saaledes med et Smil paa Læberne, hensunken i Erindringer.

«Jeg holdt især af at tilgive ham,» begyndte hun atter. «Naar han blev borte fra mig, gik jeg op og ned her i mit Værelse, og i min Sorg, mens jeg græd, sagde jeg til mig selv, at jo mere han forsyndede sig imod mig, des bedre var det — — ja, det er sandt, jeg tænkte mig ham som en ganske lille Dreng, han satte sig paa mit Skjød, han sov ind, og jeg kjærtegnede ham ganske blidt og stille, strøg med min Haand over hans Haar og tilgav ham — — saadan saa' jeg ham altid, naar han var borte fra mig — —»

Hun tav et Øjeblik og sagde saa pludselig: «Hvor Katia er en elskværdig ung Pige!»

Jeg tænkte, hun tvang sig til at forgifte sit Saar, følte Trang til at fortvivle, lide — — som det ofte hænder, naar ens Hjærte bløder aller stærkest.

«Jeg tror, hun vil gjøre ham lykkelig,» vedblev hun, «hun har en fast Karakter, hun har Overbevisning. Hun er alvorlig og værdig overfor ham. Hun taler kun om alvorlige Ting. Man skulde tro, hun var et fuldvoxent Menneske, og dog er hun et rigtigt Barn. Gid de maa blive lykkelige — ja, ja, gid de maa blive lykkelige!»

Og saa brød hendes Taarer og Hulken pludselig frem af hendes sammenpressede Bryst. Det varede en halv Time, før hun kom lidt til Ro. Stakkels lille Due! Og endnu denne Aften vilde hun dele mine Sorger, da hun var bleven lidt roligere eller rettere var træt, og jeg fortalte hende om de nye Bekymringer, jeg havde haft med Nelly — — Jeg gik først silde fra hende, da hun var falden i Søvn, og efter at have bedt Mavra blive hele Natten hos hende.

Dagen efter var jeg atter hos Natascha Klokken ni om Morgenen. Alioscha kom paa samme Tid som jeg — — for at tage Afsked med hende. Natascha havde uden Tvivl lovet sig selv at kvæle sin Smerte, at lade rolig, munter endog, men det oversteg hendes Kræfter. Hun trykkede sin Elsker krampagtig til sig, saa' længe paa ham med forvildede Blikke, indsugede hans Ord uden, tror jeg, at forstaa dem. Alioscha bad hende tilgive ham alt det onde, han havde gjort hende, hans Forræderi, hans Følelser for Katia, hans Afrejse — — i afbrudte, fremstammede Sætninger. Taarerne kvalte hans Stemme.

Men saa trøstede han hende pludselig, huskede hende paa, han kun rejste bort en Maanedstid eller fem Uger i det højeste, at han vilde komme tilbage, at de saa skulde holde Bryllup, og især, at han vilde komme igjen fra Moskva i Overmorgen, at de saa vilde tilbringe endnu hele fire Dage sammen, at de kun skulde skilles ad dette ene Døgn.

Og højst besynderligt! Han var fuldstændig overtydet om, han sagde Sandhed, og at han skulde gjense Natascha om en Dags Tid.

Omsider slog Klokken elleve. Jeg havde Møje med at overtale ham til at gaa, jeg mindede ham om, Toget gik Klokken tolv. Paa Tærskelen gjorde Natascha Korsets Tegn over hans Pande, kyssede ham, skjulte Ansigtet i Hænderne og styrtede ind i Værelset. Jeg var nødt til at følge Alioscha ned til Vognen, da han ellers vilde være gaaet tilbage og aldrig var kommen af Sted i rette Tid.

«Alt mit Haab staar til dig,» sagde han til mig, mens vi gik ned, «kjære Ven, skjønt jeg har gjort dig stor Uret og er uværdig til dit Venskab, vær saa dog en Broder imod mig til det sidste, elsk hende, forlad hende ikke, giv mig Underretning om hende. Jeg kommer igjen i Overmorgen, det er vist, aldeles vist! Men alligevel — naar jeg saa er rejst igjen, vil du skrive til mig — ikke sandt?»

Jeg fik ham ind i Vognen. «I Overmorgen!» raabte han, i det han kjørte, «i Overmorgen, aldeles bestemt!»

Jeg gik igjen op til Natascha med Fortvivlelse i Sjælen. Hun stod oprejst midt i Stuen med korslagte Arme. Hendes indsunkne Øjne syntes ikke at se mig. Haaret var opløst, Blikket vildt. Mavra stod paa Tærskelen, næsten fra sig selv af Skræk.

«Aa, det er dig!» udbrød Natascha pludselig.

«Og nu er du alene! Du hadede ham! Du kunde aldrig tilgive ham, at jeg elskede ham! — — Hvad vil du her? Trøste mig? Tvinge mig til at gaa hjem igjen til min Fader, som har forstødt og forbandet mig? Jeg ventede det — jeg vidste det! Jeg vil ikke gaa hjem — — nej, nej. Jeg forbander ogsaa *dem* — — gaa din Vej! Det er en Lidelse at se dig — — gaa, gaa!»

I hendes frygtelig ophidsede Tilstand bragte Synet af mig hende helt ud af sig selv, og jeg gik derfor. Jeg satte mig paa det øverste Trin af Trappen og ventede. Fra Tid til anden aabnede jeg Døren for at spørge Mavra om hende, men Mavra græd uafladelig.

Jeg sad dér over en Time i den dybeste Sorg. Med ét gik Døren op, og Natascha foer ned ad Trapperne. Hun saa' ud som en vanvittig. Hun havde Hat og Kaabe paa, og hun sagde mig senere, hun vidste hverken, hvor hun vilde gaa hen, eller hvad hun havde i Sinde.

Jeg havde næppe Tid til at rejse mig, før hun fik Øje paa mig og standsede som lynslagen foran mig. («Jeg huskede pludselig,» sagde hun senere til mig, «jeg i et Anfald af Galskab havde jaget dig bort, dig, min Ven, min Broder, min Frelser! Og da jeg saa' dig, stakkels, kjære Ven, som jeg nylig saa grusomt havde fornærmet, sidde paa Trappen udenfor min Dør og vente paa det Øjeblik, da jeg vilde kalde dig tilbage — gode Gud — dersom du vidste, hvad jeg da

følte! Det var, som stak man mig en Dolk i Hjærtet!»)

«Vania, Vania!» udbrød hun og strakte Armene imod mig. «Er det dig!» og saa besvimede hun.

Jeg opfangede hende i mine Arme og bar hende ind. Da jeg saa', hun kom til sig selv igjen, og jeg var bange for, hun skulde blive alvorlig syg, skyndte jeg mig af Sted for at hente min gamle Dokter, som i Reglen var hjemme til henimod Klokken to. Jeg kunde snart faa fat i ham. Jeg paalagde Mavra ikke at forlade Natascha et eneste Sekund, og jeg løb alt, hvad jeg kunde. Gud stod mig bi, et Øjeblik senere — og jeg havde ikke truffet Lægen. Jeg mødte ham i Porten, fik ham med op i en Drosche, og han havde næppe Tid til at tænke sig om, før vi allerede var Halvvejen.

Ja! Gud stod mig bi! I den halve Time, min Fraværelse havde varet, var der foregaaet en saa ejendommelig Begivenhed hos Natascha, at den kunde have kostet hendes Liv, om vi var blevne længere borte.

Et Øjeblik efter jeg var gaaet, var Fyrsten kommen op til hende. Han kom lige fra Jærnbanegaarden. Det var uden Tvivl et forud overlagt Besøg. Natascha fortalte mig senere, at i den bevægede Sindstilstand, hvori hun var, havde Fyrstens Komme slet ikke overrasket hende. Han havde sat sig lige overfor hende og havde set

paa hende med en meget venlig og deltagende Mine.

«Kjære Veninde,» havde han sagt sukkende, «jeg forstaar Deres Smerte, jeg véd, hvor pinligt dette Øjeblik er Dem. Derfor har jeg ogsaa anset det for min Pligt at komme til Dem. Trøst Dem, saa godt De kan, ved den Tanke, at De ved at give Afkald paa Alioscha har skabt hans Lykke. Men det véd De bedre end jeg, fordi De af Dem selv bestemte Dem til at bringe dette ædelmodige Offer — —»

Natascha hørte paa ham uden at forstaa ham og saa' paa ham med store Øjne. Han havde taget hendes Haand og syntes at føle et vist Behag i at holde den i sin. Natascha var i en saadan Tilstand af Ufølsomhed, at det ikke faldt hende ind at trække den til sig.

«De har jo godt forstaaet,» vedblev han, «at dersom De havde giftet Dem med Alioscha, vilde han snart være kommen til at hade Dem. De har haft ædel Stolthed nok til selv at føle dette og tage en heltemodig Beslutning — — men jeg er ikke kommen for at holde Lovtaler over Dem. Jeg tager Del i Deres Smerte, jeg beklager Dem. Det er med Sorg, jeg har blandet mig i denne Sag. Jeg har kun gjort min Pligt. Deres ædle, kjærlige Sind vil forstaa det og tilgive mig — — jeg har maaske lidt mere derved end De selv — —»

«Saa hold dog op, Deres Excellence — jeg beder Dem! Lad mig i Fred!»

«Jeg skal ikke opholde Dem længe,» svarede

han, «men jeg holder af Dem som af en Datter, og jeg haaber, De vil tillade mig at besøge Dem. Jeg beder Dem for Fremtiden betragte mig som en Fader, og De kan være vis paa, det vil glæde mig at kunne være Dem til Nytte, hvis De vil give mig Lov dertil.»

«Jeg behøver intet, lad mig i Fred,» sagde Natascha atter.

«De er stolt — — jeg véd det. Men jeg taler aabent til Dem. Hvad tænker De at gjøre? Hvilke Planer har De? Vil De forlige Dem med Deres Familie? Det er det bedste, De kan gjøre. Men Deres Fader er uretfærdig imod Dem, han er hovmodig, despotisk — jeg beder Dem om Undskyldning for min Aabenhjærtighed, men det er den rene Sandhed. De vil under hans Tag kun faa Bebrejdelser og Bryderier — — De maa være fri, uafhængig, og det skal være min helligste Pligt at drage Omsorg for Dem og staa Dem bi. Alioscha besvor mig ikke at forlade Dem, være Deres Ven, og der er desuden ogsaa andre, som er Dem oprigtig hengivne. De vil, haaber jeg, tillade mig at forestille Dem Grev N., en Slægtning af mig, og min Families Velgjører. Han har gjort uhyre meget for Alioscha, som altid har næret megen Ærbødighed og Hengivenhed for ham. Han er en indflydelsesrig Mand, og i Betragtning af hans Alder kan De meget godt, skjønt De ikke er gift, modtage ham hos Dem. Han vil kunne skaffe Dem en Stilling, en udmærket Plads — — hos én af sine Slægt-

ninge. Jeg har allerede for længe siden sat ham ind i *vor* Affaire, han blev rørt over Deres noble Opførsel og har bedt mig forestille Dem for ham, saa snart som muligt — — Han er et fortræffeligt Menneske, med megen Følelse for alt, hvad der er smukt, og De kan tro mig, han er en hæderlig, ædelmodig gammel Mand, der forstaar at paaskjønne sand Fortjeneste. I de aller sidste Dage har han ved en vis Lejlighed handlet meget smukt mod Deres Fader — —»

Natascha rejste sig pludselig, som var hun bleven bidt af en Slange. Hun havde forstaaet ham.

«Gaa Deres Vej — gaa Deres Vej øjeblikkelig!» raabte hun.

«Men, kjære Veninde, De glemmer, Greven kan være Deres Fader til Nytte — —»

«Min Fader vil intet have med Dem at gjøre. Gaa — —»

«Aa Gud, hvor De er ilsindet, mistænksom! Hvormed kan jeg have forskyldt det?» spurgte han og saa' sig urolig om. «I hvert Tilfælde,» vedblev han og tog en Pakke op af Lommen, «vil De vel tillade mig at give Dem dette Bevis paa den Interesse, jeg og Grev N., min Raadgiver, nærer for Dem. Denne Pakke indeholder ti tusende Rubel. Vent lidt, min lille Ven,» sagde han, da han saa' Natascha rejse sig i Vrede, «hør mig først til Ende. De véd, Deres Fader har tabt sin Proces. Disse ti tusende Rubel er en Skadeserstatning, som — —»

«Af Sted med Dem!» raabte Natascha, «af Sted — De og Deres Penge! Jeg ser godt, hvad det er, De vil — — fejge, nederdrægtige Menneske!»

Fyrsten rejste sig, bleg af Harme. Han var øjensynlig kommen for at rekognoscere Terrainet og havde gjort sikker Regning paa den Virkning, de ti tusende Rubel vilde gjøre paa Natascha, der var fattig og forladt af alle — — Uslingen havde flere Gange paataget sig lignende Forretninger for Grev N., der var en udsvævende Olding. Han hadede Natascha, og da han saa', han ingen Vej kunde komme med hende, skiftede han pludselig Tone.

«De bliver altfor hidsig, min kjære, og det er ikke heldigt, paa ingen Maade! Her kommer man for at tilbyde Dem baade Hjælp og Beskyttelse, og De stikker Deres lille Næse i Vejret — — har De glemt, De burde nære den mest levende Taknemmelighed imod mig? Jeg kunde allerede for længe siden have ladet Dem sætte ind i en Straffeanstalt i min Egenskab af Fader til en ung Mand, De har forført og fordærvet, og dog har jeg ikke gjort det, — — hi hi hi!»

Vi var i Forværelset. Jeg hørte en fremmed Stemme. Jeg greb fat i Doktoren og lyttede. Fyrstens sidste Sætning, fulgt af hans hæslige Latter og et fortvivlet Skrig naaede mit Øre. Jeg aabnede Døren og kastede mig over ham.

Jeg slog ham paa Øret og spyttede ham i Ansigtet.

Han vilde protestere. Men da han saa', jeg ikke var ene, flygtede han, efter at have taget sin Pakke med Banknoterne. Ja, det gjorde han!

Jeg styrtede efter ham med den første Gjenstand, som faldt mig i Haanden paa min Vej gjennem Køkkenet.

Da jeg kom ind igjen, var Doktoren i Færd med at hjælpe Natascha, der havde et nervøst Anfald. Det varede længe, inden hun kom til sig selv. Omsider fik vi hende i Seng. Hun fantaserede.

«Doktor, er der Fare for hende?» spurgte jeg angst.

«Vent lidt,» sagde han, «lad mig tænke mig om — — det er et meget alvorligt Tilfælde. Det kan blive til en hidsig Feber — — men vi vil tage vore Forholdsregler. — —»

Men jeg havde faaet et Indfald. Jeg bad Doktoren blive endnu et Par Timer hos den syge. Han lovede mig ikke at gaa fra hende, og jeg løb hjem til Nelly.

Hun sad i en Krog, trist og urolig. Hun saa' overrasket paa mig. Jeg saa' naturligvis ogsaa besynderlig ud.

Jeg satte mig paa Sofaen ved Siden af hende, trak hende hen til mig og kyssede hende hjærtelig. Hun rødmede.

«Kjære Barn,» sagde jeg, «vil du hjælpe os — vil du frelse os alle?»

Hun saa' ængstelig paa mig.

«Nelly, vi har intet andet at sætte vort Haab til end dig. Ser du, der er en Fader — du har set ham, du kjender ham — som har forstødt sin Datter. Han kom igaar og bad dig gaa hjem med ham og være ham i hendes Sted. Nu er denne Datter — og du har sagt, du holdt meget af hende — bleven forladt af den, for hvis Skyld hun var gaaet bort fra sin Fader. Det er Fyrstens Søn — du véd nok, den Mand, der kom her en Aften, og som du flygtede for. Du har ikke glemt ham, vel? Du blev syg deraf baade den Dag og den næste — — Du kjender ham, ikke sandt, han er et slet Menneske?»

«Ja,» svarede Nelly, hun rystede og var ganske bleg.

«Han er et slet Menneske, og han hader Natascha, fordi hans Søn vilde gifte sig med hende. Alioscha er rejst i Dag, og en Time efter var hans Fader allerede hos Natascha, han fornærmede hende og truede hende med at lade hende spærre inde, han lo og spottede hende. Forstaar du mig, Nelly?»

Hendes sorte Øjne funklede. Men hun sænkede strax Hovedet. «Jeg forstaar det godt,» sagde hun saa sagte, jeg næppe kunde høre det.

«Natascha er syg og ene. Jeg fik Doktoren til at blive hos hende og løb hen til dig. Kom, Nelly, vi vil gaa hen til hendes Fader. Du har sagt, du kan ikke lide ham, og at du ikke vilde være i hans Hus. Men vi vil gaa der hen sam-

men, og saa vil jeg sige, du samtykker i at være ham i Datters Sted. Den gamle Mand er syg, fordi han har forstødt Natascha, og fordi Alioschas Fader blodig har fornærmet ham. Han vil ikke høre tale om sin Datter, og dog elsker han hende, og han vilde gjærne forsones med hende, det véd jeg, det er jeg vis paa! — — hører du Nelly!»

«Ja,» svarede hun atter hviskende.

Mens jeg talte, kunde jeg ikke holde mine Taarer tilbage. «Tror du, det, jeg siger, er sandt?»

«Ja.»

«Saa vil jeg følge dig hen til dem. Du skal blive godt modtagen. De vil kjærtegne dig og tale med dig. Saa vil jeg vende Samtalen saaledes, at de spørger dig om dit forbigangne Liv, om din Moder, om din Bedstefader. Og du maa fortælle dem alt, saadan som du har fortalt mig det, ganske ligefrem og uden at skjule noget. Og efterhaanden som du fortæller din Historie, vil den gamle Mands Hjærte røres. Han véd, hans Datter er alene, forurettet, ydmyget, uden Hjælpekilde, uden Forsvar og et Offer for hans Fjendes Fornærmelser. — — Nelly, kom og frels dem — — vil du?»

«Ja,» svarede hun. Hun trak Vejret besværlig, og hun saa' paa mig med et besynderlig fast, gjennemtrængende Blik, som, det følte jeg, skjulte en Bebrejdelse.

Jeg tog hende ved Haanden, og vi gik. Klokken var to om Eftermiddagen, Himlen var

overtrukken, Luften varm og tung. Man kunde langt borte høre den første Foraarstorden brumme, og Vinden rejste Støvet i Gaderne.

Vi tog en Drosche. Nelly var tavs hele Vejen. Hun saa' nu og da paa mig med det samme besynderlige, forskende Blik. Hendes Bryst hævede og sænkede sig, og jeg hørte hendes Hjærte banke saa stærkt, som om det skulde sprænge Brystet.

VII.

De gamle Ikhmenievs var alene som sædvanlig. Han halvt laa, halvt sad syg og urolig paa en Sofa med et Tørklæde om Hovedet. Hans Kone sad ved Siden af ham og badede hans Tindinger med Eddike. Hendes ængstelige og lidelsesfulde Blik forlod ham ikke et Øjeblik, men han, hvem denne Ensomhed syntes at kjede og forurolige, tav haardnakket stille. Vor Ankomst voldte dem en levende Overraskelse. Anna Andrejevna saa' endogsaa forskrækket ud, som om hun mente, hun havde gjort noget galt.

«Jeg bringer Dem Nelly,» sagde jeg, da vi kom ind, «hun har betænkt sig. Hun vil gjærne være hos Dem. Jeg beder Dem tage imod hende og holde af hende — —.»

Ikhmeniev tilkastede mig et mistænksomt Blik.

Jeg anede, han vidste alt, hvad der havde tildraget sig, at hans Datter var alene, forladt og maaske blev fornærmet. Han saa' forskende fra den ene til den anden af os og søgte at udfinde den hemmelige Bevæggrund til vort Komme. Nelly bøjede rystende Hovedet og vovede kun nu og da at se sig frygtsomt om, som en Fugl, der er bange for at blive fanget.

Anna Andrejevna kom sig snart af sin Forundring, løb hen til Nelly, kyssede hende og sagde hende mange kjærlige Ord til Velkomst. Rørt til Taarer lod hun hende sætte sig ved Siden af hende og trykkede hende ømt til sig. Den lille Pige saa' overrasket og nysgjerrig paa hende.

Men da hun havde kysset og trykket hende en Stund, vidste den gode Kone ikke mere, hvad hun skulde gjøre med hende og vendte sig mod mig i naiv Forventning. Nikolaj Sergejevitsch lod til at have gættet, hvorfor jeg havde bragt Nelly der hen. Han saa', jeg lagde Mærke til hans misfornøjede Mine, rynkede Pande og slette Humør; han tog sig til Panden og sagde med hæs Stemme:

«Jeg har ondt i Hovedet, Vania.»

Vi sad et Øjeblik uden at sige noget, og jeg søgte efter Ord for at gjøre Ende paa denne stumme Scene. En stor, sort Sky formørkede just den Del af Himlen, Vinduerne vendte ud til, og vi sad omtrent i Halvmørke. Saa lød et Tordenskrald.

«Det tordner tidlig i Aar,» sagde Ikhmeniev, «det er sjældent. Men jeg husker dog, vi i syv og treti havde Tordenvejr endnu tidligere.»

Anna Andrejevna sukkede ved denne Erindring. «Skal vi faa Samovaren i Kog?» spurgte hun. Ingen svarede paa hendes Spørgsmaal. Hun vendte sig til Nelly.

«Hvad hedder du, min lille Due?» spurgte hun hende.

«Nelly,» svarede Barnet uden at slaa Øjnene op. Den gamle Mands Blik veg ikke fra hende.

«Det vil sige: Helene, ikke sandt?»

«Jo,» svarede Nelly.

«Min Søster Praskovja havde en Niece, som hed Helene,» sagde Ikhmeniev, «hende kaldte vi ogsaa Nelly.»

«Og du har hverken Fader eller Moder eller nogen anden i Verden, kjære Barn,» sagde Anna Andrejevna.

«Nej, ingen.»

«Det har jeg hørt. Naar døde din Moder?»

«Det er ikke længe siden.»

«Kjære, lille Due! og du har ingen andre i Verden!» vedblev den gode gamle Kone, idet hun betragtede Barnet medlidende, mens hendes Mand trommede med Fingrene paa Bordet.

«Var hendes Moder ikke Udlænding, Ivan Petrovitsch?» spurgte hun mig nølende.

Nelly saa' paa mig. Hun trak Vejret med Besvær og uregelmæssig.

«Hendes Moder,» sagde jeg som Indledning,

«var Datter af en Englænder og en Russerinde. Nelly er født i Udlandet.»

«Var hendes Moder tagen til Udlandet med sin Mand?» spurgte Anna Andrejevna.

Ved den Rødme, som pludselig bedækkede Nellys Kinder, saa' den gode Kone, hun havde rørt ved et pinligt Spørgsmaal.

Hendes Mand tilkastede hende et strængt Blik, som bragte hende til at ryste, saa vendte hun sig om mod Vinduet.

«Hendes Moder blev bedraget af et slet og nederdrægtigt Menneske,» sagde han pludselig til sin Kone, «hun flygtede bort med ham fra sin Faders Hus og overgav ham de Penge, hun havde bragt med sig, da hun rejste, og som tilhørte hendes Fader. Da hendes Elsker havde faaet lokket disse Penge fra hende ved List, og fordi hun var i god Tro, førte han hende med sig til Udlandet, hvor han bestjal hende og lod hende i Stikken. En behjærtet Mand hjalp hende og forlod hende ikke, før han døde for to Aar siden. Den stakkels, ulykkelige Kvinde vilde saa vende tilbage til sin Fader — er det ikke saadan, du har fortalt mig, Vania?»

Nelly rejste sig i den heftigste Bevægelse og gjorde nogle Skridt hen imod Døren.

«Kom hen til mig,» sagde den gamle Mand og rakte hende endelig Haanden, «sæt dig her hos mig.» Han bøjede sig over hende, kyssede hende paa Panden og strøg hende over Haaret. Nelly rystede, men hun beherskede sig. Anna

Andrejevna saa' glad og haabefuldt paa sin Mand, der endelig havde ladet sig røre og kjærtegnede den lille Pige.

«Jeg véd, Nelly, at denne onde afskyelige Mand har ødelagt din Moder. Jeg véd, hun elskede sin Fader og ærede ham,» sagde han stærkt bevæget. Han vedblev at kjærtegne Barnet, mens han udtalte disse Ord som en Slags Trods mod os. En let Rødme skød op i hans blege Kinder, og han undgik at se paa os.

«Moder holdt meget mere af Bedstefader, end han holdt af hende,» sagde Nelly med dump Stemme.

«Hvor véd du det?» spurgte han ivrig. Han beherskede sig ikke nær saa godt som Barnet.

«Jeg véd det godt. Han vilde ikke se Moder igjen — — han jog hende fra sig — —» svarede Nelly sitrende.

Nikolaj Sergejevitsch vilde svare. Han vilde sandsynligvis have sagt, Bedstefaderen havde vel haft sine Grunde til ikke at tage imod sin Datter. Men han saa' paa os og tav.

«Hvor boede I, da din Bedstefader ikke vilde have jer hos sig?» spurgte Anna Andrejevna, som for enhver Pris vilde fortsætte Samtalen.

«Da vi kom hertil, søgte vi længe efter Bedstefader uden at kunne finde ham,» svarede Nelly. «Før havde han været meget rig, han havde endog villet anlægge en Fabrik, men den Gang var han fattig, fordi den Mand, Moder var rejst med, havde laant alle Bedstefaders Penge

og ikke havde givet ham dem igjen. Det har Moder sagt mig — —»

«Hm!» sagde Ikhmeniev.

«Hun sagde ogsaa,» vedblev Nelly, som blev mere og mere livlig og, skjønt hun henvendte sig til Anna Andrejevna, egentlig syntes at tale til Nikolaj Sergejevitsch, «at Bedstefader var frygtelig vred paa hende, at hun havde al Skylden og havde gjort forfærdelig Uret imod ham, og at hun ikke havde noget andet Menneske i Verden at støtte sig til uden ham. Mens hun fortalte mig det, græd hun bestandig — — han vil aldrig tilgive mig, sagde hun, da vi rejste hjem, men naar han ser dig, vil han maaske holde af dig og tilgive mig for din Skyld. Moder holdt saa inderlig af mig og kyssede mig i ét væk, mens hun sagde det. Hun var forskrækkelig bange for at komme hjem til Bedstefader. Hun bad for ham og havde ogsaa lært mig at gjøre det. Hun fortalte mig saa meget om den Gang, hun endnu var hjemme hos ham. Hun spillede paa Klaver eller læste for ham om Aftenen, og Bedstefader kyssede hende og gav hende Foræringer — — han holdt meget af at overraske hende med dem, og én Gang var de endog blevne uenige, fordi Moder i Forvejen vidste, hvad han vilde give hende. Hun ønskede sig nogle Ørenringe, og Bedstefader morede sig med at lade hende tro, han vilde give hende en Brosche. Da han bragte hende Ørenringene, og han kunde mærke, Moder vidste, hvad det var, blev han vred og talte ikke til hende før ved

Middagsbordet. Men saa var det ham, som kom og kyssede hende og bad hende om Forladelse — —»

Nelly lod sig rive hen af sin Fortælling. Hendes magre Kinder brændte.

Den stakkels Moder havde ofte maattet tale til sin lille Nelly om denne lykkelige Tid, disse glade Dage, og da hun sad i sin mørke, usunde Kjælderbolig og holdt sin lille Pige, den eneste Trøst, hun havde tilbage, i Armene, bedækkede hende med Kys og græd over hende, anede hun sikkert ikke, hvor stærk Gjenlyd hendes Fortællinger gav i det unge Barns følsomme og altfor tidlig udviklede Sind.

Med ét syntes Nelly at bemærke, hun havde ladet sig føre for vidt af sine Erindringer. Hun saa' sig urolig om og tav. Ikhmeniev rynkede Øjnbrynene og gav sig atter til at tromme paa Bordet. Anna Andrejevna havde Taarer i Øjnene.

«Da vi kom hertil, var Moder meget syg,» vedblev Nelly med dump Stemme, «hun havde Smerter i Brystet. Vi havde lejet os en Krog i en Kjælder.»

«Gode Gud! syg, som hun var!» udbrød Anna Andrejevna.

«Moder var meget fattig,» vedblev Nelly livligere, «hun sagde, det er ingen Synd at være fattig, men det er en Synd at være rig og gjøre andre Uret, at undertrykke dem — og at Gud straffede dem, der gjorde det — —»

«Var det i Vassili-Astrov hos Madam Bubnov,

I boede?» spurgte Ikhmeniev og antog en lige gyldig Tone.

«Nej, vi boede først i Mekschanskaja, i en fugtig og mørk Kjælder, og dér blev Moder alvorlig syg. Men hun kunde dog endnu være oppe. Der var ogsaa en gammel Kone, som boede sammen med os, en Kaptejns Enke, og desuden en forhenværende Embedsmand, en gammel én, som altid var drukken og gjorde Spektakler hver Nat. Jeg var frygtelig bange, og Moder tog mig over i sin Seng og jeg sov i hendes Arme. Hun rystede ogsaa, naar han skreg og bandte. En Gang vilde han slaa Kaptejnens Enke, som var saa gammel, at hun gik ved Stok. Moder forsvarede hende, saa pryglede han Moder og mig, og jeg foer ind paa ham — —» hendes Stemme kvaltes af Bevægelse.

«Herre, min Gud!» udbrød Anna Andrejevna, som uafbrudt saa' paa Barnet og fulgte hendes Fortælling med den mest levende Interesse.

«Moder tog mig ved Haanden,» vedblev Nelly, «og vi gik vores Vej, vi gik omkring i Gaderne lige til om Aftnen. Moder græd — vi havde intet spist, og jeg var saa træt. Moder talte hele Tiden med sig selv, og til mig sagde hun: «Du skal blive ved at være fattig, Nelly, og naar jeg er død, skal du ikke bryde dig om, hvad andre raader dig til. Hør ikke paa dem, og gaa ikke hjem med nogen. Bliv ved at være ene og arbejd. Dersom du ikke kan faa Arbejde, saa tig, men gaa ikke *til de fornemme.*» Henimod

Aften, netop som vi gik over en bred Gade, raabte Moder med ét: «Azor, Azor!» og en stor Hund løb hen til os og gøede og sprang op ad os. Moder udstødte et Skrig og faldt paa Knæ foran en gammel Mand med ludende Hoved, og som støttede sig paa en Stok. Det var Bedstefader. Han var frygtelig mager, hans Klæder var gamle og forslidte — — det var første Gang, jeg saa' ham. Han blev lige saa forskrækket som Moder, da han saa' hende paa Knæ foran sig. Han stødte hende fra sig, slog haardt med sin Stok i Fortovets Fliser og skyndte sig bort. Azor blev ved at gø og slikkede hendes Ansigt og Hænder. Saa løb den efter Bedstefader og trak ham i Frakkeskjøderne for at faa ham til at vende om. Men saa slog Bedstefader den med sin Stok. Azor kom hen til Moder endnu en Gang, men Bedstefader kaldte paa den, og den løb hylende og gøende med ham. Moder var falden omkuld, jeg troede, hun var død. Der samlede sig en hel Stimmel Mennesker om os, og nogle Politibetjente kom til. De hjalp mig at rejse hende op, og da hun var kommen paa Benene, saa' hun sig om, og lod mig bringe hende hjem. De Folk, der stod om os, gik deres Vej, og nogle af dem rystede paa Hovedet — —»

Nelly trak Vejret dybt. Hun var hvid som et Lagen, men der var noget sluttet og fast over hendes Aasyn. Man kunde se paa hende, hun vilde holde ud til Enden og sige alt, og hendes Ansigt fik et trodsigt Udtryk.

«Det var ikke saa underligt,» mumlede Nikolaj Sergejevitsch med dump og irriteret Stemme, «din Moder havde krænket ham grusomt, han var i sin gode Ret — —»

«Det sagde Moder ogsaa,» svarede Nelly ivrig, «mens vi gik hjem, sagde hun: Nelly, det var din Bedstefader; jeg har gjort stor Synd imod ham, han har forbandet mig, og nu straffer Gud mig. Hele den Aften og de følgende Dage blev hun ved at gjentage det for mig, og naar hun talte, skulde man tro, hun ikke var ved sin Forstand — —»

«Flyttede I saa et andet Sted hen?» spurgte Anna Andrejevna og tørrede Øjnene.

«Om Natten blev Moder meget syg; Kaptajnsenken fandt en Bolig til os hos Madam Bubnov. Næste Dag flyttede vi alle tre, Moder laa tre Uger til Sengs, og jeg plejede hende. Da vi slet ingen Penge havde, hjalp Enken os, og Ivan Alexandrovitsch ogsaa.»

«Det er en Ligkistefabrikant, som bor dér i Huset,» sagde jeg forklarende.

«Da Moder kunde staa op og gaa lidt omkring i Stuen, talte hun til mig om Azor.»

Her standsede den lille Pige, og Ikhmeniev syntes at finde en Slags Lettelse i, at Samtalen begyndte at dreje sig om Hunden.

«Hvad fortalte han dig om Azor?» spurgte han og lagde sig til Rette paa sit Leje som for at skjule Ansigtet.

«Mens Moder var syg, selv naar hun fanta-

serede, talte hun bestandig om Bedstefader. Da hun begyndte at komme sig, fortalte hun mig hele sit forbigangne Liv — -- og da var det, hun talte om Azor. Hun havde kjøbt den en Dag af nogle Børn, som vilde kaste den i Floden. Bedstefader syntes, det var en snurrig Fyr og lo, da han saa' den. Nogen Tid efter løb Azor bort, og Moder græd saa meget, at Bedstefader blev bange og lovede hundrede Rubel som Belønning for den, der kunde bringe den igjen. Tre Dage efter blev den bragt ham, og han gav de hundrede Rubel i Findeløn. Azor havde tilhørt nogle omrejsende Komedianter, som havde lært den at gjøre Kunster og bære en Abe paa Ryggen. Den kunde exersere med et Gevær og mange andre Ting — — Da Moder gik bort fra Bedstefader, blev den hos ham, og han havde den bestandig med sig, naar han gik ud, og da Moder saa' den paa Gaden, tænkte hun strax, Bedstefader maatte ogsaa være der — —»

Ikhmeniev, som uden Tvivl havde gjort Regning paa, Azor skulde aflede hende fra Fortællingen, var falden tilbage i sin mismodige Tavshed.

«Har du aldrig set din Bedstefader siden?» spurgte Anna Andrejevna.

«Aa — jo vist. Da Moder var bleven bedre, mødte jeg ham igjen. Jeg var ude for at kjøbe Brød, da jeg lige med ét fik Øje paa Azor. Jeg saa' paa den Mand, den fulgte efter, og gjenkjendte Bedstefader. Jeg trykkede mig op imod

Muren for at lade ham gaa forbi. Han saa' længe, længe paa mig, og jeg blev bange. Saa gik han forbi mig. Azor kjendte mig, sprang op ad mig og slikkede mine Hænder. Jeg løb hjemad, og da jeg vendte mig om, saa' jeg, at Bedstefader gik ind i Butikken. Jeg tænkte, han vist vilde ind og forhøre sig om os, og saa blev jeg endnu mere bange. Jeg sagde ikke noget om det til Moder, for at hun ikke skulde blive syg igjen.

Dagen efter sagde jeg, jeg havde ondt i Hovedet for ikke at blive sendt i Byen, og den næste Dag løb jeg af alle Kræfter og mødte ingen. Men den fjerde Dag stødte jeg igjen paa Bedstefader og Azor, da jeg drejede om Hjørnet. Jeg flygtede ned ad en Sidegade og gik ind i Butiken ad Bagdøren, men da jeg kom ud, mødte jeg dem dog, og den Gang blev jeg saa forskrækket, at jeg stod stille og kunde ikke røre et Lem. Bedstefader saa' igjen længe paa mig, saa lagde han sin Haand paa mit Hoved og klappede mig, tog mig ved Haanden og lod mig gaa med sig. Azor fulgte efter og viftede med Halen. Jeg lagde Mærke til, Bedstefader gik ganske kroget og støttede sig hele Tiden paa sin Stok, og hans Hænder rystede. Han førte mig hen til et Sted, hvor en Kjøbmand havde udstillet sine Varer i det fri, og kjøbte en Høne og en indbagt Fisk, noget Sukkergodt og et Æble. Da han aabnede sin Pung, rystede hans Hænder saa stærkt, at han tabte en Femkopek. Jeg tog den op og rakte ham den. Han forærede mig

den, og da han havde givet mig, hvad han havde kjøbt, strøg han mig over Haaret og gik sin Vej uden at sige et Ord.

Jeg fortalte Moder, hvad der var hændet. Hun vilde først ikke tro mig, men saa blev hun glad og gjorde mig mange Spørgsmaal. Hun græd og kyssede mig, og da jeg havde fortalt hende det hele, sagde hun, jeg maatte ikke være bange for ham, han havde begyndt at holde af mig, og han havde uden Tvivl gaaet paa Gaden for at faa fat i mig, og saa paalagde hun mig endelig være god og kjærlig imod ham.

Dagen efter regnede det. Moder sendte mig flere Gange ud om Morgenen, skjønt jeg sagde hende, Bedstefader aldrig plejede at komme før om Aftnen. Hun fulgte mig i lang Afstand og holdt sig skjult bag Gadehjørnerne. Saadan gik det ogsaa næste Dag. Men Bedstefader kom ikke. Det blev ved at regne. Moder blev forkølet og var nødt til at holde Sengen.

Ottende Dagen efter kom Bedstefader igjen. Han kjøbte atter en Fisk og et Æble til mig, men sagde ikke et Ord ligesom de andre Gange. Da han gik, fulgte jeg forsigtig efter ham. Jeg vilde vide, hvor han boede, for at sige det til Moder. Jeg gik bag efter ham paa den anden Side af Gaden, og han mærkede det ikke. Han boede langt borte, ikke dér, hvor han siden flyttede hen, men i en anden Gade i et stort Hus paa fjerde Sal. Det var silde, da jeg kom hjem. Moder var meget urolig for mig, da hun ikke

vidste, hvor jeg blev af. Da jeg fortalte hende, hvad jeg havde gjort, blev hun meget fornøjet og sagde, hun vilde gaa hen til Bedstefader næste Morgen. Men næste Morgen betænkte hun sig og var bange for at gaa. Det varede tre Dage, og saa besluttede hun, hun ikke vilde. Hun sagde: «Nelly, jeg er altfor syg til at gaa hen til Bedstefader, men jeg har skrevet til ham. Du skal gaa hen til ham med dette Brev. Du skal se paa ham, mens han læser det, og lægge rigtig nøje Mærke til, hvad han siger, og hvad han gjør, og saa skal du kaste dig paa Knæ for ham og bede ham tilgive din Moder — — hun græd, mens hun lagde mig alt dette paa Hjærte. Hun lod mig knæle foran Helgenbilledet, bad til Gud og gjorde Korsets Tegn paa min Pande. Skjønt hun var syg, vilde hun følge mig ned paa Gaden, og hun stod længe og saa' efter mig.

Jeg fandt Døren aaben; Bedstefader sad ved Bordet og spiste et Stykke tørt Brød. Azor saa' til og viftede med Halen. Vinduerne i Værelset var ganske smaa, af Møbler var der kun et Bord og en Stol. Da han fik Øje paa mig, blev han bange og kom til at ryste over hele Legemet. Jeg blev ogsaa forskrækket, gik hen til Bordet uden at sige et Ord og lagde Brevet foran ham. Næppe havde han set det, før han blev forfærdelig vred. Han rejste sig i en Fart, greb Stokken og løftede den imod mig, men han slog mig ikke. Han trak mig hen til Døren og skubbede mig udenfor. Jeg var ikke kommen ned ad de

første Trin, før han igjen lukkede Døren op og kastede Brevet uaabnet efter mig. Jeg gik hjem og fortalte Moder det alt sammen, og saa maatte hun lægge sig til Sengs igjen.

VIII.

I dette Øjeblik blev Nellys Fortælling afbrudt af et heftigt Tordenskrald, og store Regndraaber slog mod Vinduerne. Vi sad pludselig i Mørke, og Anna Andrejevna korsede sig ganske forskrækket. Der var for en Stund dyb Tavshed.

«Det vil ikke vare længe,» sagde Ikhmeniev, som var gaaet hen til Vinduet. Saa begyndte han at gaa frem og tilbage i Værelset. Nelly fulgte i stærk Bevægelse ethvert af hans Skridt, men undgik at se paa mig.

«Fortæl videre,» sagde han saa efter at have sat sig i en Lænestol.

«Ja, ja — videre, min lille Due,» tilføjede Anna Andrejevna.

Nelly saa' sig frygtsomt om.

«Saa' du ham ikke oftere?» spurgte Ikhmeniev.

«Jeg saa' ham ikke i tre Uger,» sagde Nelly og begyndte igjen at fortælle, «det var blevet Vinter og havde snet. Saa mødte jeg ham paa samme Sted, og det var jeg glad ved — —

for Moder var saa bedrøvet over, at han ikke kom mere. Saa snart jeg saa' ham, løb jeg over paa den modsatte Side af Gaden for at lade ham se, jeg vilde undgaa ham. Jeg vendte mig om og saa', han først paaskyndede sin Gang, saa gav han sig til at løbe for at indhente mig og kaldte: Nelly, Nelly! Azor løb efter ham. Jeg havde ondt af Bedstefader og stod stille. Han kom hen til mig, tog mig i Haanden, og vi gik sammen. Men da han saa', jeg græd, standsede han og bukkede sig som for at kysse mig. Saa fik han Øje paa, at mine Sko var hullede og spurgte mig, om jeg ingen andre havde. Jeg svarede, Moder havde slet ingen Penge, og de Folk, vi boede hos, gav os noget at spise af Medlidenhed. Han svarede ikke, men førte mig hen til Torvet, kjøbte Sko til mig og lod mig tage dem paa, og saa fulgte jeg hjem med ham. Paa Vejen gik han ind i en Butik, kjøbte en Kage og noget Sukkergodt til mig, og da vi var komne op til ham, sagde han, jeg skulde spise det, jeg havde faaet, og han sad og saa' paa mig, mens jeg gjorde det. Azor lagde sin Pote paa Bordet for at bede mig om noget af Kagen, og jeg gav ham det. Det morede Bedstefader. Han trak mig hen til sig, lagde Haanden paa mit Hoved og spurgte mig, om jeg havde lært noget. Jeg fortalte ham, hvad jeg kunde, og han paalagde mig at komme hver Dag Klokken tre for at faa Undervisning af ham.

Saa sagde han, jeg skulde vende mig om mod

Vinduet og ikke se tilbage, før end han sagde, jeg maatte. Jeg gjorde, som han sagde, men jeg drejede Hovedet ganske lidt og saa', han sprættede et Hjørne op i sin Hovedpude og tog Penge ud deraf. Han gav mig fire Rubel og sagde: «det er til dig alene.» Jeg tog dem først, men da jeg havde tænkt mig lidt om, sagde jeg, «hvis de er til mig alene, vil jeg ikke have dem!» Han blev vred og svarede: «Gjør med dem, hvad du vil, og gaa din Vej,» og saa lod han mig gaa uden at have kysset mig.

Moder blev daarligere og daarligere. En Student, som undertiden besøgte Ligkistefabrikanten, saa' til hende og gav hende Medicin.

Efter Moders Ønske gik jeg ofte hen til Bedstefader. Han havde kjøbt mig et nyt Testamente og en Geografi og underviste mig i begge Dele. Han fortalte mig om de forskjellige Lande og deres Indbyggere, om Havene, om Oldtiden og om, hvordan Jesus Christus havde frelst Menneskene. Han var meget tilfreds, naar jeg spurgte ham om et eller andet. Han fortalte mig mange Ting og talte meget til mig om Gud. Saa var der Dage, hvor vi ikke læste sammen, og jeg legede med Azor, som jeg var bleven gode Venner med. Jeg lod den springe over en Stok, og Bedstefader lo og kjælede for mig. Men det var dog kun sjældent, han lo. Der var Dage, hvor han pludselig blev tavs og sad ganske stille efter at have talt meget, og det saa' ud, som han sov, skjønt hans Øjne var aabne. Han kunde

sidde saadan, lige til det blev Aften, og saa rejste han sig pludselig og saa' forskrækkelig ud — aa, saa gammel, saa gammel — — sommetider traf jeg ham ogsaa siddende i sin Lænestol med Azor ved sine Fødder i dybe Tanker, saa han slet ikke hørte, hvad jeg sagde. Jeg ventede og ventede, jeg hostede — men han saa' ikke paa mig, og jeg maatte gaa min Vej. Naar jeg saa kom hjem til Moder, satte jeg mig ved hendes Seng og fortalte hende alt, hvad der var hændet, og det kunde blive sent paa Aftnen, mens jeg fortalte, og hun hørte efter, hvad jeg havde at fortælle om Bedstefader. Jeg snakkede til hende om Azor, jeg sagde, han gjorde Kunster, og Bedstefader lo af det. Saa blev hun fornøjet, lo ogsaa og lod mig begynde for fra og bad saa til Gud.

Jeg tænkte bestandig: hvor kan det dog være, Moder taaler saa meget af Bedstefader, og at han ikke bryder sig om hende? og næste Gang sagde jeg til ham, Moder holdt saa meget af ham. Han hørte paa mig, men blev meget vred. Da jeg mærkede, han tav, spurgte jeg ham, hvor det kunde være, Moder holdt saa meget af ham og spurgte hver Dag til ham, mens han aldrig vilde vide noget om hende Han blev vred og jog mig ud. Jeg blev staaende et Øjeblik udenfor Døren; lidt efter aabnede han den og kaldte paa mig. Men han var vred endnu og sagde ikke et Ord.

Noget efter læste vi sammen i det nye Testa-

mente, og jeg spurgte ham, hvorfor han ikke vilde tilgive Moder, naar Jesus Christus havde sagt, vi skulde elske og tilgive hverandre. Han rejste sig heftig og skreg, det var hende, der havde lært mig at sige saadan. Han jog mig ud for anden Gang og forbød mig at komme igjen. Jeg svarede ham, jeg aldrig vilde sætte min Fod mere hos ham, og saa gik jeg — — Dagen efter var han flyttet — —»

«Jeg tænkte nok, Regnen ikke vilde vare længe,» sagde Nikolaj Sergejevitsch og vendte sig til mig, «se, Vania, nu skinner Solen igjen.»

Anna Andrejevna saa' med den højeste Grad af Forbavselse paa sin Mand. Men pludselig funklede den skikkelige gamle Kones Øjne af Vrede, og hun, der ellers var saa blid og frygtsom af sig, tog Nelly ved Haanden og fik hende til at sætte sig paa hendes Skjød.

«Fortæl du kun videre, min lille Engel,» sagde hun, «jeg skal nok høre efter — — lad saa dem, hvis Hjærte er haardt og koldt — —»

Taarerne hindrede hende i at fuldende. Nelly saa' spørgende paa mig, thi i sin Angst vidste hun ikke, hvad hun skulde gjøre. Ikhmeniev tilkastede mig et Blik og trak paa Skulderen.

«Bliv du kun ved,» sagde jeg til Nelly.

«I tre Dage gik jeg ikke hen til Bedstefader,« sagde hun, «Moder var daarligere, vi havde ingen Penge til at kjøbe Medicin for, og vi havde intet at spise, for Folkene, vi boede hos, havde heller ikke mere og bebrejdede os, vi levede paa

deres Bekostning. Om Morgenen den tredje Dag stod jeg op og klædte mig paa. Moder spurgte mig, hvor jeg gik hen, og jeg svarede: hen til Bedstefader for at bede ham om nogle Penge. Hun blev glad, for jeg havde sagt, jeg ikke mere vilde gaa til ham, skjønt hun græd og gjorde alt muligt for at overtale mig dertil. Jeg gik, og da jeg fik at vide, han var flyttet, søgte jeg hans ny Bolig op. Da han saa' mig, foer han op og stampede i Gulvet. Men uden at give ham Tid til at komme nærmere sagde jeg hastig: «Moder er meget syg, vi maa have femti Kopek til Medicin, og vi har intet at spise.» Han gav sig til at skjælde, skubbede mig udenfor og lukkede sin Dør i Laas. Men jeg raabte til ham, jeg vilde blive siddende paa Trappen udenfor hans Dør og ikke gaa bort, før han havde givet mig Pengene. Et Øjeblik efter lukkede han op, fik Øje paa mig og lukkede igjen. Da der var gaaet lang Tid, aabnede han Døren og saa', jeg sad der endnu, og atter lukkede han sig inde. Det gjentog sig mange Gange. Tilsidst gik han ud med Azor, laasede sin Dør og gik forbi mig uden at sige noget. Jeg talte heller ikke til ham og blev siddende paa Trappen. Det varede lige til om Aftnen.

«Min søde, lille Due,» udbrød Anna Andrejevna, «der maa have været meget koldt paa Trappen.»

«Jeg havde et Tørklæde paa.»

«Ja, selv med et Tørklæde paa! — — stakkels lille, hvor du har lidt! Og din Bedstefader — —»

Det dirrede nervøst om Nellys Læber, men hun gjorde en overmenneskelig Anstrængelse, og det lykkedes hende at holde Graaden tilbage.

«Det var mørk Aften, da han kom tilbage. Han stødte imod mig, da han kom op, og raabte: hvem er det? Jeg svarede: det er mig. Han troede sagtens, jeg var gaaet for længe siden — og blev staaende foran mig. Saa slog han med sin Stok i Gulvet, skyndte sig at aabne Døren og gaa ind. Et Minut efter kom han ud med nogle Kobberpenge, Femkopekstykker, som han kastede til mig ude paa Gangen: «Dér, raabte han, «tag dem. Det er alt, hvad jeg har, og sig saa til din Moder, jeg forbander hende.» Saa lukkede han Døren. Pengene var rullede omkring paa Trappen. Jeg gav mig til at søge efter dem. Han kunde sagtens tænke sig, de var rullet til alle Sider, og det vilde være vanskeligt at finde dem i Mørke. Han kom ud med sit Lys, og jeg fik dem hurtig samlet op. Han hjalp mig ogsaa, sagde, der var syvti Kopek, og gik ind. Da jeg kom hjem, gav jeg Moder Pengene og fortalte, hvordan det var gaaet. Hun havde det meget daarligere, og jeg var ogsaa syg hele Natten og den næste Dag. Jeg tænkte kun paa et eneste: jeg var vred paa ham, og da jeg saa', Moder sov, gik jeg ud paa Gaden og henad den Kant, hvor han boede. Paa Vejen blev jeg

staaende paa Broen. Saa var det, *han* gik forbi — —»

«Det var en vis Arkipov, som jeg allerede har talt til Dem om, Nikolaj Sergejevitsch, den samme, som var hos Madam Bubnov med den unge Kjøbmand, og som fik en ordentlig Dragt Prygl — — fortæl kun videre Nelly.»

«Jeg standsede ham og bad ham give mig en Rubel. Han saa' paa mig og lod mig gjentage min Bøn, saa gav han sig til at le og bad mig følge med. Jeg vidste ikke, om jeg skulde gaa med eller ej, da en gammel Herre med Guldbriller, som havde hørt mig bede om en Rubel, vilde vide, hvorfor jeg netop vilde have saa meget. Jeg svarede, Moder var syg, og de Penge skulde være til at kjøbe Medicin for. Han spurgte om vores Adresse, som han skrev op, og gav mig en Rubel. Jeg gik ind i en Butik og vexlede den, svøbte treti Kopek ind i Papir og beholdt de andre syvti fast i Haanden, og saa gik jeg hen til Bedstefader. Da jeg var kommen op til ham, aabnede jeg Døren, blev staaende paa Tærskelen og kastede af al Magt de store Kobberstykker ind til ham, saa de rullede omkring paa Gulvet.

«Dér er Deres Penge,» sagde jeg, «værs'go, tag De dem kun igjen. Moder har ikke Brug for Deres Penge, siden De forbander hende!» Saa smækkede jeg Døren i og løb alt, hvad jeg kunde.»

Barnets Øjne funklede, og hun tilkastede Ikhmeniev et naivt udfordrende Blik.

«Det gjorde du Ret i!» sagde Anna Andrejevna, mens hun undgik at se paa sin Mand og trykkede Nelly fast til sig, «det havde han fortjent, saadan en Bedstefader — han var ond og grusom — —»

«Hm!» sagde Nikolaj Sergejevitsch.

«Og hvad saa? Skynd dig at fortælle, hvad der saa skete,» sagde Anna Andrejevna ganske utaalmodig.

«Jeg gik ikke tiere hen til Bedstefader, og han kom heller ikke mere,» svarede Nelly.

«Og hvordan gik det jer saa siden — dig og din Moder? Aa, I Stakler!»

«Med Moder blev det bestandig daarligere. Hun kunde kun sjældent staa op,» sagde Nelly med bevæget Stemme, «vi havde ikke flere Penge, og saa gik jeg ud og tiggede med Kaptajnsenken. Vi gik fra Hus til Hus, standsede gode Mennesker paa Gaden og bad dem om Almisse. Denne Kone sagde, hun var egentlig ingen Tiggerske, at hun havde Papirer, som beviste, hendes Mand havde været Kaptajn, men at hun nu var fattig. Hun viste Folk disse Papirer, og saa gav de hende Penge. Hun forsikrede mig, det var slet ingen Skam at tigge af alle. Jeg gik med hende, og vi fristede Livet ved det, Folk gav os. Moder fik det at vide af dem, vi boede hos, og som bebrejdede hende, hun var en Tiggerske. Madam Bubnov kom ogsaa og bad hende lade mig være hos hende i Stedet for at sende mig ud og tigge. Allerede tidligere havde hun villet give os Penge,

og da Moder afslog dem, havde hun dadlet Moder for hendes Stolthed. Saa havde hun sendt os noget Mad. Men da hun foreslog Moder at tage mig til sig, blev Moder meget bange, og saa skjældte Mutter Bubnov hende ud for en Tiggerske og meget andet, og samme Aften jog hun Kaptajnsenken ud af Huset.

Moder græd længe, men saa stod hun op, klædte sig paa og gik ud med mig ved Haanden. Vores Vært søgte at holde hende tilbage, men hun vilde ikke høre paa ham, og vi gik. Hun kunde næppe holde sig oprejst og maatte hvert Øjeblik sætte sig ned. Hun sagde, jeg skulde følge hende hen til Bedstefader. Det var allerede for længe siden blevet mørkt.

Paa Vejen kom vi ind i en smuk, bred Gade, og dér var et Hus, hvor der holdt mange Vogne udenfor med pyntede Mennesker, som steg ud og gik derop. Der var lyst indenfor alle Vinduerne, og man kunde høre Musik. Moder standsede og greb mig haardt i Armen: «Nelly,» sagde hun, «bliv ved at være fattig hele dit Liv; men gaa ikke hen til nogen, lige meget hvem det er, der beder dig derom eller kommer og henter dig — gaa aldrig med nogen som helst. Du havde ogsaa Ret til at være dér inde, være rig og have smukke Klæder, men jeg vil ikke have det, fordi de fornemme er onde og grusomme. Hør, hvad jeg siger dig: bliv ved at være fattig, arbejd, tig, og hvis nogen af dem kommer for at tage dig med, saa sig: jeg vil ikke!» Alt det sagde Moder til mig,

mens hun var syg, og jeg vil være hende lydig, saa længe jeg lever,» tilføjede Nelly rystende af Bevægelse og med blussende Kinder, «jeg vil være hende lydig, jeg vil tjene og arbejde, og det er for at tjene Dem og arbejde for Dem, jeg er kommen her, og ikke for at være Deres Datter — —»

«Aa, vist ej, — vist ej, min kjære, lille Due,» udbrød den gode gamle Dame og trykkede Nelly i sine Arme; «da hun sagde det til dig, var hun syg.»

«Hun var gal!» sagde Ikhmeniev brutalt.

«Enten hun var gal eller ej, har hun givet mig det Paalæg, og jeg vil gjøre derefter, saa længe jeg lever — — Da hun havde sagt det til mig, besvimede hun. — —»

«Herre, min Gud!» udbrød Anna Andrejevna, «at være saa syg, og saa gaa om i Gaderne om Vinteren!»

«Folk vilde bringe os til Politistationen, men en Herre lagde sig imellem. Han spurgte mig, hvor vi boede, gav mig ti Rubel og lod sin Kusk kjøre os hjem. Siden den Dag laa Moder bestandig til Sengs, og hun døde tre Uger efter.»

«Og hendes Fader? Tilgav han hende ikke?» udbrød Anna Andrejevna.

«Nej, han tilgav hende ikke!» sagde Nelly, der led forfærdelig. «Otte Dage før hun døde, sagde hun til mig: «Nelly, gaa endnu en Gang hen til Bedstefader, bed ham komme til mig og

tilgive mig. Sig ham, jeg er ved at dø, at jeg efterlader dig ganske alene i Verden; sig ham, det er mig en Pinsel at dø uden — —» Jeg gik derhen og bankede paa Døren. Han lukkede op, og da han saa', det var mig, vilde han lukke igjen, men jeg klamrede mig fast og raabte: «Moder dør — hun har sendt mig, — kom!» han skubbede mig udenfor og laasede Døren af.

Jeg gik hjem igjen og lagde mig ved Siden af Moder — — hun slog Armene om mig og spurgte ikke.»

I dette Øjeblik lagde Nikolaj Sergejitsch sin Haand tungt paa Bordet og rejste sig. Men efter at have set paa os alle med et uroligt og besynderlig usikkert Blik, faldt han udmattet, kraftløs tilbage i sin Lænestol. Anna Andrejevna saa' ikke paa ham. Hun trykkede Nelly i sine Arme og græd.

«Den Morgen, Moder døde, kaldte hun mig hen til sig. «Nelly,» sagde hun, «Nelly, nu dør jeg — —» hun vilde sige mere, men hun havde ikke Kræfter til det. Jeg saa' paa hende. Hun kunde allerede ikke se mig, men hun havde taget min Haand og trykkede den svagt. Jeg trak den til mig, gik sagte ud og løb hen til Bedstefader. Da han fik Øje paa mig, rejste han sig hastig fra sin Stol, han var bleg og rystede som af Angst. Jeg tog ham i Haanden og kunde ikke sige andet end: hun dør! Saa blev han heftig bevæget, fik fat i sin Stok og løb efter mig. Han var endog ved at glemme sin Hat, skjønt

det var meget koldt. Jeg bad ham tage en Drosche, men han ejede ikke mere end syv Kopek. Han raabte dog flere Droscher an og underhandlede med Kuskene, men de lo kun af ham og Azor, som sprang bag efter os.

Saa gav vi os til at løbe igjen, og Bedstefader tabte helt Vejret, men løb alligevel. Men med ét faldt han, og Hatten rullede hen ad Stenbroen. Jeg rejste ham op, satte Hatten paa hans Hoved og tog ham ved Haanden. Da vi kom hjem, var Moder død! Da han saa' det, foldede han Hænderne, begyndte at ryste og bøjede sig over hende uden at sige et Ord. Saa gik jeg hen til Sengen, tog ham i Haanden og sagde: «Se, du onde, grusomme Menneske, se — — se!» Han udstødte et Skrig og faldt som død om paa Gulvet — —»

Nelly havde med et Ryk frigjort sig fra Anna Andrejevnas Omfavnelse og stod oprejst, bleg og skjælvende af Bevægelse foran os. Men Anna Andrejevna slyngede paa ny Armene om hende og raabte i en Slags Exaltation:

«Jeg vil være din Moder, Nelly, og du skal være mit Barn! kom, kom, lad os gaa bort fra alle disse grusomme, onde Mennesker! Lad dem kun lege med andres Lidelser! Gud vil drage dem til Regnskab derfor — — kom, Nelly, kom — lad os gaa!»

Jeg havde aldrig set hende i en saadan Tilstand og havde ikke troet hende i Stand til et

saa heftigt Udbrud. Nikolaj Sergejevitsch rejste sig af sin Lænestol og sagde med brudt Stemme:

«Hvor vil du gaa hen? Hvor gaar du hen?»

«Til hende — til min Datter, til Natascha!» raabte hun og trak Nelly henimod Døren.

«Bliv, bliv — — vent lidt!»

«Hvad vil du, jeg skal vente paa, du Stenhjærte! Jeg har ventet længe nok, og hun ogsaa — — Farvel!»

Da hun var kommen hen til Døren, vendte hun sig endnu en Gang om og blev forbavset staaende. Nikolaj Sergejitsch havde taget sin Hat og hængte med rystende Hænder Kappen om sig.

«Du ogsaa — — du ogsaa! vil du gaa med mig,» udbrød hun, idet hun slog Hænderne sammen og saa' paa ham med et vantro Blik og uden at turde fæste Lid til saa stor en Lykke.

«Natascha — hvor er Natascha? hvor er min Datter? hvor er hun? Lad mig faa hende igjen — hvor er hun?» Og med disse Ord, der syntes at presse sig ud af hans Bryst, tog han sin Stok, som jeg rakte ham, og ilede hen mod Døren.

«Han har tilgivet hende! Han har tilgivet hende!» udbrød Anna Andrejevna.

Han naaede ikke Tærskelen. Døren gik pludselig op, Natascha styrtede ind i Værelset. Hun var bleg og Øjnene funklede i Feber. Hendes Klæder var krøllede og gjennemblødte af Regn, Tørklædet, hun havde bundet over Hovedet, var

gledet af, og store Regndraaber glimrede i hendes tykke, halvopløste Haarfletninger.

Hun kom løbende ind, og da hun fik Øje paa sin Fader, udstødte hun et Skrig, faldt paa Knæ og rakte Hænderne ud imod ham.

IX.

Men hun var allerede i hans Arme — — —

Han havde løftet hende op, som om hun var et lille Barn, havde baaret hende hen i Lænestolen og lagt sig paa Knæ foran hende. Han kyssede hendes Hænder og Fødder, trykkede hende til sig og saa' paa hende som for at overbevise sig om, han virkelig havde hende igjen, og paany baade kunde se og høre sin Datter, sin Natascha.

Anna Andrejevna, der var nær ved at kvæles af Hulken, omslyngede hende med sine Arme, trykkede hendes Hoved til sit Bryst og kunde ikke faa et Ord frem.

«Min Kjæledægge — — mit Livs Glæde!» stammede den gamle Mand. Han holdt hende i Haanden og saa' paa det lille blege, afmagrede, men altid nydelige Ansigt, ind i disse Øjne, der stod fulde af Taarer. «Min Glæde — mit kjære Barn,» gjentog han, saa tav han og betragtede hende paa ny med Henrykkelse. «Og I, som

sagde, hun havde skæmmet sig!» vedblev han med et undseligt, barnligt Smil, endnu paa Knæ foran hende. «Hun er rigtig nok blevet noget mager, men hun er smuk alligevel — — smukkere end før — ja endnu smukkere,» tilføjede han med Vemod — denne underlige Følelse, der paa en Gang er Glæde og Smerte, og som fylder Hjærtet, saa det er, som skulde det sprænges.

«Vær rolig, kjære Fader,» sagde Natascha, «bliv ikke liggende dér, kom, lad mig kysse dig — —»

«Aa, det kjære Barn, hørte du Anuschka, hvor kjønt hun sagde det?» Og han trykkede hende paa ny krampagtig i sine Arme.

«Nej, Natascha, jeg vil blive her ved dine Fødder, indtil mit Hjærte føler, du har tilgivet mig, for jeg kan aldrig fortjene din Tilgivelse. Jeg har forstødt dig, jeg har forbandet dig, hører du Natascha — jeg har kunnet forbande dig — — Og du, Natascha, du har troet, det var Alvor — — det burde du ikke have troet — det burde du ikke. Du grusomme lille Skat! Hvorfor kom du ikke til mig? Du vidste godt, hvordan jeg vilde tage imod dig! — — Aa, Natascha, du husker jo, hvor jeg har elsket dig altid — — nu, i al denne Tid har jeg elsket dig tusend Gange højere. Jeg elskede dig af hele min Sjæl, jeg kunde have revet Hjærtet ud af Livet og kastet det blødende for dine Fødder — — aa, min Datter!»

«Ja, kys mig, du grusomme Fader, paa Munden og hele Ansigtet, som Moder kysser mig!»

udbrød Natascha med svag, bevæget Stemme, afbrudt af Graad.

«Og paa Øjnene! paa Øjnene, som jeg plejede før, husker du det!» svarede Faderen. «Aa, Natascha! saa' du mig ikke i dine Drømme? Jeg drømte om dig hver Nat! En Gang saa' jeg dig som ganske lille: du var ti Aar, kan du huske, da du begyndte at lære at spille? Du havde en ganske kort Kjole paa, pæne Sko og smaa rosenrøde Hænder — — for den Gang havde hun smaa rosenrøde Hænder, ikke sandt, Anuschka? Du satte dig paa mit Skjød og slog dine smaa Arme om mig — — og du har kunnet tænke, du har kunnet tro, jeg vilde forbande dig, forstøde dig — — Natascha, du skulde vide, hvor mange Gange jeg har været dig nær, uden at hverken din Moder eller nogen anden vidste det. Snart gik jeg nedenfor dine Vinduer i hele Timer frem og tilbage foran Huset, du boede i! Jeg tænkte, du maaske skulde gaa ud, og at jeg kunde faa et Glimt at se af dig! Og om Aftenen brændte der undertiden Lys i dit Vindu, hvor mange Gange har jeg saa ikke gaaet der hen blot for at se dine oplyste Vinduer, se din Skygge falde paa Gardinet og velsigne dig, før end du sov. Og nævnede du mig i dine Bønner? Tænkte du paa mig? Følte dit lille Hjærte ikke, jeg var dig ganske nær, lige under Vinduet! Og hvor mange Gange har jeg i Vinter, naar det blev mørkt, gaaet op af din Trappe og staaet udenfor i Mørket, lyttende ved Døren, om jeg ikke skulde kunne

høre din kjære Stemme eller din klare Latter! Og jeg skulde have forbandet dig, jeg! Og om Aftenen, naar jeg mødte Vania, var det dig, jeg gik hen til, og først naar jeg naaede din Dør, vendte jeg om — — aa, min Natascha! — — min Natascha!» Han rejste sig, tog hende i sine Arme og trykkede hende fast til sit Bryst. «Jeg har hende igjen ved mit Hjærte!» udbrød han, «Tak, du min Gud! Jeg takker dig for alt, hvad du har gjort imod mig, for din Vrede og din Straf, for din Sol, som atter skinner efter Uvejret! Jeg takker dig for dette Øjebliks Lykke! Aa, lad dem undertrykke, lad dem forurette os — vi er paa ny forenede! Lad de hovmodige og hoffærdige, som har krænket og ydmyget os, kun triumfere! lad dem kaste Sten paa os! Vær ikke bange, min Natascha! Vi vil følges ad Haand i Haand, og jeg vil sige til dem: Hun er min Datter, min inderlig elskede Datter, som I har forurettet og ydmyget, men som jeg elsker, elsker og velsigner nu og altid — —»

«Vania! Vania!» sagde Natascha med svag Stemme og rakte mig Haanden, mens hendes Fader vedblev at holde hende omfavnet.

Aa, aldrig skal jeg glemme, hun huskede paa mig i dette Øjeblik!

«Hvor er Nelly?» spurgte Ikhmeniev og saa' sig om.

«Ja, hvor er hun, min lille Due?» udbrød den gamle Kone. «Vi har helt glemt hende.»

Hun var der ikke mere. Hun havde sneget

sig ind i Sovekammeret. Vi gik alle der ind. Da hun saa' os, skjulte hun sig forskrækket bag Døren.

«Nelly, hvad fejler du, mit Barn?» sagde Ikhmeniev, som vilde tage hende i sine Arme.

«Moder! hvor er Moder!» raabte Nelly forvirret som i Vildelse, «hvor er Moder?» gjentog hun og strakte rystende Hænderne imod os. Men saa trængte et skærende Skrig sig frem over hendes Læber, en Trækning foer over hendes Ansigt, og hun faldt om paa Gulvet i et forfærdeligt Krampeanfald.

Epilog.

Vi var i Slutningen af Juni Maaned. Opholdet i Byen var blevet næsten umuligt. Atmosfæren var gjennemtrængt af Støv og Kalk, der kom fra de under Opførelse værende Bygninger, Brolægningen brændte én under Fødderne, og Luften var mættet med giftige Dunster — — men saa lod endelig til vor Glæde Tordenen sig høre i det fjærne. Lidt efter lidt blev Himlen overtrukken, det begyndte at blæse, og Vinden jog hele Hvirvler af Støv foran sig, mens store Regndraaber faldt tungt paa Fortovenes Fliser. Et Øjeblik efter syntes Himlen at have aabnet sine Sluser, og en Byge faldt strømmevis ned over Byen.

Kort efter skinnede Solen igjen, jeg aabnede Vinduet og trak Vejret i fulde Drag. I min Glæde var jeg lige ved at kaste Pennen, forlade mit Arbejde og glemme min Forlægger for at løbe hen til mine Venner i Vassili-Ostrov. Men hvor stor end Fristelsen var, modstod jeg

den og satte mig igjen til at arbejde med sandt Raseri. Koste, hvad koste vilde, maatte jeg være færdig, jeg havde ingen Penge.

Jeg vidste, de ventede mig. Men selv om jeg ikke kunde gaa nu, vilde jeg i alt Fald kunne være fri henad Aften, fri som Fuglen i Luften, og Aftenen vilde holde mig skadesløs for to Dages og Nætters anstrængende Arbejde.

Endelig var jeg færdig.

Jeg løb af Sted til mine Venner og var der i en Fart. Saasnart Anna Andrejevna fik Øje paa mig, truede hun ad mig med Fingren og bad mig paa samme Tid ikke gjøre Støj.

«Nelly sover,» sagde hun hviskende, «væk hende ikke! hun er grumme svag, den stakkels, kjære, lille Due! vi er meget urolige for hende. Lægen siger, der er ingen Fare for Øjeblikket, men hvem kan faa noget fornuftigt at vide af den Doktor! Vi ventede dig til Middag, hvorfor kom du ikke? Nelly stod op blot af den Grund, den søde, lille Engel! Vi bar hende ind i den store Lænestol! Jeg vil ogsaa vente paa Vania, sagde hun. Og Vania kom ikke; Klokken er næsten sex, hvor har du været, Hr. Landløber? Hun var saa urolig for dig, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulde stille op med hende — — heldigvis er hun nu falden i Søvn, det kjære Barn — — min Mand er gaaet ud. Han kommer igjen til The — — der er bleven tilbudt ham en Plads, og kun Tanken om, det er i Perm, gjør mig tung om Hjærtet.»

«Og Natascha?»

«Hun er i Haven. Gaa ud til hende — — hun har det ikke saa godt, som jeg kunde ønske — — der er noget i Vejen med hende, som jeg ikke forstaar — — aa, jeg er meget bekymret. Hun siger, hun er glad og tilfreds, men jeg tror det ikke — — du kunde maaske faa at vide, hvad det er — — vil du?»

Jeg gik ud til Natascha. Haven, som hørte til Huset, var fem og tyve Skridt i Kvadrat, en sand, lille Rede af Grønt og saa frisk! Ikhmeniev var henrykt over den. Nelly havde faaet stor Forkjærlighed for den. Hun blev baaren derud i en Lænestol, som blev sat paa Grønsværet.

Natascha kom mig fornøjet i Møde. Hun havde ogsaa været syg.

«Er du færdig med dit Arbejde?» spurgte hun mig.

«Færdig og har afleveret det,» svarede jeg, «saa jeg har fri hele Aftenen.»

«Gudskelov! Men har du ikke skyndt dig for meget? Du har vel ikke fordærvet noget i Hastværket.»

«Aa, det tror jeg ikke! Naar jeg har saadant et Arbejde, som udkræver særlig Aandsanstrængelse, er jeg i en ganske ejendommelig nervøs Ophidselsestilstand. Billederne staar klarere for min Fantasi, jeg føler mere intensivt, og selve Formen, Stilen, føjer sig og bliver bedre, efterhaanden som Anstrængelsen bliver stærkere. Det gaar nok — —»

Hun sukkede.

I den senere Tid havde Natascha beskæftiget sig meget med min literære Fremtid. Hun holdt nøje Regnskab med alt, hvad jeg udgav, hun udspurgte mig om mine Planer, læste med stor Interesse Kritikerne over mine Arbejder, ærgrede sig over nogle og vilde gjærne se mig indtage en høj Rang blandt Forfatterne.

«Du overanstrænger dig, Vania,» sagde hun, «og du ødelægger din Sundhed. Se en Gang paa S. Han har brugt to Aar om at skrive en Novelle; og N. har kun lavet én Roman i ti Aar. Men hvor er den ogsaa gjennemarbejdet, fuldendt i Formen! Ikke den mindste Ting kan man sige imod den, ikke en afjasket Sætning at paavise.»

«Ja, men disse Mennesker har en uafhængig Stilling, de er ikke nødt til at producere til en given Dato, men jeg er — — en Droschehest! Men pyt, lad det fare, kjære Veninde. Hvad nyt?»

«Meget. Først et Brev fra *ham* — —»

«Atter et Brev.»

«Ja.»

Hun rakte mig et Brev fra Alioscha, det var det tredje, siden hans Afrejse. Det første havde han skrevet ved sin Ankomst til Moskva, rimeligvis i et Slags nervøst Anfald. Han skrev, Omstændighederne havde forandret sig saaledes, at det var ham umuligt at iværksætte den Plan, han havde lagt, da han rejste bort. I det andet meldte han sin nære Ankomst, som umiddelbart skulde følges af hans Bryllup med Natascha. Det

var en afgjort Sag, som ingen menneskelig Magt skulde hindre. Det fremgik dog tydeligt, han var misfornøjet, hans Omgivelser trykkede ham, og han tvivlede om sig selv. Det sidste Brev var otte Sider langt og var skrevet i afbrudte, uordnede Sætninger, i Hastværk, ulæseligt, overklattet med Blæk og Taarer. Allerede i de første Linjer gav han Afkald paa Natascha og bønfaldt hende at glemme ham. Han gjorde sig Umage for at bevise hende, deres Forening var umulig, at en fremmed, fjendtlig Indflydelse tvang ham ind paa helt andre Baner, og endelig, at de kun vilde være blevne ulykkelige med hinanden, da de havde altfor lidt tilfælles. Saa gik han pludselig bort fra al denne opstyltede Dialektik. I Stedet for at rive Brevet i Stykker og begynde paa et andet, fortsatte han glat væk og sagde, han var en Forbryder mod Natascha, et elendigt Menneske, altfor svag til at modsætte sig sin Faders Vilje. Han led grusomt. Han følte sig fuldkommen i Stand til at gjøre Natascha lykkelig og beviste hende, de passede udmærket sammen. Han gjendrev med Heftighed sin Faders Argumenter, udkastede i sin Fortvivlelse Billedet af den Lyksalighed, de vilde nyde med hinanden, hvis de blev forenede, forbandede sig selv for sin Fejghed og — sagde hende Farvel for evig.

Natascha gav mig saa Katias Brev, som var indlagt i samme Konvolut som Alioschas. Katia fortalte hende kortelig, Alioscha var meget ned-

slaaet, græd meget og var fortvivlet. Han var endog lidt syg, men hun var hos ham, og han vilde blive lykkelig. Der behøvedes blot Tid for at trøste ham, thi hans Kjærlighed til Natascha var dyb. «Han vil aldrig glemme Dem,» tilføjede hun, «det er umuligt. Han elsker Dem og vil elske Dem bestandig, og hvis han nogensinde holder op med at elske Dem, eller bliver ligegyldig ved Erindringen om Dem, vil jeg ikke elske ham mere.»

Jeg gav Natascha Brevene tilbage, og vi saa' nogle Øjeblikke paa hinanden i Tavshed. Vi undgik at tale om det forbigangne. Hun led forfærdelig, vidste jeg; men hun beherskede sig endog overfor mig. Siden hun kom hjem til sine Forældre, havde hun været syg i tre Uger. Vi talte ikke ret meget om de Forandringer, der snart skulde finde Sted. Hendes Fader havde faaet en Plads, og vi var nødt til at skilles ad. Hun var øm og opmærksom imod mig, tog levende Del i alt, hvad der angik mig. Hun syntes at ville holde mig skadesløs for alle mine tidligere Lidelser. Men denne pinlige Fornemmelse fortog sig snart, og det varede ikke længe, inden jeg mærkede, hendes Hjærte nærede en helt anden Følelse for mig — Kjærlighed, inderlig Kjærlighed. Jeg indsaa, hun kunde ikke leve uden mig, at hun følte Trang til at tage Del i alt, hvad jeg foretog mig, og jeg maatte sige mig selv, at aldrig havde en Søster elsket sin Broder saa varmt, som hun elskede mig.

Tanken om vor nærforestaaende Adskillelse smertede hende. Hun vidste ogsaa, jeg ikke kunde leve uden hende, men vi fortav vore Følelser, selv naar vi talte om alt det, der snart vilde ske.

«Fader kommer snart,» sagde hun, «han lovede at være hjemme til The.»

«Er han ude i Anledning af den Plads, han skal tiltræde?»

«Ja, det er afgjort, og jeg synes slet ikke, han behøvede at gaa ud,» tilføjede hun med en drømmende Mine, «han kunde ligesaa godt have gaaet i Morgen — — han gik, fordi jeg fik dette Brev — — han er syg af at se paa mig, han elsker mig saa højt, at det næsten gjør mig ondt — han ser kun mig baade vaagen og i Drømme. Han grubler uafladelig paa, hvordan jeg har det, hvad jeg tænker, hvad jeg tager mig til. Enhver af mine Sorger giver Gjenlyd i hans Hjærte. Jeg ser godt, hvor meget det koster ham at beherske sig, at skyde sin Sorg til Side og tage en fornøjet Mine paa for at le og opmuntre os. Saa bliver Moder ogsaa helt forknyt, hun tror ikke paa denne Glæde og gjør ikke andet end sukke — — Hun kan ikke forstille sig, det ærlige, sanddru Menneske! Da Brevet kom, fik Fader strax travlt med at løbe, Gud véd hvorhen, for ikke at møde mit Blik — — Jeg holder mere af ham end af mig selv, mere end af alt i Verden — selv mere end af dig, Vania — — tror jeg», tilføjede hun og bøjede Hovedet.

Vi gik Haven to Gange rundt.

«Maslobojev var her igaar, og vi venter ham i Aften,» sagde hun efter et Øjebliks Tavshed.

«Ja, han er bleven en stadig Gjæst her i den senere Tid.»

«Véd du ikke, hvorfor han kommer? Moder har Tillid til ham som til ingen anden. Hun tror, han er saa lovkyndig, at han kan vende hele Sagen til det bedste. Kan du tænke dig, hvad hun nu har fundet paa? Hun ærgrer sig over, jeg ikke er bleven Fyrstinde. Denne Tanke plager hende uophørlig; og jeg formoder, hun har meddelt Maslobojev den og tror, han kan udrette noget ved Lovens Hjælp. Maslobojev modsiger hende ikke, som det lader, og hun — — giver ham Brændevin,» tilføjede hun smilende.

«Den Spasmager forstaar at mele sin Kage. Hvordan har du faaet det at vide?»

«Af Moder, der ikke kan lade være at gjøre Hentydninger.»

«Og hvordan har Nelly det?»

«Det er rigtig nok besynderligt, du først nu tænker paa hende!» sagde hun bebrejdende.

Nelly var bleven Husets Kjæledægge. Natascha elskede hende inderlig, og Nelly havde endt med at give hende sit Hjærte helt og holdent. Stakkels Barn! Aldrig havde hun tænkt sig det muligt at træffe saadanne Mennesker, at finde saa megen Kjærlighed, og jeg saa' med Glæde, hendes lille oprørske Hjærte var blevet blødere, og hendes Sind mere aabent. Hun besvarede al den Ømhed, der omgav hende, med en vis sygelig

Varme, der stod i absolut Modsætning til hendes fordums trodsige og haardnakkede Fjendtlighed. Hun havde længe stridt imod, længe kvalt de Forsonlighedens og Mildhedens Taarer, der havde samlet sig i hende. Men hun havde endt med at give sig hen. Først havde hun sluttet sig til Natascha og saa til Ikhmeniev. Hvad mig angaar, var jeg bleven hende saa nødvendig, at hendes Onde forværredes, naar hun ikke saa' mig i nogle Dage, og sidste Gang, jeg havde forladt hende, havde jeg været nødt til at anvende alle Slags Omveje og Paaskud for at berolige hende. Men dog vedblev hun at føle en vis Undseelse, en Slags Skam for paa en altfor ligefrem og direkte Maade at ytre sine Følelser — —

Vi var meget bekymrede for hende. Uden vi vexlede et Ord derom, blev det bestemt, hun for Fremtiden skulde blive i Ikhmenievs Hus. Men hendes Tilstand forværredes bestandig, og Afrejsens Dag rykkede mere og mere nær. Hun havde været syg lige siden den Dag, jeg havde bragt hende hen til mine gamle Venner, den Dag, de havde forsonet sig med Natascha. Egentlig havde hun været syg altid, og Sygdommen gnavede sig stadig frem. Men i Øjeblikket gik den fremad med Stormskridt. Anfaldene var blevne hyppigere. Hendes Kræfter tog af fra Dag til Dag, og Feberen udtærede hende mere og mere. Men det forunderlige var, jo mere Ondet tog til, des blidere, kjærligere, mere tillidsfuld blev hun. Forrige Gang, jeg besøgte hende og sad

ved hendes Seng, greb hun min Haand og drog mig hen til sig. Vi var alene. Hendes Kinder brændte, hendes Øjne glødede. Hun kastede sig ind til mig med en krampagtig, lidenskabelig Bevægelse, og da jeg bøjede mig over hende, slyngede hun sine smaa solbrændte og magre Arme om min Hals og kyssede mig heftig. Et Øjeblik efter spurgte hun efter Natascha, jeg kaldte paa hende, og Nelly bad hende sætte sig ved Siden af hende paa Sengen.

«Lad mig se paa Dem,» sagde hun til hende, «jeg saa' Dem igaar i Drømme, og jeg faar Dem ogsaa at se i Nat — — jeg drømmer ofte om Dem — — hver Nat — —».

Hun følte øjensynlig Trang til at give den Følelse, som tyngede hende, frit Løb, men hun forstod den ikke selv, og vidste ikke ret, hvordan hun skulde bære sig ad dermed.

Næst efter mig holdt hun mest af Nikolaj Sergejevitsch, som paa sin Side elskede hende omtrent lige saa højt som Natascha. Han havde en forbavsende Evne til at opmuntre og more hende, og næppe var han kommen ind i Værelset, før Latteren og Kommersen strax begyndte. Den lille Patient tog Del deri af Hjærtens Lyst, hun koketterede saa smaat med den gamle Mand, gjorde sig lystig over ham, fortalte ham, hvad hun havde drømt, og fandt bestandig paa nye Løjer. Saa fik hun til Gjengjæld ham til at fortælle, og han var saa glad og fornøjet, naar han saa' paa sin *petite fille Nelly*, at han med hver

Dag fik hende kjærere. «Det er Gud, som har sendt os hende for at gjøre godt imod os for alt, hvad vi har lidt,» sagde han.

Vi tilbragte i Reglen Aftenen sammen. Maslobojev kom næsten hver Dag, og den gamle Doktor, som var bleven gode Venner med Ikhmenievs, kom ogsaa nu og da og saa' til os. Nelly blev anbragt i Lænestolen, og vi sad alle om det store, runde Bord. Balkondøren stod aaben, og vi havde den lille Have liggende for os i al sin grønne Friskhed og belyst af den nedgaaende Sols Straaler. En sød Vellugt trængte ind til os fra det unge Løv og de blomstrende Sirener. Nelly hørte paa vor Samtale og saa' paa os med Øjne, der straalede af Kjærlighed. Undertiden blev hun ogsaa livlig og sagde nogle Ord — — men det vakte altid en vis Uro hos os, thi der var i hendes Erindringer Ting, hun ikke taalte at røre ved, og vi følte og maatte tilstaa for hinanden, vi havde været meget grusomme imod hende, den Dag, hun, skjælvende af Sindsbevægelse, havde maattet fortælle sin Historie. Især var den gamle Doktor meget imod disse Tilbageblik, og saa snart Samtalen tog den Vending, bestræbte han sig strax for at skifte Thema. Saa søgte Nelly at lade, som hun ikke forstod vor Hensigt, og spøgte og lo med Doktoren eller Nikolaj Sergejitsch.

Men hun blev bestandig mere og mere syg. Hun var bleven ganske overordentlig modtagelig for Indtryk. Hendes Hjærte slog uregel-

mæssig, og Lægen havde forberedt mig paa, Døden kunde indtræde i en nær Fremtid. Jeg havde intet sagt derom til Ikhmenievs for ikke at forurolige dem. Nikolaj Sergejevitsch var overbevist om, hun vilde være rask, naar de skulde rejse. —

«Nu kom Fader hjem,» sagde Natascha til mig, da hun hørte hans Stemme, «lad os gaa ind.»

Han begyndte som sædvanlig at tale højt, saa snart han var kommen over Tærskelen, men han dæmpede sin Stemme, da han saa' sin Hustru slaa med Hænderne af ham for at betyde ham, Nelly sov. Han fortalte os da Resultatet af sine Bestræbelser. Den Plads, han søgte, kunde han faa. Han var henrykt.

«Vi kan rejse om fjorten Dage,» sagde han og gned sig i Hænderne, idet han kastede et stjaalent, halvt bekymret Blik til Natascha. Men hun svarede ham med et Smil og kyssede ham, saa hans Tvivl forsvandt.

«Ja, lad os rejse, lad os rejse, kjære Venner,» udbrød han, «du, Vania, er den eneste, det vil gjøre mig ondt at forlade — —» (Jeg vil gjøre den Bemærkning, at han ikke en eneste Gang havde foreslaaet mig at følge med dem, hvad han ganske sikkert vilde have gjort — — under andre Omstændigheder, det vil sige, hvis han ikke havde lagt Mærke til mine Følelser for Natascha.)

«Det er bedrøveligt, kjære Ven — men *que faire*? Forandring af Opholdssted vil være

os alle gavnlig — — nye Egne, nyt Liv!» tilføjede han og saa' paa sin Datter.

Han troede, hvad han sagde, og var lykkelig ved at tro det.

«Og Nelly?» spurgte Anna Andrejevna.

«Nelly? Aa, hun bliver nok rask, den kjære lille Stump! hun har det allerede bedre, ikke sandt, Vania?» sagde han og saa' urolig paa mig, som om han ventede, jeg skulde redde ham ud af den Forlegenhed. «Hvordan har hun det? Der har vel ikke tildraget sig noget, mens jeg har været borte? Nu vil vi skynde os at faa Bordet ud paa Verandaen, du skal lade Samovaren bringe dér ud, Mo'erlil, saa kommer vore Venner, vi sætter os dér alle sammen og flytter ogsaa Nelly der ud — — hun er maaske vaagnet nu? Jeg skal gaa ind og se ad. Vær ikke bange, jeg skal blot kige derind — jeg skal ikke vække hende, vær du ganske rolig,» tilføjede han, da han saa' Anna Andrejevna paa ny begynde at gestikulere.

Nelly var vaagen. Vi bar hende ud i Lænestolen, og næppe havde vi sat os til Rette som sædvanlig, før Doktoren kom, og saa Maslobojev med en uhyre Buket Sirener. Han saa' ud til at være i daarligt Humør.

Jeg har allerede sagt, han kom næsten hvēr Dag. De holdt alle sammen af ham, især Anna Andrejevna Men der blev aldrig aabenlyst talt om Alexandra Semenovna, og Maslobojev gjorde selv ingen Hentydning til hende. Da Anna An-

drejevna havde faaet at vide, hun endnu ikke var hans lovlige Ægtefælle, havde hun for sin Part afgjort, det var umuligt at tage imod hende eller tale om hende, og der var i saa Henseende uden nogen Forklaring opstaaet en vis stiltiende Overenskomst, som vi alle overholdt — hun først og fremmest. Det er for Resten meget muligt, hun vilde have været mindre prikken paa det, hvis Natascha ikke havde været der, eller det, der var hændet, ikke havde fundet Sted.

Nelly var usædvanlig trist og nedslaaet. Det var, som om hun havde haft en eller anden ond Drøm, hun ikke kunde glemme. Maslobojevs Buket gjorde hende megen Glæde, og hun betragtede med Henrykkelse Blomsterne, som var sat i en Vase foran hende.

«Holder du meget af Blomster, Nelly?» spurgte Ikhmeniev hende, «hør en Gang,» føjede han livlig til — — «i Morgen — — saa skal du bare se!»

«Aa, jeg holder saa meget af dem,» svarede hun, «og jeg kan huske, vi overraskede Moder en Gang. Det var, mens vi boede *der nede,*» (der nede betød i Udlandet) «og Moder havde været syg i flere Uger. Henrik og jeg havde besluttet at pynte Værelserne med Blomster den første Dag, hun kom op. En Aften sagde hun, hun vilde spise Frokost med os næste Dag. Vi stod tidlig op, og Henrik gik ud og plukkede en hel Mængde Blomster. Saa gav vi os til at pynte Værelset med grønt og Blomsterguirlander. Der

var Vedbend og en anden Plante med store Blade, men jeg har glemt Navnet paa den, og saa var der hvide Blomster og Narcisser — mine Yndlingsblomster — og Roser, dejlige Roser, og mange, mange andre. Vi bandt Guirlander af dem, hængte dem op og satte dem i Vaser og Glas. Der var Planter, saa store som Træer, i Kasser. Henrik stillede dem i Hjørnerne af Stuen og omkring Lænestolen, og da Moder kom ind, blev hun saa overrasket og saa glad. Henrik var ogsaa glad — —»

Nelly var denne Aften svagere og mere ophidset end sædvanlig og vilde blive ved at fortælle, trods alle Lægens Protester. Hun var meget urolig. Til langt ud paa Aftenen talte hun om sine Rejser, om sit Liv *der nede* med sin Moder og Henrik. Erindringen om det forbigangne malede sig levende for hendes Fantasi. Hun talte med Henrykkelse om den blaa Himmel, de høje Bjærge, bedækkede med Sne, om Floderne og Vandfaldene. Saa var det Italiens Søer og Dale, Blomster og Træer, Landsbyfolkene, deres Klædedragt, deres sorte Øjne og solbrændte Teint. Hun huskede ogsaa de store Byer, Paladserne og Kirkerne med de høje Klokketaarne, der pludselig oplystes af forskjelligt formede Blus. Og langt Syd paa havde hun set en anden By med en Himmel og et Hav blaat som Azur — — aldrig havde hun givet en saa detailleret Beskrivelse af hvad hun kunde huske, og vi hang ved hendes Læber — — vi kjendte kun hendes Erindringer

fra en anden Side, den triste By med den kvælende, mørke, forpestede Luft, med de skidne Paladser, det blege, kolde Solskin, de onde og halvgale Indbyggere, som havde ladet hende og hendes Moder lide saa meget. Jeg tænkte mig de to, ene, omfavnende hinanden paa deres Tagkammer, hvor de sad og kaldte alt det forbigangne, de fjærne Egnes Vidundere tilbage i deres Erindring — — og saa Nelly helt alene med sine Minder, da hendes Moder ikke var mere, og da Mo'er Bubnov med Slag og brutal Grusomhed vilde kue hende og overgive hende til Lasten — — —

Det endte med, hun følte sig ilde tilpas og maatte bæres ind i sit Værelse. Den gamle Ikhmeniev blev ganske forskrækket og bebrejdede sig at have ladet hende tale saa længe. Hun fik et nyt Anfald og besvimede. Da hun var ved sig selv igjen, bad hun mig komme ind til hende. Hun vilde tale med mig alene, og hun forlangte det saa bestemt, at Doktoren mente, det var rigtigst at lade hende faa sit Ønske opfyldt. De lod os være ene.

«Vania,» sagde hun, da de alle var borte, «de tror, jeg kommer til at rejse med dem. Men de tager fejl, jeg kan ikke tage med dem. Jeg vil blive hos dig. Det var det, jeg vilde sige dig.»

Jeg vilde tale hende til rette. Jeg sagde hende, Ikhmenievs holdt af hende som af deres eget Barn, de vilde blive meget bedrøvede

derover. Jeg forklarede hende, det var vanskeligt for mig at beholde hende, og skjønt jeg holdt ubeskrivelig meget af hende, maatte vi skilles.

«Nej, det er umuligt,» svarede hun fast, «det er umuligt! Jeg ser undertiden Moder i Drømme, og hun siger til mig, jeg skal blive hos dig og ikke tage med dem. Hun græder og siger, jeg har begaaet en stor Synd ved at lade Bedstefader være ganske alene. Jeg vil blive og pleje Bedstefader.»

«Du véd godt, han er død,» sagde jeg forbavset.

Hun tænkte sig lidt om og saa' vist paa mig.

«Fortæl mig en Gang endnu, hvordan han døde.»

Skjønt det lod til, hun endnu ikke var kommen sig rigtig efter sit Anfald eller havde fuldt Herredømme over sin Fornuft, føjede jeg hende. Det var blevet Nat og der var ganske mørkt i Værelset.

«Nej, han er ikke død!» sagde hun med Overbevisning, da jeg var færdig, «Moder taler tit om ham, og igaar, da jeg sagde hende, han var død, gav hun sig til at græde og forsikrede mig, han levede, og man med Forsæt havde bildt mig ind, han var død. Men han levede endnu og gik omkring og tiggede «ligesom vi to gjorde,» sagde hun, «han kommer bestandig igjen til det Sted, hvor vi mødte ham første Gang, da jeg faldt ned foran ham, og Azor kjendte mig — —»

«Du har drømt, Nelly, det kommer af, du er syg endnu.»

«Jeg tænkte ogsaa, det var en Drøm, og jeg har ikke talt om det til nogen. Jeg vilde ikke fortælle det til nogen anden end dig. Men i Dag, da det varede saa længe, inden du kom, faldt jeg i Søvn, og da saa' jeg ogsaa Bedstefader. Han sad i sit Værelse og ventede paa mig. Han saa' saa løjerlig ud, saa mager — — han sagde, han havde ikke faaet noget at spise i to hele Dage og Azor heller ikke. Han var vred og skjændte paa mig, fordi jeg ikke havde besøgt ham. Han sagde ogsaa, han ikke havde mere Tobak, og at han ikke kunde leve uden en Pris Tobak. Det er virkelig sandt, Vania. Det har han sagt allerede én Gang før, da jeg var henne hos ham efter Moders Død. Han var meget syg den Dag og kunde ingen Ting forstaa. I Dag sagde han det samme, og saa tænkte jeg: jeg vil gaa hen paa Broen og tigge, og saa vil jeg kjøbe baade Brød og Tobak til ham. Saa syntes jeg, jeg var paa Broen og tiggede. Jeg saa' ham komme, han stod stille et Øjeblik og kom saa nærmere, talte efter, hvad jeg havde faaet og tog det. «Det er til Brød,» sagde han, «men nu maa jeg ogsaa have noget til Tobak.» Det kunde ikke hjælpe, jeg sagde ham, jeg vilde give ham alt, hvad jeg fik, uden at beholde noget selv. «Nej,» sagde han, «du stjæler fra mig. Mo'er Bubnov har sagt mig, du er en Tyv, det er derfor, jeg ikke vil have dig hos mig. Du har endnu en Femkopek,

hvor er den?» Jeg gav mig til at græde, men han blev ved at skjælde og raabe: «du har stjaalet fem Kopek!» og saa pryglede han mig. Det gjorde gruelig ondt, og jeg græd meget — — Ser du, Vania, det er derfor, jeg tror, han lever endnu og gaar dér ganske alene og venter paa mig — —»

Jeg søgte paa ny at tale hende til Fornuft og berolige hende, og tilsidst lod det, som det lykkedes mig. Hun sagde, hun var bange for at falde i Søvn, fordi hun var vis paa at se sin Bedstefader. Saa slog hun Armene om min Hals og kyssede mig.

«Jeg kan ikke forlade dig, Vania,» sagde hun og trykkede sit lille Ansigt imod mit, «og hvis det ikke var for Bedstefaders Skyld, vilde jeg altid blive hos dig.»

Hele Huset var blevet forskrækket over det Anfald, hun paa ny havde haft. Jeg fortalte hviskende Lægen om de Drømme, der plagede den stakkels lille, og spurgte ham, hvad han afgjort mente om hendes Sygdom.

«Jeg kan endnu intet bestemt sige,» svarede han, «jeg søger, tænker, iagttager — — men der er endnu intet vist — — der er ingen Mulighed for Helbredelse. Hun kan ikke leve. Jeg siger det ikke til de andre, fordi De har bedt mig om at lade det være, men jeg vil i Morgen foreslaa en Konsultation. Sygdommen kan endnu tage en anden Vending. Det gjør mig saa ondt for hende,

som var hun min egen Datter — — det kjære, søde Barn!»

Nikolaj Sergejevitsch var meget bekymret.

«Vania,» sagde han til mig, «hun holder meget af Blomster. Lad os overraske hende i Morgen ligesom hun og Henrik overraskede hendes Moder, du véd nok, det, hun fortalte igaar med saa megen Sindsbevægelse — —»

«Men det er netop Sindsbevægelse, vi skal undgaa,» sagde jeg.

«Ja vist! Men de behagelige Sindsbevægelser er noget andet. De er slet ikke farlige, kan du tro, tværtimod, de kan have en heldig Indflydelse, de kan helbrede hende.»

Han var saa opsat paa og henrykt over sin Ide, at jeg ikke nænnede at modsige ham. Jeg vilde tale derom med Doktoren. Men Ikhmeniev vilde af Sted strax for at ordne Sagen.

«Der er her i Nærheden en pragtfuld Have, hvor man kan faa Planter og Blomster meget billig til Kjøbs — overordentlig billig — — forklar Sagen for min Kone og sørg for, hun ikke bliver ærgerlig paa Grund af Udgiften — — det vil du nok. Aa — et Ord endnu — — hvor skal du hen? Du er færdig med dit Arbejde, du er fri, der er intet, som tvinger dig til at gaa hjem. Bliv her, du kan ligge i Værelset oven paa, du véd nok, ligesom før. Din Seng staar dér, akkurat som du har forladt den, og du kan sove i den som en Konge. Ikke sandt, du bliver? Vi vil staa tidlig op i Morgen, Blomsterne faar

vi sendt, og Klokken otte kan vi have pyntet Værelset. Natascha skal hjælpe os, hun har mere Smag end vi to tilsammen — — Det er afgjort, du bliver, ikke sandt?»

Jeg besluttede at blive. Ikhmeniev gik for at gjøre sine Indkjøb af Blomster, Doktoren og Maslobojev sagde Farvel og forlod os. Man gik tidlig i Seng hos Ikhmenievs. Da Maslobojev var i Færd med at gaa, lagde jeg Mærke til, han saa' adspredt ud og syntes at have noget at sige mig. Men han tav. Da jeg kom op i mit Kammer, blev jeg meget overrasket ved at finde ham siddende ved mit Bord, bladende i en Bog. Han ventede paa mig.

«Jeg vendte om igjen, Vania. Jeg har noget at sige dig, og jeg tror, det er bedre at gjøre det strax. Sæt dig. Ser du, det er noget forbistret Vrøvleri — —»

«Hvad drejer det sig om?»

«Om det Asen af en Fyrste. I tjorten Dage har jeg været rasende paa ham.»

«Hvad! har du endnu noget med ham at gjøre?»

«Der er du igjen med dit: hvad og hvorfor! Skulde man ikke tro, der var hændet, Gud véd hvad! Du er akkurat ligesom min Alexandra derhjemme og for Resten som hele denne utaalelige Kategori, man kalder Fruentimmer — — altid paafærde med at sladre ligesom Ravne — —»

«Lad dog være at blive vred!»

«Jeg er ikke vred. Men man maa se Sagen

fra det rette Synspunkt og ikke strax gjøre al Ting værre, end det er.»

Han tav et Øjeblik, som om han var ærgerlig paa mig. Jeg forholdt mig tavs.

«Ser du, Fa'erlil,» svarede han, «jeg har faaet Færten af — — eller rettere, jeg har ikke faaet Færten, om man vil; men jeg tror — — det vil sige, jeg har af forskjellige Konjunkturer draget den Slutning, Nelly — — maaske er — — kort sagt, Fyrstens legitime Datter.»

«Hvad siger du!»

«Saa, nu bræger du igjen: hvad siger du? Det er ikke muligt at tale med den Slags Folk. Har jeg sagt noget bestemt? Brushoved! har jeg sagt, det var bevist, hun er Fyrstens legitime Datter? Ja eller nej?»

«Hør, Fa'erlil,» sagde jeg og afbrød ham midt i hans heftige Udbrud, «i Himlens Navn, forklar dig tydelig, og skrig ikke saadan op. Jeg skal nok forstaa dig. Men du maa ogsaa forstaa, hvor overordentlig vigtig denne Sag er, og hvilke Følger — —»

«Følger? Hvor skulde de komme fra? Hvor er Beviserne? Det gaar ikke saadan til, min Ven, i Forretningssager, og det er i strængeste Diskretion, jeg taler til dig i dette Øjeblik. Jeg skal senere forklare dig, hvorfor jeg bringer dette Emne paa Tapetet. Det maa være saaledes. Gjør mig den Tjeneste at tie stille, høre efter, og fremfor alt være diskret — — Sagen er: I Vinter, før end Smith døde, havde Fyrsten, da han lige

var kommen tilbage fra Varsova, begyndt at rode op i denne Sag. Han havde allerede forsøgt det forrige Aar — men den Gang drejede det sig ikke helt om det samme, og hvad der er meget vigtigt, han havde tabt Traaden. Det var tretten Aar siden, han havde forladt Smiths Datter i Paris, og i disse tretten Aar havde han været holdt *à jour* med alt, hvad der angik hende. Han vidste, hun var sammen med denne Henrik, som Nelly har talt om, at hun havde en lille Datter, at hun var syg. Kort sagt, han vidste alt, indtil Traaden pludselig bristede. Det maa have været meget kort efter Henriks Død, hun rejste her tilbage. I Petersborg kunde han snart have fundet hende under det Navn, hun havde antaget i Rusland, dersom hans Agenter i Udlandet ikke havde narret ham ved fejle Opgivelser. De forsikrede nemlig, hun opholdt sig i et lille Hul af en sydtysk By, og de troede, de sagde Sandhed, thi paa Grund af en Misforstaaelse forvexlede de hende med en anden. Dette varede omtrent et Aar, men saa begyndte han at faa visse Tvivl om Sagens Sammenhæng. Han havde allerede længe anet, det ikke var den rette, og fik pludselig Lyst til at vide, hvad der var blevet af hende. Han tænkte da — for Resten uden egentlig Grund — hun muligvis var her i Petersborg, og mens Efterforskningerne gik deres Gang i Udlandet, lod han anstille lignende her ogsaa. Men da han ikke vilde gjøre det aabenlyst, og da han havde hørt Tale om mig som *amateur*

etc., fandt han Lejlighed til at gjøre mit Bekjendtskab. Han forklarede mig altsaa, hvorom det drejede sig, denne Helvedeshund, men han gjorde det vagt — med mange Omsvøb og tvetydige Oplysninger. Han gjentog sig selv, opgav mig de samme Kjendsgjerninger under forskjellige Synspunkter paa én og samme Gang — — hvor listig man end er, kan man dog ikke skjule alle Maskerne i sin Vævning, véd du nok. Jeg gav mig til Værket i al Ærlighed — jeg var hengiven som en Slave. Men i Følge en Regel, jeg har sat mig én Gang for alle, og paa samme Tid i Følge en Naturlov — thi det er en Naturlov hos mig — gav jeg mig til at undersøge paa egen Haand: *pro primo*, om han kun havde sagt mig, hvad der passede i hans Kram, og *pro secundo*, om der ikke var noget, han kun sagde Halvdelen af. I dette sidste Tilfælde kan du nok forstaa, Fa'erlil, du, med din Poet-Hjærne, jeg rent ud var bestjaalet. Thi, forudsat, den Ting, man betror mig, er en Rubel værd, og det, man skjuler for mig har fire Gange mere Værdi, maatte jeg være meget dum, hvis jeg for én Rubel gav det fra mig, som er fire værd. Jeg begyndte altsaa mine Efterforskninger, og jeg fandt snart forskjellige Spor. Et af dem lod jeg ham bringe mig ind paa, et andet blev mig antydet af Folk, der intet vidste om Sagen, og det tredje skylder jeg min egen Fortjeneste. Du vil maaske spørge mig, hvordan jeg fik den Ide at bære mig saadan ad. Det er meget simpelt. Han var altfor urolig,

altfor bange, til at der ikke skulde være noget under. Hvad havde han egentlig gjort? Han havde bortført en ung Pige, hun var bleven frugtsommelig, og han havde forladt hende. Hvad forunderligt var der i det? Det var et morsomt og behageligt Skjælmsstykke, intet videre. En Mand som Fyrsten ryster ikke for saa lidt. Og bange var han — — det gjorde mig mistænkelig. Jeg fik ogsaa forskjellige betydningsfulde Oplysninger af en tysk Bagers Kone, som boede her, og som tilfældigvis viste sig at være en Kusine af Henrik. Hun havde været forfærdelig indtagen i ham en Gang, og hendes Hjærte brændte endnu for ham efter femten Aars Forløb, til Trods for hendes tykke Mand af en Bager, med hvem hun ikke desto mindre havde faaet otte Børn. Henrik var død, men jeg opdagede, han havde korresponderet med hende og sendte hende efter tysk Skik sin Dagbog. Før end han døde, havde han overdraget hende forskjellige Papirer. Den Gaas anede ikke, hvor vigtige de var, og lagde kun Mærke til de Sætninger, hvor der var Tale om Maanen eller om en eller anden tysk Digter — — men jeg fandt de Oplysninger, jeg behøvede, jeg erfarede adskilligt om Smith, om de Penge, hans Datter havde sat til, om Fyrsten, der havde haft disse Kapitaler mellem Hænder, og desuden fik jeg den rene Sandhed ud af alle disse Udraab, Omsvøb og Allegorier. Det vil sige, Vania, du forstaar, intet bevisligt. Dette Faarehoved, Henrik, havde med Forsæt skrevet dunkelt og antydningsvis.

Naa, af disse Antydninger og af hele dette *ensemble* udviklede sig efterhaanden for mig en himmelsk Harmoni: Fyrsten havde ægtet Smiths Datter! Hvor? hvorledes? I Udlandet eller her? Existerer der noget Dokument? Nat og Mysterium! Og det vil sige, Fa'erlil, at jeg har revet Haarene ud af Hovedet af Ærgrelse, og at jeg har søgt, søgt — aa, søgt Nat og Dag! Saa lykkedes det mig endelig at finde Smith, og skal det saa ikke gaa saa galt, at han pludselig dør — før end jeg har faaet Tid til at se ham levende! Jeg erfarer hændelsesvis, der nylig i Vassili Ostrov er død en Kvinde, om hvem jeg havde Grund til at have saa mine egne Tanker. Jeg farer af Sted til Vassili Ostrov, du husker nok, det var netop den Dag, vi mødtes. Jeg fik heller ikke daarlige Kort paa Haanden, og Nelly var mig til stor Hjælp — —»

«Tror du virkelig, Nelly véd — —»

«Hvad?»

«At hun er Fyrstens Datter?»

«Siden du véd al Ting,» svarede han med et spottende og bebrejdende Blik, «hvorfor gjør du mig saa overflødige Spørgsmaal? Desuden, Hovedsagen er, hun ikke alene er Fyrstens Datter, men Fyrstens *legitime* Datter, forstaar du?»

«Det er ikke muligt!» udbrød jeg.

«Jeg har sagt mig selv, det var umuligt, og siger det undertiden endnu. Men Sagen er netop, det er *muligt*, og at det efter al Sandsynlighed *er vist*.»

«Nej, Maslobojev, det kan ikke være saaledes, du gjør dig Illusioner. Hvordan skulde Nellys Moder have udholdt en saa forfærdelig Skæbne, alt, hvad hun har lidt, siden hun kom her tilbage, og desuden efterladt sit Barn i saa megen Elendighed, om hun havde haft et eller andet Bevis imod ham i Hænde? Det er aldeles uantageligt.»

«Jeg har haft akkurat samme Tanke, eller rettere sagt, jeg ser endnu i Dag de samme Tvivl rejse sig foran mig. Men vi maa ikke glemme, at denne Frøken Smith var den mest extravagante og ufornuftige Kvinde, der nogensinde har gaaet paa Jorden. Den simpleste Undersøgelse af Omstændighederne vil bevise dig det. Det er Romantik, alle disse Dumheder, der gaar højt oven over Stjærnerne og antager de utroligste Dimensioner. Hun har begyndt med at drømme sig en Slags Himmel paa Jorden og kun se Engle omkring sig. Hun har aldeles blindt og hensynsløst hengivet sig til sin Kjærlighed, og jeg er overbevist om, hvis hun tilsidst helt har mistet Forstanden, er det ikke, fordi hendes Elsker har forladt hende, men fordi hun har taget fejl af ham, fordi Englen er blevet til det bare Snavs og har tilsølet og nedværdiget hende. Hendes romantiske og ubefæstede Sjæl har ikke kunnet udholde denne Forvandling. Læg dertil den Fornærmelse, han har tilføjet hende. I Forfærdelse og krænket Stolthed har hun fjærnet sig fra denne Mand med den dybeste Foragt. Hun har brudt med alt, hvad der bandt hende til ham, sønder-

revet alle Papirer, hun har kastet ham Pengene i Ansigtet, glemt, de ikke tilhørte hende, givet Afkald paa dem uden at bryde sig mere om dem, end om de havde været Støv, og alt dette for ved sin Sjælsstorhed at knuse den, der havde forraadt hende, for at kunne betragte ham som en Tyv og have Ret til at foragte ham hele sit Liv. Hun har den Gang sagt sig selv, hun vilde anse det som en Vanære at kalde sig hans Hustru. Skilsmisse existerer ikke hos os, men i Virkeligheden var de skilte. Hvordan skulde hun saa kunne bede ham om Hjælp. Husk, hvad hun i sit Vanvid sagde til Nelly: gaa ikke til andre, arbejd, gaa til Grunde — men gaa ikke til andre, *hvem det saa end er, der kalder dig til sig.* Hun forudsatte altsaa, nogen kunde *kalde hende*, og der som Følge deraf kunde frembyde sig en Lejlighed til at hævne sig, knuse med sin Foragt *den, som kaldte.* Kort sagt, alle disse Visioner om Hævn og Had var hendes daglige Kost. Brystsyge gjør forfærdelig irritabel. Men jeg véd med Vished gjennem én af mine Medhjælpersker, at hun har skrevet til Fyrsten — —»

«Hun har skrevet til ham! Og Brevet er kommet til sin Adresse!» udbrød jeg utaalmodig.

«Det véd jeg ikke. En Dag havde hun faaet fat i den omtalte Medhjælperske — du husker nok dette sminkede Pigebarn hos Madam Bubnov. Hun er nu i en Straffeanstalt — hun vilde sende hende af Sted med Brevet; men saa tog hun det tilbage. Det var tre Uger før hendes Død. Denne

Kjendsgjerning er betydningsfuld. Hvis hun har besluttet sig til at skrive til Fyrsten, har det intet at sige, hun har taget Brevet tilbage. Hun har kunnet sende det en anden Gang. Men har hun gjort det? Det véd jeg ikke. Jeg tror det ikke, for Fyrsten har aldeles intet bestemt vidst om, hun var i Petersborg, før end efter hendes Død. Hvor han har gnedet sig i Hænderne! Ser du, jeg har den fuldeste moralske Overbevisning, men intet positivt Bevis Man maatte foretage Undersøgelser i Udlandet. Hvor? Ingen véd det. Jeg har set, jeg kan forskrække ham med Hentydninger ved at foregive at vide meget mere, end jeg véd — —»

«Og Resultatet?»

«Han stejlede derved, og det gjorde saa stærkt Indtryk, at han endnu ryster ved Tanken derom. Men han gik ikke i Fælden. Vi har talt flere Gange sammen: saadan en ulykkelig Mine han paatog sig, rigtig en Lazarusskikkelse! En Dag, da han troede, jeg vidste det hele, fortalte han mig selv Historien, ganske aabenhjærtig, som til en Ven. Han talte med Varme og Følelse og løj paa det skændigste naturligvis. Deraf kunde jeg slutte mig til, hvor meget han frygtede mig. Jeg har i nogen Tid spillet Dumrianen, der lader, som han er snedig. Jeg har søgt at gjøre ham bange paa en kejtet og ubehændig Maade. Jeg har ladet det gaa til Grovheder og Trusler, alt sammen for at han skulde tro, jeg var en Kretiner, og faa mig til at gaa i Vandet. Det Asen har

lugtet Lunten. En anden Gang lod jeg, som jeg var fuld, men det lykkedes heller ikke. Han er en fin Konditor.»

«Og hvad endte det med?»

«Med ingen Ting. Jeg maatte have Beviser, Fakta, og jeg har ingen. Han har forstaaet, jeg kan gjøre Skandale, og det er det eneste, han er bange for, saa meget mere som han staar i Begreb med at knytte nye Forbindelser. Du véd vel, han gifter sig?»

«Nej.»

«Han gifter sig næste Aar. Han har allerede for et Aar siden valgt sig en Brud, som den Gang var tjorten Aar gammel. Jeg tror, hun endnu gaar med Forklæde, det stakkels lille Skind! Forældrene er henrykte. Du kan nok forstaa, hvor meget det var ham om at gjøre, at hans Hustru døde! Hans tilkommende er af god Familie, rig, umaadelig rig — men hvad jeg aldrig tilgiver ham,» udbrød han og slog i Bordet, «det er, at han har pudset mig, som han har gjort for fjorten Dage siden — den Usling!»

«Hvordan da?»

«Jo, ser du, jeg saa' godt, han forstod, jeg intet positivt havde at holde mig til, og jeg følte, at hvis Sagen trak i Langdrag, vilde han mærke, jeg intet kunde udrette. Saa samtykkede jeg i at modtage to tusend Rubel af ham — —»

«Du har faaet to tusend Rubel — —»

«I Sølv, min kjære Vania. Jeg slugte min Harme og tog imod dem. Naa, var alt det kun

to tusend Rubel værd? Jeg tog dem i Ydmyghed. Jeg stod dér, tilintetgjort: «Maslobojev,» sagde han, «jeg har endnu ikke betalt Dem for den Ulejlighed, De har haft,» — skjønt jeg for længe siden havde faaet de halvandet hundrede Rubel, vi var komne overens om, «da jeg er i Færd med at rejse, er her to tusend Rubel, og jeg haaber saa, at *alle* vore Forretninger dermed er til Ende.» Jeg svarede ham: «Fuldstændig, Deres Excellence.» Jeg vovede ikke at se ham i Ansigtet, i den Grad levende forestillede jeg mig, der i hans Fjæs stod skrevet: «Hm! Du ventede dig noget mere, det er af blot og bar Medlidenhed med en stakkels Dumrian, jeg giver dig dette.» Jeg husker ikke, hvordan jeg kom væk derfra.»

«Men det er jo Fejghed overfor Nelly, Maslobojev!»

«Det er fejgt, det er nederdrægtigt, afskyeligt! Det er — det er — der er ikke Ord for at betegne en saadan Handling!»

«Han burde i det mindste sikre Nellys Fremtid.»

«Det burde han! Men hvordan skal man tvinge ham dertil? Gjøre ham bange? Han er ikke bange for noget. Jeg har jo selv erfaret, at al den Frygt, jeg kunde indgyde ham, var to tusend Rubel værd. Jeg har ladet mig nøje med denne Sum. Hvad skal jeg nu forskrække ham med?»

«Skulde Nellys Sag da være fuldstændig tabt?» udbrød jeg næsten fortvivlet.

«Ikke for nogen Pris i Verden!» svarede Maslobojev ivrig, «jeg slipper ham ikke saadan, Vania, og jeg har allerede besluttet mig til at begynde en ny Kampagne. At jeg har taget mod to tusend Rubel, bryder jeg mig fejl om. Jeg har taget dem, fordi han har fornærmet mig, holdt mig for Nar, haanet mig. Jeg tillader ingen at holde mig for Nar! Nu er det med Nelly, jeg vil tage fat, og jeg er vis paa, jeg gjennem hende skal faa klaret hele Resten. Hun véd *alt* — — hendes Moder har sagt hende hver en Smule. Det har maaske været i Febervildelse, i sin Angst og Nød, da hun ingen anden havde at betro sig til. Maaske kan jeg finde ét eller andet Dokument. Nu forstaar du, hvorfor jeg bestandig er her. For det første, fordi jeg holder af dig, men især fordi jeg vil iagttage Nelly, og enten du vil eller ej, maa du hjælpe mig, thi du har megen Indflydelse paa hende!»

«Ja vist, jeg vil gjøre alt, hvad der staar i min Magt, og jeg haaber, du vil sætte alle Kræfter i Bevægelse til Fordel for dette forældreløse Barn, der er saa uretfærdig behandlet, og du ikke alene vil lade dig lede af dine personlige Interesser.»

«Hvad kan det egentlig gjøre dig, du lykkelige Sjæl, for hvis Skyld jeg anstrænger mig — Hovedsagen er dog, det lykkes. Det er klart, Nellys Interesser gaar fremfor alt, Filantropien

vil det saaledes. Men fordøm mig ikke, hvis jeg med det samme søger at rage mine egne Kastanjer ud af Ilden. Jeg er en fattig Djævel! Man skal lade de fattige Djævle være i Fred! Der er nu den Slyngel, som narrer mig dét fra, der tilkommer mig, som tager mig ved Næsen, og saa skulde jeg tage Hensyn til saadan en Kæltring? *Guten Morgen*, som Tyskerne siger.»

. . . . . .

Vor «Blomsterfest» næste Dag lykkedes ikke. Nelly befandt sig meget ilde. Det var umuligt at bringe hende ud af sit Værelse. Ak, hun kom ikke mere ud deraf!

Hun døde fjorten Dage efter, og under disse fjorten Dages Lidelser var hun ikke en eneste Gang rigtig ved sin Bevidsthed. De besynderlige Visioner, hendes Fantasi foregøglede hende, forlod hende ikke. Hendes Forstand var allerede til Dels omtaaget, og lige til sit sidste Suk var hun vis paa, hendes Bedstefader kaldte paa hende og slog med sin Stok i Fliserne, fordi han var vred over, hun ikke kom og gik ud at tigge, som han befalede hende, for at kjøbe Brød og Tobak til ham. Hun græd ofte i Søvne, og naar hun vaagnede, fortalte hun, hun havde set sin Moder.

Det var kun sjældent, hun havde et lyst Øjeblik. En Dag, jeg var alene hos hende,

søgte hendes smaa, forfærdelig afmagrede og feberhede Hænder mine, og hun sagde:

«Vania, naar jeg er død, maa du gifte dig med Natascha!»

Jeg tror, denne Tanke havde beskæftiget hende i nogen Tid. Jeg smilte uden at svare, hun smilte ogsaa og truede ad mig med Fingren med en skjælmsk Mine, saa kyssede hun mig.

Et Par Dage før hun døde, en herlig Efteraarsaften, bad hun os om at rulle Gardinet op og aabne Vinduet, der gik ud til Haven. Hun saa' længe ud paa alt det bugnende grønne, der straalede i den nedgaaende Sol. Saa bad hun dem lade os to være ene.

«Vania,» sagde hun med saa svag Stemme, jeg næppe kunde høre hende, «jeg dør snart, og jeg vilde bede dig ikke glemme mig. Nu skal du se, hvad jeg vil give dig til Erindring om mig,» vedblev hun og viste mig en lille Pose, hun bar om Halsen ved sit Kors, «Moder gav mig den paa sin Dødsseng. Naar jeg er død, skal du tage den og læse det Papir, der ligger i den. Jeg vil i Dag sige til dem alle, de skal give dig den. Naar du har læst det, skal du gaa hen til *ham*, og saa skal du sige til ham, jeg er død, og at jeg ikke har tilgivet ham. Du skal sige til ham, jeg har læst i Biblen, man skal tilgive sine Fjender, og naar jeg, efter at have læst det, dog ikke har tilgivet ham, er det, fordi Moders sidste Ord var: «jeg forbander ham». Og jeg forbander ham ogsaa, ikke for min egen

Skyld, men for Moders Skyld — — fortæl ham, hvordan hun døde, og at jeg var alene tilbage, fortæl ham, i hvilken Tilstand du saa' mig hos Madam Bubnov, fortæl ham alt, alt, og sig ham, jeg vilde hellere være bleven hos Mutter Bubnov end nogensinde være gaaet til ham — —»

Mens hun talte, bankede hendes Hjærte heftig. Hun lod Hovedet falde ned paa Puden og laa nogle Minutter stille uden at kunne faa noget Ord frem.

«Kald paa de andre, Vania,» sagde hun endelig ganske sagte, «jeg vil tage Afsked med dem. Farvel, Vania!»

Hun trykkede mig tæt, tæt i sine Arme for sidste Gang. Ikhmeniev kunde ikke begribe, hun skulde dø, han kunde ikke faa ind i sit Hoved, det var muligt, og lige til det sidste forsikrede han, hun vilde blive rask. Al hans Omsorg for hende havde fuldstændig udmattet ham. Han havde tilbragt baade Dage og Nætter ved Nellys Seng — — de sidste Nætter havde han bogstavelig ikke lukket et Øje.

Han søgte at gætte hendes mindste Ønsker, ethvert øjeblikkeligt Lune, og naar han kom ud fra hendes Værelse, brast han i Graad og fattede dog Haab strax efter for at forsikre os, hun nok vilde leve. Han bragte hende stadig Blomster. En Dag gik han et meget langt Stykke Vej for at kjøbe en pragtfuld Buket hvide og røde Roser til hende. Han voldte hende en hel Del Uro.

Hun vidste ikke, hvordan hun skulde gjengjælde al den Kjærlighed, de alle omgav hende med.

Den Aften, hun saaledes tog Afsked med os, vilde han paa ingen Maade tro, de skulde skilles ad for bestandig. Nelly saa' smilende paa ham, og hele Aftenen bestræbte hun sig for at være munter. Hun spøgte med ham og lo endogsaa — — vi havde næsten begyndt at fatte nyt Haab, da vi forlod hende. Men den næste Dag kunde hun ikke tale, og to Dage efter var hun død.

Jeg ser endnu den gamle Mand dække den lille Kiste med Blomster, jeg ser hans Fortvivlelse overfor dette magre, livløse Ansigt, hvor der endnu syntes at dvæle et Smil, disse smaa korslagte Hænder, der hvilede paa hendes Bryst. Han begræd hende, som han vilde have begrædt sit eget Barn. Natascha og jeg, ja, vi alle, gjorde, hvad der stod i vor Magt for at trøste ham. Men han var utrøstelig, og han blev alvorlig syg, efter at Nelly var begravet.

Anna Andrejevna gav mig den lille Pose, hun havde taget fra den dødes Bryst. Den indeholdt et Brev fra Nellys Moder til Fyrsten. Jeg læste det samme Dag, hun var død. Hun forbandede ham, sagde ham, hun kunde ikke tilgive ham, fortalte ham hele den sidste Del af sit Liv og sagde ham, til hvilken forfærdelig Skæbne hun maatte overgive Nelly, og besvor ham at gjøre noget for Barnet. «Hun er Deres Datter,» skrev hun, «De véd, hun er *Deres legitime Datter*.

Jeg har sagt til hende, hun skulde søge Dem op og give Dem dette Brev, naar jeg er død. Hvis De ikke støder Nelly bort, vil jeg maaske tilgive Dem *hist oppe*, og paa Dommens Dag vil jeg falde ned for Guds Trone og bede den højeste Dommer tilgive Dem alt det onde, De har gjort mig. Nelly kjender Indholdet af dette Brev, jeg har læst det for hende, jeg har sagt hende *alt*, hun véd *alt*.»

Men Nelly havde ikke efterkommet sin Moders sidste Vilje. Hun vidste alt, men hun var ikke gaaet til Fyrsten, og hun var død uforsonlig — —

Da vi kom hjem fra Begravelsen, gik Natascha og jeg ud i Haven. Det var en dejlig lys og varm Dag.

Otte Dage senere skulde de rejse.

«Vania,» sagde hun pludselig, «ikke sandt, det var en Drøm?»

«Hvilket? Hvad var en Drøm?»

«Alt dette — alt det, der er sket i det sidste Aar. Aa, Vania, hvorfor har jeg knust din Lykke?»

Og jeg læste i hendes Øjne:

«Vi kunde have været saa lykkelige med hinanden for bestandig!»

Ende.